

Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Nəqliyyat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli, 165 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları” təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. Bu qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri A. RASIZADƏ

Bakı şəhəri, 13 dekabr 2000-ci il
220

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2000-ci il 13 dekabr tarixli, 220 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları

Ümumi müddəalar

1. Bu Qaydalar Beynəlxalq Mülki Aviasiya haqqında Çikaqo Konvensiyasına (BMAÇK),* Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatı (BMAT-İKAO) tərəfindən Çikaqo Konvensiyası əsasında qəbul olunmuş Təlimata, «Aviasiya haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, «Nəqliyyat haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq hava nəqliyyatı ilə təhlükəli yüklərin** daşınmasında təhlükəsizliyin təmin olunması üzrə müvafiq tələbləri müəyyən edir.^[1]

Bu Qaydalar təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınmasının xüsusi şərtlərini müəyyən edir və belə yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması ilə bağlı olan təşkilatlar, hüquqi və fiziki şəxslər üçün yerinə yetirilməsi məcburi olan əsas normativ-hüquqi sənəddir.

2. Bu Qaydalar xüsusi tələblərlə və təlimatlarla hərbi təyinatlı təhlükəli yüklərin daşınmasına aid edilmir.

3. Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınmasına dövlət nəzarətini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sənayedə İşlərin Təhlükəsiz Görülməsinə Nəzarət və Dağ-Mədən Nəzarəti Komitəsi (bundan sonra — Dövdəğmədəntexnəzarət Komitəsi) «Aviasiya haqqında» Qanunu və «Texniki təhlükəsizlik haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu, respublikanın müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirir.^[2]

4. Mülkiyyət və təşkilatı-hüquqi formasından asılı olmayaraq hüquqi və fiziki şəxslərə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada Dövdəğmədəntexnəzarət Komitəsindən təhlükəli yüklərin daşınması üzrə müvafiq fəaliyyət növünün həyata keçirilməsinə dair xüsusi razılıq (lisenziya) aldıqdan sonra təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınmasına icazə verilir.

Təhlükəli yüklərin ölkənin hava məkanı üzərindən daşınması üçün hava gəmilərinə icazəni Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi* verir.^[3]

5. Təhlükəli yüklərin daşınma təlimatları və şərtləri yüklərin daşınmasını həyata keçirən dövlət və qeyri-dövlət təşkilatları hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən hazırlanmış təqdirdə, onlar Dövdəğmədəntexnəzarət Komitəsi və Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi* ilə razılaşdırılır.^[4]

6. Hüquqi və fiziki şəxslər (təhlükəli yükləri daşıyanlar, yükləyənlər, boşaldanlar və saxlayanlar) bu Qaydaların və texniki təhlükəsizlik üzrə normativlərin tələblərinə uyğun olaraq işlərin təhlükəsiz aparılmasına məsuliyyət daşıyırlar.

Bəzi təhlükəli yüklərin daşınması üçün təhlükəsiz daşınma və yaxud lisenziya şərtlərində nəzərdə tutulduğu hallarda yükü daşıyan, göndərən və ya qəbul edən tərəfindən məsul şəxs və mühafizə təyin edilə bilər.

7. Hüquqi və fiziki şəxslər (yükgöndərənlər, yükalanlar, yükləyənlər, boşaldanlar, saxlayanlar) «Texniki təhlükəsizlik haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən olunmuş qaydada, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının tələbi əsasında, texniki təhlükəsizlik Bəyannaməsini təqdim etməyə borcludurlar.

8. Yük daşıyanlar (yükgöndərənlər və ya yükalanlar) təhlükəli yüklərin daşınması zamanı baş vermiş hər bir qəza hadisələri barədə ilkin təcili məlumatı Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinə* və Dövdəğmədəntexnəzarət Komitəsinə verməlidirlər.^[5]

9. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən radioaktiv və toksik tullantıların respublikaya gətirilməsi üçün hava gəmilərinə yüklənməsinə yol verilmir.

10. Hava gəmilərində təhlükəli yüklərin daşınması, yüklənməsi, boşaldılması və saxlanması ilə məşğul olan mülki aviasiya müəssisələrinin, aviaeskadrilyaların, mülki hava limanlarının və istehsalat birlikləri rəhbərlərinin və hava gəmisi heyətinin hazırlığı haqqında müvafiq şəhadətnamələrə malik olmalarını, texniki təhlükəsizlik üzrə qaydaların və normativlərin tələblərinə uyğun olaraq biliklərinin artırılmasını, müəyyən olunmuş qaydada attestasiyadan keçmələrini Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi* təmin edir.^[6]

11. Texniki təhlükəsizlik tələbləri bu Qaydalarla, Azərbaycan Respublikasının digər normativ-hüquqi aktlarla, habelə texniki-normativ sənədlərlə müəyyənləşdirilən, mövcud qaydada qəbul olunan və texniki təhlükəsizliyi təmin edən şərtlərdən, qadağalardan, məhdudluqlardan və yerinə yetirilməsi məcburi olan digər tələblərdən ibarətdir.

Texniki təhlükəsizlik tələbləri dövlət standartlarına, əməyin mühafizəsi qaydalarına, habelə ekoloji və yanğın təhlükəsizliyi, ətraf mühitin mühafizəsi, sənaye və tikinti, sanitariya-epidemioloji, əhəlinin və ərazinin fəvqəladə hallardan müdafiəsi normalarına uyğun olmalıdır.

12. Təhlükə potensialı obyektlərdə istifadə olunan texniki qurğular, maşın və mexanizmlər texniki təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunu baxımından Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada sertifikatlaşdırılır. Təhlükə potensialı obyektlərdə istifadə olunan və sertifikatlaşdırılmış texniki qurğuların siyahısını Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinə* təqdimatı əsasında Dövdəğmədəntexnəzarət Komitəsi təsdiq edir.^[7]

13. Təhlükəli yüklərin daşınmasında, boşaldılmasında, yüklənməsində və saxlanmasında işləyənlərin vəzifələri aşağıdakılardır: təhlükə potensialı obyektlərdə işlərin aparılması, habelə qəza və hadisə şəraitində fəaliyyət qaydalarını müəyyənləşdirən texniki-normativ sənədlərin tələblərinə əməl etmək;

müəyyən edilmiş qaydada tibbi müayinədən və attestasiyadan keçmək;

təhlükəli yüklərin siyahıları və onlar barədə əsas məlumatlar müvafiq cədvəllərdə verilir.

təhlükə potensialı obyektə baş verən qəza və hadisə zamanı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada işi dayandırmaq, qəza və ya hadisə barədə dərhal rəhbərliyə, yaxud digər vəzifəli şəxsə məlumat vermək.

14. Təhlükəli yüklərin daşınması ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslər obyektlərdə baş verə biləcək qəzaların qarşısını almaq və baş

vermiş qəzaların nəticələrini aradan qaldırmaq məqsədi ilə:

sistemli tədbirlər hazırlayır və həyata keçirir;

baş verə biləcək qəzaları qabaqcadan müəyyənləşdirmək və qarşısını almaq məqsədi ilə sistemli nəzarət təşkil edir;

qəza və hadisə baş verdikdə işləri dərhal dayandırır;

bu Qaydadan, digər normativ aktlardan, habelə qəza şəraitində fəaliyyət qaydalarını müəyyənləşdirən texniki-normativ sənədlərdən irəli gələn digər vəzifələri yerinə yetirir.

* 1944-cü il 7 dekabr tarixdə Çikaqoda 52 ölkə tərəfindən imzalanmışdır.

** İnsanlar, digər canlılar və ətraf mühit üçün təhlükəli olan maddə, məmulat və məhsullar, təhlükəli yüklərin siyahıları və onlar barədə əsas məlumatlar müvafiq cədvəllərdə verilir.

15. Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi* hava gəmilərində təhlükəli yüklərin daşınması, yüklənməsi, boşaldılması və saxlanması ilə məşğul olan mülki aviasiya müəssisələri, birləşmiş aviadestələr, birləşmiş aviaeskadrilyalar, müstəqil hava limanları, hüquqi, vəzifəli və fiziki şəxslər:

partlayıcı və radioaktiv maddələrin, partlayıcı materialların və ionlaşdırıcı şüa mənbələrinin uçotunun aparılmasını, onların texniki-normativ sənədlərin tələblərinə uyğun qaydada saxlanmasını, yüklənməsini, təhlükəsiz daşınmasını təmin etməlidirlər;

Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq təlimat, sərəncam və göstərişlərinə əməl etməlidirlər.

Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi* texniki təhlükəsizlik tələblərinə riayət olunmasına idarəədaxili nəzarətin təşkili və onun həyata keçirilməsi səlahiyyəti verilmiş işçilər barəsində

Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyinə məlumat təqdim edir. ^[8]

16. Təhlükəli yüklərin saxlanması, yüklənməsi, boşaldılması, daşınmasında, boşaldılmasında ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji tarazlıq, «Ətraf Mühitin Mühafizəsi haqqında», «Ekoloji təhlükəsizlik haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunları ilə və normativ aktlarla müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir.

Əsas anlayışlar

Aviasiya müəssisəsi (yük daşıyan) — müəyyən olunmuş qaydada sərnişinlərin, baqajın, yüklərin, o cümlədən təhlükəli yüklərin və poçtun daşınmasını həyata keçirən mülki aviasiya müəssisəsi, istehsalat birlikləri, birləşmiş aviadestələr, birləşmiş aviaeskadrilyalar və müstəqil mülki hava limanlarıdır.

Partlayıcı maddə — öz-özünə sürətlə kimyəvi reaksiyaya girərək, ətraf əşyaların zədələnməsinə səbəb olan miqdarda istilik ayıran, təzyiqlə yaranan, habelə qaz ifraz edən bərk və ya duru maddə (və ya maddələrin qarışığı). Pirotexniki maddələr partlayıcılara aiddir (öz- özünə partlamayan, lakin partlayış təhlükəli qaz, buxar və ya toz mühiti yarada bilən maddələr partlayıcı maddələrə aid deyil).

Partlayıcı məmulat — tərkibində bir və ya bir neçə partlayıcı maddələr olan məmulat.

Daxili (iç) qab — məhsulun yığılması və nəql olunması üçün nəqliyyat və ya aralıq qabına yerləşdirilən, kombinə edilmiş qablaşdırma qab növü.

Yükün hava yolu ilə daşınması — yüklərin müəyyən olunmuş qaydada aviasiya müəssisələri tərəfindən hava gəmilərində, eləcə də onun yerüstü nəqliyyat vasitələri ilə daşınması.

Germetik qab — tutumu ilə xarici mühit arasında mübadilə prosesi getməyən qab.

Hava yük gəmisi - sərnişin olmadan, yük və yaxud əmlak daşıyan hava gəmisi.

Yük yeri — nəqliyyat qabı və onun içindəkindən ibarət olan və daşınmaya hazırlanmış yükün qablaşdırılması üzrə əməliyyatın son məhsulu.

Yükün fakturası — yükün hava yolu ilə daşınması üzrə müqavilənin bağlanmasını, onun şərtlərini və daşınmaya qəbulunu təsdiq edən sənəd.

Yüklərin göndərişi — yük daşıyan tərəfindən bir yük göndərəndən eyni vaxtda qəbul olunmuş və yükalanın ünvanına bir faktura ilə gedən bir və ya bir neçə yük yerləri.

Gel — bərk cismlərin bəzi xassələrinə malik olan, eyni tərkibli kolloidal mət (studen).

Detonasiya — başqa partlayıcı maddənin partlayışı və yaxud silkələnməsi, zərbəsi, sürtünməsi nəticəsində partlayıcı maddənin dərhal partlaması.

Deflaqrasiya — partlayıcı maddələrin partlayışsız yanması.

Fərdi qab — tək məhsul üçün təyin olunan qab.

Təhriki (səbəbkər) maddələr — xarici təsirə (zərbəyə, sancmaya, sürtünməyə və s.) olduqca həssas olan və digər partlayıcı maddələrdə detonasiya yaratma qabiliyyətinə malik olan partlayıcı maddələr.

Kombinasiya olunmuş qab — iki və daha artıq müxtəlif materiallardan hazırlanmış, üst qabın içərisində qurulmuş və ya qoyulmuş və bir yerdə vahid nəqliyyat qabını təşkil edən bir bütöv qab kimi doldurulan, saxlanılan, nəql olunan və boşaldılan tutumlar.

Kombinasiya olunmuş qablaşdırma — içərisində bir və ya bir neçə ədəd daxili, zəruri hallarda aralıq qabı və köməkçi qablaşdırma vasitələri qoyulmuş nəqliyyat qablaşdırılmasından ibarət olan bağlamalar.

Brutto kütlə — bağlama və onun tərkibində olan maddənin kütləsi.

Netto kütlə — maddənin bir ədəd bağlamada təmiz olan kütləsi.

Ost qab — daxili qabın və ya daxili tutumun saxlanması və mühafizəsi üçün zəruri olan, hər hansı hopdurucu və aralıq (amortizasiya edən) materialla və digər komponentlərlə bir yerdə olan kombinasiya olunmuş qabın və ya bağlamanın üst mühafizəsi.

Uyuşmazlıq — qarşılıqlı zərərli təhlükəli istilik və yaxud qaz ayıra bilən və ya da Korroziya edici maddələr törədə bilən təhlükəli yüklərə tətbiq olunan termin.

BMT siyahısı üzrə nömrə — təhlükəli yüklərin daşınması üzrə konkret qrupa aid olan maddələrin və ya maddənin nişanlanması üçün BMT-nin ekspertlər Komitəsi tərəfindən verilmiş 4 rəqəmli nömrə.

Təhlükəli yük — hava gəmilərində daşınarkən, yüklənərkən və yaxud saxlanarkən insanların və digər canlıların sağlamlığına və həyatına, uçuşun təhlükəsizliyinə və əmlakın mühafizəsinə təhlükə yarada bilən, eləcə də onların xəstələnməsinə və ölümünə səbəb ola biləcək *məmulatlar, maddələr və ya qurğular*. ^[9]

Yüklənmənin adı — təhlükəli yüklərin daşınma sənədlərində və nişanlanması zamanı istifadə olunan ad.

Yük göndərən — yük fakturasında yük göndərən kimi göstərilən və aviasiya müəssisəsi ilə müqavilə bağlamış hüquqi və fiziki şəxslər.

Hava sərnişin gəmisi — sərnişin daşımalarını həyata keçirən hava gəmisi. Bu Qaydalara görə ekipaj üzvləri, aviasiya müəssisələrinin və digər təşkilatların vəzifə borclarını yerinə yetirən əməkdaşları, eləcə də təhlükəli yükü müşayiət edən digər şəxslər sərnişinlərin siyahısına daxil olurlar.

Pirotexniki maddə — öz-özünə və detonasiyasız gedən ekzotermik kimyəvi reaksiya nəticəsində istilik, işıq, səs, qaz, tüstü və yaxud onların kombinasiyası nəticəsində effekt vermək qabiliyyətinə malik olan birləşmələr və yaxud maddələr qarışığı.

Pirofor maye — hava ilə əlaqədə olduqda, dərhal alışma qabiliyyətinə malik olan və alışma temperaturu 55°S və ya aşağı olan maye.

İstehlakçı qab — nəqliyyat qabı funksiyasını yerinə yetirməyən və məhsulla istehlakçıya gələn qab.

Aralıq qabı — içərisində maddə olan və daxili qabı yerləşdirmək üçün nəzərdə tutulan və nəqliyyat qabına qoyulan kombinə edilmiş bağlama növü.

Yüklərin paketləşdirmə vasitələri — yük konteynerlərinin, aviasiya konteynerlərinin, torla olan aviasiya altlıqlarının və yaxud mühafizə qapağının üstündə tor olan aviasiya altlığının hər bir növü.

Qab — maddənin yerləşdirilməsi üçün qablaşdırma elementi kimi istifadə edilən məmulat.
Alışma temperaturu — mayenin sınaq tutumunda kifayət qədər konsentrasiyada və havada alışdırma mənbəyi ilə ani kontaktda olduqda, dərhal alışma qabiliyyətinə malik olan və tezalışan buxarlar ayrılan ən aşağı temperatur.
Nəqliyyat qabı — müstəqil nəqliyyat vahidi yaradan qab.
Qablaşdırma — maddələrin itkilərdən və ətraf mühitin çirklənməsindən qorunmasını təmin edən, onların nəqlini, saxlanmasını (yüklənməsi və boşaldılması daxil olmaqla), dövryyəsinin asanlaşdırma vasitə və yaxud vasitələr kompleksi.
Qablaşdırılma — qablaşdırma tətbiq etməklə maddənin daşınmaya, saxlanmaya, yüklənməyə, boşalmaya hazırlanması.

Qaydaların mətnində verilən qısaldılmalar

PM — partlayıcı maddə;
HG — hava gəmisini;
TAQ — tez alışan qazlar;
TAM — tez alışan mayelər;
TABM — tez alışan bərk maddələr;
AQ — alışmayan qazlar;
DTY — digər təhlükəli yüklər;
DTX — daşımaların təşkili xidməti;
PYDTX — poçt və yük daşımalarının təşkili xidməti.

Qeyd. Qaydaların mətnində, vəzifəli şəxslərin fəaliyyəti və məsuliyyəti haqqında məlumatda Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin* məsul şəxsi göstərilir. [\[10\]](#)

1. Qaydaların tətbiqi

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının mülki hava gəmilərində təhlükəli yüklərin daşınmasını həyata keçirən aviasiya müəssisələri, eləcə də təhlükəli yükləri göndərənlər, alanlar, habelə nəqliyyat-ekspedisiya təşkilatları tərəfindən təhlükəli yüklərin daşınması üzrə əməliyyatların həyata keçirilməsini tənzimləyir.

1.2. Təhlükəli yüklərin Azərbaycan Respublikasının HG-də Azərbaycan Respublikasının ərazisində daşınmasında, eləcə də Azərbaycan Respublikasının HG-də onların Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında olduğu vaxt təhlükəli yüklərin beynəlxalq hava yolları ilə daşınmasında, xarici dövlətlərin ərazisinə və yaxud ərazisindən keçməklə daşınma həyata keçirilən xarici dövlətin qanunlarında başqa tələblər nəzərdə tutulmursa, bu Qaydalar qüvvədə qalır.

Təhlükəli yüklərin beynəlxalq hava daşımaları, Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan beynəlxalq qaydalara riayət etməklə keçirilir.

1.3. Başqa növ nəqliyyat vasitələrinin istifadəsi mümkün olmayan və yaxud təhlükəli yüklərin təcili çatdırılmasının xüsusi zəruriyyətindən irəli gələn hallarda, Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi* bu Qaydaların müddəalarından kənar çıxmaq qərarını o şərtlə qəbul edə bilər ki, o, təhlükəli yüklərin HG-də təhlükəsiz daşınması üçün bütün mümkün olan tədbirlərin görülməsini təmin etsin. [\[11\]](#)

1.4. Nəqliyyat qabında (qutu, kanistr, çəllək, balon və s.) yerləşdirilən təhlükəli yüklər bu Qaydaların və müvafiq HG-nin istismaları üzrə təlimatın tələblərinə uyğun olaraq daşınır.

Öz konstruksiyalarında, sistemlərində və ya tutumlarında təhlükəli yüklərə aid edilən maddələr olan çənlər, qurğu və texnika bu Qaydalara və bu yüklərin HG-də daşınması üzrə təlimatlara uyğun olaraq daşınır.

Bəzi təhlükəli yüklərin daşınması, bu Qaydaların tələblərinə cavab verən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının xüsusi təlimatları ilə tənzimlənir. [\[12\]](#)

1.5. Təhlükəli yüklərin daşınmasını həyata keçirən təşkilatların rəhbərlərinin, vəzifəli şəxslərinin və mühəndis-texniki işçilərinin bu Qaydalarla və Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin* normativ-hüquqi sənədlərində nəzərdə tutulmuş hüquqları və vəzifə borcları onların vəzifə təlimatları ilə müəyyən olunur. [\[13\]](#)

1.6. Bu Qaydaların tələblərinə riayət olunmasına idarəedaxili nəzarətin təşkili Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin* rəhbərinin və aviasiya müəssisələrinin rəhbərlərinin üzərinə qoyulur. [\[14\]](#)

1.7. Bu Qaydaların tələblərinin yerinə yetirilməsinə ümumi nəzarət Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin* müvafiq qurumu və Azərbaycan Respublikası Dövdəğmədəntənzarət Komitəsinin müvafiq müfəttişliyi tərəfindən həyata keçirilir. [\[15\]](#)

2. Təhlükəli yüklərin hava gəmilərində daşınmasına icazənin verilməsi qaydaları

2.1. Təhlükəli yüklərin saxlanılmasını, yüklənmə-boşaldılmasını və onların HG daşınmasını, bu işlərin görülməsinə xüsusi razılıq (lisenziyası) olan hüquqi və fiziki şəxslər həyata keçirə bilərlər.

Aviasiya müəssisəsinin təhlükəli yüklərlə işlərin görülməsinə dair xüsusi razılığının (lisenziyasını) olması haqqında qeyd Azərbaycan Respublikasının hava nəqliyyatının istismarcısının (aviasiya şirkətinin) sertifikatında (şəhadətnaməsində) və yaxud təhlükəli yüklərin saxlanılması, yüklənməsi, boşaldılması və nəqli ilə məşğul olan mülki aviasiya subyektinin uyğunluq sertifikatında əks etdirilməlidir. [\[16\]](#)

Mülki aviasiya müəssisələrinin yerüstü xidməti həyata keçirən əməkdaşları və təhlükəli yükləri daşıyan HG-nin ekipajları müvafiq hazırlıq keçməlidirlər və mütəxəssisin şəhadətnamələrində onların təhlükəli yüklərlə işlərin görülməsinə dair icazəsinin olması haqqında ixtisaslaşdırılma qeydləri olmalıdır.

2.2. Yük daşıyan aviasiya müəssisələrinə təhlükəli yüklərin daşımalarına təhlükəli yüklərin saxlanmasını, yüklənmə-boşaltma işlərini həyata keçirən mülki aviasiya subyektlərinə xüsusi razılıq (lisenziya) qanunvericiliyə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Dövdəğmədəntənzarət Komitəsi tərəfindən verilir.

Azərbaycan Respublikasının mülki aviasiya subyektlərinin təhlükəli yüklərlə işlərin görülməsi üzrə xüsusi razılıq (lisenziyası) olmadan fəaliyyət göstərməsinə yol verilmir.

Xüsusi razılıq (lisenziya) olduğu halda, təhlükəli yüklərin daşınmasına sonrakı razılıq bu Qaydaların 9-cu bölməsinə uyğun olaraq, yükəndərən ərizəsi əsasında aviasiya müəssisəsinin rəhbəri verir.

2.3. Təhlükəli yüklər yükəndərən təşkilatlardan, vətəndaşlardan və onların ünvanına hava gəmisində daşınmaya müqavilə əsasında qəbul olunur.

Bununla yanaşı yükəndərən və yükalan məcburi qaydada təhlükəli yüklərlə işlərin görülməsinə dair xüsusi razılıq (lisenziyaya) malik olmalıdır.

Təhlükəli yükləri göndərən mülki aviasiyanın subyektləri ilə təhlükəli yüklərin saxlanılmasına, yüklənmə-boşaltma işlərinə və daşınmasına dair müqavilə bağlayan zaman, buna səlahiyyəti olan Dövdəğmədəntənzarət Komitəsi tərəfindən verilmiş xüsusi razılığın (lisenziyanın) surətini təqdim etməlidir.

Xüsusi razılığa (lisensiyaya) malik olmayan yükəndərəndən təhlükəli yüklərin daşımaya və saxlanılmaya qəbul edilməsinə yol verilmir.

2.4. Təhlükəli yüklərinin daşınmasına icazəni bu Qaydaların 9-cu bölməsinə müvafiq olaraq, yükəndərənin ərizəsinə əsasən aviasiya müəssisəsinin rəhbəri verir.

2.5. Təhlükəli yüklərin Siyahısında adlandırılan (5.1 nömrəli cədvəl) təhlükəli yüklər daşınmaya o şərtlə qəbul olunur ki, bu yüklərin qablaşdırılması və nişanlanması, eləcə də daşıma sənədləri bu Qaydalarda şərh edilmiş tələblərə uyğun olsun.

2.6. Yükəndərənlərdən qablaşdırılması və nişanlanması bu Qaydaların tələblərinə cavab verməyən təhlükəli yükləri HG-də daşınmaya qəbul edilməsinə yol verilmir.

2.7. Təhlükəli yüklərin Siyahısında adlandırılmayan, lakin öz fiziki və kimyəvi xassələrinə görə təhlükəli sərəsinə daxil olan yüklə onları hazırlayan hüquqi şəxs, müəssisənin tabe olduğu nazirlik, təşkilat və yaxud idarə tərəfindən müvafiq siniflərə (yarımsiniflərə) aid edildikdən sonra hava nəqliyyatı ilə daşınmaya buraxıla bilər.

2.8. Yeni təhlükəli yükün hava yolu ilə daşınmasının mümkünlüyü və şərtləri məsələlərini həll etmək üçün yük əndərənin zəruri sənədlərlə yanaşı, yeni təhlükəli yükün xarakteristikasını da təqdim etməyə borcludur.

O, özündə aşağıdakıları əks etdirir və üç nüsxədə hazırlanır:

maddənin düzgün texniki adı və daha çox işlənen sinonimi, I sinif və «Poçt qutusu» şərti adı olan müəssisələr tərəfindən əndərilən yüklərin şərti adları;

dövlət standartlarının (sənaye sahələri standartlarının) və ya texniki şərtlərin nömrəsi, nə vaxt və hansı təşkilat tərəfindən təsdiq olunub; BMT nömrəsi (əgər varsa);

maddələrin (qaz, maye, bərk maddə) fiziki-kimyəvi xüsusiyyətləri, aqreqat halı və digər əlamətləri (məsələn: rəngi, qoxusu, sıxlığı, dənəvəmetrik tərkibi, konsistensiyası);

hansı təsirlərin (zərbə, sürtünmə, qızdırılma, nəmləşdirmə islatma, soyutma və başqaları) yük üçün yol verilməz və təhlükəli olması barədə məlumat;

yükün HG-nə yüklənməsi, boşaldılması, saxlanması və daşınması zamanı hansı təhlükəyə malik olması haqqında məlumat;

yükün buxarları və ya tozu ilə nəfəs alınması, dəri səthinə düşməsi və yaxud təsadüfən qəbulu zamanı insan orqanizminə göstərdiyi təsiri və qatılığın yol verilən son həddi haqqında məlumat;

ayrı-ayrı yük yerinin kütləsini (netto, brutto) və istehlak qabının tutumunu göstərməklə yükün qabının və qablaşdırmanın təsviri;

yükləmə, boşaldılma, müvəqqəti saxlama zamanı yüklə davranış qaydaları, eləcə də zəruri ehtiyat və təhlükəsizlik texnikası tədbirlərinin təsviri;

daşınma və saxlanılma zamanı, yükün digər təhlükəli və adi yüklərin növləri ilə uyuşmaqlığı haqqında göstərişlər;

dağılmış (səpələnmiş) təhlükəli yükün neytrallaşdırılması və təmizlənməsi üsulları;

yanğından mühafizə tədbirləri, tövsiyə və qadağan olunan yanğınsöndürmə vasitələri;

bədbəxt hadisələr baş verdikdə ilkin tibbi yardım tədbirləri.

Ondan başqa göstərilməlidir:

qazlar üçün:

vəziyyəti (sıxılmış, mayeləşdirilmiş və yaxud həll olunmuş);

xarakteristikası (alışan, zəhərli, yeyici və s.);

qaynama temperaturu;

kritik temperaturu və təzyiqi;

balonun işçi təzyiqi və doldurulma norması;

mayələr üçün:

qaynama və ərimə (bərkimə) temperaturu;

alışma temperaturu;

0,20 və 50°S temperaturda buxarların elastikliyi, mayələrin suvaşqanlığı;

buxarların partlayış təhlükəli qatılığı.

2.9. Yükəndərənin yeni təhlükəli yüklərin yuxarıda göstərilən xarakteristikasından üç nüsxəsinin bir nüsxəsinə yükü daşıyan aviasiya müəssisəsinin rəhbərinə, bir nüsxəsinə yerüstü xidmət idarəsinin aviasiya daşımaları rəhbərinə, birini isə yükü istehsal edən nazirliyə, dövlət komitəsinə, təşkilata, hüquqi şəxsə və yaxud idarəyə əndərilir.

2.10. Nazirlik, təşkilat, dövlət komitəsi, hüquqi şəxs və yaxud idarə yeni təhlükəli yükün xarakteristikası əsasında göstərilən yükün HG-də daşınmasının mümkün olub-olmaması barədə rəy hazırlayır. Əgər bu yükün HG-də daşınmasına icazə verilə bilər, onda rəydə aşağıdakılar göstərilir:

maddənin adı və kimyəvi düsturu;

yükün təhlükəliliyinin əsas növü və ya xarakteristikası, onun fiziki halı;

təsdiq olunmuş dövlət (sənaye sahəsi) standartı və yaxud texniki şərtlər üzrə sinifi (yarımsinifi);

BMT siyahısı üzrə nömrəsi;

daşınma şərtləri;

sərnişin və yük hava gəmilərində daşınmaq üçün maddənin bir bağlamada, icazə verilən maksimum netto kütləsi (təmiz çəkisi);

qabların və bağlamaların növləri, xarici qabın səthindəki təhlükəlilik nişanları;

tövsiyə olunan yanğınsöndürmə vasitələri;

mühafizə və ilkin tibbi yardım vasitələri və bu yük üzrə təhlükəli yüklərin siyahısına daxil edilməsi zəruri olan digər məlumatlar.

Yeni adlı təhlükəli yükün HG-də daşınmasına icazə verilməsi haqqında rəy aşağıdakılara əndərilir:

yükəndərənin;

yükəndərilən məntəqənin aviasiya müəssisəsinin rəhbərinə,

aviasiya daşımalarına yerüstü xidmət idarəsinin (DX-nin) rəhbərinə.

Mənfi rəy olduğu halda, aviasiya müəssisəsinin rəhbəri yükəndərəndən yükü daşınma üçün qəbul etmir. Müsbət rəy olduğu halda, bu təhlükəli yükün hava nəqliyyatı ilə daşınmasına icazə Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi* və

Dövdəqəmədəntəxəzərət Komitəsi tərəfindən icazə verilir. ^[17]

2.11. Bir bağlamadakı netto kütləsi təhlükəli yüklər siyahısında göstərilən həddən çox olmadıqda, təhlükəli yüklərin hava ilə daşınmasına yol verilir.

Hava gəmilərində birgə daşınmasına icazə verilən təhlükəli yüklərin hava ilə daşınmasına icazə verilir.

Bu halda yüklər, eyni növ yanğınsöndürmə vasitələrinin istifadəsinin mümkünlüyünü nəzərə almaqla qruplaşdırılmalıdır.

Birgə daşınmasına icazə verilməyən yüklərin HG-də daşınmasına yol verilmir (1 nömrəli əlavə).

2.12. Adı daşıma şəraitində təhlükəli miqdarda qaz və istilik yaratmaqla reaksiyalar verə bilər, polimerləşən materialların yalnız lazımı səviyyədə sabitləşmiş və yaxud ingibirləşmiş (fleqmatlaşdırılmış) halda daşınmasına icazə verilir. Soyutmanın sabitləşmə və ingibirləşdirmə vasitəsi kimi istifadə olunmasına yol verilmir.

2.13. Təhlükəli yüklərin daşınması təyinat məntəqəsindən birbaşa uçan HG-də həyata keçirilir.

Aralıq hava limanlarında yüklənməsi (boşaldılması) nəzərdə tutulan təhlükəli yüklərin daşınmaya qəbulu müstəsna hallarda və yalnız:

özünün tabelik ərazisi hüduqlarında mülki aviasiya idarəsi (MƏİ) rəisinin;

bir neçə idarənin ərazi hüduqlarında — mülki aviasiyanın müvafiq müəssisələrinin rəhbərliyinin razılığı əsasında həyata keçirilir.

2.14. Yükəndərənin bağlamanın təhlükəlilik növündən və yükün kütləsindən asılı olaraq, yüklə bir yerdə yükün təhlükəsiz daşınması, yüklənməsi, bərkidilməsi və boşaldılması üçün (əgər hava gəmisinin və limanın təchizat dəstinə daxil olurlarsa), fərdi mühafizə vasitələri də

daxil olmaqla, zəruri materialları, əmlak və vasitələri təqdim etməlidir.

3. Təhlükəli yüklərin hava gəmilərində daşınmasında məhdudiyətlər

3.1. Bütün hallarda hava gəmilərində daşınmasına yol verilməyən yüklər:

48 saat ərzində 75°C temperaturun təsiri altında alovlanan və yaxud parçalanan partlayıcı maddələr;

xlorat, eləcə də ammonium duzu tərkibli partlayıcı maddələr;

fosforlu xlorat qarışığı tərkibli partlayıcı maddələr;

mexaniki zərbəyə son dərəcə yüksək həssaslığa malik olan maddə kimi təsnif edilmiş bərk partlayıcı maddələr;

mexaniki zərbəyə az dərəcədə həssaslığa malik olan maddə kimi təsnif edilmiş partlayıcı maye maddələr;

adi şəraitdə təhlükəli miqdarda istilik və qaz ayırmağa qabiliyyəti olan və hava nəqliyyatı ilə daşınmaya təklif olunan hər bir maddə;

piroforlu radioaktiv maye maddələr;

sınaqlar göstərdiyi kimi, tezalısan bərk maddələr və üzvi peroksidlər, partlama qabiliyyətinə malik olduğundan elə qablaşdırılmalıdır ki, təsnifatla əlavə təhlükəlilik nişanı kimi, qaydalarla partlayış təhlükəliliyi nişanın istifadə edilməsi nəzərdə tutulsun.

Qeyd. Yuxarıda göstərilən əlamətlərə və xüsusiyyətlərə malik olan bəzi təhlükəli yüklər, təhlükəli yüklərin siyahısına daxil edilərək, onun 2-ci və 3-cü sütunlarında «Qada-ğandır» sözü ilə göstərilir.

Hər hansı halda hava gəmilərində daşınmasına yol verilməyən bütün təhlükəli yüklərin sadalanmasının mümkün olmadığını nəzərə alaraq, 3.1 bəndində verilən əlamətlərə və xüsusiyyətlərə malik olan təhlükəli yüklərin daşınma üçün qəbul edilməsinə yol verilmir.

3.2. Qaydaların müddəalarından kənara çıxmağa icazə olmadıqda, hava gəmilərində daşınması qadağan olunan təhlükəli yüklər

Aşağıda göstərilən təhlükəli yüklər 1.3-cü bəndə müvafiq olaraq, bu Qaydaların müddəalarına riayət olunmasından kənara çıxmağa icazə olmadıqda hava gəmilərində onların daşınmasına yol verilmir, o cümlədən:

təhlükəli yüklər Siyahısının 7-ci və 8-ci sütunlarında «Qada-ğandır» sözləri ilə göstərilmiş məmulatlar və maddələr («konkret göstərilməyənlər» kimi təyin edilmiş məmulatlar və maddələr daxil olmaqla);

eyni zamanda partlayıcı radioaktiv maddələr;

xəstəliyə yoluxmuş heyvanlar.

3.3. Bu Qaydaların müddəaları şamil olunmayan təhlükəli yüklər:

hava gəmisinin normal istismarını təmin etmək üçün onun bortunda olan və aralıq limanlarında oturarkən, yaxud uçuş zamanı dəyişdirilmələri tələb olunan məmulatlar və maddələr;

HG sərnişin salonunda uçuş zamanı bortda satmaq və yaxud istifadə etmək üçün, aviasiya müəssisəsi tərəfindən hava gəmisinin salonunda daşınan alkoqollu içkilər, odekolonlar və ətirilər;

sərnişinlər və təyyarə heyəti tərəfindən baqaj kimi qeydə alınmış, yaxud qeydə alınmamış* ümumi miqdarı 5 litrdən artıq olmamaq şərti ilə alkoqollu içkilər;

qeydə alınan və ya alınmayan baqajda radioaktiv olmayan dərmanlar və tualet ləvazimatları, yalnız qeydə alınmış baqajlarda məişət və idman məqsədilə istifadə etmək üçün, əlavə təhlükəsizliyə malik olmayan aeroxollar, əgər onların xalis çəkisi hər bir sərnişində və təyyarə heyətinin üzvündə 2 litrdən (2 kq-dan) və ayrı-ayrı məmulatlarda 0,5 litrdən (0,5 kq-dan) artıq deyil (bu yüklərin kateqoriyasına saç üçün laklar, ətirilər, odekolonlar və spirt tərkibli dərmanlar daxil edilir);

tibbi məqsədlər üçün zəruri olan, qaz halında oksigenlə və yaxud hava ilə olan kiçik balonlar;

daşınanın icazəsi ilə qeydə alınmış baqajda, partlayan və yandırıcı sursatlar istisna olmaqla, hər sərnişinə 5 kq-dan (brutto) artıq düşməmək şərti ilə 1.4S kateqoriyasına aid olan və yeşiklərdə etibarlı qablaşdırılan ov və idman patronları;

hava gəmisinin bortunda xidmət göstərilərkən, ərzaq məhsullarının və içkilərin, eləcə də hər sərnişin üçün 2 kq-dan artıq olmayaraq tez xarab olan məhsullarının qeydə alınmamış baqajda soyudulması üçün nəzərdə tutulmuş quru buz;

radioaktiv tərkibli ürək əzələlərinin stimulyatoru məsələn, cərrahiyyə yolu ilə qoyulmuş plutonium batareyaları;

daşınanın icazəsi ilə qeydə alınmış baqajda daşınan və axıtmayan batareyalarla təchiz olunan və xəstələrin daşınması üçün olan diyircəkli kreslolər (*əlilliyi olan şəxs* üçün arabacıqlar) o şərtlə ki, batareyalar söndürülmüş, sıxacları izolyasiya olunmuş və batareyaya kresloya etibarlı bərkidilmiş olsun;

^[18]

daşınanın icazəsi ilə qeydə alınmış baqajda daşınan və axıdan batareyalarla təchiz olunan batareyaları söndürülmüş, sıxacları izolyasiya olunmuş və kresloya etibarlı bərkidilmiş və onu yalnız şaquli vəziyyətdə yükləmək, yerləşdirmək və boşaltmaq şərti ilə mümkün olsun;

əgər diyircəkli kreslonu yalnız şaquli vəziyyətdə yükləmək, yerləşdirmək və boşaltmaq mümkün deyilsə, onda batareyanı çıxartmaq və diyircəkli kreslonu məhdudiyət qoyulmadan, qeydə alınmış baqaj kimi daşımaq, çıxarılan batareyanı möhkəm və bərk qabda daşımaq zəruridir.

Bununla bərabər:

fərdi qab axıntısını istisna etməli və batareyanın məhlulunu buraxmamalıdır; eləcə də yük altlıqlarına və yaxud yük bölmələrində dartılmış tentlər, dayaq və toxmaq vasitəsi ilə (yükə və baqaja bağlamaqdan başqa) bərkitməklə, onların aşmadan mühafizəsi zəruridir;

batareyaları qısa qapanmadan qorumaq və fərdi qabda şaquli vəziyyətdə bərkitmək və onların tərkibində olan mayeni tam özünə çəkməyə qadir olan materiallarla bürünməlidir;

fərdi qabın üzərinə dövlət və beynəlxalq standartlara uyğun olaraq «YUXARI, ÇEVİRMƏMƏK» nişanına «Diyircəkli kreslonun mayeli batareyası» markasını və «Korroziya edici maddə» təhlükəlilik nişanını vurmaq, hava gəmisinin komandirinə, batareyaya qoyulmuş diyircəkli kreslonun və yaxud qablaşdırılmış batareyanın yerləşdirildiyi yer haqqında məlumat vermək lazımdır;

imkan daxilində, axıdan batareyalara axmanın qarşısını alan, ventilyasiya etməyə, havanın çıxmasına imkan verən tıxacların qoyulması tövsiyə olunur;

qeydə alınmış baqajda qızdırıcı elementi etibarlı mühafizə qapağına malik olmaq şərti ilə saçların burulması üçün istifadə edilən karbohidrogen tərkibli maşalar (bu cür maşaların qazdoldurma elementlərinin qeydə alınmış və qeydə alınmamış baqajda daşınmasına yol verilmir);

qeydə alınmamış baqajda Dövlət Hidrometeorologiya Komitəsinin nümayəndələri tərəfindən bu yüklərin hava gəmilərində daşınması təlimatına müvafiq olaraq, daşınan civə barometrləri;

hava gəmilərində həyəcan signalı vermək üçün tətbiq olunan və yaxud uçuş tapşırığını yerinə yetirmək üçün zəruri olan pirotexniki vasitələr.

3.4. Az miqdarda olan təhlükəli yüklər

Qablara məhdud miqdarda qablaşdırılmış təhlükəli yüklər aşağı təhlükəliliyə malikdirlər və onların daşınması üçün xüsusi qaydalar tətbiq edilə bilər.

Bu bəndin tələblərinə uyğun olan az miqdarlı təhlükəli yüklər bu Qaydaların müddəalarına riayət olunmadan, aşağıdakılar istisna olmaqla, hava yolu ilə daşınmaya buraxıla bilər:

təsnifatın kriteriyaları və qablaşdırma qrupları;

sərnişin salonuna və uçuş heyətinin kabinəsinə yüklənmənin qadağan olunması.

Az miqdarda olan təhlükəli yüklər kimi, aşağıda göstərilən təhlükəli yüklərin hava gəmilərində daşınmasına icazə verilmir:

3.1 bəndinə müvafiq olaraq, hər hansı halda daşınması qadağan olunan təhlükəli yüklər;

5.1 cədvəlinə uyğun olaraq sərnişin hava gəmilərində daşınması qadağan olunan təhlükəli yüklər;

hər cəhətdən təhlükəsiz olan, temperatur ötürücüsündən başqa, məmulatın və qurğunun tərkib hissəsi olan qurğuların içərisinə yerləşdirilən təhlükəli yüklər;

1-ci sinif məmulatlar və maddələr;
 əlavə təhlükəliyə malik olan 2- ci sinif maddələr;
 4-cü sinfin əsas və əlavə təhlükəlilik növlərinə malik olan maddələr, 1-ci qablaşdırma qrupu və yaxud özü reaksiyaya girən maddələr;
 5-ci sinfin əsas və əlavə təhlükəlilik növlərinə malik olan maddələr, 1-ci qablaşdırma qrupu;
 6.1 yarımsinifin təhlükəliliyinə malik olan maddələr, 1-ci qablaşdırma qrupu, zəhərləyici olduqlarına görə nəfəs alma zamanı təhlükəli olanlar;

6.2 yarımsinifinə aid olan yoluxucu maddələr;
 Qaydaların müddəalarından kənara çıxmağına icazə verilməkdə, hər hansı təhlükəli yükün daşınmasına yol verilmir;
 9-cu sinifdən olan maqnitləşdirilmiş material.

Az miqdarda olan təhlükəli yüklərin hava ilə daşınmalarında aşağıdakı miqdar hədlərinə riayət olunmalıdır:
 hər hansı daxili qabda olan təhlükəli yükün maksimum miqdarı aşağıdakı hədlərdə məhdudlaşdırılmalıdır:

6.1 yarımsinifin əsas və əlavə təhlükəliliyinə malik olan maye və ya bərk maddələr üçün 1 ml və ya 1 q. I və II qablaşdırma qrupu;
 əvvəlki bənddə göstərilənlərdən başqa, bərk və maye maddələr üçün 30 q və ya 30 ml, qazlar üçün — 30 ml su tutan qabda saxlanılan;
 Kombin edilmiş bağlamada saxlanılan təhlükəli yüklərin ümumi netto çəkisi aşağıda göstərilən hədlərdə məhdudlaşdırılmalıdır:

yüklər üçün, 2-ci sinifdən başqa:
 I qrup qablaşdırmada — 300 q və ya 300 ml;
 II qrup qablaşdırmada — 500 q və ya 500 ml;
 III qrup qablaşdırmada — 1 kq və ya 1 litr.
 2-ci sinif üçün — 1 litr.

Təhlükəli yükləri az miqdarda daşımaq üçün, bağlama (ötmə) qurğusu daxil olmaqla, yaxşı keyfiyyətə malik olan qablardan istifadə olunmalıdır. Qab hazırlanan material təhlükəli yüklə birbaşa əlaqədə olduqda aralıq və hopdurucu materiallar ona qarşı inertli olmalı və təhlükəli məhsullar yaratmamalıdır, həmçinin kövrəkliyə, yumşalmaya və hava daşınmaları zamanı digər zədələnmələrə məruz qalmamalıdır, eləcə də həmin yüklərin xarakteristikalarına təsir göstərməməlidir, ondan başqa:

daxili qab qalınlığı 0,2 mm-dən az olmayan plastmasdan və yaxud şüşədən, saxsıdan və metaldan hazırlanmalıdır və onlar məftil, lent və yaxud digər etibarlı vasitələrlə möhkəm bağlanan qapaqlara və txaclara malik olmalıdır;

temperatur ötürücüləri istisna olmaqla, 55°S-də maye daxili qabı tam doldurmamalıdır;

daxili qab aralıq qaba yerləşdirilərkən, onun zədələnməsi və axması zamanı yükün yerləşmə yerindən asılı olmayaraq axan tərkibi tam hopdura bilən materiallara qablaşdırılmalıdır; təhlükəli maye yüklər üçün olan aralıq qablar, daxili qabın bütün tərkibini hopdurmağa (özünə çəkməyə) qabil olan hopdurucu materiala malik olmalıdır, bu halda hopdurucu material aralıq qatı ola bilər;

aralıq qabı etibarlı şəkildə möhkəm nəqliyyat qabına (ağacdan, fanerdən və yaxud onun kimi möhkəm olan digər materialdan hazırlanmış) qablaşdırılır;

hazır yük yeri 7-ci bölmənin 7.15 bəndində göstərilən sınaqlardan çıxmaq qabiliyyətinə malik olmalıdır;

az miqdarlı təhlükəli yükləri əgər öz aralarında yanmaya və yaxud xeyli istiliyin, tezalışan və ya boğucu qazların ayrılmasına, Korroziya edici və yaxud dəyişkən maddələrin əmələ gəlməsinə gətirən təhlükəli reaksiyaya girirlərsə, onların nəqliyyat qablarına başqa yüklərlə bir yerdə qablaşdırılmasına yol verilmir;

hər hansı nəqliyyat qabında saxlanılan müxtəlif təhlükəli yüklərin miqdarı aşağıda verilən düsturla müəyyən olunmalıdır:

burada n_1 , n_2 və s. bir nəqliyyat qabında saxlanılan müxtəlif təhlükəli yüklərin netto miqdarıdır;

M_1 , M_2 və s. — müvafiq qablaşdırma qrupu üçün hər bir kombin edilmiş bağlamada daşınmasına icazə verilən təhlükəli yüklərin netto maksimum miqdarıdır;

hər hansı yük yeri bütün markalanma nişanlarının vurulmasına imkan yaradan ölçüdə olmalıdır.

Yükün qaiməsində əlavə olaraq — «Az miqdarlı təhlükəli yüklər» qeyd edilir. Belə məzmunlu yazı qaydalarla müəyyən olunmuş markalanmaya əlavə olaraq nəqliyyat qablarına da vurulur (yazılır).

Az miqdarlı təhlükəli yüklərin qeydə alınmış baqajda və yaxud poçtda hava yolu ilə daşınmasına yol verilmir.

4. Təhlükəli yüklərin təsnifatı

Bütün təhlükəli yüklər BMT Beynəlxalq Mülkü Aviasiya Təşkilatı (BMAT-İKAO) ekspertlərinin tövsiyələrinə müvafiq olaraq aşağıdakı siniflərə bölünür:

1-ci sinif	—	partlayıcı maddələr;
2-ci sinif	—	sıxılmış, mayeləşdirilmiş və təzyiq altında həll olunmuş qazlar;
3-cü sinif	—	tezalışan mayələr;
4-cü sinif	—	tezalışan bərk maddələr və materiallar;
5-ci sinif	—	oksidləşən maddələr və üzvi peroksidlər;
6-cı sinif	—	zəhərli (zəhərləyici) və yoluxucu maddələr;
7-ci sinif	—	radioaktiv maddələr;
8-ci sinif	—	yeyici və Korroziya edici maddələr;
9-cu sinif	—	digər təhlükəli maddələr.

Təhlükəli yüklərin hər bir sinfi yarımsiniflərə bölünür. Təhlükəli yüklər hər bir sinif üzrə aşağıda göstərilmiş əlamətlərə görə siniflərə və yarımsiniflərə aid edilir. Bütün təhlükəli yükləri 1, 2, 7-ci sinif və 5.2 və 6.2 yarımsinifinə aid olan maddələrdən başqa, maddələrin təhlükəlilik dərəcəsinə görə qruplara bölünür.

Təhlükəli yüklərin qablaşdırılmasına olan tələblər bir başa onların təhlükəlilik dərəcəsinə asılı olur.

Bununla bağlı maddələrin təhlükəlilik dərəcəsinə asılı olaraq, təhlükəli yüklərin qablaşdırılması da üç qrupa bölünür. Beləliklə, təhlükəli maddələrin təhlükəlilik dərəcəsinə və qablaşdırılmasına görə qruplara bölünməsi aşağıdakı kimidir:

1 — yüksək təhlükəlilik dərəcəsi — I qablaşdırma qrupu;

2 — orta təhlükəlilik dərəcəsi II qablaşdırma qrupu;

3 — aşağı təhlükəlilik dərəcəsi III qablaşdırma qrupu.

Təhlükəlilik dərəcəsinin kriteriyaları qablaşdırmaların qrupları göstərilməklə 3, 6 və 8-ci sinif maddələrin əlamətlərinin təsvirində verilib. 4, 5 və 9-cu sinif maddələrin təhlükəlilik dərəcəsi mövcud təcrübə nəzərə alınmaqla, digər sinif maddələrə oxşar olaraq müəyyən edilir. Konkret yüklərin qablaşdırılması təhlükəli yüklərin bu qaydalara əlavə edilən (5.1 nömrəli cədvəl) Siyahısında verilir. Partlayıcı maddələr onların xassələrindən asılı olaraq uyğunluq qruplarına bölünür (4.1 nömrəli cədvəl).

2-ci sinif maddələr onların fiziki xassələrindən asılı olaraq qruplara bölünür. 7-ci sinif maddələr qablaşdırma kateqoriyasından asılı olaraq, qruplara bölünür.

4.1 nömrəli cədvəl

1-ci sinif maddələrin uyğunluq qrupları (partlayıcı maddələr)

Uyğunluq qrupu	Maddənin və məmulatın adı	Yarımsinif				
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
1	2	3	4	5	6	7

A	İlkin (təhrikedici) PM	1.1A	—	—	—	—
B	Təhrikedici PM tərkibli maddələr	1.1B	1.2B	—	1.4B	—
C	Atılan PM və digər deflagiya edən PM və yaxud məmulatlar, onlardan tərkibində olanlar	1.1J	1.2J	1.3J	1.4J	—
D	Detonasiya edən PM, təhrikedici vasitəsiz və atan enerjisiz, detonasiya edən PM tərkibli, tüstülü bort və yaxud məmulatlar	1.1D	1.2D	—	1.4D	1.5D
E	Təhrikedici, lakin atan enerjivə malik olan, detonasiya edən PM tərkibli məmulatlar (tərkibində tezalıq və öz-özünə alıqan mayelər olanlardan başqa)	1.1E	1.2E	—	1.4E	—
F	Tərkibində detonasiya edən PM, təhrikedici və atan enerjili olan (tərkibində TAM və ÖAM mayelər olanlardan başqa), və yaxud atan enerjisiz maddələr	1.1F	1.2F	1.3F	1.4F	—
G	Pirotexniki maddələr tərkibli məmulatlar və pirotexniki maddələr, eləcə də tərkibində həm PM, həm də işıqlandırıcı, yandırıcı, göz yaşardan və yaxud tüstü əmələ gətirən maddələr olan (su ilə aktivləşən maddələr və yaxud tərkibində aq fosfor, fosfidlər, TAM və yaxud gellərdən başqa)	1.1.G	1.2G	1.3G	1.4G	—
H	PM və aq fosfor tərkibli maddələr	—	1.2H	1.3H	—	—
J	PM və TAM və yaxud gellər tərkibli maddələr	1.1J	1.2J	1.3J	—	—
K	PM və zəhərləyici kimyəvi agentli tərkibə malik olan maddələr	—	1.2K	1.3K	—	—
L	Xüsusi təhlükəliliyə malik olan və hər bir növünün bir-birindən təcrid olunması tələb edilən PM tərkibli partlayıcı maddələr və yaxud məmulatlar	1.1L	1.2L	1.3L	—	—
S	Hər hansı təhlükəli təzahürü bağlamanın (qabın) özü ilə məhdudlaşdırılan halda qablaşdırılmış maddələr və ya düzəldilmiş məmulatlar, əgər qab odla dağılıbsa, onda partlayış effekti və yaxud səpələnmə ilə məhdudlaşdırılıb ki, bilavasitə bağlamanın yaxınlığında qəza tədbirlərinin görülməsinə və yaxud yanğının söndürülməsinə mane olurlar.	—	—	—	1.4S	—

Qeyd. Ayrı-ayrı yarımsiniflərə, lakin bir uyğunluq qrupuna malik olan partlayıcı maddələrin, L uyğunluq qrupundan başqa, bir yerdə nəql olunmasına yol verilir.

4.1. 1-ci sinif partlayıcı maddələr.

1-ci sinif təhlükəli yüklərə, partlayış işlərinin aparılmasında atəş və yaxud pirotexnik effekti almaq üçün təyin edilmiş qurğular və yaxud partlayıcı vasitələr, ya da öz xassələrinə görə partlayıcılara aid edilə bilən maddələr.

1-ci sinif maddələr 5 yarımsinifə bölünür:

1.1 yarımsinifi. Tam kütləsi ilə partlaya bilən maddələr və məmulatlar; bu elə partlayışdır ki, praktiki olaraq dərhal partlayıcı maddə olan bütöv yükə yayılır;

1.2 yarımsinifi. Tam kütləsi ilə partlamayan, lakin partladığı vaxt ətrafdakı əşyalara möhkəm zədələnmə və səpələnmə təhlükəsi yaranan pirotexniki maddələr və məmulatlar;

1.3 yarımsinifi. Yandıqı zaman böyük miqdarda istilik ayıran və ya səpələnmə ilə bir-birinin ardınca alovlanan partlayıcı və pirotexnik maddələr və məmulatlar;

1.4 yarımsinifi. Daşınma zamanı alışıma və yaxud təhrikedici təsir olduğu halda cüzi partlayış təhlükəsi ehtimalı olmaqdan başqa, böyük təhlükəyə malik olmayan maddələr və məmulatlar; partlayışın təsiri bağlama ilə məhdudlaşdırılır; böyük ölçülü məmulatların və bağlama elementlərinin uzaq məsafəyə dağıdılması gözlənilmir və xarici od (alov) mənbəyi bağlamanın tərkibinin dərhal partlayışına səbəb olmamalıdır;

1.5 yarımsinifi. Çox həssas olmayan və normal daşınma şəraitində təhrik edilmə və yaxud yanmadan detonasiyaya keçmə halları olduqca azdır. Bu yarımsinifdən olan maddələrə və məmulatlara minimum tələb onların odla sınaqdan çıxarılması zamanı partlayışın olmamasıdır.

4.2. 2-ci sinif — sıxılmış, təzyiqləndirilmiş və həll olunmuş qazlar

2-ci sinifə aiddirlər:

daimi qazlar — ətraf mühitin temperaturunda mayeləşməyən qazlar;

mayeləşdirilmiş qazlar, təzyiqləndirilmiş və ətraf mühitin temperaturunda, maye halına keçə bilən qazlar;

həll olunmuş qazlar — həlledicidə təzyiqləndirilmiş və həll olunmuş, məsələn, maye hava, oksigen və s.

dərin soyudulmuş adi qazlar — məsələn, maye hava, oksigen və s.

Bu sinifdən olan maddələr sıxılmış, mayeləşdirilmiş və yaxud həll olunmuş şəkildə daşınan və xüsusi möhkəmlik və kiplik tələb edən qazlardır. Bəzi qazlar maye halında və olduqca aşağı temperaturda daşınır.

Qazların daşınması zamanı aşağıdakı təhlükəli vəziyyətlər yarana bilər:

qazla olan bağlamanın partlaması nəticəsində ətrafdakı əşyaların mexaniki zədələnməsi;

alışma, partlayış təhlükəli qarışıqların alınması, eləcə də zəhərlənmə, bədən yaralanmaları, metalların korroziyası, müəyyən maddələrin öz-özünə yanması və yaxud yanmanın davam etməsinə kömək etmək;

havada oksigenin azalması və yaxud bəzi qazların həddindən artıq yığılması nəticəsində boğulma;

bəzən olduqca az qatılığa malik olan çoxlu qaz növlərinin narkotik təsiri, bəziləri tərəfindən yanma və parçalanma zamanı zəhərləyici qarışıqların ifrazı.

Qazlar havaya nisbətən müxtəlif sıxlığa malikdir. Havadan ağır olan qazlar yük kabinəsinə və yaxud aşağı bölməyə (yerə) daxil olur, havadan yüngül olan qazlar yuxarı qalxır və daha aktiv olaraq yayılır.

2-ci sinifə aid olan qazlar heç olmazsa aşağıdakı şərtlərdən birinə cavab verməlidir:

20°S temperaturda qabda olan artıq təzyiqlə $1 \times 10^6 \text{ Pa}$ - a (1 kq/cm^2) bərabərdir və yaxud ondan artıqdır;

50°S temperaturda buxarların mütləq təzyiqlə $3 \times 10^5 \text{ Pa}$ (3 kq/cm^2) - a bərabərdir və yaxud ondan artıqdır;

kritik temperaturu 50°S-dən aşağıdır.

2-ci sinifə eləcə də «aerozollar» daxildir. Bu termin maye ilə və ya onsuz təzyiqləndirilmiş və yaxud həll olunmuş qaz, pasta və toz tərkibli olan və metaldan, şüşədən və yaxud plastmasdan hazırlanan və təkrarən doldurulub-boşaldılması mümkün olmayan və tərkibini köpük, pasta, toz və yaxud maye və ya qaz şəklində püskürdən özünəbağlanan ağırlığa malik olan tutum deməkdir.

2-ci sinif maddələr 4 yarımsinifə bölünür:

2.1 yarımsinifi — tezalıqan maye və zəhərli olmayan qazlar; digər əlavə təhlükəliliyə malik olan (oksidləşən, Korroziya edici) qazlar;

2.2. yarımsinifi — zəhərli, alışmayan qazlar;

- 2.3 yarım sinifi — tezalısan zəhərsiz qazlar. Alışmasının aşağı qatılıq həddi (həcminə görə) 13%-dən artıq və ya aşağı hədd qiymətindən asılı olmayaraq, alışma sahəsi 12%-dən artıq olan qazlar tezalısan sayılır;
- 2.4 yarım sinifi — eyni vaxtda tezalısan və zəhərli olan qazlar.

4.3. 3-cü sinif — tezalısan mayelər

3-cü sinifə, bağlı qabda temperaturu 61°S və ya aşağı, açıq qabda 65°S olduqda isə, tezalısan buxarlar ifraz edən və öz xüsusiyyətlərinə görə digər siniflərə aid edilməyən mayelər, mayelər qarışığı və məhlulunda bərk maddələr və ya suspenziyalar olan mayelər aiddir. Bu sinfin maddələri tezalısan mayelərdir və bu mayələrin əsas təhlükəlilik xassəsi onların hər hansı xarici alışma mənbəyindən (açıq oddan, qıyılımdan, elektrik boşalmalarından və s.) tezalısmalarıdır. Bir çox TAM-ın buxarları, böyük güclü partlayışa gətirə bilən, partlayıcı qarışıqlar yarada bilər.

Bu sinifdən olan maddələrin çoxu yüksək təzyiqli doymuş buxarlara malik olur. Ona görə də onlar doldurulma qablarında istismar hədləri daxilində (50 — 60°S) qədər temperatur qalxdıqda təzyiqin artması baş verir.

Bu sinifdən olan bəzi maddələrin atmosfer təzyiqində olan qaynama temperaturu 15 — 20°S-dən aşağı olur və nəticədə həmin maddələr müəyyən istismar şəraitlərində qaz halını alır.

Hava gəmiyi yüksəkliyə qalxdıqca, qabda olan artıq təzyiq atmosfer təzyiqinin aşağı düşməsinə mütənəşib olaraq artacaqdır.

Qabın kipliyinin qeyri-qənaətbəxş olması buxarların çıxmasına gətirib çıxarır, qabın möhkəmliyi qeyri-qənaətbəxş olduqda isə, onun dağılması baş verə bilər.

3-cü sinfin bütün maddələri tərəfindən ayrılan buxarlar qismən narkotik təsirə malikdir, uzun müddət bu buxarlarla nəfəs alma huşun itirilməsinə səbəb ola bilər. Dərin və uzunmüddətli narkoz ölümə gətirib çıxara bilər.

Bəzi tezalısan mayelər TAM güclü zəhərləyici xassələrə, başqaları isə istiliyin və qazların ayrılması ilə polimerləşmə qabiliyyətinə malikdir ki, bunun da nəticəsində qab dağıla bilər. Bu maddələrə aiddirlər:

- polimerləşən karbohidrogenlər;
- polimerləşən efirlər;
- polimerləşən maddələr.

Göstərilən TAM-ın təmiz halda hava nəqliyyatı ilə daşınmasına yol verilmir. Onlar daşınmaya ingibirləşmiş vəziyyətdə buraxıla bilərlər.

Dərman preparatları, ətriyyat məhsulları və digər təyinatlı qarışıqlar, tərkibində TAM olan və öz xassələrinə görə bu sinifə aid edilənlər təhlükəli yüklərə aiddir.

3-cü sinifə aid olan mayelər üç yarım sinifə bölünür:

- 3.1 yarım sinifi — bağlı qabda alışma temperaturu mənfi 18°S-dən aşağı olan TAM-lar;
- 3.2 yarım sinifi — bağlı qabda alışma temperaturu mənfi 18°S və yuxarı, lakin 23°S-dən aşağı olan TAM-lar;
- 3.3 yarım sinifi — bağlı qabda alışma temperaturu 23°S və yuxarı, lakin 61°S-dən aşağı olan TAM-lar.

4.2 nömrəli cədvəl

TAM-ın təhlükəlilik dərəcələrinin kriteriyaları

Təhlükəlilik dərəcəsi	Bağlama qrupu	Alışma temperaturu (bağlı qabda)°S	Qaynamanın başlanğıc nöqtəsi °S
Yüksək	I	—	35°S
Orta	II	<23°S	>35°S
Nisbətən aşağı	III	23°S<61°S	>35°S

Alışma temperaturu 23°C-dən aşağı olan rənglər, emallar, rəngləyicilər, yapışqanlar və polituralar kimi tezalısan özlü (qatı) mayələrin aşağı təhlükəlilik dərəcəsinə aid etməyə yol verilir (qablaşdırma qrupu III), əgər:

laylanmaya sınaq zamanı 24 saat ərzində həlledicinin 3%-dən artığı laylanmırsa;

qarışıq, 6.1 yarım sinifinin və yaxud 8-ci sinfin I və yaxud II bağlama qrupuna aid olan maddənin 5%-li və ya da 3-cü sinfin I bağlama qrupuna aid olan və 6.1 yarım sinifinin və 8-ci sinfin əlavə təhlükəlilik nişanlarını tələb edən maddələrin 5%-li tərkibinə malikdirsə;

qatılıq və alışma temperaturu 4.3 cədvəlində göstərilən hədlərə uyğundur;

istifadə edilən qabın tutumu 30 litrdən artıq deyilsə.

4.3 nömrəli cədvəl

Qatılıq və alışma temperaturunun hədləri

Göstəricinin adı	Deşiklərin diametri (mm-lə)		Alışma temperaturu °C
	4	8	
Axma müddəti, saniyə, artıq onun kimi	20	—	17
— " —	60	—	10
— " —	100	—	5
— " —	160	—	- 1
— " —	220	17	- 5
— " —	—	40	Aşağı həddi məhdudlaşdırılmayıb

4.4 4-cü sinif — tezalısan maddələr və materiallar

4-cü sinifə, partlayıcı kimi təsnif olunmuş maddələr istisna olmaqla, daşınma zamanı asan yanan və yanğının yayılmasına səbəb olan maddələr aiddir. Bu sinifdən olan bütün maddələr yanğıntörətmə cəhətdən təhlükəlidir. Onların daşınması, yüklənilib-boşaldılması və saxlanılması zamanı, bu Qaydalarda şərh edilmiş, müvafiq təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət olunmalıdır.

4-cü sinif üç yarım sinifə bölünür:

4.1 yarım sinifi — qıyılıcı, alov və yaxud sürtünmə kimi xarici alışma mənbələrindən ümumi tezalısmaya və aktiv yanma xassəsinə malik olan tezalısan bərk maddələr (TABM);

4.2 yarım sinifi — adi daşınma şəraitində öz- özünə qızma və alışma kimi ümumi xassələrə malik olan maddələr; bəzi maddələr su ilə nəmləndirildikdə və nəm hava ilə qarşılıqlı təsirdə olduqda, öz- özünə alışmaya daha çox meyillidir;

4.3 yarım sinifi — su ilə qarşılıqlı təsirdə olarkən, TAQ-lar ayırma kimi ümumi xassələrə malik olan maddələr; bəzi hallarda bu qazlar, reaksiya zamanı ayrılan istiliyin təsirdən öz-özünə alışmaya qabildir, bəziləri isə su və yaxud turşularla qarşılıqlı təsirdə olduqda zəhərli qazlar ayır.

Bu sinfin bəzi maddələri zəhərləyicidir.

4.5. 5-ci sinif — oksidləşən maddələr və üzvi peroksidlər

5-ci sinfin bütün maddələri yanan maddələrin alışmasına və yanma prosesinin davam etdirilməsinə kömək etmə qabiliyyətinə malikdir. Bu sinifdən olan bəzi maddələr partlayıcı qarışıqlar yaratmağa qadirdilər və yaxud özləri müəyyən şəraitdə partlayıcı olurlar.

Oksidləşən maddələrin çoxu güclü maye turşularla qızğın qarşılıqlı təsirdə olur və bu zaman olduqca zəhərləyici qazlar ayrılır. Bəzi oksidləşən maddələr zəhərli və Korroziya edici olur (bax cədvəl 5.1).

Üzvi peroksidlərin çoxu yaxşı yanır və qızdırılmaya həssasdır. Onlardan bəziləri sürtünməyə və zərbəyə həssasdır. Üzvi peroksidlərin həssaslığını təhlükəsizlik həddindən aşağı salmaq məqsədi ilə onlar ləngidənə, həlledicidə və yaxud nəmləşdirilmiş halda daşınır.

Bəzi üzvi peroksidlər 20°S temperaturda tədricən parçalana bilər. Hərərət qalxdıqca parçalanmanın sürəti artır. Bu sinfin bəzi maddələri üçün temperaturun kritik həddi var, hərərət ondan yuxarı olduqda, zəncirvari reaksiya maddənin qızğın parçalanmasına səbəb olur. Zəruri hallarda (yük yüklənməyə təqdim ediləndə), maddənin kritik temperaturunu ona ləngidici əlavə etməklə aşağı salmaq olar. Belə ləngidicilər və yaxud uçucu olmayan həll edicilər üzvi peroksidlər üçün inertli olmalıdır və 100°S-dən az olmayan alışma, 150°S-dən az olmayan qaynama temperaturlarına malik olmalıdır. Ləngidicilər və həlledicilər bir bərabərdə qarışdırılmalı və yaxud bütün maddəyə yayılmalıdır. Bəzi peroksidlərin qızğın surətdə parçalanmasına səbəb, onların tərkibinə az miqdarda turşuların, metal oksidlərinin və amidlərin düşməsi ola bilər. Bəzi üzvi peroksidlərin parçalanması zamanı zəhərli və tezalışan qazlar ayrılır. Üzvi peroksidlərlə əlaqədə olmaq dəri və xüsusən göz üçün təhlükəlidir, belə ki, bu göz bəbəklərinin ağır zədələnməsinə gətirir. Təhlükəli yüklərin bu qaydalara əlavə edilən Siyahısında bu cür maddələr «I» şərti işarəsi ilə göstərilmişdir.

Bəzi üzvi peroksidlər kifayət qədər böyük proporsiyada bəzi ingibirləşdiricilərlə, plastifikatorlarla və yaxud inertli bərk maddələrlə qarışdırıldıqda təhlükəsiz ola bilər. Belə hallarda yük göndərən daşıyana yazılı zəmanət verməyə borcludur.

5-ci sinif 2 yarım sinifə bölünür:

5.1 yarım sinifi — özü-özlüyündə yanan olmayan, lakin başqalarının alışmasına səbəb ola bilən, yanma zamanı asan oksigen ayıran və odun intensivliyini artıran oksidləşdirici maddələr.

5.2 yarım sinifi — çox hallarda alışan oksidləşdirici təsirə malik olan və digər maddələrlə təhlükəli təsirdə ola bilən üzvi peroksidlərdir. Onların çoxu tez alışır, zərbəyə və eləcə də sürtünməyə həssasdır.

4.6. 6-cı sinif — zəhərli və yoluxucu maddələr

6-cı sinifdən olan maddələr, nəfəs alıqda və daxilə və yaxud dəri səthinə düşdükdə insanların və heyvanların sağlamlığına ağır zərər vura bilər. Zəhərli maddələr qaz, bərk (toz) və maye hallarında ola bilər.

Bu sinifə zəhərləyici xassələrə malik olan maddələr daxil edilmişdir. Digər xassələrə, məsələn tezalışqanlıqə malik olan zəhərli maddələr digər siniflərə daxil edilmişlər. Bu sinfin bütün maddələri onların alışması ya da parçalanandanək qızdırılması zamanı zəhərli qazlar ayrılır. Dayanaqlı olmayan zəhərli maddələr hava nəqliyyatı ilə yalnız stabiləşdirilmiş halda daşınır.

Aşağıda göstərilən güclü təsirə malik olan zəhərləyici maddələrin satılmasına, alınmasına, buraxılmasına, saxlanılmasına, uçota alınmasına və daşınmasına respublikada qüvvədə olan müvafiq qanunvericilik ilə müəyyən olunmuş qayda tətbiq olunur:

Nitrilakril turşusu;
arsenli anhidrid;
brusin;
dildrin;
nikotin;
karbonlu kükürd;
sianid turşusunun duzları;
strixnin;
sulema;
sinkonin;
etilmerkurfosfat;
etilmerkurlorid;
arsen anhidridi;
sianid turşusu;
xlorpikrin.

6-cı sinif iki yarım sinifə bölünür:

6.1 yarım sinifi — nəfəs alma, udma zamanı və yaxud dəriyə düşdükdə insanın ölümünə, ağır iflicinə və ya sağlamlığına ziyan vurmaq xüsusiyyəti olan zəhərli (yoluxucu) maddələr;

6.2 yarım sinifi — insanlar və heyvanlar üçün yoluxucu olan və yaxud belələrindən sayılan, həyat qabiliyyətli mikroorqanizmə və ya onun zəhərlərinə malik olan yoluxucu maddələr.

6.1 yarım sinifinin maddələri, pestisidlər daxil edilməklə, təhlükəlilik dərəcələrinə müvafiq olaraq üç qablaşdırma qrupuna bölünür (4.4 nömrəli cədvəl)

4.4 nömrəli cədvəl

Zəhərləyici maddələrin təhlükəlilik dərəcələrinin kriteriyası (buxarların udulmasından başqa)

Kriteriyalar	Təhlükəlilik dərəcəsi üzrə qablaşdırma qrupu		
	Yüksək/I	Orta /II	Aşağı/III
Daxilə düşdükdə zəhərləmə qabiliyyəti LD50, mq/kg, artıq olmayan	5	50	bərkələr200 mayelər 500
Dəriyə düşdükdə zəhərləmə qabiliyyəti LD50, mq/kg, artıq olmayan	40	200	1000
Tozu və ya toz-hava qarışığını udduqda zəhərləmə qabiliyyəti LK50, mq/l, artıq olmayan	0,5	2	10

QEYDLƏR.

1. LD₅₀ — kəskin zəhərlənmənin dozası daxilə düşdükdə və yaxud dəri səthinə düşməsi zamanı və dəri səthində 24 saat fasiləsiz qaldıqda 14 gün ərzində təcrübə üçün götürülmüş heyvanların 50%-nin ölümünə səbəb olur. Qatılıq heyvanın kütləsinin bir kiloqramında milliqramla ifadə olunur.

2. LK₅₀ — maddənin buxarlarının, qazlarının, toz-hava qarışıqlarının və tozunun qatılığı 14 gün ərzində 1 saat fasiləsiz nəfəs alma zamanı, təcrübə üçün götürülmüş heyvanların 50%-in ölümünə səbəb olur. Qatılıq toz və toz-hava qarışığı üçün bir litr havada milliqramla, buxarlar üçün isə kub metr havada millimetrlə ifadə olunur.

3. Əgər maddə müxtəlif kateqoriyalar üzrə müxtəlif təhlükəlilik dərəcəsi göstərsə, bu halda onu onların ən yüksəyinə aid etmək lazımdır. Buxarların nəfəs alma zamanı təhlükəlilik dərəcəsi, havanın temperaturu 20°S və standart hava təzyiqində maddənin doymuş olan buxarlarının qatılığı ilə, V ml/m³² o cümlədən:

yüksək təhlükəlilik dərəcəsi üçün (qablaşdırma qrupu I)

$V \geq 10 LK_{50}$ və $LK_{50} \leq 1000 \text{ ml/m}^3$;

orta təhlükəlilik dərəcəsi üçün (qablaşdırma qrupu II)

$V \geq 10 LK_{50}$ və $LK_{50} \leq 3000 \text{ ml/m}^3$

və yüksək təhlükəlilik dərəcəsinin kriteriyasına riayət olunur; aşağı təhlükəlilik dərəcəsi üçün (qablaşdırma qrupu III)

$V \geq 10 LK_{50}$ və $LK_{50} \leq 5000 \text{ ml/m}^3$

və yüksək və orta təhlükəlilik dərəcələrinin kriteriyalarına riayət olunmur.

Maddənin təhlükəlilik dərəcəsi, buxarların udulması zamanı, eləcə də aşağıda verilmiş qrafik üzrə təyin oluna bilər.

Şəkil 1. Maddənin buxarları ilə nəfəs aldıqda, təhlükəlilik dərəcəsinin müəyyən edən qrafik

4.7. 7-ci sinif radioaktiv maddələr

7-ci sinifə xüsusi aktivliyi 74 kBk/kq (0,002 MkKu/q) olan radioaktiv maddələr aid edilir Hava gəmilərində (HG) təhlükəsiz daşınma şərtləri Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin* xüsusi qaydaları ilə müəyyən olunur. [\[19\]](#)

4.8. 8-ci sinif — yeyici (aşılmalı) və Korroziya edici maddələr

8-ci sinif — bağlamaların zədələnməsi hallarında — bu maddələrin yüklənməsi və boşaldılmasında iştirak edən heyət üzvlərinin və personalın bədən səthində yanqların əmələ gəlməsini, gözün selikli qişasının zədələnməsini, eləcə də yanğın və hava gəmisinin konstruksiyasının və avadanlıqlarının korroziyasını törədə bilən bütün yeyici və Korroziya edici maddələr aiddir.

Yeyici və Korroziya edici (antrasen, kükürlü bari, giproxlorid, xlorlu kirəc, yeyici qələvilər, turşular və s.) maddələr zəhərləyici xassələrə malikdir və tənəffüs yollarına düşdükdə zəhərlənməyə səbəb ola bilər. Bu maddələrin çoxu su ilə qarşılıqlı təsirdə qıcıqlandırıcı və Korroziya edici buxarlar (tüstü kimi görünən), istilik ayırıcılar, eləcə də metallara, parçalara dağıdıcı təsir göstərir. Onların ayrı-ayrı növləri şüşə və digər silisiumlu materialları dağıdır.

Bu sinfin bəzi maddələri güclü oksidləşdirici olur və neft məhsulları (yanacaq, yağ), xırdalanmış ağac, kağız, pambıq, lif kimi üzvi materiallarla, eləcə də bəzi aralıq materialları ilə əlaqədə olduqda, öz-özünə alışma baş verə bilər. Bu sinfin bağlı qabda 61°S və aşağı alışma temperaturuna malik olan maddələri tez alışan mayelərdir.

Əgər maddə təhlükəli yüklər siyahısında stabilləşdirilmiş kimi göstərilərsə, onda o, stabilləşdirilməmiş vəziyyətdə olduqda daşınır. Əgər siyahıda maddənin tərkibinin faizi və yaxud onun aktiv tərkib hissəsi şərtləndirilibsə və hansı faizlə daşınırsa, tərkib həmin maddənin kütləsinə olan faizlə də göstərilir.

8-ci sinif üç yarımsinifə bölünür:

8.1 yarımsinifi — turşular və turşuluq mexanizmi ilə canlı toxumalara və yaxud metallara təsir edən maddələr;

8.2 yarımsinifi — əsas mexanizmi ilə canlı toxumalara və metallara təsir edən əsaslar və maddələr;

8.3 yarımsinifi — 8.1 və 8.2 yarımsiniflərinə aid edilməyən maddələr; bu maddələr canlı toxumaya və yaxud metallara Korroziya edici təsir göstərir.

Yeyici və Korroziya edici maddələrin təhlükəlilik dərəcəsi 4.5 nömrəli cədvəldə verilmiş kriteriyalarla təyin edilir.

4.5 nömrəli cədvəl

Yeyici və Korroziya edici maddələrin təhlükəlilik dərəcəsinin kriteriyaları

Kriteriyalar	Təhlükəsizlik dərəcəsi		
	yüksək (I bağlama qrupu)	orta (II bağlama qrupu)	aşağı (III bağlama qrupu)
Canlı dəri toxumasının nekrozuna gətirən, toxunma müddəti dəqiqədən artıq olmayaraq	3	60	240
Metallın korroziyasının göstəricisi, mm/qramdan, az olmayaraq	6,35	3	1

4.9. 9-cu sinif — digər təhlükəli yüklər

9-cu sinifə, təhlükəlilik dərəcəsi nisbətən aşağı olan, lakin əvvəlcə verilənlərin heç birinə aid edilməyən, bununla bərabər elə təhlükəli xassələrə (zəhərlilik, aqressivlik, tezalışqanlıq) malik olan və daşınma zamanı bu Qaydaların tətbiq edilməsi zəruriliyini tələb edən maddələr.

Zəif dərəcədə alışqanlıq, zəhərləyici və yaxud yeyicilik xassələrinə malik olan, digər siniflərin heç birinə aid etmək mümkün olmayan, lakin daşınma zamanı hər hansı dərəcədə təhlükəli olan, nisbətən aşağı təhlükəli sayılan maddələr.

9-cu sinif iki yarımsinifə bölünür:

9.1 yarımsinifi — hava yolu ilə daşınmalar üçün qablaşdırılarkən, yük yerinin səthində olan hər hansı nöqtədə 2,1 m məsafədə maqnit sahəsin gərginliyi 0,159A/m və yaxud artıq olan maqnitləşdirilmiş materiallar daxil olmaqla, öz xassələrinə görə başqa siniflərə aid edilməyən maddələr;

9.2 yarımsinifi — nisbətən aşağı təhlükəlilik dərəcəli və bağlı qabda 61°S-dən 100°S alışma temperaturuna malik olan mayelər, liflər və müəyyən şəraitdə (nəmləşdirildikdə, yanğın zamanı, başqa maddələrlə qarşılıqlı təsirdə olduqda və s.) yeyici, Korroziya edici zəhərləyici və yaxud qıcıqlandırıcı olan digər oxşar maddələr, materiallar.

4.6 nömrəli cədvəl

3, 4, 8-ci siniflər, 5.1 (bərk maddələr) və 6.1 yarımsinifləri üçün təhlükəli xassələrin prioriteti

Sinif və yaxud yarımsinif və bağlama qrupu	Sinif və yaxud yarımsinif və bağlama qrupu																		
	4.2.II	4.2.III	4.3.I	4.3.II	4.3.III	5.1.I (b)	5.1.II (b)	5.1.III (b)	6.1.I (nəfəs)	6.1.I (dəri)	6.1.I (dax)	6.1.II	6.1.III	8.I (m)	8.I (b)	8.II (m)	8.II (b)	8.III (m)	8.III (b)
3.I									6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.II	6.1.III	8.I	8.I	8.II	8.II	8.III	8.III
3.II									6.1.I	3.I	3.I	3.II		8.I		3.II		3.II	
3.III									6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.II		8.I		8.II		3.III	
4.1.II	4.2.II	4.2.II	4.3.II	4.3.II	4.3.II	4.1.I	4.1.II	4.1.II	6.1.I	6.1.I	6.1.I	4.1.II			4.1.I		4.1.II		4.1.II
4.1.III	4.2.II	4.2.III	4.3.I	4.3.II	4.3.III	4.1.I	4.1.II	4.1.III	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.II			8.I		8.II		4.1.III
4.2.II			4.2.I	4.2.II	4.2.II	4.2.I	4.2.II	4.2.II	6.1.I	6.1.I	4.2.I	4.2.II			8.I		4.2.II		4.2.II
4.2.III			4.3.I	4.3.II	4.3.III	5.1.I	5.1.II	4.2.III	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.II			8.I		8.II		4.3.III
4.3.I						5.1.I	4.3.I	4.3.I	6.1.I	6.1.I	4.3.I	4.3.I		4.3.I	4.3.I	4.3.I	4.3.I	4.3.I	4.3.I
4.3.II						5.1.I	4.3.II	4.3.II	6.1.I	6.1.I	4.3.I	4.3.II		8.I	8.I	4.3.II	4.3.II	4.3.II	4.3.II
4.3.III						5.1.I	5.1.II	4.3.III	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.II		8.I	8.I	8.II	8.II	4.3.III	4.3.III
5.1.I									6.1.I	6.1.I	5.1.I	5.1.I		5.1.I	5.1.I	5.1.I	5.1.I	5.1.I	5.1.I
5.1.II									6.1.I	6.1.I	5.1.I	5.1.II		8.I	8.I	5.1.II	5.1.II	5.1.II	5.1.II
5.1.III									6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.II		8.I	8.I	8.II	8.II	5.1.III	5.1.III

6.1.I (nəfəs)																	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I
6.1.I (dəri)																	8.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I
6.1.I (daxili)																	8.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I	6.1.I
6.1.II (nəfəs)																	8.I	6.1.I	6.1.II	6.1.I	6.1.I	6.1.II
6.1.II (dəri)																	8.I	6.1.I	8.II	6.1.II	6.1.II	6.1.II
6.1.II (daxili)																	8.I	8.I	8.II	6.1.II	6.1.II	6.1.II

(m) — maye
(b) — bərk
(nəfəs) — nəfəs yolları
(d) — dəri
(dax) — daxili
(—) — mümkün olmayan kombinasiya
Qeyd. Bu cədvəl VMT- nin «Təhlükəli xassələrin prioriteti» cədvəli əsasında tərtib olunub.

4.10. Bir neçə təhlükəlilik növlərinə malik olan təhlükəli yüklərin təsnifatı

Təhlükəli yükün adı təhlükəli yüklər siyahısında olmadıqda və 3, 4, 8- ci siniflərin və yaxud 5.1 (bərk maddələr) və 6.1 yarım siniflərinin müvafiq qaydada təyin etmələri ilə müəyyən olunmuş iki təhlükəlilik növünə malikdirsə, onda bu yük «Təhlükəli xassələrin prioriteti və bağlama qrupları» cədvəlinin (cədvəl 4.6) köməyi ilə iki təhlükəlilik növündən və bağlama qrupundan hansının əsas sayılması müəyyən olunmaqla təsnifatlaşdırılmalıdır. Bağlama qrupu, hər hansı təhlükəlilik növünə görə baxılan sinif üçün verilmiş kriteriyaların köməyi ilə təyin olunmalıdır. Hər hansı təhlükəli yük üçün bağlama qrupu olduqca sərt məhdudiyətlər qoyulmaqla seçilir.

Əsas və əlavə təhlükəliliyin və bağlama qrupunun təyin olunma qaydaları aşağıdakı nümunədə göstərilir.

Nümunə. Təhlükəli yük iki təhlükəlilik növünə 6.1.1 (daxili) və 4.3.11 malikdir. Bu iki təhlükəlilik növündən hansının əsas olmasını 4.6-cı cədvəl ilə aşağıdakı qaydada təyin edirlər.

4.6-cı cədvəlin başlığında göstərilən 6.1.1 (daxili) yarım sinifindən enən vertikal xəttin və birinci sütunda verilmiş 4.3.11-ci yarım sinifin horizontal xəttinin kəsişmə nöqtəsi, istifadə edilməsi lazım olan, əsas təhlükəliliyi və bağlama qrupunu göstərir, verilmiş nümunədə bu 4.3.1-dir;

əlavə təhlükəlilik növü isə, başqası yəni 6.1 olacaqdır; bu təhlükəli yükün iki təhlükəlilik növündə sərt məhdudlaşdırmaya malik olan kimi, 1- ci bağlama qrupu qəbul edilmişdir.

Əgər təhlükəli yük bir neçə təhlükəlilik növünə və onlardan biri 6.1 yarım sinifi üzrə (III bağlama qrupu) az təhlükəliliyə malikdirsə, bu təhlükəli yükün təsnifatlaşdırılmasında həmin təhlükəlilik növünü, (pestisidlərdən başqa) nəzərə almaq lazımdır. Pestisid 3-cü sinfin (bağlama qrupu III) və 6.1 yarım sinifinin (III qablaşdırma qrupu) təhlükəliliklərinə malik olduqda, əsas təhlükəlilik növü kimi 6.1-ci (bağlama qrupu III) yarım sinifin təhlükəliliyi sayılmalıdır.

Digər təhlükəlilik növlərindən başqa 1, 2 və 7-ci siniflərin və yaxud 5.2 və 6.2 yarım siniflərin kriteriyalarına cavab verən və ya 4.1 yarım sinifinin nəmləşdirilmiş partlayıcı, özü reaksiya verən maddələri və yaxud 4.2 yarım sinifinin piroforlu maddələri olan yükləri 4.6-cı cədvəle daxil edilməyib, çünki belə siniflər və yarım siniflər həmişə üstünlüyə malikdir.

Digər təhlükəli xassələrə malik olan yoluxucu maddələri həmişə 6.2 yarım sinifinə aid etmək, eləcə də onun ən çox olan əlavə təhlükəliliyini göstərmək lazımdır.

Təyin olunmuş qaydalar şamil edilməyənlərdən və prioritet üstünlüyə malik digər təhlükəlilik növlərinə verilənlərdən başqa, əlavə təhlükəlilik növlərinə malik olan radioaktiv maddələr həmişə 7-ci sinifə aid edilir.

Təhlükəli yükün adı təhlükəli yüklərin siyahısında yoxdursa və yük özü 5.1 yarım sinifinə aid olan təhlükəli mayedirsə və yaxud üç və ya dörd təhlükəlilik növünə malikdirsə, ona 4.6 cədvəli şamil edilmir.

Belə olduğu halda təhlükəli yükü istehsal edən tərəfindən, yükün əsas və əlavə təhlükəliliyi müəyyən olunmuş qaydada razılaşdırılan texniki sənəddə (texniki şərtlərin, dövlət standartlarının) onun zəruri olan əlamətləri göstərməklə həyata keçirilir.

5. Təhlükəli yüklərin siyahısı

5.1. Ümumi tələblər

Təhlükəli yüklərin Siyahısına (5.1 nömrəli cədvəl) hava ilə daşınmaq üçün tez-tez təqdim edilən yüklər daxildir. Yükün göndərilmə adı şərhin başlığında qara şriftlə verilmişdir. Vergül və mötərizələrlə ayrılan müxtəlif izahatlar (şərhlər) nəqliyyat qabının markalanmasında və daşınma sənədlərində göstərilir.

Nümunə. 5.1-ci cədvəldə təhlükəli yükün aşağıdakı adı verilib: «Sirkə turşusu — məhlulu, qatılığı 1%- dən çox, lakin kütləsinə görə 80% artıq olmayaraq» göndərilmə adı isə belə olacaq: «Sirkə turşusu — məhlul».

Təhlükəli yüklərin Siyahısına, hava yolu ilə daşınması qadağan olunan, bir sıra maddələrin və məmulatların adı və «konkret göstərilməyib» kimi verilmiş maddələrin xarakterik qrupları daxil edilmişdir.

5.2. Konkret göstərilməyən (k.g.) təhlükəli yüklər

5.1-ci cədvəle əməl olaraq, hava ilə daşınmaq üçün təqdim olunan bütün məmulatları və maddələri daxil etmək mümkün deyil. Belə təhlükəli yükləri qeydə almaq mümkünliyinə malik olmaq üçün təhlükəli yüklər Siyahısında bir sıra ümumi xarakterli hallar var ki, bunlar xarakterik qruplar və yaxud «konkret göstərilməyən» maddələr üçün nəzərdə tutulub.

5.1 cədvəlində adı olmayan yüklər hava daşınmasına təqdim olunarkən, onların qəbul edilməsi üçün yük göndərən aşağıdakıları yerinə yetirməlidir:

yükün müvafiq xassələrinin 4-cü bölmədə sadalanmış kriteriyalarla müqayisə etmə yolu ilə onun təsnifatlaşdırılmasını;

bir neçə sinfin əlamətləri olduqda, əsas təhlükəliliyə uyğun olan sinfin müəyyən edilməsini (4.6 nömrəli cədvəle bax);

5.2 cədvəlində konkret göstərilməyən (k.g.) kimi olan maddələrin, onları daha dəqiq xarakterizə edən əsas təhlükəliliyinə görə müəyyən olunmuş sinfini nəzərə almaqla adlandırılmasını.

5.2 cədvəlində «k.g.» altında göstərilmiş adı, göndərilmə adı kimi qəbul edilməlidir. Məsəl üçün 3- cü sinifdən olan maddə, hansının ki, adı 5.1 cədvəlində konkret göstərilməyib, amma spirt kimi məlum olduğundan bu maddə «tezlaşan maye, k.g.» kimi yox, «spirt, k.g.» kimi işarə edilməlidir.

Digər tərəfdən 5.2 cədvəlində konkret göstərilməyən maddələrin adlarına, dövlət standartlarına və texniki şərtlərə uyğun olaraq « k.g.» qısaltılmış ifadəsindən sonra mötərizədə maddənin texniki adı əlavə edilməlidir.

Nümunə. Xlorlu kaprioloil 5.1 cədvəlinə daxil edilməyib. Bu maddə Korroziya edici maye kimi — 8-ci sinifə aid edilir və əlavə təhlükəliliyə malik olmadığından o «Korroziya edici mayələr, k.g. (xlorlu kaprioloil)» kimi işarə edilməlidir.

5.3. Təhlükəli maddələrlə olan qarışıqlar və məhlullar

Təhlükəli maddələrin qarışıqları və məhlulları, bu maddəyə və yaxud məhlula daxil olan təhlükəli yüklərin əlamətlərinə görə təhlükəli maddələr kimi baxılmalıdır.

Əgər qarışıqlar və məhlullar üçün konkret göstərilməmiş iki və ya bir neçə təhlükəlilik növləri 5.1-ci cədvəldə verilibsə, onda ən azı, məhlulun və ya qarışığın ən yüksək təhlükəliliyini müəyyən edən iki komponentinin texniki (kimyəvi) adlarla tamamlanması zəruridir. Mötərizədə göstərilən, texniki adlardan biri, əlavə təhlükəsizlik nişanına müvafiq olmalıdır. Texniki adlar 5.2 cədvəlindən seçilir.

Nümunə. Mühərriklərin təmizlənməsi üçün nəzərdə tutulan qarışıq 5.1-ci cədvəldə yoxdur. Bu mayenin 23°C- dən aşağı olan alışma temperaturuna malik olan benzinin və dördxlörlü hidrogenin qarışığı zəhərli. 6.1-ci yarım sinfin əlavə təhlükəliliyinə malik olan 3-cü sinif tezalışan maddə kimi təsnifatlaşdırılır. Konkret göstərilməmiş (benzin/dördxlörlü karbon) tezalışan maye kimi göstərilir.

5.4. Təhlükəli yüklər Siyahısının tərtib edilməsi

Təhlükəli yüklərin Siyahısı 8 sütuna bölünüb:

1-ci sütunda — «yüklərin adı» — göndərmə adlarına uyğun olaraq, əlifba sırası üzrə yerləşdirilən təhlükəli yüklərin siyahısının tərkibini verir; Siyahıda əsas adlardan başqa onların tez tapılmasını asanlaşdıran nömrələrin sinonimləri də verilmişdir*

2-ci sütunda «BMT tərəfindən qəbul olunmuş BMT siyahısı üzrə nömrəsi» — maddəyə və ya məmulata təsnifatlaşdırma sistemində müvafiq nömrə verilir;

Əgər BMT siyahısında nömrə verilməyibsə, 2-ci sütunda xətt qoyulur. 2-ci və 3-cü sütunda olan «Qada-ğandır» sözü bu təhlükəli yükün bütün hallarda hava gəmilərində daşınmasının qadağan olduğunu göstərir (bax: bölmə 3, bənd 3.1);

3-cü sütunda — «sinif və yarım sinif, 1-ci sinif uyğunluq qrupu üçün isə 4-cü fəsilə göstərilən təsnifatlaşdırma qanuna uyğun olaraq, bu maddəyə və yaxud məmulata verilən sinfin və yarım sinfin nömrəsi olur.

4-cü sütunda — «Əlavə təhlükəlilik» — 4-cü fəslə uyğun olaraq sinfin və yaxud müəyyən olunmuş əhəmiyyət kəsb edən və əlavə təhlükəsizliyə malik olan yarım sinfin nömrəsini özündə əks etdirir;

5-ci sütun — «Təhlükəlilik nişanları» — nəqliyyat qabına vurulmalı olan və təhlükəli yükün qısa xarakteristikasını və fiziki halını göstərən təhlükəlilik nişanının adını özündə əks etdirir;

6-cı sütun — «Bağlama qrupu» — 4-cü fəsilə verilmiş kriteriyalara uyğun olaraq, müəyyən olunmuş, bağlamaların qrup nömrələri (I, II və ya III);

7 və 8-ci sütunlar — «Bir bağlamaya aid olan maksimum kütlə (həcm) netto» — hər bir qabda daşınmaya icazə verilən maksimum netto miqdarda (həcminə və yaxud kütləsinə görə); hava sərnəşin gəmilərində 7-ci sütun, hava yük gəmilərində — 8-ci sütun. Ümumi kütlə G hərfi ilə bu sütunlardaca göstərilir.

Bu Qaydaların müddəalarından kənara çıxmağa icazə olmamaqla, hava yolu ilə daşınmasına icazə verilməyən təhlükəli yüklər, 7 və 8-ci sütunlarda müvafiq olaraq, hava sərnəşin və yük gəmiləri üçün «Qada-ğandır» sözü ilə işarə edilir.

Əgər bu Qaydaların tələbləri göstərilən məmulatlara və yaxud maddələrə şamil edilmirsə, 7 və 8- ci sütunlarda «məhdudiyət qoyulmur» işarəsi ilə göstərilir.

Sinonimlər, əsas sütunlar doldurulmadan, göndərmə adının altında açıq şifrlə yerləşdirilib.

* Sinonimlər, əsas sütunlar doldurulmadan, göndərmə adının altında açıq şifrlə yerləşdirilib.

Təhlükəli yüklərin siyahısı

Adı	BMT-nin siyahısı üzrə nömrəsi	Sinif və ya sinif altı	Əlavə təhlükəlilik	Təhlükəlilik nişanı	Bağlamaların qrupu	Bir bağlamada olan yükün xalis çəkisinin kütləsi (həcmi)	
						sərnəşin HG	yük HG
1	2	3	4	5	6	7	8
Tərkibində iki oksidli karbon olan yeraltı işlərdə istifadə olunan qəza-xilasedici avadanlıq (Bax: iki oksidli karbon)							
İşıqsaçan təyyarə bombaları. (Bax: işıqsaçan bombalar)							
Havaya qalxma zamanı əlavə dartma qüvvəsini yaradan aviasiya qurğuları	2791	4.1		TABM	II	Qada-ğandır	250 kq G
Adqəzilər, tərkibində alışan mayələr olan yapışqanlar	1133	3		TAM	II III	—"	60 l 220 l
Adiponitril	2205	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamaq	III	—"	220 l
Azaurool turşusu (duz) (quru)	Qada-ğandır						
Ammonium azidi	—"						
quru və ya kütləsi üzrə 50%-dən az su ilə nəmləşdirilmiş Barium azidi	0224	1.1A	6.1			Qada-ğandır	Qada-ğandır
kütləsi üzrə 50%-dən az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş Barium azidi	1571	4.1	6.1	TABM və zəhər	I	—"	0,5 kq
Brom azidi	Qada-ğandır						
Yod azidi (quru)	—"						
Natrium azidi azotlu- hidrogen turşusunun natrium duzu	1687	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	100 kq
Civə azidi	Qada-ğandır						
Qurğuşun azidi (quru)	—"						
kütləsi üzrə 20% az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş (və ya spirtin su ilə qatışıqları ilə) Qurğuşun azidi	0129	1.1A				Qada-ğandır	Qada-ğandır
Gümüş azidi (quru)	Qada-ğandır						
Xlor azidi	—"						
1,2 propilenqlikoidinitrat 3-Azidli	—"						
1- hidrositetrazol 5- Azidli	—"						
Azidliquanidinpikrat (quru)	—"						
Azidliiditiokarbon turşusu	—"						

Azidlihidroksitetrazol (civə və gümmüş duzu)	—"						
Azidlietil nitrat	—"						
Aziran, inqibirləşdirilmiş etilenamin. Bax: 1.1 Azidli (heksahidrobzenonitril)	2954	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
2.2 Azidli (2- metilbutilonitril)	3030	4.1				Qadağandır	Qadağandır
2.2 Azidli (2,4- dimetilvaleronitril)	2953	4.1				—"	—"
2.2 Azidli (2,4- dimetil- 4- metoksivaleronitril)	2955	4.1				—"	—"
Azidliizobutilonitril	2952	4.1	E			—"	—"
Sıxılmış azot	1066	2		AQ (alışmayan qazlar)		75 kq	150 kq
Soyudulmuş maye azot	1977	2		AQ		50 kq	500 kq
Azotun, nadir qazlarla qatışıqı. Bax: nadir qazların və azotun qatışıqı							
Üçyodlu azot	Qadağandır						
Azotüçyodidmonoamin	—"						
Üçflorlu azot	2451	2	6.1	Zəhərli qaz		Qadağandır	25 kq
Üçxorlu azot	Qadağandır						
Üç oksidli azot (azot anhidridi)	—"						
Azotetrazol (quru)	—"						
Azotlu efir. Bax: etilnitrit məhlullar Pnevmatik və ya hidravlik təzyiç akkumulyatorları (tərkibində alışmayan qazlar olan)	—	2		AQ		Məhdudiyətsiz	Məhdudiyətsiz
Məhlullu akkumulyator batareyaları. Bax: batareyalar							
Akridin	2713	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Akrilamid	2074	6.1		—"	III	—"	200 kq
Amid akril turşusu							
Propenamid							
İnqibirləşdirilmiş akrilonitril	1093	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Sianlı vinil							
Nitril- akril turşusu							
Propilennitril							
Sianetilen							
İnqibirləşdirilmiş akrolein akril turşusunun Aldehidi akrilli aldehid	1092	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Propenal							
İnqibirləşdirilməmiş akrolein	Qadağandır						
Sabitləşdirilmiş akroleindimer	2607	3		TAM	II	5 l	60 l
Akselerin. Bax: para- Nitrozodimetilanilin							
Aktivləşdirilmiş ağac kömürü. Bax: aktivləşdirilmiş kömür							
Zəhərli, bərk Alkoloidlər k.g. (konkret göstərilməmiş) və ya alkoloidlərin duzları k.g.	1544	6.1		Zəhər (I və II qr) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (III qr)	I II III	Qadağandır —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Konkret göstərilməyən (k.g) zəhərli və maye alkoloidlər və ya alkoloidlərin duzları	1544	6.1			I II III	—" —" —"	30 l 60 l 220 l
Tərkibində 5%- dək sərbəst kükürd turşusu olan Alkil, Aril və ya Toluol- maye sulfo turşuları	2586	8		Korroziya edici maddələr	III	5 l	60 l
Tərkibində 5%- dən artıq sərbəst kükürd turşusu olan Alkil, Aril və ya Toluol- maye sulfo turşuları	2584	8		—"	II	1 l	30 l
Tərkibində 5%- dən artıq olmayan kükürd turşusu olan Alkil, Aril və ya Toluol- bərk sulfo turşuları	2585	8		Korroziya edici maddələr	III	25 kq	100 kq
Tərkibində 5%- dən artıq təmiz kükürd turşusu olan Alkil, Aril və ya Toluol- bərk sulfo turşuları	2583	8		—"	II	15 kq	50 kq
Korroziya edici Alkilaminlər, k.g.	2735	8		—"	I II III	0,5 l 1 l 5 l	2,5 l 30 l 60 l
Korroziya edici tezalışan Alkilaminlər, k.g.	2734	8	3	Korroziya edici maddələr və TAM	I II	0,5 l 1 l	2,5 l 30 l
Tezalışan, Korroziya edici Alkilaminlər, k.g.	2733	3	8	—"	I II III	0,5 l 1 l 5 l	2,5 l 5 l 60 l
Alkilbenzol	—	3		TAM		Qadağandır	200 l
Metal alkalləri, k.g.	2003	4.2				—"	Qadağandır
Metallarn alkil birləşmələri, k.g.							
Üzvi metal birləşmələri, k.g.							
Maye və bərk alkitfenollar, k.g. (C2- C8- qomoloqları daxil olmaqla)	2430	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l — 200 kq

Allen Bax. Propadien							
Bromlu allil	1099	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Allil bromid							
3- Brompropen							
Yodlu allil	1723	3	8	TAM və Korroziyaedici	I	Qadağandır	2,5 l
3- Yodpropen							
Xlorlu allil	1100	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Allilamin	2334	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
Allilasetat	2333	3	6.1	—"	II	—"	60 l
Allilen	1004	2		TAY		—"	55 l
İnqibirləşdirilmiş allilizoti-asinat	1545	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Sabitləşdirilmiş allilüxlorılan	1724	8		Korroziya edici maddə	II	—"	30 l
Allilformiat	2336	3	6.1	TAM və zəhər	I	—"	30 l
Allilxlorokarbonat. Bax: Allilxlorformiat							
Allilxlorformiat	1722	8		Korroziya edici maddə	I	Qadağandır	2,5 l
Xlorlu qanşqa turşusunun allil efiri							
Xlorkömür turşusunun allil efiri							
Aldehid. Bax: Asetaldehid							
Alfa- metilvalerianlı aldehid	2367	3		TAM	III	60 l	220 l
Anisli aldehid	—	9		DTY	—	Qadağandır	20 l
İzovalerian aldehidi	—	3		TAM	III	—"	200 l
İzoyağlı aldehid	2045	3		TAM	II	5 l	60 l
Azobutilaldehidi							
2- Metilpropanal							
Metakrit aldehidi	2396	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Propion aldehidi	1275	3		TAM	II	5 l	60 l
Propional							
Metil Sirkə aldehidi							
Üçxlorosirkəli aldehidi, Bax: inqibirləşdirilmiş susuz xloral							
Xlorosirkə aldehidi	2232	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Tezalışan oktil aldehidləri	1191	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Etilheksanal							
Zəhərli aldehidlər, k.g.	1988	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Zəhərli olmayan aldehidlər, k.g.	1989	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
Aldol	2839	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Yağlı oksialdehid							
Naftilamin							
Edrayt							
Aldrin	Qadağandır						
Alfa- Diizobutilen. Bax: Diizobutilen, izomerlərin birləşmələri							
Alfa- Dixlorhidrin. Bax: 1,3 Dixlorpropand- 2							
Alfa- Yodtoluol. Bax: yodlu benzil							
Alfa-Metilstiroil, Bax: izopropenil benzol							
Alfa- Naftilamin	2077	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Affa- pinen	2368	3		TAM	III	60 l	220 l
Alfa- xlorhidrin- qliserin	2689	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Bərk natrium Alüminat	2812	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Məhlul natrium Alüminat	1819	8		—"	II	1 l	10 l
Alüminium- alkiləri	3051	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Alüminium alkilhalo- genidləri	3052	4.2				—"	—"
Alüminiumnitrat	1438	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Alüminium borhidrid və ya alüminium borhidrid quruluşunda	2870	4.2	4.3			Qadağandır	Qadağandır
Susuz bromlu alüminium	1725	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Məhlulda bromlu alüminium	2580	8		—"	III	5 l	60 l
Alüminium haloalkillər. Bax: Alüminium alkilhalogenidlər							
örtüksüz toz, Silisiumlu alüminium	1398	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	III	25 kq	100 kq
tərkibində 250 mk- dan az ölçüdə hissəciklər olan 20%-dək Alüminium- örtüklü tozu	1309	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Alüminium pudrası							
Alüminium- piroforsuz örtüksüz tozu	1396	4.4		Su dəyikdə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Üçetil- alüminium	Qadağandır						

Üçmetil- alüminium	—" —						
Karbonlu- alüminium	1394	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Alüminium karbidi Fosforidli alüminium	1397	4.3	6.1	Su dəydidə təhlükəlidir, zəhər	I	Qadağandır	15 kq
Alüminium fosfidi							
Alüminium ferrosilium- toz	1395	4.3	6.1	Su dəydidə təhlükəlidir, zəhər	II	Qadağandır	50 kq
«Alsifer»- alüminium-ferrosilium əzintisi							
Alüminium xlor məhlulu	2581	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Susuz alüminium xloridi	1726	8		—" —	II	15 kq	50 kq
Alüminium xlorid							
Alüminium Dietilmonoxlorit	Qadağandır						
Nəmləşdirilmiş və ya isti alüminium drosu	—" —						
Natrium amalqamı	1424	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Qələvi metalların amalqamları, k.g. maye	1389	4.3		—	I	—" —	1 l
Qələvi metalların amalqamları, k.g. bərk	1389	4.3		—" —	I	—" —	15 kq
Qələvi torpaq metallarının amalqamları, k.g.	1392	4.3		—" —	I	—" —	15 kq
Amatollar. Bax: brizantli, V tipli Partlayıcı maddələr							
Litium amid	1412	4.3		—" —	II	15 kq	50 kq
Natrium amid	1425	4.3		—" —	II	Qadağandır	50 kq
Qələvi metalların amidləri, k.g.	1390	4.3		—" —	II	15 kq	50 kq
Amilaldehid. Bax: valeraldehid							
Amilamin	1106	3		TAM	II	2,5 l	60 l
1- Aminopentan							
Pentilamin							
Amilasetatlar	1104	3		TAM	III	60 l	220 l
Amilbutilatlar	2620	3		TAM	III	60 l	220 l
Amilhidrid. Bax: Pentan							
Amilen- norm	1108	3		TAM	I	1 l	30 l
1- Penten							
Etilenpropil							
Amilmerkaptan	1111	3		TAM	I	5 l	60 l
1- Pentantiol							
Amilsulfohidrat							
Amilmetilketon	1110	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Heptanon							
Amilnitrit	1113	3		TAM	II	5 l	60 l
İzoamilnitrit							
Butil- qamma- metilnitrit							
İzopentilnitrit							
Amilnitrat	1112	3		TAM	II	5 l	60 l
Amil üçxlorlusu	1728	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Amilformiatlar	1109	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Amilfosfat turşusu	2819	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Amil xlorit	1107	3		TAM	II	5 l	60 l
Amil xlorid							
Mis aminazidi	Qadağandır						
Aminobenzol. Bax: Anilin							
3- Aminobenzolüçftorid. Bax: 3- üçftormetilaniilin							
Aminobutan. Bax: normbutilamin 2- Amino- 5 dietil- aminopentan	2946	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
1 - Amino- 4- nitrobenzol. Bax:nitroanilinlər							
1 - Amino- 3- nitrobenzol. Bax: Nitroanilinlər							
1 - Amino- 2- nitrobenzol. Bax: Nitroanilinlər							
1- Amino- 2metil- propan. Bax: izobutilamin							
Aminometan. Bax: Metilaminin- sulu məhlulu							
Aminopiridinlər (orta, meta, para)	2671	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
2- Aminopropan. Bax: izopropilamin							
1- Aminopropan. Bax: Propilamin							
Aminopropildietanolamin. Bax: Alkilaminlər, k.g.							
Norm- Aminopropilmorfolin. Bax: Alkilaminlər, k.g.							
Aminofenollar (orto- , meta- , para-)	2512	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	100 kq
2- Amino- 4- xlorfenol	2673	6.1		Zəhər	II	—" —	100 kq

N- Aminoetilpiperazin	2815	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
2- (2- Aminoetoksi) - etanol	3055	8		—" —	III	5 l	60 l
Aminoetan. Bax: Etilamin							
Aminoetilen.Bax: inqibirləşdirilmiş vnilamin							
Susuz ammonium, maye və ya 15°S temperaturda, sıxlığı 0,880- dən az, tərkibində 50%-dən çox ammonium olan sulu ammonium məhlulları	1005	2	3 6.1	TAQ və zəhər		Qadağandır	25 kq
15°S- də temperaturda, sıxlığı 0,880- dən az, tərkibində 30%-dən çox, amma 50%- dən artıq olmayan ammonium olan sulu ammonium məhlulları	2073	2		AQ		—" —	150 kq
15°S temperaturda, sıxlığı 0,880- dən 0,957- ə qədər olan, tərkibində 10%- dən çox, amma 35%- dən artıq olmayan ammonium olan sulu ammonium məhlulları	2672	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Ammonium- nitrat gübrələri: ammonium- nitratın ona qarşı ətalətli olan başqa qeyri- üzvi maddələrlə eyni tərkibli bölünməz qarışığı, tərkibində 90%- dən az ammonium nitrat olmayan və 0,2%- dən çox olmayan yanan maddələr karbona hesablamayla üzvi maddələri daxil etməklə və ya tərkibində 90%- dən az, amma 70%- dən çox ammoniumnitrat və 0,4%- dən çox olan yanan maddələr	2067	5,1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Ammonium- nitrat gübrələri; ammonium nitratın kalsium- karbonatla və (və ya) dolo- mitlə eyni tərkibli bölünmə qarışığı, tərkibində 80%- dən çox, amma 90%- dən az ammonium nitrat və 0,4%- dən çox olmayan yanan maddələr	2068	5,1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Ammonium- nitrat gübrələri: ammonium- nitratın ammonium sulfatla eyni tərkibli bölünməz qarışığı, tərkibində 45%- dən çox, amma 70% çox olmayan ammonium nitrat və 0,4%- dən çox olmayan yanan maddələr olan	2069	5,1		—" —	III	25 kq	100 kq
Ammonium- nitrat gübrələri; hər hansı başqa maddələrin qatışığını istisna edən, karbon üzrə hesablanan, hər hansı üzvi maddələr daxil olmaqla, tərkibində 0,2% yanan maddələr olan ammonium- nitrat nisbətən, artıq partlayış təhlükəli	0223	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Ammonium- nitrat gübrələri: tərkibində 70%- dən çox, amma 90%- dən az ammoniumnitrat və 0,4%- dən çox olmamaqla, yanan maddələr olan eyni tərkibli bölünməz azotlu fosfat və ya azotlu- kalium qarışıqlı və mürəkkəb azotlufosfatlıkalium gübrələri	2070	5,1		Oksid- ləşdirici	III	10 kq	100 kq
Ammonium- nitrat gübrələri: tərkibində 70%- dən çox olmamaqla, ammonium- nitrat və 0,4%- dən çox olmamaqla, yanan maddələr və ya tərkibində 45%- dən çox olmayan ammonium- nitrat və qeyri- məhdud miqdarda yanan məhlullar olan eyni tərkibli bölünməz azotlu- fosfat və ya azotlukalium və ya mürəkkəb azotlu- fosfatlı kalium gübrələri	2071	9		DTY	III	200 kq	200 kq
Ammonium- nitrat gübrələri, k.g.	2072	5,1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Ammonium aldehid. Bax: Asetaldehidammonium							
Azot turşulu ammonium mayesi (yüksək qatılıqlı məhlul)	2426	5,1				Qadağandır	Qadağandır
Tərkibində hər hansı başqa maddənin qatışığını istisna olmaqla, karbon üzrə hesablanmış, hər hansı üzvi maddələr daxil olmaqla, 0,2%-dən çox olmayan yanan maddələr olan azotlu turş ammonium	1942	5,1		Oksid- ləşdirici	III	10 kq	100 kq

Tərkibində hər hansı başqa maddənin qatışıqı istisna olmaqla, karbona görə hesablanmış, hər hansı üzvi maddələr daxil etməklə, 0,2%-dən çox yanan maddələr olan ammonium- nitrat	0222	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Azot turşulu ammonium							
Ammonium şorası							
Ammoniumbromat	Qadağandır						
Vanadium turşulu ammonium (meta)	2859	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
İkixrom turşulu ammonium	1439	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5kq	25kq
Ammonium bixromat							
Silisiumforlu ammonium	2854	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Marqans turşulu ammonium	Qadağandır						
Arsen turşulu ammonium (orto) üç tərəfli əvəz edilmiş	1546	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Ammonium- arsenat							
Ortoarsen turşulu ammonium, üç tərəfli əvəz edilmiş							
Molibden turşulu ammonium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Sulfat turşulu ammonium	1444	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Ammonium persulfat							
Ammonium nitrit	Qadağandır						
Quru və ya 10%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş pikrin turşulu ammonium	0004	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
10%- dən az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş pikrin turşulu ammonium	1310	4.1		TABM	I	0,5 kq	0,5 kq
Ammonium pikrat							
Ammonium permanqanat	—	8		Korro- ziyaedici		Qadağandır	Qadağandır
Radonlu ammonium							
Tiosian turşulu ammonium							
Sulfid turşulu ammonium turşməhlul. Bax: qeyri- üzvi bisulfitlər sulu məhlullar, k.g.							
Sulfidli ammonium- məhlul	2683	8	6.1	Korroziya edici maddə, zəhər, TAM	II	Qadağandır	30 l
Sulfid turşulu turş ammonium	2506	8		Yeyici Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Karbon turşulu ammonium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Fosfat turşulu ammonium iki tərəfli əvəz edilmiş	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Ftorid ammonium	2505	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Ftorlu hidrogen ammoniumməhlul	2817	8	6.1	Korroziya edici maddə, zəhər	II	—" —	10 l
Ftorid turşulu ammonium, bərk	1727	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
İkiforlu ammonium							
Ftor hidrogen turşulu ammonium							
Ammonium hidroftorid							
Ammonium ftorid turşusu							
Ammoniumfulminat	Qadağandır						
Ammonium xlorid	1442	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Ammonium perxlorat							
Xlor turşulu ammonium	0402	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Xlorid turşulu ammonium	Qadağandır						
Xromid turşulu ammonium	—	5.1		Oksid- ləşdirici		1 kq	50 kq
Anabazinsulfat bərk və ya məhlul	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Vanadium anhidridi	—	6.1		—" —		—" —	10 kq
İzoyağlı anhidrid	2530	3		TAM	III	60 l	220 l
Yodluhidrogen turşusunun anhidridi, Bax: susuz yodlu Hidrogen							
Malein anhidridi	2215	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Yağ anhidridi	2739	8		—" —	III	5 l	60 l
Yağ turşusunun anhidridi							
Etilsirkə turşusunun anhidridi							
Propion anhidridi	2496	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Selen anhidridi	—	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	5 kq
Kükürd anhidridi	1079	2	6.1	Zəhərli qaz		—" —	25 kq
İkioksidlil kükürd							
Kükürd qazı							
Kükürd oksidi							
Kömür anhidridi. Bax: Karbon qazı (iki oksidlil karbon)							
Sirkə anhidridi	1715	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Etan anhidridi							

Sürmə turşusunun anhidridi. Bax: Sürmənin qeyri- üzvi birləşmələri, k.g.							
Fosforlu anhidrid. Bax: beşoksidlil Fosfor							
Ftal anhidridi	2214	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	50 kq
Hidrogen ftor turşusunun anhidridi. Bax: susuz ftorlu hidrogen							
Xromlu anhidrid	1463	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Susuz üçoksidlil xrom							
Bərk xrom turşusu							
0,05%- dən artıq malin anhidridi ilə olan tetrahidroftal anhidridlər	2698	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Maye anizidinlər	2431	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Bərk anizidinlər	2431	6.1		— " —	III	— " —	200 kq
Xlorlu anizoil	1729	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Xloridanizoil							
Anizol	2222	3		TAM	III	60 l	220 l
Anilin	1547	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Aminobenzol							
Anilin yağı							
Fenilamin							
Hidrogenxlorlu anilin	1548	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Xlorid anilin							
Anilin hidroxloridi							
Anilin duzu							
Azot turşulu anilin	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Anilin nitrat							
Detonasiyaya qarşı qarışıq aşqar. Bax: mühərrik yanacağına qatılan detonasiyaya qarşı aşqarlar							
Xlorlu antimonil. Bax: xloroksidli sürmə							
Antimonil- çaxır turşulu kalium	1551	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Kalium antimoniltartarat							
Sürmə turşulu kalium							
Qusdurma daşı							
Donmaya qarşı maye. Bax: tərkibində tezalışan mayələr olan preparatlar, k.g. və b.							
Antifriz. Bax: tezalışan mayələr, k.g.							
2- Anilinli etanol	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	15 l
Ağac məmulatları üçün antiseptiklər- maye	1306	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Antu. Bax: Naftil- sidik cövhəri							
Antrasen	—	8		Korroziya edici maddə		2,5 kq	100 kq
Soyudulmuş maye arqon	1951	2		AQ		Qadağandır	150 kq
Sıxılmış arqon	1006	2		AQ		30 kq	50 kq
Aril- Sulfat turşusu. Bax: Alkil- , Aril- və ya Toluol sulfo turşusu və b.							
Natrium arsenilat	2473	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Dəmir arsenatı. Bax: Arsen turşulu dəmir (II) (orto)							
Nikel arsenatı, bərk. Bax: bərk Arsen birləşmələri, k.g.							
Qurğuşun arsenatı. Bax: Üç tərəfli əvəz edilmiş Arsen turşulu qurğuşun (orto)							
Arsenatlar, k.g. bərk. Bax: Bərk Arsen birləşmələri k.g.							
Arsenatlar, k.g. maye. Bax: maye Arsen birləşmələri, k.g.							
Arsenitlər k.g. bərk. Bax: bərk Arsen birləşmələri							
Gümüş arseniti. Bax: Arsen turşulu gümüş							
Arsin	2188	2	36.1			Qadağandır	Qadağandır
Ağ asbest (krokidolitdən, amozitdən, mizoritdən başqa bütün növlər)	2590	9		DTY	III	200 kq	200 kq
Mavi asbest (krokidolit) və ya qəhvəyi asbest (amozit, mizorit)	2212	9		DTY		Qadağandır	Qadağandır
Askaridol	Qadağandır						
Auramin	—	9		DTY		1 kq	100 kq

Yol asfaltı və ya maye qudron. Bax: maye qudron və b.							
Sıyqlaşdırılmış asfalt. Bax: maye qudron və b.							
Asetal	1088	3		TAM	II	Qada- ğandır	60 l
Sirkə aldehidinin diasetalı							
1.1 Dietoksietan							
Asetaldehid	1089	3		TAM	I	Qada- ğandır	30 l
Aldehid							
Sirkə aldehidi							
Etanol							
Ammonium asetaldehid	1841	9		DTY	III	200 kq	200 kq
Asetaldoksim	2332	3		TAM	II	5 l	60 l
Dövrü asetal. Bax: Dioksolan							
Natrium asetat. Bax: sirkə turşulu natrium							
Civə asetatı	1629	6.1		Zəhər	II	Qada- ğandır	100 kq
Sirkə turşulu civə							100 kq
Fenil civə asetatı	1674	6.1		Zəhər	II	Qada- ğandır	
Fenilmerkurasetat							
Bromlu asetil	1716	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Asetil bromid							
Sirkə turşusunun broman- hidridi							
Bromlu etanoil							
Yodlu asetil	1898	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Esatilyodit							
Yodlu etanoil							
Xlorlu asetil	1717	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	II	1 l	5 l
Sirkə turşusunun xloran- hidridi							
Xlorlu etanoil							
Həll olunmuş asitilen	1001	2	3	TAQ		Qada- ğandır	15 kq
Gümişün asitilen nitrati	Qada- ğandır						
Asitilen (maye)	— " —						
Mis asitilenidi	— " —						
Asetilmetilkarbinol	2621	3		TAM	II	60 l	220 l
Asetilenxlorid. Bax: 1.2 Dixloretilen							
Dördxlorlu asitilen	1702	6.1		Zəhər	II	Qada- ğandır	60 l
Asetilentetraxlorid							
1.1.2.2 Tetraxloretilen							
Simmetrik tetraxloretilen							
Mis asetoarseniti	1585	6.1		Zəhər	II	Qada- ğandır	100 kq
Sirkə və arsen turşulu misin ikiqat duzu							
Zümrüd yaşılı							
Paris yaşılı							
Şveynfur yaşılı							
Aseton	1090	3		TAM	II	Qada- ğandır	60 l
Dimetilketon							
2- Propanon							
Aseton. Bax: Asetilmetil- karbinol							
Asetonitril. Bax: sianlı metil							
Sabitləşdirilmiş asetonsianhidrin	1541	6.1		Zəhər	I	Qada- ğandır	30 l
İzopropilsianhidrin							
2- Oksi- 2- Metilpropannitril İzoyağ turşusunun oksinitrili							
Tezalısan aerosollar, k.g. (hər həcmdə 1 l- dən çox olmamaqla)	1950	2	3	TAQ		75 kq	150 kq
Tərkibində zəhərli qazlar və ya I və ya II qrup qablaşdırılmış 6.1 yarım sinifli maddələr olan (göz yaşardıcı qaz qurğuları üçün olan göz yaşardan qazların maddələrindən başqa) tez alısan aerosollar. k.g.	1950	2	3 6.1			Qada- ğandır	Qada- ğandır
Tərkibində III qrup qablaşdırılmış 6.1 yarım sinifli maddələr olan (hər həcmdə 11- dən çox olmamaqla) tez alısan aerosollar, k.g.	1950	2	3 6.1	TAQ	III	75 kq	150 kq
Tərkibində I və ya II qrup qablaşdırılmış 8- ci sinifli Korroziya edici maddələr olan tezalısan aerosollar, k.g.	1950	2	3 8	TAQ və Korroziya edici qaz		Qada- ğandır	Qada- ğandır
Tərkibində III qrup qablaşdırılmış 8- ci sinif Korroziya edici maddələr olan (hər həcmdə 1 l- dən çox olmamaqla) tezalısan aerosollar, k.g.	1950	2	3 8	TAQ və Korroziya edici qaz	III	75 kq	150 kq

Tərkibində III qrup qablaşdırılmış 6.1 yarımşinifli və 8- ci sinifli maddələr olan (hər həcmdə 1 l- dən çox olmamaqla) tezalısan aerezollar, k.g.	1950	2	3 6.1 8	—"	III	75 kq	150 kq
Alışmayan aerezollar k.g. (hər həcmdə 1 l- dən çox olmamaqla)	1950	2		AQ	—	75 kq	150 kq
Tərkibində I və ya II qrup qablaşdırılmış 6.1 yarımşinifli zəhərli qazlar və ya maddələr olan (gözyaşardıcı qaz qurğuları üçün zəhərli qazların maddələrindən başqa) alışmayan aerezollar k.g.	1950	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Tərkibində III qrup qablaşdırılmış 6.1 yarımşinifli maddələr olan (hər həcmdə 1 l- dən çox olmamaqla) alışmayan aerezollar, k.g.	1950	2	6.1	AQ	III	75 kq	150 kq
Tərkibində I və II qrup qablaşdırılmış 8- ci sinifli maddələr olan alışmayan aerezollar, k.g.	1950	2	8			Qadağandır	Qadağandır
Tərkibində III qrup qablaşdırılmış 8- ci sinifli maddələr olan alışmayan aerezollar, k.g.	1950	2	8	Alışmayan və Korroziya edici qaz	III	75 kq	150 kq
Tərkibində III qrup qablaşdırılmış 6.1 yarımşinifli və 8- ci sinifli olan (hər həcmdə 1 l- dən çox olmayan) alışmayan aerezollar, k.g.	1950	2	6.1 8	—"	III	75 kq	150 kq
Tərkibində kütləsi üzrə 2%- dən çox gözyaşardıcı qazlar olan aerezollar Bax: gözyaşardıcı qazlar qurğusu							
Barium	1400	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	II	5 kq	25 kq
Azot turşulu barium	1446	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
Barium nitratı							
Azot turşulu barium		6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Bromlu barium							
Bromit turşulu barium	2719	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
Barium bromatı							
Barium hidroksidi (barium hidrat oksidi)		8		Korroziya edici maddə		2,5 kq	10 kq
İki xrom turşulu barium (barium bixromat)	—	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər		Qadağandır	100 kq
Dəmir sianlı barium	—	6.1		Zəhər		—"	10 kq
Yodlu barium, yodit turşulu barium, yod turşulu barium	—	6.1		—"	I	—"	10 kq
Silisiyum turşulu barium, silisiyumforlu barium, limon turşulu barium	—	6.1			I	—"	10 kq
Marqans turşulu barium	1448	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	—"	25 kq
Barium permanqanat							
Barium oksidi	1884	6.1		Zəhər	III	Qadağandır	200 kq
Barium oksidi							
Barium peroksidi	1449	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
Barium ikioksid							
Barium peroksidi							
Rodanlı barium	—	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	10 kq
Kükürdlü barium							
Sirkə turşulu barium							
Fasforit turşulu barium							
Selen turşulu barium. Bax: Selenatlar və ya selenidlər							
Selen turşulu barium. Bax: Selenatlar və ya selenidlər							
Ftorlu barium	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Xlorit turşusunun bariumu	1445	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	—"	25 kq
Barium xloratı							
Tərkibində 22%- dən çox aktiv xlor olan xlorit turşusunun bariumu	2741	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Xlor turşulu barium	1447	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
Barium perxloratı							
Xrom turşulu barium	—	5.1		Oksid- ləşdirici		1 kq	50 kq
Sianlı barium	1565	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Sianlı barium							
Barium sianid							
Turşəng turşulu barium	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq

Turşu ilə doldurulmuş, elektrik, akkumulyator, maye batareyaları	2794	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq G	Məhdudiy-yətsiz
Qələvi ilə doldurulmuş, elektrik, akkumulyator maye batareyaları	2795	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq G	Məhdudiy-yətsiz
Turşulu maye batareyaları	2796	8		—"	II	1 l	30 l
Qələvili maye batareyaları	2797	8		—"	II	1 l	30 l
Dağılmayan, elektrik, akkumulyator maye batareyaları	2800	8		—"	III	Məhdudiy-yətsiz	Məhdudiy-yətsiz
Tərkibində kalium hidro- oksidi (bərk) olan quru akkumulyator batareyalar	3028	8		—"	III	25 kq G	230 kq G
Litium tipli batareyalar, litiumlu batareyalar							
Susuz ammonium. Bax: susuz ammonium							
Susuz hidrazin							
Təhlükəsiz təhrikedicilər. Bax: təhrikedicilər							
Təhlükəsiz odkeçirən qaytan							
Ağ asbest							
Ağ arsen. Bax: üçoksidi Arsen							
Xlorlu benzal. Bax: xlorlu Benzaliden							
Benzaldehid	1990	3		TAM	III	2,5 l	200 l
Benzotlu aldehid							
Benzolkarbonat							
Benzidin	1885	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
4,4- Diaminodifenil							
N,N'- Dianilin							
N,N'- Diaminodifenil							
Benzidinsulfat	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Benzilasetat. Bax: Sirkə turşusunun benzilli efiri							
Bromlu benzil	1737	6.1	8	Zəhər və Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Alfa- bromtoluol							
Yodlu benzil	2653	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Xlorlu benzil	1738	6.1	8	Zəhər və Korroziya edici maddə	II	—"	30 l
Sianlu benzil. Bax: maye Fenilasetonitril							
Benzildimetilamin	2619	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Xlorlu benziliden	1886	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Xlorlu benzal d,a- Dixlortoluol							
Benzilxlorkarbonat. Bax: Benzilxlorformiat							
Benzilbenzoat. Bax: Benzoin turşusunun benzilli efiri							
Benzilxlorformiat	1739	8		Korroziya edici maddə	I	Qadağandır	2,5 l
Xlorqarışqa turşusunun benzilli efiri							
Xlorkarbon turşusunun benzilli efiri							
Təbii benzin	1257	3		TAM	II	5 l	60 l
Birbaşa alınmış benzin							
Qazolin							
Qazlı benzin, hidrogen karbon	1864	3		TAM	II	5 l	60 l
Motor benzini (qazolin və ya Petrol daxil olmaqla)	1203	3		TAM	II	5 l	60 l
Sənaye benzini. Bax: təbii benzin							
Xlorlu benzoil	1736	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Benzoil xlorid							
Benzol karbonilxlorid							
Benzoilazoimid	Qadağandır						
Benzoksidiyollar (quru)	—"						
Benzol	1114	3		TAM	II	5 l	60 l
Benzen							
Fen							
Benzol- 1,3- disulfhidrazid- 52%- dən çox olmayan, pasta	2971	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Xlorlu benzol. Bax: Xlorbenzol							
1,4 Bezoldiol. Bax: Hidroksinon							
Benzolin. Bax: Petrolei spiriti							
Benzolüçözönid	Qadağandır						
Benzolfosfordixlorid. Bax: Fenil fosfordixlorid							
Benzolfosfortiodixlorid. Bax: Fenilfosfortiodixlorid							
Benzolsulfhidrazid	2970	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Benzonitril	2224	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l

Xlorlu benzosulfonil	2225	8		Korroziya edici maddə	III	51	601
Benzosulfoklorid. Bax: xlorlu benzosulfonid							
Benzolüçftorid	2338	3		TAM	II	51	601
Benzolüçxlorid	2226	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Benzoxinon	2587	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
2- Benzotiazolitiol. Bax: Kaptaks							
Berilliumazot turşusu	2464	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
Berilliummetal tozu	1567	6.1	4.1	Zəhər və TABM	II		25 kq
Ftorlu berillium							
Bertolet duzu. Bax: xlorit turşulu kalium							
beta- Diizobutilen. Bax: Diizobutilen, izomer birləşmələri							
beta- Metilakrolein. Bax: sabitləşdirilmiş krotionaldehid							
beta- naftilamin	1650	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Ammonium bisulfatı. Bax: Sulfat turşulu ammonium							
Kalium bisulfat. Bax: Sulfat turşulu kalium							
Natrium bisulfat. Bax: Sulfat turşulu natrium							
Kalium bisulfat məhlul. Bax: qeyri- üzvi Bisulfitlər- suluməhlullar, k.g.							
Maqnium bisulfiti məhlul. Bax: qeyri- üzvi bisulfitlər- suluməhlullar, k.g.							
Qeyri- üzvi bisulfitlərsulu məhlullar, k.g.	2693	8		Korroziya edici maddə	III	51	601
Sink bisulfiti məhlul. Bax: qeyri- üzvi bisulfitlər sulu məhlullar, k.g.							
Binapakril	—	6,1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Ammonium bixromat. Bax: ikixrom turşulu ammonium							
Blau- qaz. Bax: Karbon və hidrogenin monooksid qarışığı							
Vurub çıxaran və yaxud tullaayan enerji ilə olan raketlərin nüvə başlıqları	0370	1.4D		PM1.4		Qadağandır	75 kq
Dağıdıcı enerji ilə olan raketlərin nüvə başlıqları	0286	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Vurub çıxaran və ya tullaayan enerji ilə olan raketlərin nüvə başlıqları	0371	1.4F				—"	—"
Dağıdıcı enerji ilə olan raketlərin nüvə başlıqları	0287	1.2D				—"	—"
Dağıdıcı enerji ilə olan raketlərin nüvə başlıqları	0369	1.1F				—"	—"
Dağıdıcı enerji ilə olan torpedaların nüvə başlıqları	0221	1.1D				—"	—"
Ağ fosforla, dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan tüstülü döyüş sursatları (su ilə aktivləşən qurğular). Bax: su ilə aktivləşən qurğular və i.a. (BMT0248)							
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan tüstülü döyüş sursatları (su ilə aktivləşən qurğular) (BMT0249)							
Tərkibində ağ fosfor olmayan, dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə təchiz olunmuş və ya olunmamış tüstülü döyüş sursatları (su ilə aktivləşənlərdən başqa)	0015 0016	1.2G 1.3G				Qadağandır —"	Qadağandır —"
Tərkibində ağ fosfor və ya fosfor olmayan, dağıdıcı vurub — çıxardan və ya atıcı enerji ilə təchiz olunmuş tüstülü döyüş sursatları (su ilə aktivləşənlərdən başqa)	0303	1.4G		PM1.4		—"	75 kq
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan ağ fosforlu tüstülü döyüş sursatları (su ilə aktivləşənlərdən başqa)	0245 0246	1.2H 1.3H				Qadağandır	Qadağandır
Yandırdıcı döyüş sursatları (su ilə aktivləşən qurğular). Bax: su ilə aktivləşən qurğular							
Maye və ya qel ilə təchiz olunmuş, dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan yandırdıcı döyüş sursatları	0247	1.3 L				Qadağandır	Qadağandır

Tərkibində aq fosfor və ya fosforidlər olmayan, dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə təchiz olunmuş yandırıcı döyüş sursatları (su ilə aktivləşənlərdən başqa)	0009 0010	1.2G 1.3G					Qadağandır —"	Qadağandır —"
Tərkibində aq fosfor və ya fosfidlər olmayan, dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan yandırıcı döyüş sursatları (su ilə aktivləşənlərdən başqa)	0300	1.4G		PM1.4			Qadağandır	75 kq
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan aq fosforlu yandırıcı döyüş sursatları	0243 0244	1.2H 1.3N					Qadağandır	Qadağandır
Lakrimator döyüş sursatları. Bax: gözyaşardıcı döyüş sursatları								
Nümunəvi döyüş sursatları (sınaq üçün)	0363	1.4G		PM1.4			Qadağandır	75 kq
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə təchiz olunmuş və ya olunmamış işıqlandırıcı döyüş sursatları	0171 0254	1.2G 1.3G					—" —"	Qadağandır —"
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə təchiz olunmuş və ya olunmamış işıqlandırıcı döyüş sursatları	0297	1.4G		PM1.4				75 kq
Təcrübi döyüş sursatları	0362	1.4G		PM1.4			Qadağandır	75 kq
Sənaye döyüş sursatları. Bax: neft quyuları üçün patronlar və ya mexanizmləri işə salmaq üçün patronlar								1
Dağıdıcı və ya atıcı enerjisi və partladıcısı olmayan partlamayan gözyaşardıcı döyüş sursatları	2017	6.1	8	Zəhər və Korroziya edici maddə	II		Qadağandır	50 kq
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan göz yaşardıcı döyüş sursatları	0018 0019	1.2G 1.3G	6.1.8 6.1.8				—"	Qadağandır
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan gözyaşardıcı döyüş sursatları	0301	1.4G		PM1.4			—"	75 kq
İdman döyüş sursatları. Bax: döyüş patronları (BMT0012, 0328, 0339)								
Atıcılıq döyüş sursatları. Bax: döyüş patronları								
Raket döyüş sursatları. Bax: raketlərin nüvə başlıqları								
Zəhərləyici maddələrlə kimyəvi döyüş sursatları (su ilə aktivləşən qurğular)								
Dağıdıcı, vurub çıxardan və ya atıcı enerji ilə olan zəhərləyici maddələrlə kimyəvi döyüş sursatları (su ilə aktivləşənlərdən başqa)	0020 0021	1.2K 1.3K	6.1 6.1				Qadağandır —"	Qadağandır Qadağandır
Dağıdıcı və ya atıcı enerjisi və partladıcısı olmayan partlamayan zəhərləyici maddələrlə kimyəvi döyüş sursatları	2016	6.1		Zəhər	II		—"	100 kq
Boş döyüş sursatları. Bax: boş döyüş patronları								
Su ilə aktivləşən bombalar. Bax: su ilə aktivləşən qurğular								
Dərinlik bombaları	0056	1.1D					Qadağandır	Qadağandır
Təhrəkəddici qurğusu olmayan, tərkibində yeyici mayelər olan partlamayan tüstü bombaları	2028	8		Korroziya edici maddələr	II		—"	50 kq
İşıqsaçan bombalar	0093	1.3G		PM1.3			—"	75 kq
İşıqsaçan bombalar	0403	1.4G		PM1.4			—"	75 kq
İşıqsaçan bombalar	0404	1.4S		PM1.4			—"	75 kq
İşıqsaçan bombalar	0420	1.1G					—"	Qadağandır
İşıqsaçan bombalar	0421	1.2G					Qadağandır	Qadağandır
Siqnalverən bombalar Bax: siqnalverən patronlar								
Dağıdıcı enerji ilə TAM- lə bombalar	0399 0400	1.1C 1.2C					Qadağandır	Qadağandır
Dağıdıcı enerji ilə olan bombalar	0291	1.2F					—"	—"
Dağıdıcı enerji ilə olan bombalar	0033	1.1F					—"	—"
Dağıdıcı enerji ilə olan bombalar	0034	1.1D					—"	—"
Dağıdıcı enerji ilə olan bombalar	0035	1.2D					—"	—"
Üçbromlu bor	2692	8		Korroziya edici maddə	I		Qadağandır	2,5 l
Sirkə turşusu ilə üçftorlu bromun kompleks birləşməsi	1742	8		—"	II		1 l	30 l

Propion turşusu ilə üçftorlu bromun kompleks birləşməsi	1743	8		—"	II	11	301
Üçftorlu bor	1008	2	6.1	—"		Qadağandır	Qadağandır
Ftorlu bor							
Bor ftoridi							
Üçftorlubor- dihidrat	2851	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Üçxlörlü bor	1741	2	8			Qadağandır	Qadağandır
Xlorlu bor							
Bor xloridi							
Borneol	1312	4.1		TABM	III	10 kq	50 kq
Kamfonol- 2							
Bornil spirtü							
Bortda olan qəza dəstləri. Bax: insanların həyatının qorunması üçün qurğular							
Bort qəza pilləkənləri. Bax: insanların həyatının qorunması üçün qurğular							
Borhidrogenftorlu turşu							
Brestan	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Brizant partlayıcı maddələr. Bax: partlayıcı maddələrin konkret adları							
4- Brom- 1,2 dinitrobenzol	Qadağandır						
1 Brom- 2,3 epoksipropan. Bax: Epibromhidrin							
Omeqa- Bromastofenon. Bax: bromlu fenasil							
1- Brom- 3- metilbutan	2341	3		TAM	III	5 l	60 l
Brom və ya brom məhlulları	1744	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Beşftorlu brom	1745	5.1	6.1 8			—"	Qadağandır
Brom pentaftoridi							
Üçftorlu brom	1746	5.1	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Brom üçftorid							
Xlorlu brom	2901	2	6.1 5.1 8			Qadağandır	Qadağandır
Qeyri- üzvi bromatlar, k.g.	1450	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Qeyri- üzvi bromlu — turşusunun duzları, k.g.							
Bromlu bromasetil	2513	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Bromaseton	1569	6.1				Qadağandır	Qadağandır
1Brom- 2- propanon							
Brom benzilsianidlər	1694	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	30 l
Sianlı brombenzil							
Brombenzol	2514	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Brombutan	2339	3		TAM	II	5 l	60 l
Civə bromidi	1634	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Bromsilol	1701	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Brommetan. Bax: bromlu metil							
Brommetilpropanlar	2342	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Bromoform	2515	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
2- Brompentan	2343	3		TAM	II	5 l	60 l
2 Brompropan	2344	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Bromlu izopropil							
3- Brompropin	2345	3		TAM	II	5 l	60 l
Bromsilan	Qadağandır						
Alfa- bromtoluol. Bax: bromlu benzil							
Bromüçftormetan	1009	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 13V1							
Üçftorbrommetan							
Bromüçftoretlen	2419	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Bromfenol	—	6.1		Zəhər		—"	250 kq
Bromxlormetan	1887	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	—"	220 l
Xlorbromlu metilen							
Bromxlordiftormetan Bax: xladon- 12V1							
Brometan. Bax: bromlu etil							
Brusin	1570	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	50 kq
2,3- Dimetoksistrixnin							
Bulta. Bax: zəhərli aerozollar, 6- cı sinif							

Tam qurudulmamış, doymamış yağlarla işlənmiş kağız (kopiya kağızı daxil olmaqla)							
İnqibirləşdirilməmiş butadien	Qadağandır						
İnqibirləşdirilməmiş butadien	1010	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Butan- 2- ol. Bax: butanollar							
Butan və ya butan qarışıqları	1011	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Hərəsinin çəkisi 500q- dan artıq olmayan tutumlarda olan butan, butan qarışıqları və eyni xassəyə malik olan qarışıqlar. Bax:tutumlar və s.							
Butandion	2346	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
1- Butanol. Bax: butanollar							
İkili butanol. Bax: butanollar							
Üçlü butanol. Bax: butanollar							
Butanollar	1120	3		TAM	II	5 l	60 l
Butanol. Bax: yağlı aldehid							
2,3- Butandion. Bax: Diasetil							
2- Butanol. Bax: butil spirti							
Butantial. Bax: butil merkaptan							
2- Butenol. Bax: Proton aldehidi							
Butanon. Bax: Etilmetilketon							
Butan- 1- tiol. Bax: Butilmerkaptan							
1,2,4- Butantriolüçnitrat	Qadağandır						
1,2 Butelen oksidi. Bax: sabitləşdirilmiş 1,2- Butilen oksidi							
2- Buten- 1- ol. Bax: Metallil spirti							
Buten. Bax: Butilen							
2- Butenol. Bax: sabitləşdirilmiş krotonaldehid							
Sabitləşdirilmiş 1,2 Butilen oksidi	3022	3		TAM	II	5 l	60 l
N- Butilanilin	2738	6.1		zəhər	II	Qadağandır	60 l
Butilakrilat	2348	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Normal butilamin	1125	3		TAM	II	2,5 l	20 l
1- Aminobutan							
İkili butilasetat	1124	3		TAM	II	Qadağandır	20 l
Butilasetatlar	1123	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Butilbenzollar	2709	3		TAM	III	60 l	220 l
Bromlu butil	1126	3		TAM	II	5 l	60 l
1- Brombutan							
Butilmerkaptan	2347	3		TAM	II	5 l	60 l
But- 1- en- 3- on. Bax: Metilvinilketon							
Butilasetat, izo. Bax: izobutilasetat							
Butilen	1012	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Butillitium. Bax: Litiumalkilləri							
Butilnitrit	2351	3		TAM	II	5 l	60 l
Butilkarbinol. Bax: Amil spirtləri							
Butillaktat. Bax: süd turşusunun butil efiri							
Butilkarbitol. Bax: Dietilenqlikolun monobutil efiri							
Benzol butilzopropili, hidroperoksid, üçdə bir 60%-dən yuxarı məhlul	Qadağandır						
Butilpropionat	1914	3		TAM	III	60 l	220 l
Butiltoluollar	2667	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Butilüçxlorosilan	1747	8		Korroziya edici maddə	II	—"	30 l
Butilfosfat turşusu. Bax: Butilfosfor turşusu							
Butil spirti	1121	3		TAM		2,5 l	200 l
Maye butilfenollar	2228	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Bərk butilfenollar	2229	6.1		—"	III	—"	200 kq
Xlorlu butil. Bax: xlorbutanlar							
Butin- 1. Bax: Etilasitilen							
2- Butin- 1,4- diol. Bax: 1,4- Butindiol							
1,4 Butindiol	2716	6.1		Ərzaq məhsullarındanayrı saxlamalı	III	Qadağandır	100 kq
Butiraldehid	1129	3		TAM	II	5 l	60 l

Yağlı aldehid							
Butanol							
Buteraldehid	—	9		DTY		Qadağandır	50 l
Butilenqlikol							
1,2- Butandiol							
Butilaldoksim	2840	3		TAM	III	60 l	220 l
Butililxlorid	2353	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	II	1 l	5 l
Butiloilxlorid. Bax: Butililxlorid							
Butilonitril	2411	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Butoksil	2708	3		TAM	III	60 l	220 l
Butilon. Bax: Dipropilketon							
Valeral. Bax: Valeraldehid							
Valeraldehid	2058	3		TAM	II	5 l	60 l
norm- Valeraldehid							
Valerol							
Pentanol							
Amil aldehidi							
Valeryan aldehidi. Bax: Valeraldehid							
Vanadium sulfotoksidi. Bax: Sulfat turşulu vanadil							
Üçxlorlu vanadium	2475	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Dördxlorlu vanadium	2444	8		— " —	I	Qadağandır	2,5 l
Sulfat turşulu vanadil	2931	6.1		Zəhər	II	— " —	100 kq
Vanadil sulfat							
Yağlanmış jındır	1856	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Su ilə qarşılıqlı təsirdə olan maddələr k.g. Bax: su ilə qarşılıqlı təsirdə olarkən tezəlişən qazlar ayıran maddələr							
Partlayıcı maddələr, k.g.	0357	1.1L				Qadağandır	Qadağandır
Partlayıcı maddələr k.g.	0358	1.2L				— " —	— " —
Öz- özünə alışa bilən maddələr k.g. Bax: piroforlu maye və ya bərk maddələr							
Partlayıcı maddələr, k.g.	0359	1.3L				Qadağandır	Qadağandır
Su ilə qarşılıqlı təsirdə tez alışan qazlar ayıran maye maddələr, k.g.	2813	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir.	I	— " —	1 l
Su ilə qarşılıqlı təsirdə tez alışan qazlar ayıran bərk maddələr, k.g.	2813	4.3		— " —	I	— " —	15 l
Bərk yeyici maddələr, k.g.	1759	8		Korroziyaedicimaddələr	I II III	1 kq 15 kq 25 kq	25 kq 50 kq 100 kq
Dəri aşılınması üçün istifadə olunan maddələr. Bax: tərkibində tezəlişən mayelər olan preparatlar							
Kombinasiya edilmiş, zərbəli və distansiyalı partladıcılar. Bax: partladıcı (detonasiya) borucuqları (BMT0257.0367) Yandırıcı borucuqlar (BMT0317, 0368)							
Partlayıcı maddələr							
A tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0081	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
B tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0082	1.1D				— " —	— " —
V tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0331	1.5D				— " —	— " —
S tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0083	1.1D				— " —	— " —
D tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0084	1.1D				— " —	— " —
E tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0241	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
E tipli, brizantlı partlayıcı maddələr	0332	1.5D				— " —	— " —
Partlayıcı maddələr- sulu gel Bax: E tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Partlayıcı maddələr- maye məhlul. Bax: E tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Ammonium şoralı partlayıcı maddələr. Bax: V tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Partlayıcı məmulatlar							
Villiaumit. Bax: ftorlu natrium							
İnqibirləşdirilmiş bromlu vinil	1085	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
İnqibirləşdirilmiş ftorlu vinil	1860	2	3	TAQ		— " —	150kq
Vinilftorid							
Ftoretilen							

İnqibirləşdirilməmiş vinilxlorid	Qadağandır						
İnqibirləşdirilmiş xlorlu vinil	1086	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Monoxlorvinil							
Xloreten, xloretilen							
Sianlı vinil. Bax: inqibirləşdirilmiş akrinitril							
İnqibirləşdirilmiş vinilasetat	1301	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Vinilli sirkə efiri inqibirləşdirilmiş sirkə turşusunun vinilli efiri							
Vinilbenzol. Bax: Stürol, inqibirləşdirilmiş monomer							
İnqibirləşdirilmiş vinilbutirat	2838	3		TAM	II	5 l	60 l
İnqibirləşdirilmiş xlorlu viniliden	1303	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
İnqibirləşdirilmiş vinilpiridinlər	3073	6.1	3	Zəhər	II	—"	60 l
Viniledinxlorid							
Vinilidenftorid. Bax: Xladon 1132a	Qadağandır						
İnqibirləşdirilmiş viniltoluol-izomer qarışığı	2618	3		TAM	III	Qadağandır	220 l
İnqibirləşdirilmiş vinilüxlorosilan	1305	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	1	—"	2,5 l
Vinilxlorasetat	2589	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Vinilsianid. Bax: inqibirləşdirilmiş Akrilonitril							
Vismutnitrat	—	5.1		Oksidləşdi-rici		10 kq	100 kq
Susuz bromlu hidrogen	1048	2	6.1	Zəhərli qaz		Qadağandır	25 kq
Susuz hidrogenbrom							
Bromlu hidrogen- məhlul, Bax: Hidrogenbrom turşusu- məhlul							
Susuz yodlu hidrogen	2197	2	8			Qadağandır	Qadağandır
Susuz yod hidrogen turşusu							
Silisiumlu hidrogen. Bax: Silan							
Yodlu hidrogen- məhlul Bax: Yod hidrogen turşusu- məhlul							
Arsenli hidrogen. Bax: Arsen							
Sixılmış hidrogen	1049	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Soyudulmuş maye hidrogen	1966	2	3			—"	—"
Küküürlü hidrogen. Bax: maye Küküürdhidrogen							
Susuz selenli hidrogen	2202	2	3			Qadağandır	Qadağandır
Selenhidrogen turşusu							
Fosforlu hidrogen. Bax: Fosfin							
Susuz fluorlu hidrogen	1052	8	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Susuz fluorhidrogen							
Florlu hidrogen- məhlul. Bax: Flor hidrogen turşusu- məhlul və s.							
Soyudulmuş maye xlorlu hidrogen	2186	2	8			Qadağandır	Qadağandır
Susuz xlorlu hidrogen	1050	2	8	AQ		—"	—"
Sabitləşdirilmiş susuz xlorhidrogen	1051	6.1	3	TAQ		—"	—"
Susuz sianlı hidrogen							
Sianid turşusu							
Sianhidrogen turşusu							
Məsəməli daşa hopdurulmuş, sabitləşdirilmiş, susuz sianlı hidrogen	1614	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Sabitləşdirilmiş sianlı hidrogen	Qadağandır						
Sulu qaz. Bax: Hidrogen və karbonun monoooksid qarışığı							
Təzyiq və ya alçaq təzyiq altında soyudulmuş maye hava	1003	2	5.1	AQ və Oksidləşdirici			150 kq
Təzyiqsiz soyudulmuş maye hava	1003	2	5.1			Qadağandır	Qadağandır
Sixılmış hava	1002	2		AQ		75 kq	150 kq
Yandırılmış, yaş və ya nəmli heyvan və bitki mənşəli liflər, k.g.	1372	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Heyvan piyi və ya bitki yağı ilə hopdurulmuş, heyvan və ya bitki mənşəli liflər və ya parçalar	1373	4.2				—"	—"
Kokos ağacının lifləri. Bax: liflər							
Yaş saç. Bax: liflər							
Alufluorlu volfram	2196	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Alışdırıcı	0121	1.1G				—"	—"
Alışdırıcı	0314	1.2G				—"	—"
Alışdırıcı	0315	1.3G				—"	—"
Alışdırıcı	0325	1.4G				—"	—"
Alışdırıcı	0454	1.4S		PM1.4		25 kq	100 kq

Raket mühərriklərinin və ya «JATO»- nun reaktiv start sürətləndiricilərinin alışdırıcıları. Bax: alışdırıcılar							
Qalxma zamanı əlavə dartma qüvvəsi yaratmaq üçün aviasiya qurğularının alışdırıcıları	2792	4.1		TABM	II	Qadağandır	50 kq
Ləngidilmiş təsirə malik olan elektrik alışdırıcıları. Bax: Alışdırıcılar							
Alışanlar. Bax: tez alışanlar							
Ftor- Butilasetat. Bax: butilasetatlar							
Kapsullu oymaqlar	0319	1.3G				Qadağandır	Qadağandır
Kapsullu oymaqlar	0320	1.4G		PM1.4		Qadağandır	75 kq
Kapsullu oymaqlar	0376	1.4S		PM1.4		25 kq	100 kq
Hadolin oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Daş kömür qazı	1023	2	3	TAQ		Qadağandır	25 kq
Tezalısan, sıxılmamış qazlar, k.g. həddən çox soyudulmamış	—	2	3	TAQ		1 l	5 l
Həddən çox soyudulmamış zəhərləyici, tezalısan sıxılmamış qazlar, k.g.	—	2	3 6.1	TAQ		Qadağandır	1 l
Çox soyudulmamış zəhərləyici, sıxılmamış qaz, k.g.	—	2	6.1	Zəhərli qaz		Qadağandır	1 l
Neft qazı	1071	2	6.1 3	TAQ		—"	150 kq
Krekinq qazı							
Piroliz qazı							
Süni qaz							
Təbii maye qaz (LNG). Bax. Metan (BMT1972)							
Heksaetiltetrafosfat qarışığı ilə sıxılmış qaz							
Tetraetilditiopirofosfat qarışığı ilə sıxılmış qaz. Bax: Tetraetilditiopirofosfat və qazlar qarışığı							
Tetraetilpirofosfat qarışığı ilə sıxılmış qaz							
Göz yaşardıcı qaz qıcıqlandırıcı maye maddələr, k.g.	1693	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	5 l
Göz yaşardıcı qaz qıcıqlandırıcı bərk maddələr	1693	6.1		Zəhər	II	—"	25 kq
Qaz nəzarət dəstlərini, onların tərkibinin təhlükəlilik sinfinə uyğun sinifləşdirmək və nişanlamaq lazımdır							
Tərkibində alışmayan zəhərli olmayan qaz (R- 22) və atıcı patron olan qaz- generator dəstləri (aviasiya üçün)	—	2		AQ		Qadağandır	150 kq
Tezalısan qazlarla doldurulmuş qaz şamları. Bax: alışqanlar							
Qazoyl	1202	3		TAM	II	5 l	60 l
Dizel yanacağı							
Qazolin. Bax: mühərrik benzini							
Təbii qazolin, qazlı benzin							
Zəhərli insektisidli qazlar, k.g.	1967	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Insektisidli qazlar, k.g.	1968	2		AQ		75 kq	150 kq
Maye petroley qazlar	1075	2	3	TAQ		Qadağandır	Qadağandır
Maye neft qazları							
Refricerator qazlar, k.g.	1078	2		AQ		75 kq	150 kq
Soyuducu amillər							
Xladonlar							
Sıxılmış və ya zəhərli tezalısan maye qazlar, k.g.	1953	2	3 6.1	TAQ və zəhər		Qadağandır	Qadağandır
Zəhərli yanan qazlar, k.g.							
Sıxılmış və ya tezalısan maye qazlar, k.g.	1954	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Sıxılmış və ya zəhərli maye qazlar, k.g.	1955	2	6.1			—"	Qadağandır
Sıxılmış və ya maye qazlar, k.g.	1956	2		AQ		75 kq	150 kq
Tərkibində azot, karbon ikioksidi və ya hava olan maye qazlar	1058	2		AQ		75 kq	150 kq
Maye qazlar. Bax: sıxılmış və ya maye qazlar, k.g.							
Sıxılmış karbohidrogenli qazlar və ya bu qazların sıxılmış qarışığı, k.g.	1964	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Maye karbohidrogenli qazlar, k.g. və ya bu qazların maye qarışığı	1965	2	3	TAQ		—"	50 kq
Karbon qazı. Bax: Karbon iki oksid							
Üçnitratlı qalaktan	Qadağandır						
Hallium	2803	8		Korroziya edici maddə	I	1 kq	25 kq
Alkilalüminium halogenidləri							
Qarpus. Bax: Kanifol							

Hafnium quru toz: hissəciklərin ölçüləri 3- dən 53 mk- ə qədər olan mexaniki məhsul hissəciklərin ölçüsü 10-dan 840 mk- ə qədər olan kimyəvi məhsul	2545	4.2		Özüaşılan	II	Qadağandır	150 kq
Hafnium 25%- dən az olmamaqla su ilə nəmləşdirilmiş toz (suyun artıqlığı görsənəməlidir) Hissəciklərinin ölçüsü 53 mk- dən kiçik olan mexaniki məhsul hissəciklərinin ölçüsü 840 mk- dən kiçik olan kimyəvi məhsul	1326	4.1		TABM	II	—"	50 kq
Heqsahidrid pirazin. Bax: Dipirazin							
Heqsahidrobenzol. Bax: Sikloheksan							
Heqsahidrokrezol. Bax: Metilsikloheksanol							
Heksahidrometilfenol. Bax: Metilsikloheksanol							
Heksahidrotoluol. Bax: Metilsikloheksan							
Heksadien	2458	3		TAM	II	5 l	60 l
Heksadesilüçxlorosilan	1781	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Heksaldehid	1207	3		TAM	III	60 l	220 l
Heksan aldehidi							
Heksanol							
Kapron aldehidi							
52%- dən artıq olmayan ətalətli bərk maddələrlə olan 3.3,6,6,9,9- Heksametil- 1,2,4,5-tetraoksasiklononan	2166	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Texniki təmiz 3.3,6,6,9,9- Heksametil- 1,2,4,5-tetraoksasiklononan	2165	5.2				Qadağandır	Qadağandır
52%- dən artıq olmayan məhlulda olan 3.3,6,6,9,9- Heksametil- 1,2,4,5-tetraoksasiklononan	2167	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Heksametilən. Bax: Sikloheksan							
Heksametilendiamin- məhlul	1783	8	6.1	Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
1,6 Heksandiamin							
Bərk Heksametilendiamin	2280	8		—"	III	25 kq	100 kq
Heksametilendiizosianat	2281	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Natrium Heksametofosfat	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Heksametilimin	2493	3	8	TAMvə Korroziya edici maddə	II	1 l	5 l
Heksametilentetramin. Bax: Heksamin							
Heksametilənüçperoksid-diamin (quru)	Qadağandır						
Heksametilolbenzol-heksanitrit	—"						
Heksamin	1328	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Urotropin							
Heksanlar	1208	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Heqsilhidrid							
2,2;4,4;6,6 Heksanitro- 3,3 dihidrooksiazobenzol (quru)	Qadağandır						
Heksanitroazoksibenzol	—"						
N,N- (Heksanitrodifenil) -etilendinitramin(quru)	—"						
Heksanitrodifenilamin. Dipikrilamin	0079	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Heksil							
Heksanitrodifenil sidik cövhəri	Qadağandır						
3,3;4,4;6,6' - Heksanitrodifenil efiri	—"						
Heksanitrooksanilid	—"						
Heksanitrostilben	0392	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Heksanitroetan	Qadağandır						
Heksan turşusu. Bax: Karbon turşusu							
Heksanollar	2282	3		TAM	III	60 l	220 l
1- Heksanol. Bax: Heksil spirti							
Quru və ya tərkibində 10%- dən az su olan nəm Heksanitrodivenilamin	Qadağandır						
Tökmə heksatonal	0393	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Heksaftoraseton	2420	2	6.1	Zəhərli qaz		—"	25 kq
Heksaftoraseton- hidrat	2552	6.1		—"	II	—"	60 l
Heksaftorsilisiyum turşusu, Bax: Silisiyum ftorluhidrogen turşusu							
Heksaftorpropilen	1858	2		AQ		75 kq	150 kq
Heksaftoretan	2193	2		AQ		75 kq	150 kq

Heksaxloraseton	2661	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Heksaxlorbenzol	2729	6.1		—"	III	Qadağandır	220 l
Texniki heksaxlorbutadien	2279	6.1		—"	III	—"	220 l
Heksaxlor- 2- propano. Bax: Heksaxloraseton							
Heksaxlorofen	2875	6.1		—"	III	Qadağandır	200 kq
Bərk və ya mineral yağlı emulsiyalı heksaxlorisikloheksan (heksaxloran)	—	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Heksaxloretan	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Heksaxlorisiklopentadien	2646	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Maye heksaetiltrafosfat	1611	6.1		Zəhər(I və II qr)	I	—"	30 l
Bladan				Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (III qr)	II	Qadağandır	60 l
Pirofosfor turşusunun heksaetil efiri					III	—"	220 l
Heksaetiltrafosfatın sıxılmış qazla qarışığı	1612	2	6.1			—"	Qadağandır
1- Heksen	2370	3		TAM	II	5 l	60 l
Heksil. Bax: Heksanitrodifenilamin							
Heqsilüxlorsilan	1784	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Heksohen. Bax: Siklometilenücnitramin							
Quru və ya 15%- dən az su ilə nəmləndirilmiş heksolit	0118	1.1. D				Qadağandır	Qadağandır
Soyudulmuş maye helium	1963	2		AQ		—"	500 kq
Sıxılmış helium	1046	2		AQ		75 kq	150 kq
1- heptanol. Bax: Heptil spirti							
Helium və oksigen qarışığı. Bax: nadir qazların və oksigenin qarışığı							
4- Heptanon. Bax: Dipropilketon							
Heptanlar	1206	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Heptilhidrid							
Dipropilmetan							
Civə herbisidləri. Bax: civənin qeyri- üzvi birləşmələri							
German	2192	2	3 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Hidrogenli germanium. Bax: German							
Susuz hidrazin və ya hidrazin tərkibində kütləsi üzrə 64%-dən artıq hidrazin olan sulu məhlullar	2029	3	6.1 8	TAM, zəhər və Korroziya edici maddə		Qadağandır	2,5 l
Hidrazinli əsaslar							
Diamid							
Hidrazin- hidrat və ya hidrazin tərkibində kütləsi üzrə 64%-dən artıq olmayan hidrazin olan sulu məhlulu	2030	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər	II	Qadağandır	30 l
Hidrazinazid	Qadağandır						
Dikarbol turşusunun hidrazindiazidi	—"						
Hidrazinperxlorat	—"						
Hidrazinselenat	—"						
Hidrazinxlorat	—"						
Ammonium hidrat. Bax: Ammonium məhlulları							
Kalium hidrat. Bax: bərk kalium hidroksidi							
Natrium hidratı. Bax: Natrium hidroksidi							
Alüminium hidrid	2463	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Metal hidratları k.g.	1409	4.3		—"	I	—"	15 kq
3- hidroksibutan- 2- on. Bax: Asetilmetilkarbinol							
Hidroksilaminodid 1- hidroksi- 3metil- 2- penten- 4- in. Bax:1- Pentol	Qadağandır						
Hidroksilamin sulfat turşusu	2865	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Hidroksilamin sulfat							
3- Hidroksifenol. Bax: Rezorsinol							
Ammonium hidroksidi. Bax: Ammonium məhlulları							
Maye kalium hidroksidi. Bax: Kalium hidroksidi məhlul							
Bərk kalium hidroksidi	1813	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Kalium hidrat oksidi							
Kalium hidroksidi							
Yeyici kalium							

Kalium hidroksidi məhlul	1814	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Kaliumoksid hidrat							
Kalium hidroksid							
Yeyici kalium							
Litium hidroksidi- məhlul	2679	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Litium hidroksidi - monohidrat	2680	8		—"	II	15 kq	50 kq
Metil hidroksidi. Bax: Metanol							
Bərk natrium hidroksidi	1823	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Natrium Nitrat oksidi							
Natrium hidroksidi							
Yeyici natrium							
Kaustik soda (qatı qələvi)							
Natrium hidroksidi- məhlul	1824	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Natrium Nitrat oksidi							
Natrium hidroksidi							
Yeyici natrium							
Rubidium hidroksidi- məhlul	2677	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Rubidium hidroksidi	2678	8		—"	II	15 kq	50 kq
Tetrametilammonium hidroksidi	1835	8		—"	II	11	301
Civəfenil hidroksidi	1894	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Seziyum hidroksidi- məhlul	2681	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Seziyum hidroksidi	2682	8		—"	II	15 kq	50 kq
Diizopropilbenzol hidroperoksidi, Bax: izopropilkumil hidroksidi							
72%- dən artıq məhlulda olan izopropilkumil hidroperoksidi	Qadağandır						
72%- dən artıq olmayan məhlulda olan izopropilkumil hidroperoksidi	2171	5.2		Üzvi peroksid	I	11	51
Texniki təmiz kumil hidroperoksidi	2116	5.2	1	—"	I	11	51
Kumil hidroperoksidi							
Para- Mentan hidroperoksidi. Bax: texniki təmiz para- mentil peroksidi							
Texniki təmiz paramentil hidroperoksidi (paramentan hidroperoksidi)	2125	5.2	1	Üzvi peroksid	I	11	51
Texniki təmiz pinanil hidroperoksidi	2162	5.2	1	—"	I	11	51
Pinan hidroperoksidi. Bax: texniki təmiz pinanil hidroperoksidi							
Texniki təmiz tetra- hidronaftil hidroperoksidi	2136	5.2		Üzvi peroksid	I	1 kq	5 kq
90%- dən artıq sulu üçdə bir butil hidroperoksidi							
72%- dən artıq olmayan su ilə olan üçdə bir butil hidroperoksidi	2093	5.2	1	Üzvi peroksid	I	11	51
72%- dən artıq, ancaq 80%- dən artıq olmayan su ilə üçdə bir butil hidroperoksidi	2094	5.2	1	—"	I	11	51
80%- dən artıq olmayan di üçdə bir butil peroksiddə üçdə bir butil hidroperoksidi və ya 80%- dən artıq olmayan di üçdə bir butil peroksiddə həlledicidə olan üçdə bir butil hidroperoksidi və ya 80%- dən artıq olmayan həlledicidə üçdə bir butil hidroperoksidi	2092	5.2	3 1	Üzvi peroksid, TAM	I	11	51
Dizopropilbenzol hidroperoksidi tərkibində 60%- dən artıq olmayan buxarlanmayan həlledicidə izopropilkumil hidroperoksidi olan məhlul	1875	5.2		Üzvi peroksid	I	11	51
Tərkibində 40%- dən az olmayan fleqmatizə edən olan üçdə bir butil hidroperoksidi	1537	5.2		Üzvi peroksid	II	1 kq	1 kq
Tərkibində 40%- dən az di üçdə bir butil peroksidi olan və fleqmatizə edən üçdə bir butil peroksidi	Qadağandır						
40%- dən az olmayan di üçdə bir butil peroksidi üçdə bir butil hidroperoksidi	1949	5.2		Üzvi peroksid	II	1 kq	50 kq
Qatılığı 60% olan məhlulda paramentan hidroperoksidi	Qadağandır						
Paramentan hidroperoksidi	1878	5.2		Üzvi peroksid	II	11	151
Qatılığı məhlulda 60%- dən artıq olmayan mentan hidroperoksidi (para)							
Qatılığı 85% dən artıq olmayan pinan hidroperoksidi	1879	5.2		Üzvi peroksid	II	11	151

Tetramin hidroperoksidi. Bax: Tetrahidronaftilhidroperoksidi							
Texniki təmiz 1.1;3.3- tetra metilbutil hidroperoksidi	2160	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Kalium hidrosulfit. Bax: Kalium ditionist turşusu							
Kalsium hidrosulfit. Bax: Kalsium ditionist turşusu							
Natrium hidrosulfit. Bax: Natrium ditionist turşusu							
Sink hidrosulfit. Bax: Sink ditionist turşusu							
Ammonium hidroftorid. Bax: Ammonium ftor turşusu							
Hidroksinol. Bax: Hidroksinol							
Hidroksinol (paradioksibenzol)	2662	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Anilin hidroxlorid. Bax: xlorhidrogenli anilin							
Nikotin hidroxloridi və ya məhlulu	1656	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Xlor turşulu nikotin və onun məhlulları							
Kapsullarla boş patron gilzləri	0055	1.4S		PM1.4		25 kq	100 kq
Kapsullarla boş patron gilzləri	0379	1.4S		PM1.4		Qadağandır	75 kq
Kapsulsuz boş yanan gilzlər	0446	1.4S		PM1.4		—"	75 kq
Kapsulsuz boş yanan gilzlər	0447	1.3G		PM1.4		—"	Qadağandır
Hipoxloridlər- tərkibində 16% az olmayan aktiv xlor olan məhlullar	1791	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Hipoxloridlər- tərkibində 5%-dən 16%- ə qədər aktiv xlor olan məhlullar	1791	8		—"	III	5 l	60 l
Azot turşulu huanidin	1467	5.1		Oksid- ləşdirici	III	1 kq	50 kq
Huanidin nitrat turşusu							
Huanilnitrozoaminohuanilidenhidrazin (quru)	Qadağandır						
30%- dən az olmayan su ilə nəmləndirilmiş (və ya su ilə spirtin qarışığı) Huanilnitrozoamin- huaniltetrazen	0114	1.1A				Qadağandır	Qadağandır
30%- dən az olmayan su ilə nəmləndirilmiş huanilnitrozoaminhuaniliden hidrazin	0113	1.1A				—"	—"
Huanilnitrozoaminhuaniltetrazen (quru)	Qadağandır						
Yol asfaltı və yağ, bitum və qarışdırılmış neft məhsulları daxil olmaqla maye qudron	1999	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Qutaperçəli məhlul	1205	3		TAM	II	5 l	60 l
Qutaperçə yapışqanı							
Raket mühərrikləri	0280	1.1S				Qadağandır	Qadağandır
Raket mühərrikləri	0281	1.2S				—"	—"
Raket mühərrikləri	0186	1.3S		PM		—"	220 l
Yanacaqda doldurulmuş mayeli raket mühərrikləri (MRM)	0395	1.2L				—"	Qadağandır
Yanacaqda doldurulmuş mayeli raket mühərrikləri (MRM)	0396	1.3L				Qadağandır	Qadağandır
Tullayıcı enerji ilə və ya onsuz olan hiperhəlik mayeli raket mühərrikləri	0322 0250	1.2L 1.3L				—"	—"
Maye azot ikioksidi	1067	2	5.1 6.1			—"	—"
Azot dörd oksid							
Barium iki oksid. Bax: Barium peroksid							
Natrium ikioksidi. Bax: Natrium peroksid							
Qurğuşun ikioksidi	1872	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Qurğuşun oksidi							
Qurğuşun peroksidi							
Kükürd ikioksidi- məhlul. Bax: Sulfat turşusu							
Selen iki oksid. Bax: Selen anhidridi							
Maye kükürd iki oksid							
Stronsium ikioksidi. Bax: Stronsium peroksidi							
Karbon iki oksid	1013	2		AQ		75 kq	150 kq
Karbon qazı							
Kömür anhidridi							
Karbon oksidi							
Bərk karbon ikioksidi (quru buz)	1845	9		DTY	III	200 kq	200 kq
Soyudulmuş maye karbon iki oksid	2187	2		AQ		50 kq	500 kq
Tərkibində 6%- dən çox etilen olan karbon iki oksid və etilen oksidi qarışıqları	1041	2	3	Zəhərli qaz və TAQ		Qadağandır	25 kq

Tərkibində 6%- dən çox olmayan etilen oksidi olan karbon iki oksid və etilen oksidi qarışığı	1952	2		AQ		75 kq	100 kq
Xlor ikioksid (hidrat olmayan)	Qadağandır						
DDVF	—	9		DTY	I		100 kq
DDT (hissəciklər, toz və ya kəpək)	—	9		DTY	I		100 kq
DDT (pasta)	—	9		DTY	I		100 kq
Deanol. Bax: Dimetil-etanolamin							
1 - li deqazasiya məhlulu	—	3	6.1 8	TAM, zəhər və Korroziya edici maddə		—	200 l
Xloramin əsasında deqazasiya maddələri: heksaxlormelamin (DT- 6); N,N- dixlor-amidbenzol kükürd turşusu (DT- 2B); N,N- dixloramid-paraxlorbenzol kükürd turşusu (DTX- 2); N,N- dixlor-amidparatoluol kükürd turşusu (DT- 2T)	—	8		Korroziya edici maddə		5 l	40 l
Dezinfeksiyaedici yeyici mayələr, k.g.	1903	8		Korroziya edici maddə	II III	1 l 5 l	30 l 60 l
Zəhərli, maye dezinfeksiya edici maddələr, k.g.	1601	6.1		Zəhər (I və II qr) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Zəhərli, bərk dezinfeksiya edici maddələr	1601	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Dezinsektal	—	3	6.1	TAM və zəhər		—"	20 l
Deyteriy	1957	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Dekaboran	1868	4.1	6.1	TABM və zəhər	II	—"	150 kq
Dekahidronaftalin	1147	3		TAM	II	—"	60 l
Dekalin	—	9		DTY		—"	20 l
Bisiklo- (4,4,0) - dekan							
1- Dekanol							
Dekan	—	3		TAM		Qadağandır	100 l
Detoyl	—	3		TAM	II	3 l	20 l
Kapsul- detonatorla təkrar detonatorlar	0225	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Kapsul- detonatorla təkrar detonatorlar	0268	1.2V				—"	—"
Kapsul detonatorla təkrar detonatorlar	0042	1.1D				—"	—"
Kapsul- detonatorla təkrar detonatorlar	0283	1.2D				Qadağandır	Qadağandır
Döyüş sursatları üçün detonatorlar	0366	1.4S		PM1.4		25 kq	100 kq
Döyüş sursatları üçün detonatorlar	0073	1.1V				Qadağandır	Qadağandır
Döyüş sursatları üçün detonatorlar	0364	1.2V				—"	—"
Döyüş sursatları üçün detonatorlar	0365	1.4V		PM1.4		—"	75 kq
Kapsul- detonatorlar. Bax: detonatorlar							
Partlatmaq üçün elektriclə olmayan detonatorlar	0267	1.4V		PM1.4		Qadağandır	75 kq
Partlatmaq üçün elektriclə olmayan detonatorlar	0029	1.1V				—"	Qadağandır
Partlatmaq üçün elektriclə olmayan detonatorlar	0455	1.4S		PM1.4		25 kq	100 kq
Partlatmaq üçün elektrik detonatorları	0030	1.1V				Qadağandır	Qadağandır
Partlatmaq üçün elektrik detonatorları	0456	1.4S		PM1.4		25 kq	100 kq
Partlatmaq üçün elektrik detonatorları	0255	1.4V		PM1.4		Qadağandır	75 kq
Detonizə edən şnur							
Cut, bax Bitki lifləri							
Di- (1- hidrositetrazol) quru	Qadağandır						
Tərkibində kütləsi üzrə 40% az olmamaqla su və alkoqol və suyun qarışığı olan Diazodinitrofenol	0074	1.1A				Qadağandır	Qadağandır
Diazodinitrofenol (quru)	Qadağandır						
Diazodifenilmetan	Qadağandır						
1.3- Diazonpropan	—"						
Diallilamin	2359	3		TAM	II	5 l	60 l
4.4 Diaminodifenilmetan	2651	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Diaminopropilamin. Bax: 3.3- Aminodipropilamin							
2.4- Diaminotoluol, Bax: Toulilendiamin							
1.2- Diaminoetan. Bax Etilendiamin							
n,n- Dianilin (n,n- Diaminodifinil). Bax: Benzidin							

Diasetil	—	3		TAM		31	200 l
Qlikol diasetat. Bax: Etilsirkə turşu efiri							
Di- (beta- nitroksietil) ammonium nitrat	Qadağandır						
Dibenzildixlorosilan	2	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
2- Diazo- 1- naftol- 4- sulfonat natrium	3040	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
2- Diazo- 1- naftol- 5- sulfonat natrium	3041	4.1		TABM	II	15kq	50kq
2- Diazo- naftol- 4- sulfo- xlorid	3042	4.1	E			Qadağandır	Qadağandır
2- Diazo- 1- naftol- 5- sulfo- xlorid	3043	4.1	E			—"	—"
87%- dən artıq olmayan su ilə Dibenzilperoksikar- bonat	2149	5.2	E			—"	—"
87%- dən artıq su ilə Dibenzilperoksikarbonat	Qadağandır						
Dibenzopiridin. Bax: Akridin							
Dibenzotiazoldisulfid	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Texniki təmiz və ya 40% ətalətli bərk maddə ilə 1,4- Di- (2- ücdə- bir- butilperoksi- izopropil) - benzol və ya texniki təmiz və ya 40% ətalətli bərk maddə ilə 1,3- Di- (2- ücdə- bir- butilperoksiizopropil) - benzol və ya texniki təmiz və ya 40%- dən artıq ətalətli bərk maddə ilə 1,4Di- (2- ücdə bir butilperoksiizopropil) - benzol və 1,3 DH- (2- ücdə- bir butilperoksiizopropil) - benzol qarışığı	2112	5.2		Üzvi peroksid	II	10 kq	25 kq
Dibutilaminietanol	2873	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
55%- dən artıq məhlulda 2,2Di- (ücdə bir butilperoksi) butan	Qadağandır						
55%- dən artıq olmayan məhlulda 2,2Di- (ücdə bir butilperoksi) butan	2111	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Diboran	1911	2	3 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Dibromasitilen	Qadağandır						
Dibrombenzol	2711	3		TAM	III	2,5 l	220 l
1,3- Dibrombenzol. Bax: meta- Dibrombenzol							
1,2- Dibrombutanon- 3	2648	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Dibromdiflormetan	1941	9		DTY	III	100 l	220 l
Dibrommetan	2664	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	60 l	220 l
Dibromxlorpropan	2872	6.1		—"	III	60 l	220 l
Dibrommetan. Bax: Etilendibromid							
1,2- Dirbrom- 3- xlorpropan. Bax: Dibromxlorpropan							
Dibutilftalat. Bax: Ftalium turşusunun dibutil efiri							
Dibutiloksalat Bax: Turşəng turşusunun butil efiri							
Texniki təmiz Diftorbutilperoksikarbonat	2150	5.2				Qadağandır	Qadağandır
52%- dən artıq olmayan məhlulda Diftorbutilperoksikarbonat	2151	5.2				—"	—"
İnqibirləşdirilmiş Divinil. Bax: inqibirləşdirilmiş Butadien							
İnqibirləşdirilmiş Divinilbenzol	—	3		TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 l
Di- (1- hidrositetrazol) (quru)	Qadağandır						
1,8- Dihidroksi- 2,4,5,7- tetranitroantrakinon (xrizamin turşusu)	—"						
Dihidroazirin. Bax: inqibirləşdirilmiş Vinilamin							
2,3- Dihidropiran	2376	3		TAM	II	5 l	60 l
2,5- Dihidrofurandion. Bax: Malein anhidridi							
25%- dən artıq olmayan ətalətli üzvi bərk maddə ilə 2.2- Dihidroperoksipropan	2178	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Azot turşulu didim	1465	5.1l		Oksid- ləşdirici	III	10 kq	50 kq
Didim- nitrat							
Diizobutilamin	2361	3		TAM	III	60 l	220 l
Diizobutilen- izomer birləşmələri	2050	3		TAM	II	5 l	60 l
Alfa- diizobutilen							
Betta- diizobutilen							
Diizobutilketon	1157	3		TAM	III	60 l	220 l
2,6- Dimetil- 4- hentanon							
Simmotr. Diizopropilaseton							
İzovaleron							

Diizopropilamin	1158	3		TAM	II	5 l	60 l
Diizopropiloksid. Bax: Diizopropil efiri							
52%- dən artıq olmayan məhlulda Diizopropil peroksidikarbonat	2134	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz Diizopropilperoksidikarbonat	2133	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Diizopropiletanolamin	2825	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Texniki təmiz Diizotüdesilperoksidikarbonat	2889	5.2					
60%- dən artıq qatılıqlı məhlulda Diizopropilbenzol hidroperoksidi							
Diyodasetilen	Qadağandır						
Dikvat	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
42%- dən artıq olmayan qatılıqda 56%- dən az olmayan sulfat natriumlu dikarbonlu, diperoksido- dekain turşusu	3063	5.2	1			—"	Qadağandır
77%- dən artıq olmayan məhlulda 2,5- Dimetil 2,5- di- (3,5,5- üçmetilheksanoilperoksi) - heksan	3060	5,2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Dikumil peroksidi							
İngibirləşdirilmiş Diketen	2521	3		TAM	III	60 l	200 l
Susuz dimetilamin	1032	2	3	TAQ və zəhər		Qadağandır	Qadağandır
Dimetilamin- məhlul	1160	3		TAM	II	5 l	60 l
2- Dimetilaminoasetonitril	2378	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Dimetilaminoetilmetakrilat	2522	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
2- Dimetilaminolietanol, Bax: Dimetiletanolamin							
N,N- Dimetilnilin	2253	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Ksilidinlər							
Aminodimetilbenzol							
3,4- Ksilidin, - orto- ksilidin							
Dimetilasititen	1144	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
Natrium dimetilsenat Bax: Kakodil turşulu natrium							
Dimetilsin turşusu. Bax: Kakodil turşusu							
N,N- Dimetilbenzilamin. Bax: Benzildimetilamin							
Dimetilbenzol. Bax: Ksilol							
4- Dimetilamino- 6- (2- dimetilaminoetoksi) - toluen- 2- diazonlu xloril sink	3039	4.1				Qadağandır	Qadağandır
2,3- Dimetilbutan	2457	3		TAM	II	5 l	60 l
1,3- Dimetilbutilamin	2379	3		TAM	II	5 l	60 l
Dimetilheksandihidroperoksid. Bax: 2,5- Dimetil- 2,5- dihidroperoksiheksan							
Simmetrik olmayan Dimetilhidrazin	1163	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	I	Qadağandır	2,5 l
1,1- Dimetilhidrazin							
Dimetilhidrazin							
Simmetrik dimetilhidrazin	2382	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
Dimetilqliksim (Diasetilqliksim)	—	4.1		TABM		1 kq	100 kq
Texniki təmiz 2,5- Dimetil- 2,5- di- (üçdə bir- butil- peroksi) - heksin- 3	2158	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz 2,5- Dimetil- 2,5- di- (2- etilheksanoilbutilperoksi) - heksan	2157	5.2				—"	—"
Texniki təmiz 2,5- Dimetil- 2,5- di (benzoilperoksi) - heksan	2172	5.2	E			—"	—"
82%- dən artıq su ilə 2,5- Dimetil- 2,5- dihidroperoksiheksan	Qadağandır						
3,5- Dimetil- 3,5- dihidroperoksi- dioksolan- 1,2 Bax: Asetilaseton peroksidi							
82%- dən artıq olan su ilə 2,5- Dimetil- 2,5- dihidroperoksiheksan	2174	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Dimetildioksanlar	2707	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
82%- dən artıq olmayan ətalətli bərk maddə ilə 2,5- Dimetil- 2,5- di- (benzoil- peroksi) — heksan	2173	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
82%- dən artıq olmayan su ilə 2,5- Dimetil- 2,5- di- (benzoilperoksi) - heksan	2959	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Texniki təmiz 2,5- Dimetil- 2,5- di - (üçdə bir- butilperoksi) - heksan	2155	5.2		—"	II	5 l	10 l

52%- dən artıq olmayan ətalətli bərk maddə ilə 2,5- Dimetil-2,5- di- üçdə bir butilperoksi) - heksan	2156	5.2		—"	II	5 kq	10 kq
52%- dən artıq olmayan ətalətli bərk maddə ilə 2,5- Dimetil-2,5di- üçdə bir butilperoksi) - heksin- 3	2159	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
4,4- Dimetildioksan- 1,3. Bax: dimetildioksanlar							
2,5- Dimetil- 1,4- dioksan. Bax: dimetildioksanlar							
Dimetildisulfid	2381	3		TAM	II	5 l	60 l
Dimetildixlorosilan	1162	3	8	TAMvə Korroziya edici maddə	I	Qadağandır	2,5 l
Dimetildietoksilsilan	2380	3		TAM	II	5 l	60 l
Dimetilenamin. Bax: inqibirləşdirilmiş Vinilamin							
Xlorlu dimetilkarbomil	2262	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Dimetilkarbonat	1161	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilkarbonat							
Kömür turşusunun dimetil efiri							
Dimetilketon .Bax: Aseton							
Dimetilmetan Bax: Propan							
Dimetil- N- propilamin	2266	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	II	1 l	5 l
2,2- Dimetilpropan, pentan və izopentandan başqa	2044	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Dimetilsulfat (metilsulfat)	1595	6.1		Zəhər	I	—"	30 l
Dimetilsulfid	1164	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
Metilsulfid							
Metiltiometan							
Xlorlu dimetiltiofosforil	2267	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
N,N- Dimetilformamid	2265	3		TAM	III	60 l	220 l
Dimetilftalat. Bax: Ftal turşusunun dioktil efiri							
Dimetilsikloheksan	2263	3		TAM	II	5 l	60 l
Dimetilsikloheksilamin	2264	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Dimetiletanolamin	2051	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Dimetilaminoetanol							
Deanol							
2- dimetilaminoetil spirti							
Dimetilsink	1370	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Sinkdimetil							
Dimetiletmetan. Bax: İzopentan							
Dimetoksimetan. Bax: Metilal							
Dimetoksistrixnin. Bax: Brusin							
1.1- Dimetoksietan	2377	3		TAM	II	5 l	60 l
1.2- Dimetoksietan	2252	3		TAM	II	5 l	60 l
42%- dən artıq olmayan suda davamlı dispersiyalı dimiristilperoksidikarbonat	2892	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz dimiristilperoksidikarbonat	2595	5.2				—"	—"
Dinamit. Bax: A tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Çətinonon 6%- li dinamitlər	Qadağandır						
Dinitroanilinlər	1596	6.1			II	Qadağandır	100 kq
Dinitrobenzol	0406	1.3S				—"	—"
Xlorlu dinitrobenzol. Bax: Xlordinitrobenzol							
Dinitrobenzollar	1597	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Dinitroqlikoloril	Qadağandır						
1,3- Dinitri- 5,5- dimetilhidanton	—"						
1,3- Dinitro- 4,5- dinitrobenzol	—"						
Dinitro- 78- dimetilqlikouril (quru)	—"						
72%- dən artıq olmayan pastada N.N' - Dinitro N.N1- dimetil- tereftalamid	2973	4.1	E			Qadağandır	Qadağandır
82%- dən artıq olmayan fleqmatizatorla N,N1- Dinitrozopenta- metilen- tetramin	2972	4.1	E			—"	—"
Dinitrozobenzilamidin və onun duzları (quru)	Qadağandır						
Dinitrokrezol. Bax: Dinitroorto- krezol							
1,9- Dinitroksipentametilen							
2,4,6,8- Tetramin (quru)	Qadağandır						
Dinitrometan	—"						
a.a'- Di- (nitroksi) - metil efiri	—"						

Dinitronaftalin	—	6.1		PM	II	Qada-ğandır	100 kq
Bərk Dinitro- orto- krezol	1598	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Dinitro- orto- krezol- məhlul	1598	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	60 l
Quru və ya 15%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş natrium-dinitro- orto- krezolat	0234	1.3S				—"	Qada-ğandır
Ammonium dinitro- orto- krezolat	1843	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
15%- dən az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş natrium dinitro- orto- krezolat	1348	4.1	6.1	TABM və zəhər	I	—"	15 kq
Dinitropropilenqlikol	Qada-ğandır						
Quru və ya 15%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş Dinitrorezorsin	0078	1.1D				Qada-ğandır	Qada-ğandır
Kütləsi üzrə 15%- dən az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş Dinitrorezorsin	1322	4.1		TAM	I	1 kq	15 kq
Quru 2.4- Dinitrorezorsinol (ağır metalların duzları)	Qada-ğandır						
Quru 4.6- Dinitrorezorsinol (ağır metalların duzları)	—"						
Quru 3.5- Dinitrosalisil turşusu (qurğuşun duzu)	—"						
2.2- Dinitrostiblen	—"						
1.4- Dinitro- 1.1,4.4-tetrametilolbutantetranitrat (quru)	—"						
Dinitrotoluol natrium xloratla qarışığında. Bax: S tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Bərk Dinitrotoluol	2038	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	100 kq
Dinitrotoluol natrium xloratla qarışığında. Bax: S tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Maye Dinitrotoluol	2038	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	60 l
2.4- Dinitro- 1,3,5- üç- metilbenzol	Qada-ğandır						
Əridilmiş Dinitrotoluol	1600	6.1				Qada-ğandır	Qada-ğandır
2,4- Dinitrotoluol							
1- Metildinitrobenzol							
Dinitrofenolhidrazin	Qada-ğandır						
15%- dən az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş Dinitrofenollar	1320	4.1	6.1	TABM və zəhər	I	Qada-ğandır	15 kq
Dinitrofenol- məhlul	1599	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Quru və ya 15%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş Dinitrofenol	0076	1.1D	6.1			Qada-ğandır	Qada-ğandır
Kütləsi üzrə 15%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş və quru qələvi metalların dinitrofenolyatları	0077	1.3S	6.1			—"	—"
Dinitroksorbenzol. Bax: Xloritrobenzol							
1.1 Dinitroetan (quru)	Qada-ğandır						
1.2- Dinitroetan	—"						
Di- (norm- butil) - amin	2248	8	3	Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Di- norm- amilamin	2841	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qada-ğandır	220 l
27%- dən artıq olmayan Di-norm- butilperoksidkar- bonat (norm- butilperoksid- karbonat)	2170	5.2				—"	Qada-ğandır
N,N- Di- norm - butilaminoetanol. Bax: Dibutilaminoetanol							
52%- dən artıq olmayan məhlulda olan Di- norm- butilperoksidikarbonat	2169	5.2				Qada-ğandır	Qada-ğandır
52%- dən artıq məhlulda olan Di- norm- butilperoksi- dikarbonat	Qada-ğandır						
Texniki təmiz Di- norm- propilperoksidikarbonat	2176	5.2	E			Qada-ğandır	Qada-ğandır
Dinoseb	—	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Dioksan	1165	3		TAM	II	—"	60 l
1.4- Dioksan							
Dietylendioksid							
Etilenli qliol efiri							
Dietyl en efiri							
Natrium dioksid. Bax: Natrium peroksidi							
Dioksolan	1166	3		TAM	II	Qada-ğandır	60 l
Dövrü asetal							
Dioktilofalat. Bax: Ftal turşusunun dioktil efiri							
Dipentan	2052	3		TAM	III	60 l	220 l
Ətalətli limonen							
Kayaputen							

50%- dən artıq olmayan fleqmatizatorlu pasta ilə olan Di- peroksid (3,5,5- üçmetil-1,2- dioksolanil- 3)	2597	5.2				Qadağandır	Qadağandır
85%- dən artıq olmayan su ilə olan Di- peroksid (2- metilbenzol)	2593	5.2				—"	—"
77%- dən artıq olmayan məhlulda olan Di- karbo natperoksidi (2- etilheksil)	2123	5.2				—"	—"
Texniki təmiz Di- (2- etilheksil) - karbonatperoksidi	2122	5.2				—"	—"
Di- peroksidi- (1- naftoil)	Qadağandır						
42%- dən artıq olmayan suda davamlı dispersiyalı Di- peroksidi karbonat- (2- etilheksil)	2960	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz Di- karbonat peroksidi (4- üçdə bir-butilsikloheksil)	2154	5.2				—"	—"
42%- dən artıq olmayan suda davamlı dispersiyalı Di- karbonatperoksidi (4- üçdə bir-butilsikloheksil)	2894	5.2				—"	—"
42%- dən artıq olmayan suda sabit dispersiyalı Di- peroksi (4- üçdə bir- butilsikloheksil) - dikarbonat	2894	5.2					
Di- (aminopropil) - piperazin. Bax: alkilaminlər, k.g.							
Dipikrilamin. Bax: heksanitrodifenilamin							
Kütləsi üzrə 10%- dən az olmayan suda nəmləşdirilmiş kükürlü dipikrit	2852	4.1		TABM	I	Qadağandır	0,51
10%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş və ya quru Dipikrilsulfid	0401	1.1D					Qadağandır
42%- dən artıq ətalətli bərk maddə ilə 2.2- Di- propan (4.4- di- üçdə bir butilperoksisikloheksil)	Qadağandır						
42%- dən artıq olmayan ətalətli bərk maddə ilə 2.2- Di- propan (4.4- di- üçdə bir butilperoksisikloheksil)	2168	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Dipropilamin	2383	3		TAM	II	5 l	10 kq
Üç aminli dipropilen. Bax: 3,3- Amino- di- propilamin							
Dipropilketon	2710	3		TAM	III	60 l	220 l
Dipropilmetan. Bax: Heptan							
Dispersant- qaz. Bax: sıxılmış və ya maye qazlar							
Qələvi metalların dispersiyaları, k.g. və ya torpaq qələvi metalların dispersiyaları, k.g.	1391	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	1 l
Disproziya- oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
85%- dən artıq olmayan stearin spirti ilə Distearil- karbonatperoksidi	2592	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Daşkömür qətranının tezalısan distilyatı	1136	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
40%- dən artıq olmayan qeyri-üzvi ətalətli bərk maddə ilə və 13%- dən az olmayan fleqmatizatorla 2,2- Di- propan (üçdə- bir- butilperoksi)	2884	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
4- Dipropilaminobenzo- diazonlu xlorlu sink	3034	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
85%- dən artıq olmayan su ilə Di- karbonatperoksidi (2- fenoksietil)	3059	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Texniki təmiz Di- karbonatperoksidi (2- fenoksietil)	3058	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
50%- dən artıq olmayan fleqmatizatorla 2,2- Di- propan (üçdə bir butilperoksi)	2883	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Nəm daş kömür benzolu							
Neft distilyatları k.g.	1268	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
Ekstraksiya edilmiş benzin							
Petroley efiri							
Texniki təmiz 1,1- Di- 3,3,5- üçmetilsikloheksan (üçdə bir-butilperoksi)	2145	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
57%- dən artıq olmayan əridicidə olan 1,1- Di- 3,3,5- üçmetilsikloheksan (üçdə bir-butilperoksi)	2146	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
58%- dən artıq olmayan ətalətli bərk maddə ilə 1,1 Di- 3,3,5- üçmetilsikloheksan (üçdə bir-butilperoksi)	2147	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Ditan	—	9		DTY		1 kq	100 kq

Diuron	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Difenilamin	—	6.1		DTY		Qadağandır	100 kq
Difenilaminoklorarsin	1698	6.1				—"	Qadağandır
Difenilquanidin	—	9		DTY		1 kq	50 kq
Difeniloksilan	1769	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Difenilmetan- 4.4- diizosianat	2489	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	—"	220 l
Difenilmetilbromid	1770	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Benzhidrilbromid							
Bromdifenilmetan							
Difenilbrommetan							
Difenilxlorarsin	1699	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	15 kq
Difenilmonobrommetan							
Difeniloksid- 4.4- disulfhidrazid	2951	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Difenilüçozanid	Qadağandır						
Məhlulda 55%- dən artıq olmayan olan Di- ftalat (üçdə bir- butilperoksi)	2107	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Pasta halında 55%- dən artıq olmayan Di- flalat (üçdə bir- butilperoksi)	2108	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Texniki təmiz Di- ftalat (üçdə bir- butilperoksi)	2106	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Məhlulda 55%- dən artıq olan Di- ftalat (üçdə bir- butilperoksi)	Qadağandır						
2,4- Diftoranilin. Bax: ftoranilinlər							
Diftorxloretranlar. Bax: xlordiftoretanlar							
Diftormonoxloretran. Bax: Xladon- 12							
Diftoretan	1030	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Xladon- 152a							
Ftorlu etiliden							
Etilidenftorid							
1,1- Diftoretilen	1959	2		TAQ		Qadağandır	150 kq
Xladon- 1132a							
12%- dən artıq olmayan etilen oksidi ilə Dixlorftormetan və etilen oksidi qarışıqları	3070	2	3	Zəhərli qaz və TAQ		Qadağandır	25 kq
Quru N.N'- Dixlorazodikar-bonamidin(duzlar)	Qadağandır						
Dixloranilinlər	1590	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
1,3 Dixloraseton	2649	6.1		Zəhər	II	—"	100 l
Dixlorasitilen	Qadağandır						
Dixlorvinilxlorarzin	—"						
Dixlordiftormetan	1028	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 12							
Tərkibində təxminən 74% dixlordiftormetan olan Dixlordiftormetan və diftoretanazeotrop qarışığı (R=500)	2602	2		AQ		75 kq	150 kq
Dixlorometan	1593	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Xlorlu metilen							
Dixlorftormetan	1029	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 21							
Dixlor sidik cövhəri (dixlorkarbamid)	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Dixloral sidik cövhəri	—	9		DTY		1 kq	100 kq
1,1- Dixlor- 1- nitroetan	2650	67.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
1,3- Dixlor- 2- propanon. Bax: 1.3 Dixloraseton							
1,2- Dixlorpropan. Bax: iki xlorlu propilen							
1,3- Dixlorpropanol- 2	2750	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Dixlorpentanlar	1152	3		TAM	III	60 l	220 l
Dixlorpropen	2047	3		TAM	II	5 l	60 l
Dixlorpropilen							
Allilxlorid							
Dixlorpropen və propilendixlor qarışığı. Bax: ikixlorlu propilen							
Dixlorsilan	2189	2	3 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Dixlortetraftoretan	1958	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 114							
Dixlofos. Bax: 6- cı sinif zəhərli aerezollar							
Dixlorfenilizosianatlar	2250	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq

Dixlorfenilüçxlorılan	1766	8		Korroziya edici maddə	II	—"	30 l
Dixlorfenollar. Bax: xlorfenollar							
1,1- Dixloretan	2362	3		TAM	II	5 l	60 l
1,2- Dixloretan. Bax: iki xlorlu etilen							
Dixloretilen	1150	3		TAM	II	5 l	60 l
Simmetrik 1,2 Dixloretilen							
Asitilendixlorid							
Dioform							
Dixloretilsulfid	Qadağandır						
42%- dən artıq olmayan sabit dispersiyalı suda disetilkarbonatperoksidi	2895	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz Disetilkarbonatperoksidi	2164	5.2				—"	—"
Məhlulda 27%- dən artıq olmayan, 36%- dən az olmayan, A tipli əridici ilə və 36%- dən az olmayan V tipli əridici ilə olan 1.1- Di-sikloheksan (üçdə bir-butilperoksi)	3069	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
40%- dən artıq olmayan təsirsiz qeyri- üzvi bərk maddə ilə və 13%- dən az olmayan fleqmatizatorla 1.1- Di-sikloheksan (üçdə bir-butilperoksi)	2885	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
50%- dən artıq olmayan fleqmatizatorla 1.1- Di-sikloheksan (üçdə bir-butilperoksi)	2897	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Məhlulda 77%- dən artıq olmayan 1,1- Di- sikloheksan (üçdə bir- butilperoksi)	2180	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz 1,1- Di- sikloheksan (üçdə bir- butilperoksi)	2179	5.2	E			—"	—"
Disikloheksilamin	2565	8		Korroziya edici maddə		5 l	60 l
Azid turşulu disikloheksilamin. Bax: Azid turşulu disikloheksilammonium							
Azid turşulu disikloheksilammonium (disikloheksilammonium nitrit)	2687	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Maksimum 91% su ilə Di-sikloheksilkarbonatperoksidi	2153	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz Disikloheksilkarbonatperoksidi	2152	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Disiklopeptadien	2251	3		TAM	II	5 l	60 l
Disiklopentadien	2048	3		TAM	III	60 l	220 l
Dietilamin	1154	3	6.1	TAMvə zəhər	II	Qadağandır	60 l
Dietilaminopropilamin	2684	8	3	Korroziya edici maddə və TAM	III	5 l	60 l
Dietilaminoetanol	2686	3		TAM	III	60 l	220 l
N,N- Dietilanilin	2432	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	
1,2- Di- (Dimetilamino) - etan	2372	3		TAM	II	5 l	60 l
Dietanolnitrozamindinitrat (quru)	Qadağandır						
Sirkə aldehidinin dietil- asetah. Bax: Asetal	2049	3		TAM	III	60 l	220 l
Dietil benzol							
Dietilenqlikoldinitrat (quru)	Qadağandır						
Kütləsi üzrə 25%- dən az olmayan uçmayan və suda həll olunmayan fleqmatizatorla desensibilizə edilmiş dietilenqlikoldinitrat	0075	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Dietilenqlikol (etilendiol)	—	9		DTY		1 l	275 l
Dietildimetil- qurğuşun qarışığı. Bax: detonasiyaya qarşı mühərrik yanacağına qatılan aşqarlar							
Dietilqızıl bromid	Qadağandır						
Dietilkarbinol. Bax: Amil spirti							
Dietilkarbonat	2366	3		TAM	III	60 l	220 l
Dietilketon (simm. dimetilaseton)	1156	3		TAM	II	5 l	60 l
Dietilenüçamin	2079	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Məhlulda 27%- dən artıq olmayan olan Dietilkarbonatperoksidi	2175	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Məhlulda 27%- dən artıq olan Dietilkarbonatperoksidi	Qadağandır						
Dietilsulfat	1594	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l

Dietilsulfid	2375	3	6.1	Zəhər və TAM	II	Qada-ğandır	60 l
Xlorlu dietiltiofosforil	2751	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Di- 2- etilheksilfosfor turşusu. Bax: Diizooktilfosfor turşusu							
Dietilsellozolv. Bax: Etilenqlikolon dietil efiri							
Dietilsink	1366	4.2				Qada-ğandır	Qada-ğandır
Sinkdietil							
Sinketil							
N,N- Dietiletanolamin. Bax: Dietilaminoetanol							
N,N- Dietiletlendiamin	2685	8	3	Korroziya edici maddə və TAM	II	1 l	30 l
Dietoksimetan	2373	3		TAM	II	5 l	60 l
3.3- Dietoksipropen	2374	3		TAM	II	5 l	60 l
1.2- Dietoksietan. Bax: Etilenqlikolon dietil efiri	—	9		DTY		1 l	100 l
Dodesilmerkaptan							
Dodesilüçxlor silan	1771	8		Korroziya edici maddə	II	Qada-ğandır	30 l
Tüstülənən maye arsen. Bax: üç xlorlu Arsen							
Tüstülənən kükürd turşusu							
2,5- Dietoksi- 4- morfolino- benzodiazonlu xlorlu sink	3036	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Evropiya oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Yeyici mayelər, k.g.	1760	8		Korroziya edici maddə	I II III	0,5 l 1 l 5 l	2,5 l 30 l 60 l
Yeyici kalium. Bax: Kalium hidrooksidi- məhlul							
Püskürmə qurğusu ilə təchiz olunmamış təkrar istifadəyə yararlı olmayan, tərkibində sıxılmış tezalıqan qaz olan kiçik qaz tutumları	2037	2		TAQ		1 kq	15 kq
Partlayıcı Jelatin.A tipli, brizant partlayıcı maddələr							
Jelatin- dinamitlər. Bax: A tipli brizant partlayıcı maddələr							
Pirofor dəmir tozu, k.g. və ya pirofor ərintilər, k.g.							
Dəmir kuporosu sulfat turşulu dəmir (dəmir sulfat)	—	9		DTY		Qada-ğandır	100 kq
Azot turşulu dəmir	1466	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Dəmirnitrat							
Arsenit turşulu dəmir (III) əsaslı	1607	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	100 kq
Dəmir arseniti							
Arsenit turşulu dəmir (III) (orto), dəmir arsenatı	1606	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	100 kq
Arsenit turşulu dəmir (III) (orto)							
Skorodit							
Arsenit turşulu dəmir (II) (orto)	1608	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	100 kq
Dəmir arsenatı							
Arsenit turşulu dəmir							
Bir yarım xlorlu dəmir. Bax: xlorlu dəmir (III)							
Xlorlu dəmir (III)	1773	8		Korroziya edici maddə	III	Qada-ğandır	100 kq
Bir yarım xlorlu dəmir							
Üçxlorlu dəmir							
Xlorlu dəmir							
Dəmir perxloridi							
Dəmir xloridi (III)							
Dəmir xlorid- məhlul	2582	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Korroziya edici akkumulyator mayesi. Bax: turşulu maye bataryalar və ya qələvililə maye bataryalar							
Haloqen tərkibli qıcıqlandırıcı mayelər	1610	6.1		Zəhər	I II	Qada-ğandır —" 60 l	Qada-ğandır 60 l
Hidrotormoz mayesi	1118	3		TAM	II	—" 275 l	
Tormoz mayesi							
Alışqanlar üçün yanacaq mayesi							
Alışqanlar üçün maye	1226	3		TAM	II	5 l	60 l
Tezalıqan qazla mühərrikləri işə salmaq üçün maye «I» mayesi. Bax: Etilsellozolv	1960	2	3	TAQ və TAM		Qada-ğandır	150 kq
Uorner mayesi. Bax: Dioxlorirke turşusu							
Ağardıcı maye		8		Korroziya edici maddə		1 kq	
Tezalıqan kimi sinifləşdirilmişlərdən başqa, Korro- ziyaedici, yeyici və ya zəhərləyici, azotla, karbon iki oksidlə və ya hava ilə doydurulmuş mayelər. Bax: cuxılmış qazlar							

Tərkibində 1,5%-dən artıq yağ və nəmliyi 11%-dən artıq olmayan cecə	1386	4.2		Öz- özünə yanan maddə		Qadağandır	Qadağandır
Tərkibində 1,5%-dən artıq piy və nəmliyi 11%-dən artıq olmayan cecə	2217	4.2		—"		—"	—"
Maye ilə doldurulmuş alışqanlar. Bax: alışqanlar							
Tərkibində alışqanlar üçün maye olan alışqanlar							
Tərkibində belə alışqanlar üçün tezalısan qazlar olan alışqanlar	1057	2	3	TAQ		Qadağandır 1 kq	Qadağandır 15 kq
Tərkibində pirofor maye olan alışqanlar							
Odkeçirən qaytan yandırıcıları	0131	1.4S		PM1.4		Qadağandır	100 kq
Sıxılmış azid oksidi	1070	2		AQ		75 kq	150 kq
Soyudulmuş, maye azid oksidi	2201	2		AQ		75 kq	150 kq
Partlayıcı pərçimlər	0174	1.4S		PM1.4		Qadağandır	100 kq
Skipidarın əvəzedicisi	1300	3		TAM	II	5 l	60 l
Uayt spirıt							
Həllədic-i benzin							
Metal örtüklü fitil. Bax: Metal örtüklü borulu fitil							
Detonasiya etməyən ani təsirli fitil	0101	1.3G				Qadağandır	Qadağandır
Metal örtüklü borulu fitil	0103	1.4G		PM1.4		—"	75 kq
Pirofor maye ilə olan alışqanlar üçün fitil elementi						—"	Qadağandır
Detonatorsuz sənaye partlayıcı maddələri	0442	1.1D				—"	—"
Detonatorsuz sənaye partlayıcı maddələri	0443	1.2D				—"	—"
Detonatorsuz sənaye partlayıcı maddələri	0444	1.4D		PM1.4		—"	75 kq
Detonatorsuz sənaye partlayıcı maddələri	0445	1.1D				—"	Qadağandır
Vurub çıxardan partlayıcı maddələr	0043	1.1D				—"	—"
Odsöndürənlər üçün vurub çıxardan partlayıcı maddələr. Bax: Qurğuların işə salmaq üçün patronlar							
Odsöndürənlər üçün partlayıcı maddələr	1774	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Gözlükləri deşmək üçün detonatorsuz partlayıcı maddələr. Bax: Kumulyativ partlayıcı maddələr							
Əlavə partlayıcı maddələr	0060	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Kapsul- detonatorsuz kumulyativ sənaye partlayıcıları	0059	1.1D				—"	—"
Metal örtüklü, elastik, xətti kumulyativ partlayıcı maddələr	0288	1.1D				—"	—"
Metal örtüklü, elastik, xətti kumulyativ partlayıcı maddələr	0237	1.4D		PM1.4		—"	75 kq
Kapsul detonatorsuz kumulyativ sənaye partlayıcı maddələri	0440	1.4D		PM1.4		—"	75 kq
Kapsul detonatorsuz kumulyativ sənaye partlayıcı maddələri	0439	1.2D				—"	Qadağandır
Kapsul detonatorsuz kumulyativ sənaye partlayıcı maddələri	0441	1.4S		PM1.4		—"	100 kq
Toplar üçün atıcı partlayıcı maddələr	0279	1.1C				—"	Qadağandır
Toplar üçün atıcı partlayıcı maddələr	0242	1.3C				—"	—"
Toplar üçün atıcı partlayıcı maddələr	0414	1.2C				—"	—"
Raket mühərrikləri üçün atıcı partlayıcı maddələr	0415	1.2C				—"	—"
Raket mühərrikləri üçün atıcı partlayıcı maddələr	0271	1.1C				—"	—"
Raket mühərrikləri üçün atıcı partlayıcı maddələr	0272	1.3C				—"	—"
Raket mühərrikləri üçün atıcı partlayıcı maddələr- kompozit qarışıq	0274	1.3C				—"	—"
Raket mühərrikləri üçün atıcı partlayıcı maddələr- kompozit qarışıq	0273	1.1C				—"	—"
Raket mühərrikləri üçün atıcı partlayıcı maddələr - kompozit qarışıq	0416	1.2C				Qadağandır	Qadağandır
Perforatorlu partlayıcı maddələr. Bax: kumulyativ sənaye partlayıcı maddələri							
Dəyicə partlayıcı maddələr	0048	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Maye zoosidlər, k.g.	1681	6.1		Zəhər (I və II qr) ərzəq məhsullarından ayrı saxlamalı (III qr)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l

Bərk zoosidlər, k.g.	1681	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Şeəle yaşılı. Bax: Mis arseniti (orto)							
Tərkibində 4%- dən artıq natrium hidroksidi olan natriumlu əhəng	1907	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Natriumlu əhəng							
Sönməmiş əhəng. Bax: Kalsium oksidi							
Xlorlu əhəng	—	5.1		Oksid- ləşdirici		10 kq	100 kq
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0349	1.4S		PM1.4		Qadağandır	100 kq
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0350	1.4B				—"	Qadağandır
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0351	1.4C				—"	—"
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0352	1.4D				—"	—"
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0353	1.4G				—"	—"
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0354	1.1 I				—"	—"
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0355	1.2L				—"	—"
Partlayıcı məmulatlar, k.g.	0356	1.3L				—"	—"
Pirofer məmulatlar, k.g.	0380	1.2L				—"	—"
Fotoışqlandırıcı pirotexniki məmulatlar	0094	1.1G				—"	—"
Fotoışqlandırıcı pirotexniki məmulatlar	0096	1.2G				—"	—"
Texniki məqsədlər üçün pirotexniki məmulatlar	0428	1.1G				—"	—"
Texniki məqsədlər üçün pirotexniki məmulatlar	0429	1.2G				—"	—"
Texniki məqsədlər üçün pirotexniki məmulatlar	0430	1.3G				Qadağandır	Qadağandır
Texniki məqsədlər üçün pirotexniki məmulatlar	0431	1.4G		PM1.4		—"	75 kq
Texniki məqsədlər üçün pirotexniki məmulatlar	0432	1.4G		PM1.4		—"	100 kq
Fotoışqlandırıcı pirotexniki məmulatlar	0305	1.3G				—"	Qadağandır
Təzyiqlik altında olan məmulatlar. Bax: aeroxollar							
İzoaminolasetat. Bax: Amil sirkə turşusunun efiri							
İzobutan və ya izobutan qarışıqları	1969	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
İzobutanol	1212	3		TAM	III	5 l	60 l
İzobutil spirti							
2- Metil- 1- prapanol							
İzobuten. Bax: İzobutilen							
İzobutilakrilat	2527	3		TAM	III	60 l	220 l
İzobutilamin	1214	3		TAM	II	5 l	60 l
İzobutilasetat	1213	3		TAM	II	5 l	60 l
İzobutilmetilketon- peroksidi. Bax: 4- metil- 2- pentanon peroksidi							
İzobutilen	1055	2	3	TAQ		Qadağandır	15 kq
İzobuten							
İzobutilizobutilat	2528	3		TAM	III	60 l	220 l
İzobutilizosianat	2486	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
İzobutilmetakrilat	2283	3		TAM	III	60 l	220 l
İzobutilpropionat	2394	3		TAM	III	60 l	220 l
İzobutilformiat	2393	3		TAM	II	5 l	60 l
İzobutilaldehid. Bax: izoyağlı aldehid							
İzobutilxlorid	2395	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	II	1 l	5 l
İzobutilonitril	2284	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
İzovalerianlı aldehid. Bax: Valeralaldehid							
İzoheksen	2288	3		TAM	II	5 l	60 l
İzohepten	2287	3		TAM	II	5 l	60 l
İzoheksilasetat. Bax: sirkə turşusunun etilbutilli efiri							
İzodekan. Bax: Pentametilheptan							
İzooktan .Bax: oktanlar							
İzookten	1216	3		TAM	II	5 l	60 l
İzopentənlər	2371	3		TAM	I	1 l	30 l
İzopentan. Bax: Pentan- norm							
İzopentan	1217	3		TAM		Qadağandır	20 l
2- Metilbutan							
Etildimetilmetan							
Dimetilmetan	1219	3		TAM	II	5 l	60 l
İzopropanol							
İnqibirləşdirilmiş izopropen	1218	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
2- Metil- 1,3- futadien							
İzopentilamin. Bax: Allilamin							
İzopentilnitrit. Bax: Amilnitrit							
İzopropenilasetat	2403	3		TAM	II	5 l	60 l
İzopropenilbenzol	2303	3		TAM	III	60 l	220 l

İzopropenilkarboran	—	4.1		TABM		Qada-ğandır	50 kq
İzopropilamin	1221	3		TAM	I	—"	30 l
2- Aminopropan							
İzopropil- alfa- xlorpropionat. Bax: İzopropil- 2- xlorpropionat							
İzopropilasetat	1220	3		TAM	II	5 l	60 l
Sirkə turşusunun izopropil efiri							
İzopropil benzol	1918	3		TAM	III	Qada-ğandır	220 l
Kumen							
Kumol							
2- Fenilpropan							
İzopropilbromid. Bax: Bromopropanlar							
İzopropilbutirat	2405	3		TAM	III	60 l	220 l
İzopropilzobutirat	2406	3		TAM	II	5 l	60 l
İzopropilizosianat	2483	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qada-ğandır	30 l
İzopropilidenaseton. Bax: Mezitil oksidi							
Sabitləşdirilməmiş izopropilkarbonat	Qada-ğandır						
İzopropilkarbonat	—	9		DTY		Qada-ğandır	20 kq
İzopropilmerkaptan. Bax: propantiollar							
İzopropilnitrat	1222	3		TAM	II	5 l	60 l
İzopropilkarbonperoksidi. Bax: Karbonat diizopropil- peroksidi							
İzopropilpropionat	2409	3		TAM	II	5 l	60 l
Sabitləşdirilmiş izopropilperkarbonat	Qada-ğandır						
İzopropiltoluen. Bax: simollar							
İzopropiltoluol. Bax: simollar							
İzopropilformiat Bax: Propilformiatlar							
İzopropilxlorasetat	2947	3		TAM	III	60 l	220 l
İzopropilxlorformiat	2407	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	II	Qada-ğandır	5 l
İzopropil- 2- xlor- propionat	2934	3		TAM	III	60 l	220 l
İzopropilxlorid. Bax: 2- Xloropropan							
İzopropiletilen. Bax: 3- Metil- 1- buten							
İzoforondiamin	2289	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
İzoforondiizosianat	2290	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qada-ğandır	220 l
İPDİ. Bax: İzoforondiizosianat							
İzosiyanatbenzoüçfordidlər	2285	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	60 l
Alışma temperaturası 23°S- dən az olmayan, amma 60,5°S- dən artıq olmayan və qaynama temperaturu 300°S- dən aşağı olmayan izosiyanatlar, k.g. izosiyanat məhlulları	2206	6.1	3	Zəhər və TAM	II	—"	60 l
Alışma temperaturu 60,5°S- dən artıq və qaynama temperaturu 300° S- dən az olan izosiyanatlar və ya izosiyanat məhlulları	2206	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Alışma temperaturası 23°S- dən az olan izosiyanatlar, k.g. və ya izosiyanat məhlulları	2478	6.1	TAM		II	—"	60 l
Qaynama temperaturu 300°S- dən aşağı olmayan izosiyanatlar, k.g. və ya izosiyanat məhlulları	2207	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	—"	220 l
3- Amino- di- propilamin	2269	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
PB- 5 İnqibitoru	—	6.1		Zəhər		Qada-ğandır	15 kq
İnqibirləşdirilmiş akrolein							
Hind kauçuku. Bax: məhlulda kauçuk							
Hind giləmeyvəsi. Bax: Kokkul							
Təhrikedicilər	0422	1.4B		PM1.4		Qada-ğandır	75 kq
Təhrikedicilər	0423	1.4G		PM1.4		—"	75 kq
Elektrik və təhlükəsiz təhrikedicilər daxil olmaqla, təhrikedicilər	0206	1.4S		PM1.4		—"	100 kq
İnozihteksanitrat (quru)							
İnulin üçnitrat (quru)	Qada-ğandır						
Ancaq heyvanlar üçün zərərli olan yoluxucu maddələr	2900	6.2		Yoluxucu maddələr		50 ml və ya 50 q	4 l və ya 4 q
İnsanların sağlamlığı üçün zərərli olan yoluxucu maddələr	2814	6.2		Yoluxucu maddələr		50 ml və ya 50 q	4 l və ya 4 q
Civə (II) - kalium yodidi	1643	6.1		Zəhər	II	Qada-ğandır	100 kq
Kalium merkuriyyodidi							
İtterium oksidi	—	9		DTY	II	10kq	180kq
İoksinil	—	6.1		Zəhər		5kq	100 kq
İttrium oksidi	—	9		DTY	III	10kq	180 kq

İridiumnitratopentaminiridium nitrat	Qadağandır						
Texniki yod (bir xlorlu yod, xlorlu yod, (yodun mono-xloridi))	—	8		Korroziya edici maddə		Qadağandır	5 kq
2- Yodbutan	2390	3		TAM	II	5 l	60 l
Yodmetan. Bax: yodlu metil							
Yodmetilpropan	2391	3		TAM	II	5 l	60 l
Tərkibində yod oksidi olan birləşmələr (quru)	Qadağandır				II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Yodpropanlar	2392	3		TAM			
Beşforlu yod	2495	5.1	6.1	Oksid- ləşdirici və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Azot turşulu kadmium, bromlu kadmium, yodlu kadmium, kadmium oksidi, sulfat turşulu kadmium, sirkə turşulu kadmium, xlorlu kadmium, xromiat turşulu kadmium	—	6.1		Zəhər		—"	10 kq
Kadmium florid	—	6.1		—"		Qadağandır	100 kq
Kalium	2257	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	II	—"	50 kq
Azid turşulu kalium	1488	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Kalium nitrit							
Azot turşulu kalium	1486	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Kalium nitrat							
Şora							
Kalium şorası							
Azot turşulu kaliumun və azot turşulu natriumun qarışığı (kalium nitratla natrium nitritin qarışığı)	1487	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Kalium barohidrid	1870	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Kalium boronat							
Bromlu kalium (kalium bromid)	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Bromat turşulu kalium	1484	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Kalium bromat							
Vanadium turşulu kalium (meta) (metavanadat kalium)	2864	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Ftorturşulu iki dəfəli kalium. Bax: ftorlu kalium							
Kalium hipoxlorid- məhlul. Bax: hipoxloridlər — məhlulları							
İkixrom turşulu kalium	1874	9		DTY		1 kq	50 kq
Kalium bixromat							
Ditionist turşulu kalium	1929	4.2		Öz- özünə yanan maddə	II	1 kq	50 kq
Kalium hidrosulfid							
Yodlu kalium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Kalium yodid							
Silisiyumforlu kalium	2655	6.1		Əzəz məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Kalium ftorsilikat							
Kalium ksaitohenatlar	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Marqans turşulu kalium	1490	5.1		Oksid- ləşdirici	II	—"	25 kq
Kalium permanqanat							
Sianhidrogenli kalium mis (I)	1679	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Kalium tetrasianmis- turş (I)							
Maye qələvi metal ərintiləri							
Kalium- metal ərintiləri	1420	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	II	Qadağandır	50 kq
Bir dəfə qatılmış arsenat turşulu kalium (orto)	1677	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Bir dəfə qatılmış ortoarsenat turşulu kalium							
Kalium ortoarsenat							
Arsenit turşulu kalium (meta) turş (meta- kalium arsenit turş)	1678	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Turş kalium meta- arsenit							
Sulfat turşulu kalium	1492	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Kalium persulfat							
Susuz və ya tərkibində 30%-dən az kristallaşmış su olan kalium sulfid	1382	4.2		Öz- özünə yanan maddə	II	15 kq	50 kq
Kalium sulfid							
Tərkibində 30%-dən az olmayan kristallaşmış su olan kalium sulfid, kristallı hidrat	1847	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Sulfat turşulu kalium turş	2509	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Kalium bisulfat							
Karbon turşulu kalium	—	9	6.1	DTY və zəhər		Qadağandır	100 kq
Kalium karbonat							
Sirkə turşulu kalium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Kalium asetat							
Fosforlu kalium	2012	4.3	6.1	Su dəydidə təhlükəlidir və zəhər	I	Qadağandır	15 kq
Kalium fosfid							

Ftorlu kalium	1812	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	100 kq
Kalium ftorid							
Ftor turşulu kalium bərk	1811	8	6.1	Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	50 kq
İkiforlu kalium							
Ftor turşulu kalium məhlul	1811	8		Korroziya edici maddə		1 l	30 l
Ftorlu kalium	1812	8	6.1	Korroziya edici maddə, ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	II	Qadağandır	30 l
Xlorlu kalium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Kalium xlorid							
Xlorit turşulu kalium	1485	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Kalium xlorat							
Bertolet duzu							
Neftlə qarışığı xlorit turşulu kalium. Bax: S tipli brizantlı partlayıcı maddələr							
Xlorit turşulu kalium (kalium xlorat) - məhlul	2427	5.1		Oksid- ləşdirici	II	1 l	5 l
Xlorit turşulu kalium	1489	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Kalium perxlorat							
Kalium sianid	1680	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50kq
Azot turşulu kalsium	1454	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Kalsium nitrat							
Kalsium bisulfat- məhlullar. Bax: qeyri- üzvi bisulfatları məhlullar, k.g.							
Hidrogenli kalsium (kalsium hidridli)	1404	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Ditionit turşulu kalsium	1923	4.2		Özünüqəzan maddə	II	15 kq	50 kq
Kalsium hidrosulfat							
Kalsium ditionit							
Kalsium ikioksidi (kalsium peroksidi)							
Kalsium və ya kalsium ərintiləri	1401	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Silisiumlu kalsium	1406	4.3		—"	III	25 kq	100 kq
Kalsium permanqanat	1456	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Arsenat turşulu kalsium	1573	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	100 kq
Kalsium arsenat							
Üçkalsiumlu ortoarsenat							
Silisiumlu kalsium- marqans	2844	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	III	25 kq	100 kq
Piroforlu kalsium və ya piroforlu kalsium ərintiləri	1855	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Selenit turşulu kalsium. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Sulfit turşulu kalsium- məhlul	1901	8		Korroziya edici maddə		2,5 l	100 l
Kalsium bisulfit- məhlul							
Kükürd turşulu kalsium	—	9		DTY		1 l	100 l
Kalsium hiposulfit							
Kalsium tiosulfat							
Karbonlu kalsium	1402	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	II	Qadağandır	50 kq
Kalsium karbit							
Kalsium asetilid							
Fosforlu kalsium	1360	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Kalsium fosfid							
Ftorlu kalsium	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Kalsium ftorid							
Xlorit turşulu kalsium	1453	5.1		Oksid- ləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
Kalsium xlorit							
Hidratlaşmış xlorit turşulu kalsium (kalsium hipoxlorit) və ya xlorat turşulu kalsium (kalsium hipoxlorit) - tərkibində 5,5%- dən az olmayan, amma 10%- dən artıq olmayan su olan hidratlaşmış qarışıqları	2880	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Xlorit turşulu kalsium (kalsium hipoxlorit) - tərkibində 10%- dən artıq, lakin 39%- dən artıq olmayan aktiv xlor olan quru qarışıqlar	2208	5.1		—"	III	25 kq	100 kq
Quru xlorit turşulu kalsium (kalsium hipoxlorit) və ya xlorit turşulu kalsium (kalsium-hipoxlorit) - tərkibində 39%- dən artıq aktiv xlor olan (8,8% aktiv oksigenli) qarışıqlar	1748	5.1		—"	II	5 kq	25 kq
Xlorat turşulu kalsium (kalsium xlorat)	1452	5.1		—"	II	5 kq	25 kq
Xlorat turşulu kalsium (kalsium xlorat) - məhlul	2429	5.1		Oksid- ləşdirici	II	1 l	5 l

Xlor turşulu kalsium (kalsium perxlorat)	1455	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Sianli kalsium	1575	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Kalsium sianid							
Kalsiumsianamid. Bax: Kalsium sianamid							
Kalorqaz. Bax: karbonhidrogenli qazlar							
Korro- ziyaedici, maye daş kömür rəngləyicisi, k.g. Bax: rəngləyicilər							
Təmizlənməmiş və ya salvent daş kömür qətranı. Bax: Nafta							
Daş kömür qətranı- maye. Bax: daş kömür qətranının distilyatları							
İsti daş kömür briketləri	Qadağandır						
Kamfanon. Bax: Sintetik kamfona							
Sintetik kamfona	2717	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Kanifol	—	9		DTY		1 kq	50 kq
Kapok. Bax: Liflər							
Kaprolaktam	—	4.1		TABM		1 kq	100 kq
Kaptaks	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Dəstli kapsul- detonatorlar. Bax: partlatmaq üçün elektrik olmayan detonatorların yığılmaları							
Elektrik olmayan kapsul- detonatorlar. Bax: partlatmaq üçün elektrik olmayan detonatorlar							
Elektrik kapsul detonatorlar. Bax: partlatmaq üçün elektrik olmayan detonatorların yığılmaları							
Atıcı silahlar üçün kapsullar. Bax: kapsullar							
Alışdırma vasitələrinin kapsulları. Bax: kapsul tipli alışdırma vasitələri							
Top kapsulları. Bax: kapsul oymaqları							
Zərbə kapsulları. Bax: kapsul tipli alışdırma vasitələri							
Karbamid. Bax: sidik cövhəri							
Hidrogen peroksidlə karbamid (kompleks). Bax: Hidrogen peroksidlə sidik cövhəri							
Qara karbol turşusu	—	8		Korroziya edici maddə		1 kq	100 kq
Dəmir karbonili	1994	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 kq
Dəmir pentakarbonili							
Kalium karbonili	Qadağandır						
Nikel karbonili	1259	6.1	3	Zəhər və TAM		Qadağandır	Qadağandır
Nikel tetrakarbonili							
Kükürtlü karbonil	2204	2	6.1 3	TAQ və zəhər		Qadağandır	25 kq
Ftorlu karbonil	2417	2	6.1			—"	Qadağandır
Karbonilxlorid							
Xlorlu karbonil. Bax: Fosqen							
Karbol turşusu. Bax: bərk fenol və ya əridilmiş fenol							
Karbopropoksid (izopropil-perkarbonat)	Qadağandır						
Karboran- 10	—	4.1		TABM		Qadağandır	50 kq
Gənəgərcək paxlası, un, cecə və ya ləpələr	2969	9		DTY	II	Məhdudiy- yətsiz	Məhdudiy- yətsiz
Kationit. Bax: Sulfokömür							
Kaustik arsen xloridi. Bax: üçxlorlu arsen							
Maye kaustik soda. Bax: Natrium hidroksid- məhlul							
Kaustik sürmə. Bax: üçxlorlu sürmə							
Məhlulda kauçuk	1287	3		TAM	II III	Qadağandır	60 l 220 l
Kayaputen. Bax: Dipenten							
Alüminiumad- ammonium, alüminiumad- kalium zəyi	—	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər		Qadağandır	100 kq
Ammonium- xrom zəyi	—	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər		—"	100 kq
Xrom- kalium zəyi							
Kvebraxitolpentanitrat	Qadağandır						
«Kviksilver». Bax: civə							
Keltan- toz	—	9		DTY	II	Qadağandır	100 kq
Kempinq- qaz. Bax: kiçik qaz tutumları							

Ağ neft	1223	3		TAM	II III	51 60 l	60 l 220 l
Maye ketonlar, k.g.	1224	3		TAM	II III	51 60 l	60 l 220 l
Ketoheksamiten. Bax: Sikloheksanon							
Jelatinlə örtülmüş, nitroselluloz əsaslı kino və foto lentlər (tullantılar istisna olmaqla). Bax: Selluloztullantılar							
İkiforlu oksigen	2190	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Oksigen və karbon iki oksidqarışıqlar. Bax: Karbon iki oksidlə oksigeniv							
Soyudulmuş maye oksigen	1073	2				Qadağandır	Qadağandır
Sıxılmış oksigen	1072	2	5.1	AQ və Oksid-ləşdirici		75 kq	150 kq
Oksigenin nadir qazlarla qarışığı. Bax: oksigenin nadir qazlarla qarışığı							
Qırmızı tüstülənən azot turşusu	2032	8	5.1 6.1	Korroziya edici maddə, Oksid-ləşdirici və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Tərkibində 20%-dən artıq azot turşusu olmayan, qırmızı tüstülənəndən başqa azot turşusu	2031	8		Korroziya edici maddə	II	—"	30 l
Tərkibində 70%-dən artıq azot turşusu olmayan, qırmızı tüstülənəndən başqa azot turşusu	2031	8		Korroziya edici maddə	I	—"	30 l
Azot turşusu	Qadağandır						
İnqibirləşdirilmiş akril turşusu	2218	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Alfa-xlorpropion turşusu	2511	8		—"	III	5 l	60 l
Adipin turşusu	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Benzoy turşusu	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Benzolkarbon turşusu							
Borftor hidrogen turşusu	1775	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Susuz bromluhidrogen turşusu Bax: susuz bromlu hidrogen							
Bromlu hidrogen turşusu-qatılığı 49%-dən artıq məhlul	1788	8				Qadağandır	Qadağandır
Bromlu hidrogen turşusu-qatılığı 49%-dən artıq olmayan məhlul	1788	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Brom sirkə turşusu	1938	8		—"	II	15 kq	50 kq
Monobromsirkə turşusu							
Butilfosfor turşusu	1718	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
Fosfor turşusunun butil efiri, turş							
Valerian turşusu. Bax: yeyici mayelər, k.g.							
Valerian turşusu	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Heksaftorfosfor turşusu	1782	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Diizoaktilfosfor turşusu	1902	8		—"	III	5 l	60 l
Fosfor turşusunun diizoaktil efiri							
Diizoaktilfosfat							
Tərkibində 13%-dən az olmayan azelain turşusu və 58%-dən az olmayan natrium sulfat olan, 27%-dən artıq olmayan dinadazelain turşusu	2958	5.2	1			Qadağandır	Qadağandır
Susuz diftorfosfor turşusu	1768	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Quru dixlorizosian turşusu və ya dixlorizosian turşusunun duzları	2465	5.1		Oksid-ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Dixlorsirkə turşusu	1764	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Umer mayesi							
Dixlorsirkə turşusu							
Dixlorbenzoy turşusu	—	9		DTY		1 kq	100 kq
İzovalerian turşusu	—	9		DTY		1 l	100 l
İzopropilsirkə turşusu							
İzoyağ turşusu	2529	3		TAM	III	60 l	220 l
İzopentan turşusu. Bax: yeyici mayelər, k.g.							
İzopropilfosfor turşusu	1793	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Fosfor turşusunun izopropil efiri							
İzotiosian turşusu	Qadağandır						
Susuz hidrogen yod turşusu. Bax: susuz yodlu hidrogen							
Hidrogenyod turşusu	1787	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Yodlu hidrogen- məhlul							
Kakodil turşusu	1572	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Alkaqren							

Dimetilarsin turşusu							
Kapron turşusu	2829	8			Korroziya edici maddə	III	5 l 50 l
Heksan turşusu							
Silisiyumforhidrogen turşusu	1778	8			Korroziya edici maddə	II	1 l 30 l
Heksaftorsilisiyum turşusu							
Kapril turşusu	—	9			Zəhər		Qadağandır 100 kq
Oktan turşusu							
Karbol turşusu	1671	6.1			Zəhər		Qadağandır 250 l
Fenol oksibenzol							
Bərk kroton turşusu	2823	8			Korroziya edici maddə	III	25 kq 100 kq
Maye kroton turşusu	2823	8			—" —	III	5 l 60 l
Yağ turşusu	2820	8			—" —	III	5 l 60 l
Butan turşusu							
İnqibirləşdirilmiş metakril turşusu	2531	8			Korroziya edici maddə	III	5 l 60 l
Qarıxqa turşusu	1779	9			—" —	II	1 l 30 l
Metan turşusu							
Maye arsen turşusu	1553	6.1			Zəhər	I	Qadağandır 30 l
Ortoarsen turşusu							
Bərk arsen turşusu	1554	6.1			Zəhər	II	Qadağandır 100 kq
Metaarsen turşusu							
Nitrozilsulfat turşusu	2308	8			Korroziya edici maddə	II	1 l 30 l
Sulfonlu nitrobenzol turşusu	2305	8			—" —	II	1 l 30 l
Sirkə əsaslı turşu- tərkibində sirkə turşusunda 40%- dən artıq olmayan turşu əsaslı olan, məhlul	1532	5.2	8		Üzvi peroksid və Korroziya edici maddə	I	1 kq 100 kq
Asetil hidroperoksidi							
Asetilperoksid							
Texniki olein turşusu	—	9			DTY		1 l 20 l
Osmium turşusu	—	6.1			Zəhər		Qadağandır 5 kq
16%- dən artıq olmayan 39%- li su ilə qarışıqda; heç olmazsa, 15%- li sirkə turşusu, 24%- də artıq olmayan hidrogen peroksid stabilizatorla persirkə turşusu	3045	5.2	8		Üzvi peroksid və Korroziya edici maddə	I	1 kq 5 kq
Qatılığı 43%- dən artıq və 6%- dən artıq hidrogen peroksidlə olan persirkə turşusu	Qadağandır						
43%- dən artıq olmayan qarışıqda, heç olmazsa 5%- li su ilə, 35%- li sirkə turşusu ilə, 6%- dən artıq olmayan stabilizatorla hidrogen peroksidli persirkə turşusu	2131	5.2	8				Qadağandır Qadağandır
Pikrin turşusu. Bax: üçnitrofenol							
Pirofosfor turşusu	—	8			Korroziya edici maddə		1 l 5 l
Propion turşusu	1848	8			—" —	III	5 l 60 l
Metilsirkə turşusu							
Propan turşusu							
Salisiliyum turşusu	—	9			DTY		1 kq 50 kq
Selenit turşusu	—	6.1			Zəhər		Qadağandır 5 kq
Selen turşusu	1905	8.1			Korroziya edici maddə	I	—" — 25 l
Hidrogenselen turşusu. Bax: susuz selenli hidrogen							
Sulfat turşusu	1830	8			Korroziya edici maddə	II	Qadağandır 30 l
Kuporos yağı							
Tüstülənən sulfat turşusu	1831	8	6.1		Korroziya edici maddə	I	Qadağandır 2,5 l
Pirosulfat turşusu							
Oleum							
Turşu qudrondan regenerasiya olunmuş sulfat turşusu	1906	8			Korroziya edici maddə	II	Qadağandır 30 l
İşlənmiş sulfat turşusu	1832	8			—" —	II	—" — 30 l
Sulfat turşusu	1833	8			—" —	II	1 l 30 l
Sozolin turşusu. Bax: maye fenolsulfon turşusu							
Stifin turşusu. Bax: Üçnitrorezorsin							
Sulfamin turşusu	2967	8			Korroziya edici maddə	III	25 kq 100 kq
Tioqlikol turşusu	1940	8			—" —	II	1 l 30 l
Tiosid turşusu	2936	6.1			Zəhər	II	Qadağandır 100 kq
Tiosirkə turşusu	2436	3			TAM	II	5 l 60 l
Quru və ya kütləsi üzrə 30%- dən az su ilə nəmləşdirilmiş üçnitrobenzol	0215	1.1D					Qadağandır Qadağandır
Kütləsi üzrə 30%- dən az olmayan su ilə nəmləşdirilmiş üçnitrobenzol turşusu	1335	4.1			TABM	I	0,5 kq 0,5 kq

Üçnitrobenzol sulfö turşusu	0386	1.1L				Qadağandır	Qadağandır
Üçnitrosirkə turşusu	Qadağandır						
Üçftorsirkə turşusu	2699	8		Korroziya edici maddə	I	0,5 kq	2,5 kq
Quru üçxlorizosian turşusu	2468	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Üçxlorisirkə turşusu	1839	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	50 kq
Üçxlorisirkə turşusu- məhlul	2564	8		—"	II	1 l	30 l
Karbon tərkibli turşu- məhlul. Bax: Fenol- məhlullar							
Buzlu sirkə turşusu və ya sirkə turşusu- qatılığı 80%- dən artıq olan məhlul	2789	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Sirkə turşusu- qatılığı 10%- dən artıq, lakin 80%- də artıq olmayan məhlul	2790	8		—"	II	1 l	30 l
Fosforit turşusu- orto	2834	8		—"	III	25 kq	100 kq
Susuz fosfor turşusu. Bax: Fosfor beşoksidi							
Fosfor turşusu	1805	8		Korroziya edici maddə	III	5 l	60 l
50% qatılıqlı fosforit turşusu	—	8		Yeyici Korroziya edici maddə		1 kq	5 kq
Susuz ftorfosfor turşusu	1776	8		Korroziya edici maddə	II	Qadağandır	30 l
Susuz hidrogenftor turşusu. Bax: susuz ftorlu hidrogen							
Hidrogenftor turşusu- 60%- dən artıq qatılıqlı məhlul	1790	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Ftorlu hidrogen məhlul							
Flüorit turşusu							
Hidrogenftorlu turşu- qatılığı 60%- dən artıq olmayan məhlul	1790	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər	II	Qadağandır	50 l
Ftorsulfon turşusu	1777	8		—"	I	0,5 l	2,5 l
Ftorsirkə turşusu	2642	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	15 kq
Hidrogenxlorid turşusu- məhlul	1789	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Xlorlu hidrogen- məhlul							
Xlor turşusu							
Susuz hidrogenxlorid turşusu. Bax: susuz xlorlu hidrogen							
Qatılığı 50%- dən artıq, lakin 72%- dən artıq olmayan xlor turşusu	1873	5.1	8	Oksid- ləşdirici və Korroziya edici maddə	I	Qadağandır	2,5 l
Qatılığı 72%- dən artıq olan xlor turşusu	Qadağandır						
Qatılığı 50%- dən artıq olmayan xlor turşusu	1802	8	5.1	Korroziya edici maddə və Oksid- ləşdirici	II	Qadağandır	30 l
Xlorat turşusu- qatılığı 10%- dən artıq olmayan məhlul	2626	5.1				Qadağandır	Qadağandır
Qatılığı 86%- dən artıq olmayan 3- xlor benzol turşulu 3- xlor peroksidbenzol turşusu	2755	5.2				—"	—"
Bərk xloroplatin turşusu	2507	8		Korroziya edici maddə	III	25 kq	100 kq
Xlorsulfon turşusu (kükürd anhidridi ilə və ya onsuz)	1754	8		—"	I	0,5 l	2,5 l
Maye xlorsirkə turşusu	1750	8		—"	II	1kq	30 l
Maye monoxlorsirkə turşusu							
Bərk xlorsirkə turşusu	1751	8		Korroziya edici maddə	II	15 kq	50 kq
Bərk monoxlorsirkə turşusu							
Bərk üçxlorisirkə turşusu							
Xrom turşusu- məhlul	1755	8	5.1	Korroziya edici maddə və Oksid- ləşdirici	II	Qadağandır	30 l
Bərk xrom turşusu. Bax: Xrom anhidridi	2240	8		—"	I	0,5 l	2,5 l
Xromsulfat turşusu	2240	8		—"	I	0,5 l	2,5 l
Hidrogensian turşusu Bax: Sianlı hidrogen							
Hidrogensian- turşusu- sulu məhlul	1613	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Sianlı hidrogen- sulu məhlul							
Sianid turşusu- sulu məhlul							
Turşəng turşusu	1666	9		DTY		1 kq	100 kq
Etilsulfat turşusu	2571	8		Korroziya edici maddə	II	1 l	30 l
Maye turşular, k.g. Bax: yeyici məhlullar							
Hidrogenftor və sulfat turşuları- qarışıqlar. Bax: Hidrogenftor və sulfat turşularının qarışıqları							
Fosfor turşusu	1805	8		Korroziya edici maddə		5 l	60 l
Turş sulfat. Bax: Sulfat turşusu							
Turş ftorlu natrium							
Yapışqan 20, eləcə də «Qerkules», «Stabilin» kino yapışqanı, rezin və quttaperça yapışqanı, FR- 12 yapışqanı	—	3		TAM		Qadağandır	200 l

Kobalt hidroksidi	—	8		Korroziya edici maddə		2,5 kq	10 kq
Kobalt naftenit turşusu- toz	2001	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Kobalt naftenatları							
Cökdürülmüş kobalt- rezinat							
Kokkul	1584	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Hind giləmeyvəsi							
İsti koks	Qadağandır						
Kollodium	1141	3		TAM		Qadağandır	20 l
Kolloksilin. Bax: Nitrosellüloza							
Kolçedan sulfat	—	4.2		Özüəlşən maddələr		Qadağandır	100 kq
Poliefir dəsti- qətranlar	—	5.2		Üzvi peroksid		5 kq	5 kq
V kompozisiyası. Bax: Heksolit							
Yaşıl yağ konsentratı	—	3		TAM		Qadağandır	250 l
Kopal (bütün markalar)	—	9		DTY		1 kq	50 kq
Kopra	1363	4.2		Özüəlşən maddələr		Qadağandır	Qadağandır
Kordit. Bax: tüstüsüz barıt							
Tezəlşən Korroziya edici mayələr k.g.	2920	8	3	Korroziya edici maddə və TAM	I	0,5 l	2,5 l
Zəhərli Korroziya edici mayələr, k.g.	2922	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər	I II III	Qadağandır —" —"	2,5 l 30 l 60 l
Tezəlşən Korroziya edici bərk maddələr, k.g.	2921	8	4.1	Korroziya- edici maddə və TABM	I	1 kq	25 kq
Zəhərli Korroziya edici bərk maddələr, k.g.	2923	8	6.1	Korroziya edici maddə və zəhər	I	Qadağandır	25 kq
Maye, Korroziya edici kosmetik vasitələr k.g. Bax: yeyici mayələr, k.g.							
Bərk Korroziya edici kosmetik vasitələr, k.g. Bax: yeyici bərk maddələr							
Maye tezəlşən kosmetik vasitələr, k.g. Bax: tezəlşən mayələr, k.g. və ya ətriyyat məhsulları							
Bərk tezəlşən kosmetik vasitələr, k.g. Bax: tezəlşən bərk maddələr k.g.							
Tərkibində tezəlşən aerosol və/və ya alıxmayan aerosol və/və ya tezəlşən mayələr olan böyük olmayan daxili tutumlarda kosmetik vasitələr	—	9		DTY		25 kq G	25 kq G
Oksid- ləşdirici material olan kosmetik vasitələr, k.g. Bax: Oksid- ləşdirici maddələr							
Kofein. Bax: alkaloidlər, k.g.							
Rəngləyicilər, k.g. və ya yeyici, bərk rəngləyicilərin sintezinin yarımməhsulu	2801	8		Korroziya edici maddələr	II III	15 kq 25 kq	50 kq 100 kq
Rəngləyicilər, k.g. və ya yeyici, maye rəngləyicilərin sintezinin yarımməhsulu	2801	8		—"	II III	1 l 5 l	30 l 60 l
Rəngləyicilər, k.g. və ya zəhərli, maye rəngləyicilərin sintezinin yarımməhsulu	1602	6.1		Zəhər (I və II qr) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (III qr)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Rəngləyicilər, k.g. və ya zəhərli, bərk rəngləyicilərin sintezinin yarımməhsulu	1602	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Tezəlşən, maye rəngləyicilər və rəngləyicilərin sintezinin yarımməhsulları, k.g. Bax: tezəlşən mayələr							
Mətbəə boyası	1210	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Boyalarda (boyanı, minanı, lakı, rəngləyicini, şellakı, əlifı, politurani, maye aşqarları, maye mina əsasını daxil etməklə) və ya boyalara aid olan materiallar (bərpa və durulaşdırmaq üçün tərkibləri daxil etməklə)	1263	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Qırmızı fosfor. Bax: amorf fosfor							
Texniki krezol	2022	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	6 l
Üçkrezollu daşkömür							
Krezollar (orto, meta, para)	2076	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Kreozot. Bax: Zəhərli maye maddələr							
Alışqanlar üçün çaxmaq daşı. Bax: Ferrosery							
Hidrogen silisium flor turşusu							
Silisium- amorf tozu	1346	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq

Dördxlörlü silisium	1818	8		Korroziya edici maddə	II	11	301
Dörförürlü silisium	1859	2	6.1 8	Zəhərli və Korroziya edici qaz		Qadağandır	25 kq
Tetraformonasilan							
Kreolin	—	9		DTY		Qadağandır	100 kq
Xlorlu silisium. Bax: dördxlörlü silisium							
Xəstələri daşımaq üçün elektrik diyircəkli kreslo (axan və ya axmayan batareyalar)	—	9		DTY		Məhdudiy-yətsiz	Məhdudiy-yətsiz
Sıxılmış kripton	1056	2		AQ		75 kq	150 kq
Soyudulmuş maye kripton	1970	2		AQ		50 kq	500 kq
Krokodolit. Bax: mavi asbest							
Sabitləşdirilmiş krotonaldehid	1143	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
İnqibirləşdirilmiş kroton aldehid							
2- Butenal							
B- Metilakrolein							
Propilnaldehid							
Krotonilen	1144	3		TAM	I	1 l	30 l
2- Butin							
Dimetilasetilen							
Krotonlu aldehid. Bax: sabitləşdirilmiş krotonaldehid							
Ksenon	2036	2		AQ		75 kq	150 kq
Soyudulmuş maye ksenon	2591	2		AQ		50 kq	500 kq
Ksilənlər	1307	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Ksilol					III	—"	220 l
Dimetilbenzol							
Ksilənlər	2261	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Ksilidənlər	1711	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Aminodimetilbenzol							
4- Amino- orto- ksilol							
3,4- Dimetilalanilin							
3,4- Ksilidin							
Simmetrik olmayan orto- Ksilidin							
Ksilollar. Bax: ksilənlər							
Müşklü ksilol. Bax: 5- üçdə bir- Butil- 2,4,6- üçnitroksilol							
Para- Ksilidiazid	Qadağandır						
məhlulda 7%- dən artıq olmayan Kumilperoksineodekanoat	2963	5.2				Qadağandır	Qadağandır
məhlulda 77%- dən artıq olmayan Kumilperoksipivalat	2964	5.2				—"	—"
Kumol. Bax: izopropilbenzol							
Kumol hidroperoksidi							
Kumaxlor	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Kumulyativ sənaye partlayıcı maddələri							
Natriumkupsianid məhlul	2317	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	30 l
Natrium kupsianid- bərk	2316	6.1		—"	I	—"	50 kq
Nitrosellülozlu, sellüloidli, poliamidli bakelit laklar	1263	3		TAM	III	—"	200 l
Laklar	1263	3		TAM	III	—"	200 l
Spirtili laklar	—	3		TAM	I	—"	20 l
Lak əsasları və ya quru nitrosellüloz lak yonqarı. Bax: Nitrosellüloza (BMT1557)							
Lak əsasları və ya spirtilə və ya əridici ilə olan plastmas lak yonqarları. Bax: Nitrosellüloza (BMT 2059, 2060, 2555, 2556) və ya boyalar, minalar (BMT1263)							
Laykol	—	3		TAM	III	Qadağandır	200 l
Lampa qurumu. Bax: kömür							
Lantan oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Laurilmerkaptan. Bax: Dodesilmerkaptan							
Tezalıqan maddələr, k.g.	1993	3		TAM	I II III	11 51 60 l	301 60 l 220 l
Korroziya edici tezalıqan maddələr, k.g.	2924	3	8	TAM və Korroziya edici maddə	I II III	0,5 l 1 l 5 l	2,5 l 5 l 220 l
Zəhərli tezalıqan maddələr, k.g.	1992	3	6.1	TAM və zəhər	I II III	Qadağandır	30 l 60 l 220 l
Alışqanlarda olan tezalıqan qazlar. Bax: tərkibində tezalıqan qazlar olan alışqanlar							

Tezalıřan sıxılıřmıř qaz (üfürün quręusu olmayan, tärkrar doldurulmayan kiçik tutumlar). Bax: tutumlar							
Tezalıřan sıxılıřmıř qaz. Bax: tezalıřan sıxılıřmıř və ya maye qazlar							
Tezalıřan Korroziya edici bärk maddələr, k.g.	2925	4.1	8	TABM və Korroziya edici maddə	I II III	1 kq 5 kq 25 kq	15 kq 50 kq 100 kq
Tezalıřan bärk maddələr, k.g.	1325	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Tezalıřan, bärk zəhərli maddələr, k.g.	2926	4.1	6.1	TAQ	I II III	Qadağandır 5 kq 25kq	15 kq 25 kq 25kq
Tärkibində tezalıřan və/və ya alıřmayan aeroxollar və/və ya tezalıřan mayələr və/və ya zəhərli maddələr olan kiçik daxili tutumlarda olan dərman və ya ləvazimatlar	—	9		DTY		25 kq	25 kq
Korro- zıyaedici, maye dərmanlar, k.g. Bax: yeyici mayələr, k.g.							
Korroziya edici bärk dərmanlar, k.g. Bax: yeyici bärk maddələr							
Tezalıřan maye dərmanlar. Bax: tezalıřan mayələr, k.g.							
Tezalıřan bärk dərmanlar, k.g. Bax: tezalıřan bärk maddələr, k.g.							
Oksid- ləřdirici maddələr, dərmanlar, k.g. Bax: Oksid- ləřdirici maddələr							
Zəhərli maye dərmanlar, k.g. Bax: zəhərleyici maye maddələr, k.g.							
Zəhərleyici bärk dərmanlar, k.g. Bax: zəhərleyici bärk maddələr, k.g.							
Lenuron	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Kətan, lub. Bax: bitki lifləri							
Liqroin	1255	3		TAM	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Lizol	—	9		DTY		1 l	100 l
Aktiv olmayan limonen. Bax: Lipenten							
Linoleatlar. Bax: Sikkativ, boyalar və ya əliflər							
Liten. Bax: petroleı spirti							
Maye katodla litiımlu batareyalar	—	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	II	Qadağandır	35 kq G
Bärk katodla litiımlu batareyalar	—	4.3		—"	II	5 kq G 0,125 kq	35 kq G 0,500 kq
Litiımlu	1415	4.3		—"	II	Qadağandır	50 kq
Azot turşulu litiımlu	2722	5.1		Oksid- ləřdirici	III	25 kq	100 kq
Litiımlu nitrat							
Litiımlu amidi							
Litiımlu alüminium hidridi	1410	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Litiımlu alanatı							
Litiımlu alüminium hidridi							
Litiımlu alüminium hidridi							
Efirde litiımlu alüminium hidridi	1411	4.3		TAM və su dəydikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	1 l
Efirde litiımlu alüminium hidridi							
Litiımlu alkiləri	2445	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Litiımlu asetildietilendiamin-kompleks. Bax: su ilə qarşılıqlı təsirdə tezalıřan qazlar ayıran maddələr							
Litiımlu borhidrid	1413	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Litiımlu borhidridi							
Hidrogenli litiımlu	1414	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Litiımlu hidridi							
Hidrogenli litiımlu- bärk ərinti	2805	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Litiımlu hidroksidi	—	8		Korroziya edici maddələr		2,5 kq	10 kq
Silisiımlu litiımlu	1417	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	II	Qadağandır	50 kq
Litiımlu- dənəvər formada metal	1416	4.3		—"	II	—"	10 kq
Litiımlu- gilizlərdə. Bax: Litiımlu							
Litiımlu ferrosilisiımlu	2830	4.3		Su dəydikdə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Ftorlu litiımlu	—	6.1		Zəhər	III	Qadağandır	100 kq

Xlorid turşulu litium (litium hipoxloridi) quru və ya xlorid turşulu litium (litium hipoxloridi) - qarışıq	1471	5.1		Oksid- ləşdirici	II	—"	25kq
Lyutesium oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Azot turşulu maqniyum	1474	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Maqniyum nitratı							
Maqniyum alkalləri	3053	4.2		Özüalınan maddələr		Qadağandır	Qadağandır
Maqniyumlitium fosfid	1419	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	I	—"	15 kq
Maqniyumlitium fosfidi							
Brom turşulu maqniyum	1473	5.1		Oksid- ləşdirici	I	5 kq	25 kq
Maqniyum bromatı							
Mühafizə örtüklü maqniyum dənəvərli hissəciklərinin ölçüsü 149 mk- dan az olmayaraq	2950	4.3	4.2	Su dəyikdə təhlükəlidir	III	25 kq	100 kq
Hidrogenli maqniyum	2010	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Maqniyum hidridi							
Maqniyumdiamid	2004	4.2		Özüalınan maddələr	II	15 kq	50 kq
Maqniyum diamidi							
Maqniyum difeni	2005	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Maqniyum dimetil							
Nəmləşdirilmiş və yaxud isti dross maqniyum	Qadağandır						
Tərkibində 50%- dən çox dənəvər, qırıntı və ya lent halında maqniyum olan maqniyum və ya maqniyum ərintiləri	1869	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Maqniyum və maqniyum ərintiləri tozları	1418	4.3	4.2	Su dəyikdə təhlükəlidir və özüalınan maddədir	II	15 kq	50 kq
Silisyumftorlu maqniyum	2853	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Silisyumlu maqniyum	2624	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Maqniyum silisidi							
Arseniumlu maqniyum	—	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	10 kq
Maqniyum arsenidi							
Arsenium turşulu maqniyum üçyanlı əvəzətilmiş (orto) maqniyum Arsenatı	1622	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	
Üçyanlı əvəzətilmiş orto arsenium turşulu maqniyum							
Maqniyum oksidi	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Yandırılmış maqnezium							
Maqniyum tullantıları. Bax: Maqniyum (BMT 1869)							
Fosforlu maqniyum	2011	4.3	6.1	Su dəyikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Maqniyum fosfidi							
Ftorlu maqniyum, ftorlu marqans	—	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Xlor turşulu maqniyum	1475	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Maqniyum Perxlorat							
Xlorlu maqniyum və xlorat qarışıqları							
Xlor turşulu maqniyum	2723	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Maqniyum xloratı							
Mazut. Bax: Dizel yanacağı							
Malonlu Dinitri							
Nitrilmalon	2647	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 l
Maneb və ya Maneb preparatları, tərkibində manebin miqdarı 60%- dən az olmamaqla	2210	4.2	4.3	Özüalınan maddələr, su dəyikdə təhlükəlidir	III	125 kq	100 kq
Maneb və ya Maneb preparatları, özüqızışmaya qarşı stabiləşdirilmiş	2968	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	III	25 kq	100 kq
Mannitantetranitrat	Qadağandır						
Nəmli mannitheksanitrat, su 40%- dən az olmayaraq (və ya spirt və suyun qarışığı)	0133	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Mannitheksanitrat(quru)	Qadağandır						
Azot turşulu marqans	2724	5.1		Oksid- ləşdirici	III	25 kq	100 kq
Marqans nitrat							
Marqans rezinat	1330	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Qatran turşusunun Marqans duzu							
Bir yanlı əvəzətilmiş (orto) fosforturşulu marqans	8			Korroziya edici maddələr		5 kq	100 kq
Marqansetilen- di- ditiokarbomat. Bax: Maneb							

Marqansetilen- 1,2-ditiokarbomat. Bax: Maneb							
Aseton yağları	1091	3		TAM	II	5 l	60 l
Alizarindən hazırlanmış yağ, sulfidləşdirilmiş gənəgərcək yağı	—	9		DTY	II	1 l	20 l
Daş kömür antrasit yağı	—	9		DTY	II	20 l	100 l
Yaşıl yağ	—	3		TAM	III	Qadağandır	250 l
Mineral yağlar	—	9		DTY	III	20 kq	200 kq
Mirban yağı. Bax: Nitrobenzol							
Keton yağı. Bax: Aseton yağı							
Kamfara yağı	1130	3		TAM	III	60 l	220 l
Neftli yağlar. Bax. mineral yağlar							
Təmizlənmemiş yağlar	1201	3		TAM	II	5 l	30 l
Təmizlənmemiş tullantılar							
Yüksək dərəcəli spirtlər							
Qatranlı yağlar	1286	3		TAM	III	60 l	220 l
Şist yağlar	1288	3		TAM	II	5 l	60 l
Şistli qatran							
Mazut- şistli yanacaq							
Şam ağacının yağı	1272	3		TAM	III	60 l	220 l
Şam ağacının yağı şirəsi							
Flotasiya edilmiş yağ	—	9		DTY	II	1 l	100 l
Küncüt yağı							
Günəbaxan yağı. Bax: cecə							
Tibbi dərmanlar və ya Dərmanlar, k.g.							
Korroziya edici maye dərmanlar, k.g.	1851	8		Korroziya edici maddələr	II III	1 l 5 l	30 l 60 l
Korroziya edici bərk dərmanlar, k.g.	1851	8		—"	II III	15 kq 25 kq	50 kq 100 kq
Tezalısan maye dərmanlar, k.g.	1851	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
Tezalısan bərk dərmanlar, k.g.	1851	4.1		TABM	II	5 kq	150 kq
Bərk dərmanlar- oksidləşən maddələr, k.g.	1851	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Maye zəhərləyici dərmanlar, k.g.	1851	6.1		Zəhər (I və II qr) ərzəq məhsullarından ayrı saxlamaq	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Bərk zəhərləyici dərmanlar, k.g.	1851	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Bromlu mis	—	6.1		Zəhər	—"	—"	100 kq
İkixromturşulu mis (Mis bixromat)	—	5.1		Oksid- ləşdirici		1 kq	100 kq
Dəmir sianlı, sulfat turşulu mis (mis kuporosu)	—	6.1		Zəhər		5 kq	100 kq
Bir oksidli və bütün hallarda, dördüodlu- merkurat mis, tiosionat mis, mis üçxorfenolyat	—	6.1		—"		5 kq	100 kq
İkiəvəzölunmuş (orto) Arsenium turşulu mis	1586	6.1		—"	II	Qadağandır	100 kq
Mis arseniti							
Seese yaşılı							
İkiəvəzölunmuş (orto) Arsenium turşulu mis							
Mis üçxorlu fenolyat	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Mis Ftordidi	—	6.1		Zəhərləyici maddələr	I	Qadağandır	10 kq
Mis xloridi	2802	8		Korroziya edici maddələr	III	25 kq	100 kq
(Mis xloratı), Xlorid turşulu mis	2721	5.1		Oksid- ləşdirici	II	5 kq	25 kq
Sianlı mis	1587	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Sianlı mis							
Mis sianidi							
Misetilendiamin- məhlul	1761	8	6.1	Korroziya edici maddələr və zəhər	II	Qadağandır	30 l
Kuproetilendiamin Mezidin	—	6.1		Zəhər	I	—"	15 l
Meziten. Bax: 1,2,5-Üçmetilbenzol							!
Mezitol oksidi	1229	3		TAM	III	25 l	200 l
İzopropilidenaseton							
Metilzobutenilketon							
4- Metil- 3- penten- 2- 0							
Melamin	—	9		DTY		1 kq	50 kq
Merkantofos 30%	—	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	20 l
2- Merkaptobenzotiazol							
Merkaptinlər və onların maye qarışıqları, k.g.	1228	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
2- Merkaptopropion turşusu. Bax: Tiosirkə turşusu							
2- Merkaptotetanol. Bax: Tioqlikol							
Merkuro. Bax: Nukleinturşulu civə							
Meta- Diaminobenzol. Bax: Fenilendiamin							
Meta- Dibrombenzol	2711	3		TAM	III	60 l	220 l
Metazoin turşusu	Qadağandır						

Metallalkil qaloinidlər, k.g.	3049	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Metallalkil hidridlər, k.g.	3050	4.2				—"	—"
Piroforlu metallar, k.g.	1383	4.2				—"	—"
Piroforlu ərintilər, k.g.							
Metaldehid	1332	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Mismetall							
Metanol. Bax: Formaldehid məhlulu							
Metanhidrogenli sıxılmış qarışıqlar	2034	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Meta- Nitrobenzoldiozonium							
Perxlorat	Qadağandır						
Meta- Nitrofenildinitrometan	Qadağandır						

5.1 nömrəli cədvəl

1	2	3	4	5	6	7	8
Alışma temperaturası 23°S- dən az olmayaraq maye merkaptanları və ya maye merkaptanların qarışığı, k.g.	3071	6.1	3	Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Turşulu 5- Merkaptotetrazol- 1 Sirkə	0448	1.4C		PM 1.4		—"	75 kq
Meta- Fenilendiamindiperxlorat (quru)	Qadağandır						
İnqibirləşdirilmiş metakril turşusu	—	8		korroziya- edici maddələr		1 l	5 l
Metanol	1230	3	6.1	Zəhər və TAM	II	Qadağandır	60 l
Ağac spirti							
Metil spirti							
Karbanol							
Soyudulmuş maye metan və yaxud soyudulmuş maye təbii qazları (yüksək metan tərkibli)	1972	2	3			Qadağandır	Qadağandır
Sıxılmış metan və ya təbii sıxılmış qazlar (yüksək metan tərkibli)	1971	2	3	TAQ		—"	150 kq
2- Metil. Bax: İzopren							
İnqibirləşdirilmiş metilakrilat	1919	3		TAM	II	5 l	60 l
İnqibirləşdirilmiş akril turşusunun efiri							
Metilallilxlorid	2554	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilal 3- xlor- 2- metilpropen	1234	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Dimetoksimetan							
Dimetilasetalformaldehid							
Metil- alfa- xlorpropionat. Bax: Metil 2- xlorpropionat							
Metilamilasetat	1233	3		TAM	III	60 l	220 l
İzoqeksilasetat							
4- Metilpentil- 2- asetat							
Metilamin susuz	1061	2		TAM		Qadağandır	150 kq
Aminometan							
Monometilamin							
Metilaminketon. Bax: Metil- izobutilketon							
Metilaminnitroform	Qadağandır						
Metilamin- su məhlulu	1235	3		TAM	II	5 l	60 l
Aminometan							
Monometilamin							
Metilamindinitramin və onun quru duzu	Qadağandır						
Metilaminoperxlorat (quru)	—"						
N- Metilanilin	2294	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	II	Qadağandır	220 l
Natrium metilat	1431	4.3		Su dəydidkə təhlükəlidir	I	—"	15 kq
Natrium metoksid							
Spirtili məhlulda Natrium metilat	1289	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Metilasetat	1231	3		TAM	II	—"	60 l
Sirkə metilli efir							
Metilaseton	1232	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilasetilen. Bax: Allilen							
Metil benzoat	2938	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamaq	III	Qadağandır	220 l
Bromlu metil	1062	2	6.1			—"	Qadağandır
Brommetan							
Metilbromasetat	2643	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Tərkibində xlorpikrin 2%- dən artıq olmayan bromlu metil və xlorpikrin - qarışığı. Bax: Bromlu metil							

Tərkibində xlorpikrin 2%- dən yuxarı bromlu - metil və xlorpikrin qarışıqları. Bax: xlorpikrinin və metilbromun qarışıqları							
2- Metil, butan. Bax: İzopentan							
3- Metil- 2- butanol	2397	3		TAM	II	5 l	60 l
2- Metil- 1- buten	2459	3		TAM	I	1 l	30 l
2- Metil- 2- buten	2460	3		TAM	II	5 l	60 l
3- Metil- 1- buten	2561	3		TAM	I	1 l	30 l
İzopropiletifen							
N- Metilbutilamin	2945	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilbutilat	1237	3		TAM	II	5 l	60 l
Efir metil yağ turşusu							
3- Metilbutanla. Bax: İzovalerian aldehidi							
Metilfinilbenzol. Bax: Vinil- toluol və b.							
Metilvinilketon	1251	3		TAM	II	5 l	60 l
2- Buten- 3- buten 2- OH							
5- Metilheksanon- 2	2302	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Metilheptan. Bax: İzooktan							
2- Metil- heptanetiol- 2. Bax: üçdəbir- Oktimerkaptan							
Metilhidrazin	1244	3	8	TAM və korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
Metilhidratı. Bax: Metanol							
Metilqlikol. Bax: Monometil- etilenqlikolunun efiri							
Metilqlikolasetat. Bax: Monometiletilenqlikolunun və sirkə turşusunun efiri							
a- Metilqliserol üçnitrat	Qadağandır						
a- Metilqlyukozidtetranitrit	—"						
Metildixlorasetat	2299	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Metildixlorsilan	1242	4.3	8	TAM, korroziya- edici maddələr, su dəyikdə təhlükəlidir	I	—"	1 l
Metilvinildixlorsilan							
Metildixlorselen	—	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 l
Bromlu metil. Bax: Dibrommetan							
Metilenqlikoldinitrat	Qadağandır						
2,2- Metilen- di- (3,4,6- üçxlorfenol). Bax: Heksaxlorfen							
Metilen- di- (fenilendiizosianat). Bax: Difenilmetan- 4,4- Diizosianat							
Metilen- di- (4- fenilizosianat) Bax: Difenilmetan- 4,4- Diizosianat							
P,P- Metilendianilin. Bax: 4,4- Diaminodifenilmetan							
Metilendibromid. Bax: Dibrommetan							
Xlorbromlu metilen. Bax: Bromxlormetan							
Xlorlu metilen. Bax: Dixlormetan							
Xlorlu metilen və xlorlu metil qarışığında. Bax: xlorlu metil və xlorlu metilen qarışığında							
Sianlı metilen. Bax: Malononitril							
Metilizobutylkarbinol	2053	3		TAM	III	60 l	220 l
Metilamil spirti							
4- Metilpentanol- 2							
İzobutylmetilkarbinol							
Metilizobutylketon	1245	3		TAM	II	5 l	60 l
Metil- 2- pentanon							
İzobutylmetilketon							
Metilizovalerat	2400	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilizopropenilketon, inqibirləşdirilmiş	1246	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilizopropenilketon	—	3		TAM	II	2,5 l	200 l
Metilizopropenilketon, inqibirləşdirilmiş							
Metilizotosianat	2477	3		TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Metilizosianat	2480	3	6.1			—"	—"
Metilizosianat- məhlullar							
Yodlu metil	2644	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
1- Metilimidazol. Bax: aşındırıcı maye							
Metilkarbinol. Bax: Etil spirti							
Metilkarbonat. Bax: dimetilli kömür turşusu efiri							
Metil karbinol. Bax: Dietilenqlikolun dimetilli efiri							
Bromlu metilmagnium etilli efirdə	1928	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Metilmerkaptan	1064	2	3	Zəhərli qaz və TAQ			25 kq

Metilmonoxlorasetat. Bax: Monoxlorosirkə turşulu metilli efir							
Metilmerkaptofos	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	20 l
Metasistoks							
Metildemeton							
Metilmetan. Bax: Etan							
Metilmerkaptopropionaldehid. Bax: Tio- 4- pentanol							
Metilmetakrilat, inqibirləşdirilmiş monomer	1247	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilmorfolin	2535	3	8	TAM və korroziya- edici maddələr	II	1 l	5 l
Metilizosianat	2480	3	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Metilnitramin (quru)							
Metal duzları	Qadağandır						
Metil nitrat	—"						
Metilnitrit	—"						
Metilnorbornendekarbonat turşulu anhidrid. Bax: aşındırıcı mayelər							
Metiloksiran. Bax: Propilen oksidi							
Metilortosilikat	2606	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
2- Metilpentanon- 2	2560	3		TAM	III	60 l	220 l
Metilpentadien	2461	3		TAM	II	5 l	60 l
4- Metilpentan- 2- ol. Bax: Metilizobutilkarbinol							
Metilpentonlar. Bax: heksanlar							
3- Metil- 2- penten- 4on- ol. Bax: 1- Pentol							
Metilpikrin turşusu (ağır metal duzları)	Qadağandır						
1- Metilpiperidin Metilpiridinlər. Bax: pikolinlər	2399	3		TAM	II	5 l	60 l
2- Metil- 2- propanol. Bax: butanollar							
Metilpropilbenzol. Bax: simollar							
Metilpropilkarbonol. Bax: aminli spirtlər							
Metilpropilketon	1249	3		TAM	II	5 l	60 l
2- Pentanon							
Metilpropionat	1248	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilpropanoat							
Metilli propion turşulu efir							
Metilstirol. Bax: Viniltoluol və s.							
Metilsalisilat. Bax: metilli efir salisil turşusu							
Metilsulfat. Bax: Dimetilsulfat							
Metilsulfid. Bax: Dimetilsulfid							
Metiltetrahidrofuran	2536	3		TAM	II	5 l	40 l
Metilüçmetilolmetanüçnitrat	Qadağandır						
Metilüçxlorsasetat	2533	6.1		Ərzaq məhsullarından ayırma saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Metilüçxlorsilan	1250	3	8	TAM və korroziya- edici maddələr	I	—"	2,5 l
Metilfenildixlorsilan	2437	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
2- Metil- 2- fenilpropan. Bax: Butil benzolları							
Metilformiat	1243	3		TAM	I	1 l	30 l
Metilmetanoat							
Metil qarışqa turşulu efir							
Qarışqa metilli efir. Metil- fosforlu dixlorid. Bax: piroforlu maye maddələr, k.g.							
Ftorlu metil	2454	2	3	TAQ	I	Qadağandır	150 kq
Metilfuran	—	3		TAM	II	—"	2,5 l
2- Metilfuran	2301	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilxlorsasetat	2295	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Xlorlu metil	1063	2	3	Zəhər və TAQ		—"	25 kq
Xlorometan							
Xladon- 40							
Xlorlu metil və xlorlu metilen qarışığı	1912	2		AQ		Qadağandır	150 kq
Xlorlu metil və xlorpikrin- qarışığı. Bax: Xlorpikrin və bromlu metil qarışığı							
Metilxlorkarbonat. Bax: Metilxlorkformiat							
Metilxlороform. Bax: 1,1,1- üçxloretan							
Metilxlorsilan	2534	2	8	korroziya- edici maddələr və TAQ		Qadağandır	25 kq
Metil- 2- xlorpropionat	2933	3		TAM	III	60 l	220 l
Metilxlorkformiat	1238	3	6.1	TAM, zəhər və korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
Metilsellazolv. Bax: Etilenqlikolon monometilli efiri							
Metilsellazolvasetat. Bax: Etilenqlikolon mono- metilli efiri və sirkə turşusu							
Sianlı metil	1648	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Asetonitril							
Sianometan							

Etannitril							
Metilsikloheksan	2296	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Alışma temperaturundan 60,5°S artıq olmayan Metilsikloheksanollar	2617	3		TAM	III	60 l	220 l
Metilsikloheksanon	2297	3		TAM	III	60 l	220 l
Metilsiklopentan	2298	3		TAM	II	5 l	60 l
Metiletilketon. Bax: Etilmetil- keton							
Metiletiltiofos	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	20 kq
2- Metil- 5- etilpiridin	2300	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı		—"	220 kq
2- Metoksietilasetat Bax: Etilenqlikolun mono- etilli efiri və sirkə turşusu							
3- Metoksi- 1- asetoksibutan. Bax: Butoksil							
Metoksibenzoylu turşu (orto). Bax: metilli, salisilli efir turşusu							
Metoksiatan. Bax: etilmetilli efir							
Metol (metilparaaminofenol- sulfat)	—	9		DTY		Qadağandır	100 kq
MIBC. Bax: Metilizobutilkarbinol							
Metoksimoktilizasianat	2605	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
4- Metoksi- 4- metilpentanon- 2	2293	3		TAM	III	60 l	220 l
1- Metoksi- 2- nitrobenzol. Bax: Nitroanizol							
2- Metoksi- 3- nitrobenzol, Bax: Nitroanizol							
1- Metoksi- 4- nitrobenzol. Bax: Nitroanizol							
Metramin. Bax: Heksamin							
Natrium nitratlı yuyulmamış boş kisələr	1359	4.1		TABM		Qadağandır	100 kq
Minalar partlayıcı maddələrlə	0136	1.1F				—"	—"
Minalar partlayıcı maddələrlə	0137	1.1D				—"	—"
Minalar partlayıcı maddələrlə	0138	1.2D				—"	—"
Minalar partlayıcı maddələrlə	0294	1.2F				—"	—"
Mimmetal. Bax: emal olunmamış kükürd							
Ammonium molibdat. Bax: Ammonium molibdenli turşu							
5- Xlorlu molibden	2508	8		korroziya-edici maddələr	III	25 kq	100 kq
Monooksigenli Azot. Bax: sıxılmış Azot oksidi							
Monopropilamin. Bax: Propilamin							
Monoxloramin	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Monoxlorbenzol. Bax: Xlorbenzol							
İnqibirləşdirilmiş monoxlorvinil. Bax: inqibirləşdirilmiş xlorlu vinil							
Monoxlordiformetan. Bax: Xlordiformetan							
Monoxlordiformetan və monoxlorpentaftoretan tərkibində 49% monoxlordiformetan olan, daimi qaynama temperaturunda qarışıq							
Monoxlordiformetanonbrommetan. Bax: Xlordiftorbrommetan							
Monoxlorpentaftoretan və monoxlordiformetan- qarışıq. Bax: Xlordiftor- metan və xlorpentaftoretin qarışığı və s.							
Yodun monoxloridi	1792	8		korroziya-edici maddələr	II	Qadağandır	50 kq
Monoxlorsirkə turşusu. Bax: Xlorsirkə turşusu- maye							
Monoetilamin. Bax: Etilamin							
Morfolin	2054	3		TAM	III	60 l	120 l
Dietilenimidoksid							
Dietilenimid oksidi							
Motosikllər. Bax: özü hərəkət edən nəqliyyat vasitələri							
Azot turşulu sidik cövhəri (nitrat sidik cövhəri) quru və ya nəmli, kütlə üzrə 20%- dən az su	0220	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Azot turşulu sidik cövhəri (nitrat sidik cövhəri) nəmli, kütlə üzrə suyun 20%- dən az olmaması	1357	4.1		TABM	I	1 kq	15 kq
Hidrogenli peroksid							
Sidik cövhəri- kompleks	1511	5.1		Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Hidrogenli peroksid							
Karbamid							
Bərk hidrogen peroksidi							
Sidik cövhəri	—	9		DTY	II	1 kq	100 kq
Arsen	1558	6.1		Zəhər	III	Qadağandır	100 kq
Bromlu arsen	1555	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Arsen bromidi							
Üçbromlu arsen							
Arsen- tiştülənən maye. Bax: üçxlorlu Arsen							
Arsen tozu	1562	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Arsenli hidrogen. Bax: Arsen metal Arseni	—	9	6.1	DTY	II	—"	100 kq
Kükürdlü Arsen (Arsen sulfid)	—	9	6.1	DTY	II	—"	100 kq
Kükürdlü Arsen və xlorat- qarışığı	Qadağandır						
Arsenin aparılması. Bax: Arsen tozu							
Arsenli anhidrid	1561	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq

Üçoksidi arsen							
Ağ Arsen							
Oksidləşdirilmiş Arsen							
Arsenoksidi							
Yodlu Arsen	—	6.1	Zəhər	I	Qadağandır	10 kq	
Üçxlorlu Arsen	1560	6.1	Zəhər	I	—"	30 l	
Arsen xlorid							
Arsen xlorid							
Xlorlu Arsen							
Xlorlu Arsen. Bax: üçxlorlu Arsen							
Maye yanacaqda qızdırıcı cihazlar (yanacaq)		3			Qadağandır	Qadağandır	
Peroksid əsasında barium. Bax: Barium peroksidi							
Peroksid əsasında kalium	2466	5.1	Oksidləşdirici	I	Qadağandır	15 kq	
Kalium superoksidi							
Peroksid əsasında natrium	2547	5.1	Oksidləşdirici	I	Qadağandır	15 kq	
Natrium superoksidi							
Maqnitlənmiş material	2807	9	Maqnitli maddələr		Məhdudiyətsiz	Məhdudiyətsiz	
Tibbi ekstraktlar (tinkuralar)	1293	3	TAM	II III	5 d 60 l	60 l 220 l	
Natrium	1428	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	II	Qadağandır	50 kq	
Azotoksidi natrium	1500	5.1	Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq	
Natrium nitrat							
Natriumlu şora							
Azotoksidi natrium və azotoksidi kalium qarışığı	1499	5.1	Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq	
Natrium nitrat qarışığı							
Kalium nitrat qarışığı							
Kalium şorası və Çili şorasının qarışığı							
Natrium- alüminium hidrid	2835	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	II	Qadağandır	50 kq	
Natrium ammatol	Qadağandır						
Vanadium oksidi natrium-ammonium (ammoniumun natrium vanadati)	2863	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq	
Bərk natrium bisulfat	—	8	korroziya-edic maddələr	II	10 kq	100 kq	
Sulfidli natrium							
Natriumborhidrid	1426	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq	
Natrium borhidrid							
Natrium boronat							
Bromvatoksidi natrium	1494	5.1	Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq	
Bromat natrium							
Bərk bromlu natrium (natrium bromid), yodlu natrium (natrium yod)							
Hidrogenli natrium	1427	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq	
Natrium hidrid ikixrom- oksidi natrium (bixromat)	1497	9	DTY	II	1 kq	50 kq	
Ditionistoksidi natrium	1384	4.2	Özüəlisan maddələr	II	15 kq	50 kq	
Natrium hidrosulfid							
Natrium ditionit							
Kakoditturşulu natrium	1688	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq	
Natrium kakodilat							
Sulfid turşulu natrium turşusu-məhlul. Bax: Qeyri- üzvi biosulfidlər							
Natrium kaliumlu ərinti. Bax: kalium, Natrium ərintiləri							
Sulfid turşulu natrium turşusu məhlulda. Bax: Qeyri- üzvi biosulfidlər							
Silisiymforlu natrium	2674	6.1	Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq	
Natrium ftorsilikat							
Marqans turşulu natrium	1503	5.1	Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq	
Natrium permanqanat							
Natrium- üzvi həlledicidə parçalanmış metal	1429	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	II	Qadağandır	15 kq	
Maye ərintidə metal natrium	1430	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	II	—"	25 kq	
Metal natrium- maye ərinti. Bax: Qələvi metalların ərintiləri, maye							
Arsen turşulu natrium	2027	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq	
Bərk natrium Arsenit Arsen turşulu natrium (meta) (arsenat natrium)-sulu məhlulu	1686	6.1	Zəhər (qr II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	II III	—" —"	60 l 220 l	
Natrium metaarsenit							
Arsen turşulu natrium							
Üçyanlı əvəz edilmiş arsenaturşulu (orto) natrium	1685	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq	
Natrium ortoarsenat							
Natrium arsenat							
Üçyanlı əvəz edilmiş orto arsenaturşulu natrium							
Sulfid turşusu əsasında natrium	1505	5.1	Oksidləşdirici	III	Qadağandır	100 kq	
Natrium persulfat							

Nitroprussid natrium	—	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	0,5 kq
Natrium nitroprussid							
Tərkibində 20%- dən az su olan quru və nəm Pikramin turşulu natrium	0235	1.3C				Qadağandır	Qadağandır
Pikramin turşulu, nəmləşdirilmiş natrium 20%- dən az su ilə	1349	4.1		TABM	I	—"—	15 kq
Natrium pikramat							
Natriumpikrilperoksid	Qadağandır						
Susuz sulfid natrium və ya natrium sulfid, tərkibində 30%- dən az kristallaşan su	1385	4.2		Özülüşən maddələr	II	15 kq	50 kq
Natrium sulfid							
Sulfid turşulu natrium, tərkibi 25%- dən az kristallaşan su	2318	4.2		—"—	II	15 kq	50 kq
Natrium hidrosulfid							
Natrium sulfid kristallo- hidrat, tərkibi 30% kristallaşan sudan az olmayaraq	1849	8		korroziya-edic maddələr	II	15 kq	50 kq
Natrium sulfid							
Sulfid turşulu natrium, tərkibində 25%- dən az olmayan kristallaşan su	2949	8		—"—	II	5 kq	50 kq
Natrium hidrosulfid							
Sulfid turşulu natrium- məhlul	2837	8		korroziya-edic maddələr	III	1 l	30 l
Natrium hidrosulfat. Bərk sulfid turşulu natrium turşusu	1821	8		—"—	III	25 kq	100 kq
Natrium hidrosulfat							
Sulfid turşulu natrium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Natrium sulfat							
Sulfid turşulu natrium turşusu- məhlul	1909	8		korroziya-edic maddələr		1 kq	100 kq
Natriumtetranitrid	Qadağandır						
Sulfitturşulu natrium tiosulfat	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Natrium hiposulfit							
Karbonqazlı natrium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Kalsiumlu soda							
Natrium karbonat							
Karbon qazlı natrium turşusu	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Natrium bikarbonat							
Sirkə turşulu natrium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Fosforlu natrium(natrium fosfid)	1432	4.3	4.2	Su dəyikdə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Fosforturşulu iki tərəfli əvəz edilmiş natrium, üç tərəfli əvəz edilmiş fosfor turşulu natrium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Üçnatriumfosfat							
Ftorlu natrium turşusu	2439	8		korroziya-edic maddələr	II	15 kq	50 kq
Ftorlu natrium turşusu- məhlul	2439	8		—"—	II	1 l	30 l
Ftorlu natrium	1690	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Natrium florid							
Xlorturşulu natrium	1496	5.1		Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
Xlorat turşulu natrium və dinitrotoluol ilə qarışığı. Bax: Brizantlı partlayıcı maddələr, tioc							
Xlorat turşulu natrium. Bax: Hipoxloritlər- məhlullar							
Xlorat turşulu natrium	1495	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Natrium xlorat							
Xlorat turşulu natrium məhlulu	2428	5.1		Oksidləşdirici	II	1 l	5 l
Natrium xlorat							
Xlorturşulu natrium	1502	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Natrium perxlorat							
Xlor turşulu natrium- məhlul, tərkibində aktiv xlor 5%- dən çox olan	1908	8		korroziya-edic maddələr	II	1 l	80 l
Natrium xlorid- məhlul, qatılığı 40%- dən çox	Qadağandır						
Xlor turşulu natrium	—	5.1		Oksidləşdirici		1 kq	50 kq
Natrium xromat							
Sianlı natrium	1689	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Natrium sianid							
Sianturşulu natrium	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	0,5 kq
Nafta	2553	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
Naftalindiozonid	Qadağandır						
Əridilmiş naftalin	2304	4.1		TABM	III	25kq	100 kq
Nəm naftalin və ya təmizlənmiş naftalin	1334	4.1		TABM	III	25kq	100 kq
Naften. Bax: Sikloheksan							
Naftenatlar. Bax: Sikkativlər, rənglər və ya əlifflər və s.							
Naftilaminperxlorat	Qadağandır						
1- Naftilamin- sulfid turşusu	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Naftil sidik cövhəri	1652	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Naftilio sidik cövhəri	1651	6.1		Zəhər	II	25 kq	100 kq
alfa- Naftilio- sidik cövhəri							
1- naftol- oksinaftilamin	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Naşatır spirti. Bax: Ammonyak məhlulları və s.							
N- Butilanilin	2738	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l

Aktivləşdirilmiş ağac kömürü. Bax: Kömür						
Alışmayan qaz. Bax: Sıxılmış qazlar və ya mayeləşmiş qazlar və s. (BMT1955,1956)						
Sönməmiş əhəng. Bax: Kalsium oksidi						
Neohexsan. Bax: heksanlar						
Nemaqon	—	6.1	Zəhər		Qadağandır	100 kq
Neozonlar (A, D)	—	9	DTY			100 kq
Soyudulmuş maye neon	1913	2	AQ		50 kq	500 kq
Sıxılmış neon	1065	2	AQ		75 kq	150 kq
Neopentan. Bax: 2,2-Dimetilpropan Neotil. Bax: Metilpropil efiri						
Təmizlənməmiş toluol. Bax: Toluol						
Mayeləşməmiş qazlar. Bax: sıxılmış qazlar və s.						
Mayeləşməmiş karbohidrogen qazı. Bax: sıxılmış karbohidrogen qazları k.g.						
Neft	1270	3	TAM	II III	Qadağandır —"	60 l 220 l
Xam neft	1267	3	TAM	II	—"	60 l
Neft həllediciləri. Bax: Liqroin				III	—"	220 l
Nikelli katalizator, quru	2881	4.2				Qadağandır
Nikelli katalizator, nəmli, su və ya başqa müvafiq mayelər 40%-dən az deyil, nazik xırdalanmış, aktivləşdirilmiş və ya emal olunmuş	1378	4.2	Özüləşən maddə	II	—"	50 kq
Nitrit turşulu nikel	2726	5.1	Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Nikelin nitriti						
Nitrat turşulu nikel	2725	5.1	Oksidləşdirici	II	25 kq	100 kq
Nikelin nitratı						
Arsen turşulu nikel	—	6.1	Zəhər		Qadağandır	100 kq
Nikel arsenat	—	9	DTY		1 kq	100 kq
Nikel oksidi						
Sulfid turşulu nikel	—	9	DTY		1 kq	100 kq
Nikel sulfat						
Bərk karbon qazlı nikel	—	9	DTY		1 kq	100 kq
Ftorlu nikel	—	6.1	Zəhər		Qadağandır	10 kq
Bərk xlorlu nikel	—	9	DTY	II	—"	100 kq
Nikel sianid						
Nikotin	1654	6.1	Zəhər (qr II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr III)	II III	Qadağandır —"	100 kq 220 l
Çaxır turşulu nikotin (nikotin tartratı)	1659	6.1	Zəhər	II	—"	100 kq
Salisilat turşulu nikotin	1657	6.1	Zəhər	II	—"	100 kq
Salisilat nikotin						
Sulfid turşulu nikotin- məhlul	1658	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Sulfat nikotin						
Bərk sulfid turşulu nikotin	1658	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Nikotin sulfat						
Xlor turşulu nikotin və onun məhlulları	1656	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Nikotin hidroxlorid və onun məhlulları						
Fenil cívə nitratı	1895	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Fenilmerkurnitrat						
Alüminium nitrat. Bax: Azot turşulu alüminium						
Ammonium nitrat. Bax: Azot turşulu ammonium						
Barium, berilium, nikel, qurğuşun, gümüş, tallium, xrom nitratları	—	5.1	Oksidləşdirici		1 kq	50 kq
Diazon nitrat (quru)	Qadağandır					
Diazonun nitrat birləşməsi	—"					
Qeyri- üzvi nitratlar, k.g.	1477	5.1	Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Sinkammonium nitrat						
Litium nitrid	2806	4.3	Su dəydidkə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Cívə nitridi	Qadağandır					
Nitrit akril turşusu. Bax: Akrilonitrit						
Etilmalonat nitrit. Bax: Etilsianoasetat						
Qeyri- üzvi nitritlər	2627	5.1	Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Nitroammonit	Qadağandır					
Maye nitroanizol	2730	6.1	Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Bərk nitroanizol	2730	6.1	—"	III	Qadağandır	200 kq
N- Nitroanilin	Qadağandır					
Nitroanilinlər (orto, - meta, - para)	1661	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
4- Nitro- 2- aminofenol	—	6.1	—"	II	—"	100 kq
Nitrobenzen. Bax: Nitrobenzol						
Nitrobenzol	1662	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Mirban yağı						
Nitrobenzobromid. Bax: Nitrobrombenzol						
Nitrobenzobromid, paranitrobrombenzol	—	6.1	Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
5- Nitrobenzoüçazol	0385	1.1D			—"	Qadağandır

Nitrobenzotüçftoridlər	2306	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Bərk nitrobrombenzol	2732	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	—"	200 kq
Maye nitrobrombenzol	2732	6.1		—"	III	—"	220 l
1- Nitroqidantoin	Qadağandır						
Desensibiləşdirilmiş nitro- qliserin, kütlə üzrə suda uçucu olmayan, həll olunmayan fleqmatizator 40%- dən az olmamalı							
Maye nitroqliserin, desensibiləşdirilməmiş	Qadağandır						
Nitroqliserin- spirtli məhlul, zənginliyi 1%- dən çox, ancaq 10%- dən az olan	0144	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Nitroqliserin- spirtli məhlul, qatılığı 1 %- dən çox olmayaraq	1204	3		TAM	II	5 l	60 l
Qlonoin							
Üçnitrat qliserin							
Üçnitril							
Üçnitroqliserin							
Nitroqliserin- spirtli məhlul, qatılığı 1%- dən çox 5%- dən az olan	3064	3		TAM	II	Qadağandır	5 l
Nitroquanidin quru və ya nəmli, su 20%- dən az	0282	1.1D				—"	Qadağandır
Nəmli nitroquanidin, su 20%- dən az olmayaraq	1336	4.1		TABM	I	1 kq	15 kq
Nitroquanidinnitrat	Qadağandır						
Xlorlu nitrozil	1069	2	8			Qadağandır	Qadağandır
Nitroizobutantriolüçnitrat	Qadağandır						
Quru və nəmli nitroselluloza, 30%- dən az həlledici və ya 20%- dən az su							
Nitrokrezollar	2446	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Nitrooksilollar (orto, meta- , para-)	1665	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Quru və ya nəmli Nitro- krxamal, su 20%- dən az	0146	1.1D				—"	Qadağandır
Nəmli nitrokraxmal, su 20%- dən az olmayaraq	1337	4.1		TABM	I	1 kq	15 kq
Nitrorənglər. Bax: Rənglər və s.							
Nəmləşdirilmiş nitro- mannit. Bax: Mannithek- sanitrat və s.							
Nitrometan	1261	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Nitrosidik cövhəri	0147	1.1D				—"	Qadağandır
Nəmləşdirilmiş nitrosidik- cövhəri, su 10%- dən az							
6- Nitro- 4- diazotoluolsul- foturşulu (quru)							
2- Nitro- 2- metilpropanolnitrat	Qadağandır						
T- Nitro- N- Metilqlikolamidnitrat							
Nitronaftalin	2538	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Nitropropanlar	2608	3		TAM	III	60 l	220 l
Nitrosəker (quru)	Qadağandır						
Nitrotoluidinlər (mono)	2660	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Maye nitrotoluollar	1664	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Bərk nitrotoluollar	1664	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Nitroüçxlormetan. Bax: Xlorpikrin nitrofenol (orto- , meta- , para-)	1663	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
3- Nitro- 4- Xlorbenzotüçftorid	2307	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Nitroxlorbenzol. Bax: Xlornitrobenzollar							
Nitroxloroform. Bax: Xlorpikrin							
Zəifləşdirilmiş və ya plastifləşdirilmiş nitroselluloza, kütlə üzrə tərkibində plastifləşdirilmiş maddələr 18%- dən az	0341	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Höpdurulmuş nitroselluloza kütlə üzrə spirt 25%- dən az olmadan	0342	1.3C				—"	—"
Nitroselluloza, kütlə üzrə tərkibində spirt 25%- dən az olmamalı və quru kütləsində azot 12,6%- dən çox olmamalı	2556	4.1		TABM	II	—"	15 kq
Nitroselluloza, kütlə üzrə tərkibində plastifikator 18%- dən az olmamalı, quru kütlədə azot 12,6%- dən çox olmamalı	2557	4.1		TABM	II	—"	15 kq
Nitroselluloza, tərkibində su 25%- dən az	2555	4.1		TABM	II	—"	50 kq
Plastifləşdirilmiş nitroselluloza, plastifikator 18%- dən az olmamalı	0343	1.3C					Qadağandır
Nitroselluloza tezalısan maye məhlullar, tərkibində azot 12,6%- dən çox olmamalı, nitrosellulozalar 55%- dən çox olmamalı, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olan	2059	3		TAM	II	5 l	60 l

Nitrosellüloza tezalışan maye məhlullar, (kütlə üzrə) tərkibində azot 12,6%- dən çox olmamalı, nitrosellülozalar 55%- dən çox olmamalı, ağız temperaturu 23°C- dən aşağı və 60,5°C- dən yuxarı olmayan	2060	3		TAM	II	5 l	60 l
Nitrosellüloza, su tərkibi 25%- ə qədər (TAM- 25- 40)	2063	4.1		TABM		1 kq	25 kq
Nitrosellüloza kolloidli dənə və ya topa, quru və ya nəmli, tərkibində su və ya həlledici 25%- dən az	Qadağandır						
Kolloidli nitrosellüloza nəmli parçası tərkibində spirt 25%- dən az	—"						
Quru və ya nəmli nitrosellüloza, tərkibində həlledici 30%- dən və ya su 20%- dən az							
Nitrosellüloza quru və nəmli yumaq şəklində, tərkibində spirt və ya həlledici 20%- dən az							
Quru və ya hopdurulmuş nitrosellüloza, tərkibində su (və ya spirt) 25%- dən az	0340	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Nitroetan	2842	3		TAM	III	60 l	220 l
Nitroetilen- polimer	Qadağandır						
Nitroetilnitrat	—"						
İşlənmiş nitridləşdirici turşu qarışığı. Bax: işlənmiş nitridləşdirici turşu qarışığı							
Nitridləşdirici turşu qarışığı, Bax: Nitridləşdirici turşu qarışığı							
Nonanlar	1920	3		TAM	III	60 l	220 l
Nonilüxlorsilan	1799	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Noritol	Qadağandır						
Norm- butilamin	1125	3		TAM	II	5 l	60 l
1- Aminobutan N- norm- Butiliminazol. Bax:N- norm- butilimidazol							
Norm- Butil- 4,4- bis (tretbutilperoksid) valerat, tərkibində bərk inert maddələr 52%- dən çox olmamalı	2141	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
norm- Butilzosiyanat	2485	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
norm- Butilmetakrilat	2227	3		TAM	III	60 l	220 l
norm- Butilperoksidi- karbonat. Bax: Dinorm- butilperoksidikarbonat							
norm- Butilformiat	1128	3		TAM	II	5 l	60 l
norm- Butilmetanat							
norm- butilli qarışqa turşulu efir							
norm- Butilfosfat turşusu. Bax: butilfosforlu turşu							
norm- Butilxlorformiat	2743	6.1	8	Zəhər və korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
2,5- Norbomadien	2251	3		TAM	II	5 l	60 l
Disikloheptadien							
norm- Pentaldehid	3050	3		TAM	III	60 l	220 l
norm- Qeptan	2278	3		TAM	II	5 l	60 l
norm- Butil- 4,4- di (üçdəbir- butilperoksidi) valerat texniki cəhətdən təmiz	2140	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Norm- valeraldehid. Bax: Valeraldehid							
Norm- Dekan	2247	3		TAM	III	60 l	220 l
Norm- propilasetat	1276	3		TAM	II	5 l	60 l
Propinli sirkə turşulu efir							
norm- Propilzosiyanat	2482	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
norm- Propilnitrat	1865	3		TAM	II	5 l	60 l
Azotpropil efiri							
Propil azot turşulu efir							
norm- Propilxlorformiat	2740	6.1	3	TAM, zəhər və korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
N- norm- Butilimidazol	2690	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Obetin. Bax: anisli Aldehid							
Partlayıcı maddələrin növləri, partlayışın baş verməsinə şərait yaradanlardan başqa	0190	1				Qadağandır	Qadağandır
Üzvi peroksidlərin növləri. Bax: üzvi peroksidlər. növləri k.g.							
Tərkibində sıxılmış və ya mayeləşdirilmiş qaz olan odsöndürənlər	1044	2		AQ		75 kq	150 kq
Odekalon, spirtlər. Bax: ətriyyat məhsulları, tərkibində asan alışan həlledicilər							
Odorant. Bax: Etilmerkaptan							
Azot oksidi	1660	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Azot oksidi və 4- oksidli- azotun qarışığı	1975	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
1- Aziridinil fosfin- (üç). Bax: Üç- (1- aziridinil) fosfin oksidi							
Barium oksidi	1884	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq

Dietilen oksidi. Bax: Dioksan							
İşlənmiş dəmir oksidi və ya məsaməli, dəmirdaşkömür qazı təmizlənmərkən alınmış tullantılar	1376	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Kalium oksidi	2033	8		korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Kalsium oksidi	1910	8		—"	III	25 kq	100 kq
Mezitol oksidi	1229	3		TAM	III	60 l	220 l
İzopropilidenaseton Metil oksidi. Bax: Dimetilli efir							
Natrium oksidi	1825	8		korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Natrium oksidi							
Propilen oksidi	1280	3		TAM	I	1 l	30 l
Metiloksiran							
Üçdəbir (1 - aziridinil) fosfin oksidi	2501	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Karbon oksidi	1016	2	3	TAQ və zəhər		—"	25 kq
Təmiz etilen oksidi və ya azot tərkibli	1040	2	3	TAQ və zəhər		—"	25 kq
Etilen oksidi və ikioksidi karbon qarışığı. Bax: İkioksidi karbon və etilen oksidi qarışığı və s.							
Etilen oksidi və Propilen oksidi qarışığı, tərkibində etilen oksidi 30%- dən çox olmamalı	2983	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
Oksidləşən maddələr. Bərk və maye, k.g.	1479	5.1		Oksidləş- dirici	II II	1 l 5 kq	5 l 25 kq
Gümüş oksolat (quru)	Qadağandır						
Oksalatlar, suda həll olunanlar	2449	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
4- Oksi- 4- Metilpentanon- 2, Bax: Diasetinli spirt							
Oksianilin. Bax: Aminofenol							
2- Oksiniril izoyağlı turşu. Bax: Asetonsianhidrin							
2- Oksietilanilin. Bax:2- Aniloetanol							
Oksiran. Bax: Etilen oksidi və s.							
1 - Oksi- 4- nitrobenzol. Bax: nitrofenollar							
Ərilmmiş fosfor oksibromid	2576	8				Qadağandır	Qadağandır
Karbon oksisulfid. Bax: kükürlü karbonil							
Oktadesilüçxorsilan	1800	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
3- (2- Oksietoksi)- 4- pirrolidin- 1- ilbenzodiazonlu sink xloridi	3035	4.1				—"	Qadağandır
Oktadien	2309	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
1,7- oktadin- 3,5- dien- 1,8- dimetoksi- 9- oktadesinoilli turşu	Qadağandır						
Oktanlar	1262	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
İzooktan							
Oktaftorbuten- 2							
Oktametil (sıradan)	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	20 l
Oktaftorpropan	2424	2		AQ		75 kq	150 kq
Oktaftorsiklobutan	1976	2		AQ		75 kq	150 kq
Freon C 318							
Oktilasetat. Bax: Oktilli sirkə turşulu efir							
Oktilli efir	—	9		DTY		Qadağandır	50 l
Oktilüçxorsilan	1801	8		korroziya- edici maddələr	II	—"	30 l
Oktol. Bax: Oktolit və s. Oktolit (oktol) quru və ya nəmli, kütə üzrə su 15%- dən az	0266	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Oktogen. Bax: Siklotetrametilentanitramin və s.							
Olein. Bax: Olein turşusu							
Oleum. Bax: Tüstülənən							
Sulfat turşusu							
Üzvi qalay birləşməsi maye və bərk, k.g.	2788	6.1		Zəhər (qr I və II) ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı (qr III)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 50 l 60 l 100 kq 220 l 200 kq
Susuz, dördxlorlu qalay	1827	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Beşsulu xlorlu qalay (IV)	2440	8		—"	III	25 kq	100 kq
İkixlorlu qalay	—	8		—"		5 l	100 l
Kükürd turşulu qalay (sulfat qalay)	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Xlorlu qalay. Bax: Dördxlorlu susuz qalay							
Qalaylı qaynaq. Bax: Xlorlu sink							
Fosforlu qalay	1433	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	220 l
Monofosfid qalay							
Qalay fosfidi							
Omeqa- Bromasetofenon. Bax: Bromlu fenasil							
Mis ortoarsenit. Bax: Arsen turşulu mis							
Orto- Dixlorbenzol	1591	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
1,2- Dixlorbenzol							
Maye Dixlorbenzol							

Ortofosforlu turşu. Bax: Fosfor turşusu							
Orto- ftoranilin. Bax: Ftor- anilinlər							
İşıqlandırıcı pirotexniki məmulatlar. Bax: pirotexniki, fotoışıqlandırıcı məmulatları							
Osmi anhidridi. Bax: dördoksidli osmi							
Rəngqurudan. Bax: sikkativlər, rənglər, əlifflər və s.							
Ağardıcı vasitələr və ya dərinə aşındırma üçün vasitələr. Bax: Tərkibində tezalısan mayelər olan preparatlar, k.g.							
Ağardıcı məhlul. Bax: hipoxoritlər-məhlullar							
Rezin tullantıları və ya utirezin- toz və ya dənəvər	1345	4.1	TABM	II	15 kq	50 kq	
Nəmli tikiz tullantıları, k.g.	1857	4.2			Qadağandır	Qadağandır	
Nəmli yun tullantıları	1387	4.2			—"	—"	
Yağ hopmuş pambıq tullantıları	1364	4.2			—"	—"	
Üzvi peroksidlər, k.g.	—	5.2					
Təmizləyici- maye. Bax: tərkibi tezalısan mayelər olan preparatlar, k.g.							
OT- 700	—	9	DTY		Qadağandır	250 kq	
para- Diazidobenzol	Qadağandır						
para- Dihidroksibenzol. Bax: Hidroxinon							
para- Dixlorbenzol	1592	6.1	Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq	
1,4- Dixlorbenzol para- Ksilidiazid	Qadağandır						
Paraldehid	1264	3	TAM	III	Qadağandır	200 l	
Paraasetaldehid							
2,4,6- Üçmetil- 1,3,5- Üçoksan							
DL- para- meta- 1,8dien. Bax: Dipenten							
para- Nitrozodimetilanilin	1369	4.2	Özülüşən maddələr	II	15 kq	50 kq	
Dimetilparanitrozanilin							
para- Nitrozodimetil para- üçdəbir Butiltoluol. Bax: Butiltoluollar							
para- ftoranilin. Bax: 4- Ftoranilin							
Parafin. Bax: Ağ neft							
Parakvat	—	6.1	Zəhər		Qadağandır	100 kq	
Paraformaldehid	2213	4.1	TABM	III	25 kq	100 kq	
Ətriyyat məhsulları, tərkibində tezalısan həlledicilər	1266	3	TAM	II III	15 l 60 l	60 l 220 l	
Partlayıcının işə düşməsi üçün patron (borucuq). Bax: mexanizmlərin işə düşməsi üçün patronlar							
Boş kapsullu güllə gilzləri. Bax: güllə gilzləri, boş kapsullu							
Təhlükəsiz güllələr. Bax: döyüş güllələri, boş güllələrdən başqa. (BMT0012) və ya Mexanizmlərin işə düşməsi üçün patronlar (BMT0323)							
Təhlükəsiz boş güllələr. Bax: döyüş, boş güllələri (BMT0014)							
Döyüş güllələri (təhlükəsiz güllələr) boş güllələrdən başqa	0012	1.4S	PM 1.4		Qadağandır	100 kq	
Döyüş güllələri inertli mərmilərlə	0328	1.2C			—"	Qadağandır	
Döyüş güllələri inertli mərmilərlə	0417	1.3C			—"	—"	
Döyüş güllələri inertli mərmilərlə	0339	1.4S	PM 1.4		—"	75 kq	
Döyüş güllələri partlayıcı maddələrlə	0007	1.2F			—"	Qadağandır	
Döyüş güllələri partlayıcı maddələrlə	0348	1.4F			—"	—"	
Döyüş güllələri partlayıcı maddələrlə	0412	1.4E	PM 1.4		—"	75 kq	
Döyüş güllələri partlayıcı maddələrlə	0005	1.1F			—"	Qadağandır	
Döyüş güllələri partlayıcı maddələrlə (mərmilər metal doldurma ilə)	0321	1.2E					
Döyüş güllələri partlayıcı maddələrlə (mərmilər metal doldurma ilə)	0006	1.1E			—"	—"	
Boş patronlar (təhlükəsiz boş patronlar)	0014	1.4S	PM 1.4		25 kq	100 kq	
Boş döyüş güllələri	0338	1.4C	PM 1.4		Qadağandır	75 kq	
Boş döyüş güllələri	0326	1.1C			—"	Qadağandır	
Boş döyüş güllələri	0327	1.3C			Qadağandır	Qadağandır	
Boş döyüş güllələri	0413	1.2C			—"	—"	
Partlayan güllələr. Bax: Partlatma üçün maddələr							
Göz yaşardıcı qaz güllələr. Bax: göz yaşardıcı döyüş sursatları və s.							
Alışqan üçün ehtiyat patronlar, tərkibində mayeləşdirilmiş netrorele qazlar (və analoji quruluşu, hər kütlə 65kq- dan çox olmamalı). Bax: alışqanlar, tərkibində tezalısan qaz							

Çıxarılan fənərlərin və ya mexanizmlərin, odsöndürənlərin, aviasiya katapult kreslosunun işə düşməsi üçün patronlar (sıxaclar). Bax: mexanizmlərin işə düşməsi üçün patronlar (sıxaclar)							
Mexanizmlərin işə düşməsi üçün sıxaclar	0276	1.4C		PM 1.4		Qadağandır	75 kq
Mexanizmlərin işə düşməsi üçün sıxaclar	0381	1.2C				—"	Qadağandır
Mexanizmlərin işə düşməsi üçün sıxaclar	0275	1.3C		PM		—"	75 kq
Mexanizmlərin işə düşməsi üçün sıxaclar (təhlükəsiz sıxaclar)	0323	1.4S		PM 1.4		25 kq	100 kq
Neft quyuları üçün sıxaclar	0277	1.3C				Qadağandır	Qadağandır
Neft quyuları üçün sıxaclar	0278	1.4C		PM 1.4		—"	75 kq
İşıqlandırma patronları	0050	1.3C		PM		—"	75 kq
İşıqlandırma patronları	0049	1.1G				—"	Qadağandır
Signal patronları	0312	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
Signal patronları	0405	1.4S		PM 1.4		—"	100 kq
Signal patronları	0054	1.3G		PM		—"	75 kq
İdman güllələri. Bax: Döyüş güllələri, boş güllələrdən başqa							
Reaktiv mühərriklər üçün start sıxacları. Bax: mexanizmləri işə salmaq üçün sıxaclar							
Partlayan tral patronları	0070	1.4S		PM 1.4		Qadağandır	100 kq
Pentaboran	1380	4.2	6.1			—"	Qadağandır
Pentadion- 2,4	2310	3		TAM	III	60 l	220 l
Dəmir pentakarbonil	1994	6.1	3			Qadağandır	Qadağandır
Pentametilheptan	2286	3		TAM	III	60 l	220 l
Pentanatriümüçfosfat. Bax: Üç-polifosfat natrium							
Pentanal. Bax: Valeraldehid							
Pentanitroanilin (quru)	Qadağandır						
Pentan, metil. Bax: heksanlar							
Pentan- norm və ya İzopentan	1265	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
Amilhidrid							
3- Pentanol. Bax: Amil spirtləri							
1- Pentanol. Bax: Amil spirtləri							
1- Pentanolasetat. Bax: Sirkə turşulu amil efiri							
3- Pentanon (propion). Bax: Dietilketon							
Pentaxloretan (pentalin)	1669	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 kq
Pentaxlorinitrobenzol PETN. Bax: Pentaeritrittetranitrat							
Pentaeritrittetranitrat (quru)	Qadağandır						
Pentaeritrit	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Pentaeritrittetranitrat (tetra- nitrat pentaeritrit, PETN), kütlə üzrə tərkibində parafin 7%- dən az olmamalı	0411	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Pentaeritrittetranitrat (pentaeritrittetranitrat, PETN), nəmli, kütlə üzrə su 25%- dən az olmamalı, və ya Pentaeritrittetranitrat (pentaeritrit tetranitrat PETN) desensiyaxınlaşdırılmış, kütlə üzrə fleqmatizator 15%- dən az olmamalı							
1- Penten. Bax: Amilen- norm							
Pentilamin. Bax: Amilamin							
Pentilmetanoat. Bax: Sirkə turşulu amil efiri							
Pentilnitrit. Bax: Amilnitrit							
1- Pentol	2705	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Pentolit quru və ya nəmli, kütlə üzrə su 15%- dən az	0151	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
PETN/TNT. Bax: Penylit və s.	Qadağandır						
Asetil peroksidi. Bax: Diasetil peroksidi və s. Bərk asetil peroksidi və ya məhlulu, kütlə üzrə tərkibdə 25%- dən yuxarı							
Asetilaseton peroksidi məhlulda 40%- dən çox olmamalı	2080	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Asetilbenzoil peroksidi məhlulda 45%- dən çox olmamalı	2081	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Asetilsikloheksansulfonil peroksid, 82%- dən çox nəmli, 12%- dən az su	Qadağandır						
Asetilsikloheksansulfonil peroksidi, məhlulda 32%- dən çox olmamalı	2083	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Asetilsikloheksansulfonil peroksidi, 82% çox nəmli olmamalı, su 12%- dən az olmamalı	2082	5.2				—"	—"
Asetilaseton peroksidi pastada 32%- dən çox olmayaraq, məhlulda 44%- dən aşağı olmayaraq, su 9%- dən az olmamalı, bərk inertli maddələr 11%- dən az olmamalı	3061	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Barium peroksidi	1449	5.1	6.1	Oksidləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
İki oksidli barium							
Barium peroksid							

Benzol. Bax: Peroksid, Dibenzoil peroksidi və s.							
Bərk hidrogen peroksidi. Bax: Hidrogen peroksiddli sidik cövhəri							
Hidrogen peroksidi- sulu məhlulları, tərkibi 20%- dən az və 40%- dən çox peroksid hidrogen olmamalı (lazım olduqda, sabitləşdirilmiş)	2014	5.1	8	Oksidləşdirici və korroziya- edici maddələr	II	1 l	5 l
Hidrogen peroksidi- sulu məhlulları, tərkibində peroksid hidrogen 8%- dən 20%- ə qədər (lazım olduqda, sabitləşdirmək)	2984	5.1		Oksidləşdirici	III	2,5 l	30 l
Hidrogen peroksidi- sulu məhlulu, tərkibi 40%- dən 60%- ə qədər hidrogen peroksidi (lazım olduqda sabitləşdirilmiş)	2014	5.1	8	Oksidləşdirici və korroziya- edici maddələr		Qadağandır	Qadağandır
Stabilləşdirilmiş hidrogen peroksidi və ya hidrogen peroksidi- sulu məhlulları, stabilləşdirilmiş, tərkibi 60%- dən çox hidrogen peroksidi	2015	5.1	8	Oksidləşdirici və korroziya- edici maddələr		—"	—"
Hidrogen peroksidinin qatılığı 40%- dən çox						—"	—"
Peroksid 1- hidroksi- 1- hidro- peroksid sikloheksil və peroksid di- (1- hidroksisiklo- heksil) qarışığında. Bax: Peroksid (peroksidlər) sikloheksanon (BMT 2117, 2119)							
Peroksid- 1- hidroksi- 1- hidroperekidsikloheksil texniki təmiz. Bax: Peroksid (peroksidlər) sikloheksanol (BMT 2117, 2119)							
Dekanoil peroksidi. Bax: texniki təmiz didekanoil peroksidi							
Diasetil peroksidi, məhlulda 27%- dən çox olmamalı (dimetilfolat və ya başqa fleqmatizator)	2084	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Diaseton spirtinin peroksidi, məhlulda 57%- dən çox, tərkibi 9%- dən çox hidrogen peroksid 26%- dən az diasetin spirti və 9%- dən az su, ümumi tərkibdə aktiv oksigen 10%- dən çox olmamalı	Qadağandır						
Diaseton spirtinin peroksidi, məhlulda 57%- dən çox olmamalı, tərkibi 9%- dən çox peroksid hidrogen olmamalı, diaseton spirti 26%- dən az olmamalı və su 9%- dən az olmamalı, ümumi tərkibdə aktiv oksigen 10%- dən çox olmamalı	2163	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Dibenzoil peroksidi, 77%- dən çox, 95%- dən az su ilə	2088	5.2				—"	—"
Dibenzoil peroksidi, su 72%- dən çox olmamalı	2087	5.2		Üzvi peroksid	II	10 kq	25 kq
Dibenzoil peroksidi, su 77%- dən çox olmamalı	2090	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Dikumil peroksidi, tərkibində peroksid və ya məhlul 96%- dən çox olmamalı, tərkibində ağırlaşdırıcı 50%- dən az olmamalı	1527	5.2		Oksidləşən maddə	II	1 kq	1 kq
Dikumilperoksidi							
Dibenzoil peroksidi, tərkibində bərk inertli maddələr 30%- dən az, 52%- dən çox olmamalı	2089	5.2		Üzvi peroksid	II	10 kq	25 kq
Texniki təmiz dibenzoil peroksidi və ya 52%- dən çox bərk inertli maddələrlə olan dibenzoil peroksidi	2085	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Peroksid di- (1- hidroksisiklo- heksil) texniki təmiz	2148	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Texniki təmiz didekanoil peroksidi (dekanoil peroksidi)	2120	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Peroksid di- 2,4- Dixlorbenzoil, 75%- dən çox su ilə	Qadağandır						
Peroksid di- 2,4- dixlorbenzoil (peroksidi- 2,4- dixlor- benzoil), 52%- dən çox olmamalı məhlulda	2139	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Peroksid di- 2,4- dixlorbenzoil (peroksidi- 2,4- dixlor- benzoil), pasta 52%- dən çox olmamalı	2138	5.2		Üzvi peroksid	II	10 kq	25 kq
Peroksid di- 2,4- dixlorbenzoil (- 2,4- dixlorbenzoil peroksidləri, 75%- dən çox su ilə olmamalı	2137	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Diizobutil peroksidi məhlulda 52%- dən çox olmamalı	2182	5.2		Üzvi peroksid	II	Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz dikumil peroksidi və ya dikumil peroksidi bərk inertli maddələrlə	2121	5.2		Üzvi peroksid	II	10 kq	25 kq
Dilauril peroksidi, suda sabit parçalanması 42%- dən çox olmamalı	2893	5.2		Üzvi peroksid	II	10 l	25 l
Texniki təmiz peroksid. Dilauoil peroksidi	2124	5.2		Üzvi peroksid	II	10 kq	25 kq

Peroksid di- norma- nonanoil texniki təmiz	2130	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Texniki təmiz peroksid di- norm-oktanoil (oktanoil peroksidi)	2129	5.2				—"	—"
Diproionil peroksidi məhlulda 28%-dən çox	Qadağandır						
Diproionil peroksidi məhlulda 28%-dən çox olmamalı	2132	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Disuksinilli peroksid turşusu, suda qatılıq 72%-dən çox olmamalı	2962	5.2				—"	—"
Disuksinilli peroksid turşusu, texniki təmiz	2135	5.2	E			—"	—"
Texniki təmiz peroksid di- tret- butil	2102	5.2	3	Üzvi peroksid və TAM	II	1 l	5 l
Peroksid di- (3,5,5- üçmetil heksanoil) (peroksid izononanoil) məhlulda və ya texniki təmiz. Peroksid di- (3,5,5- üçmetil heksonoil) izononanoil peroksidi)	2128	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Peroksid. 2.4 dioxlorbenzoil. Bax: Peroksid di- 2,4- dioxlorbenzoil və s.							
Peroksid di- 4- xlorbenzoil, su ilə 75%-dən çox olmamalı	2113	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Peroksid di- 4- dioxlorbenzoil, pasta- 52%-dən çox olmamalı	2114	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Peroksid- di- 4- xlorbenzoil, məhlulda 52%-dən çox olmamalı	2115	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Peroksid izononanoil. Bax: Peroksid di- (3,5,5- üçmetil heksanoil) və s.							
Kalium peroksid	1491	5.1		Oksidləşdirici	I	Qadağandır	15 kq
Kalium peroksidi							
Kalsium peroksidi	1457	5.1		Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
iki oksidli kalsium							
Kalsium peroksidi							
Lauroil peroksidi: Quru, nəmli, 30%-dən az su nəmli, su 30%-dən az olmamalı	1530	5.1		Oksidləşdirici		1 kq	10 kq
Dilauroil peroksidi							
Litium peroksidi	1472	5.1		Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
Litium peroksidi							
Maqniyum peroksidi	1476	5.1		Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
ikioksidli maqniyum							
Maqniyum peroksidi							
Marqans peroksidi	—	5.1		Oksidləşdirici	II	Qadağandır	50 kq
ikioksidli marqans							
Metilizobutilketon peroksid, məhlulda əks: detonasiya və alışma əleyhinə aşqarlar ilə 62%-dən çox olmamalı və ya peroksid metilizobutilketon 20% metilizobutilketon və 20% əks detonasiyalı və alışma əleyhinə aşqarlar ilə 62%-dən çox olmamalı	2126	5.2	I	Üzvi peroksid	I	1 l	5 l
Metiletiketone peroksidi (peroksidlər), məhlulda 50%-dən çox olmamalı, tərkibində sərbəst oksigen 10%-dən çox olmamalı	2563	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Metiletiketone peroksidi (peroksidlər) məhlulda 50%-dən çox olmamalı, tərkibində sərbəst oksigen 10%-dən çox olmamalı	2550	5.2		Üzvi peroksid	I	1 l	5 l
Metiletiketone peroksidi (peroksidlər) diizobutil- nilonatda 8,2%-dən çox olmayan sərbəst oksigenlə 40%-dən çox olmamalı	3068	5.2	I	Üzvi peroksid		1 l	5 l
50%-dən çox metiletiketone peroksidi (peroksidlər)	Qadağandır						
Məhlulda 60%-dən çox olmayan metiletiketone peroksidi (peroksidlər)	2127	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Məhlulda 67%-dən çox olmayan metilsikloheksanon peroksidi (peroksidlər)	3046	5.2				—"	—"
Sidik cövhəri peroksidi. Bax: hidrogenli peroksid sidik cövhəri							
Natrium peroksid	1504	5.1		Oksidləşdirici	I	Qadağandır	15 kq
Natrium peroksidi							
ikioksidli natrium							
Natrium binoksid							
Natrium superoksidi							
Qeyri- üzvi peroksidlər	1483	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Norm- oktanoil peroksid. Bax: Peroksid di- norm- oktanoil texniki təmiz							
Üzvi peroksidlər- nümunələr	2255	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üzvi peroksidlər- böyük miqdarda problemlər	2899	5.2				—"	—"
Üzvi peroksidlər- qarışıqlar	2756	5.2				—"	—"
Üzvi peroksidlər. Bax: üzvi peroksidlərin konkret adları							
Peroksid para- xlorbenzoil. Bax: Peroksid di- 4- xlorbenzoil və s.							
Pelarıqonil peroksidi. Bax: Peroksid di- norm- nonanoil texniki təmiz							
Propionil peroksidi. Bax: Dipropionil peroksidi							

Qurğuşun peroksidi. Bax: İkioksikli qurğuşun							
Stronsium peroksidi	1509	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Stronsium peroksid							
ikioksikli stronsium							
Üçdə bir- butil peroksidi. Bax: texniki təmiz di- tret- butil peroksidi							
Texniki təmiz üçdə bir- butilkumil peroksidi	2091	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Üçdə bir- butilizopropilbenzol peroksidi- məhlulunun tərkibi 60%-dən çox olmamalı	Qadağandır						
Üçdə bir- butilizopropil- benzol peroksidi- məhlulunun tərkibi uçucu olmayan həlledicidə 60%-dən çox olmamalı	1880	5.2		Üzvi peroksid	I	1 l	1 l
Üçdə bir- dibutil peroksidi- məhlulunun tərkibində 60%-dən çox olmamalı	1882	5.2		—"	I	1 l	1 l
Üçdə bir- butil peroksidi- məhlulunun tərkibində 60%-dən yuxarı	Qadağandır						
Sikloheksanon peroksidi (peroksidlər), həlledicidə 72%-dən çox olmamalı, aktiv oksigen 9%-dən çox olmamalı	2118	5.2	I	Üzvi peroksid	I	1 l	5 l
Sikloheksanon peroksidi (peroksidlər) 72%-dən çox olmamalı, pasta kimi aktiv oksigen 9%-dən çox olmamalı	2896	5.2	I	—"	II	1 kq	5 kq
Sikloheksanon peroksidi (peroksidlər) (peroksid- 1- hidrogen- 1- hidroperoksidi- sikloheksil texniki təmiz və ya peroksid 1- hidroksi- 1- hidroperoksidsikloheksil və peroksid di- (1- hidro- ksisikloheksil qarışığında) 90%-dən çox su ilə 10%-dən az	2117	5.2	E I			Qadağandır	Qadağandır
Sikloheksanon peroksidi (peroksidlər) (1- hidroksi- 1- hidroperoksidsikloheksil peroksidi, texniki təmiz və ya 1- hidroksi- 1- hidroper- oksidsikloheksil peroksidin di- (1- hidroperoksi sikloheksil) peroksidi ilə qarışığı, su 90%-dən çox olmamalı	2119	5.2	I	Üzvi peroksid	I	1 kq	5 kq
Sikloheksan peroksidi qatılıq 85%-dən yuxarı	Qadağandır						
Sink peroksidi	1516	5.1		Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
İkioksikli sink							
Sink peroksidi							
Etilmetilketon peroksidi, tərkibi 60%-dən çox	Qadağandır						
Etilmetilketon peroksidi. Tərkibində fleqmatizator 40%-dən az olmamalı	1529	5.1		Oksidləşdirici		Qadağandır	1 kq
Metiletilketon peroksidi							
Kəhraba turşulu peroksid. Bax: Disuksinil turşulu peroksidlər							
Natrium perkarbonatlar	2467	5.1		Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Barium permanqanat. Bax: Marqans turşulu barium							
Qeyri- üzvi permanqanatlar (daşınması qadağan edilən ammonium permanqatdan başqa)	1482	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Siyahıda adlandırılmayan qeyri- üzvi marqan turşulu duzlar							
Peroksid turşuları	—	5.1		Oksidləşdirici	II	1 kq	50 kq
Kalsium peroksidi. Bax: Kalsium peroksidi							
Barium peroksidi. Bax: barium peroksidi							
Ammonium persulfat. Bax: Sulfat turşusu əsasında Ammonium							
Kalium persulfat. Bax: Sulfat turşusu əsasında kalium							
Perftor- 2- buten. Bax: Oktaftorbuten- 2							
Perftorpropan. Bax: oktaftorpropan							
Diazonium perxlorat (quru)	Qadağandır						
Qeyri- üzvi perxloratlar	1481	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Perxloratlar. Bax: Xlorid turşularının duzları							
Perxlorbenzol. Bax: Heksaxlorbenzol							
Maye sürməli perxlorid. Bax: beş xlorlu sürmə- məhlulu							
Perxlorometan. Bax: dördxlorlu karbon							
Perxlorometilmerkantan	1670	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	30 l
Perxlormetantiol							
Tiokarbonil tetraxlorid							

Perxlorsiklopentadien. Bax: Heksaxlorsiklopentadien							
Perxloretlen. Bax: tetraxloretlen							
Perxloretan. Bax: Heksaxloretan							
Ammonium perxlorat. Bax: xlor turşulu ammonium							
Dəmir perxlorid. Bax: xlorlu dəmir							
Maye, tezalısan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı	3021	3	6.1	TAM və zəhər	I II	Qadağandır —"	30 l 60 l
Maye, tezalısan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	2903	6.1	3	Zəhər (qr I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Maye, zəhərli pestisidlər	2902	6.1		Zəhər (qr. I və I I) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Mistərkibli. Tezalısan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olanlar	2776	3	6.1	TAM və zəhər	I II	Qadağandır —"	30 l 60 l
Mistərkibli maye. Zəhərli pestisidlər	3010	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Mistərkibli. Maye, tezalısan. Zəhərli pestisidlər. Alışma temperaturu 23°C - dən aşağı olmayanlar	3009	6.1		—"	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Mistərkibli, bərk, zəhərli pestisidlər	2775	6.1		—"	I II III	Qadağandır —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Arsen tərkibli maye, tezalısan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olanlar	2760	3	6.1	TAM və zəhər	I II	Qadağandır —"	30 l 60 l
Arsentərkibli maye, zəhərli, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	2993	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Arsentərkibli maye, zəhərli pestisidlər	2994	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Arsentərkibli bərk, zəhərli pestisidlər	2759	6.1		—"	I II III		50 kq 100 kq 200 kq
Alüminium fosfidləri əsasında pestisidlər	3048	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	15 kq
Ditiokarbonatların əsasında maye, zəhərli, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	3005	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	—" —" —"	30 l 60 l 20 l
Ditiokarbonatlar əsasında maye, zəhərli pestisidlər	3006	6.1		—"	I II III	—" —" —"	30 l 60 l 220 l
Ditiokarbonatların əsasında bərk, zəhərli pestisidlər	2771	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Karbonatların əsasında maye, zəhərli, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	2991	6.1	3	—"	I II III	—" —" —"	30 l 60 l 220 l
Ditiokarbonatların əsasında maye, tezalısan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olan	2772	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	30 l 60 l
Karbonatların əsasında maye, tezalısan, zəhərli pestisidlər	2992	6.1		Zəhər (qr I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	—" —" —"	30 l 60 l 220 l
Karbonatların əsasında maye, tezalısan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23° C - dən aşağı olan	2758	3	6.1	TAM və zəhər	I II	Qadağandır —"	30 l 60 l
Karbonatların əsasında bərk, zəhərli pestisidlər	2757	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Triazin əsasında maye, zəhərli, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	2997	6.1	3	—"	I II III	—" —" —"	30 l 60 l 220 l

Triazin əsasında maye, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olan	2764	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Triazin əsasında maye, zəhərli pestisidlər	2998	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Triazin əsasında bərk, zəhərli pestisidlər	2763	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Fenilsidikcövhəri əsasında maye, tezalışan, zəhərli pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olan	2768	3		TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Fenilsidikcövhəri əsasında maye, zəhərli, tezalışan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3001	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Fenilsidikcövhəri əsasında maye, zəhərli pestisidlər	3002	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	301 601 220 l
Fenilsidikcövhəri əsasında bərk zəhərli pestisidlər	2767	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Fenoksibirləşmələri əsasında maye, zəhərləyici, tezalışan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	2999	6.1	3	—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Fenoksibirləşmələri əsasında maye, tezalışan. Zəhərləyici pestisidlər, alışma temperaturu, 23°C- dən aşağı	2766	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Fenoksibirləşmələri əsasında maye, zəhərləyici pestisidlər	3000	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Fenoksibirləşmələri əsasında bərk, zəhərləyici pestisidlər	2765	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Üzvi qalay maye, tezalışan, zəhərləyici pestisidlər	2787	3		TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Üzvi qalay maye, zəhərləyici, tezalışan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	3019	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	301 601 220 l
Üzvi qalay maye, zəhərli pestisidlər	3020	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Üzvi qalay bərk, zəhərli pestisidlər	2786	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Benzoy turşusunun maye, tezalışan, zəhərləyici törəmələri- pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı	2770	3		TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Benzoy turşusunun maye, tezalışan, zəhərləyici törəmələri- pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3003	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Benzoy turşusunun maye, zəhərləyici törəmələri- pestisidlər	3004	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Benzoy turşusunun bərk zəhərləyici törəmələri- pestisidlər	2769	6.1		—"	I II	—" —"	50 kq 100kq 200 kq
Dipiridilin maye, tezalışan, zəhərləyici törəmələri- pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı	2782	3	6.1	TAM və zəhər	I II	Qadağandır —"	301 601
Dipiridilin maye, tezalışan, zəhərləyici törəmələri- pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3015	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Dipiridilin maye, zəhərləyici törəmələri- pestisidlər,	3016	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər dipiridilin bərk zəhərləyici törəmələri	2781	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Pestisidlər- kumarinin maye, tezalışan, zəhərləyici törəmələri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3024	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601

Pestisidlər- kumarinin maye, tezalısan, zəhərləyici törəmələri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3025	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər- kumarinin maye, zəhərləyici törəmələri	3026	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər- kumarinin bərk, zəhərləyici törəmələri	3027	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Pestisidlər- nitrofenolun maye, zəhərləyici, tezalısan törəmələri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3013	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər- nitrofenolun maye, zəhərləyici, tezalısan törəmələri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	2780	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Pestisidlər- nitrofenolun maye, zəhərləyici törəmələri	3014	6.1		Zəhər (qr I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər- nitrofenolun bərk zəhərləyici törəmələri	2779	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200kq
Pestisidlər- ftolimidin maye, zəhərləyici, tezalısan törəmələri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olan	2774	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Pestisidlər- ftalimidin maye, zəhərləyici, tezalısan törəmələri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3007	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər- ftalimidin maye, zəhərləyici törəmələri	3008	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Pestisidlər- ftalimidin bərk, zəhərləyici törəmələri	2773	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Civə tərkibli maye zəhərləyici, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3011	6.1	3	—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Civə tərkibli maye zəhərləyici, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C	2778	3		TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Civə tərkibli bərk zəhərləyici pestisidlər	3012	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Civə tərkibli bərk zəhərləyici pestisidlər	2777	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Bərk, zəhərləyici pestisidlər	2588	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Sıxılmış qazla olan zəhərli pestisidlər. Bax: Aerozollar							
Üzvi fosforlu, maye, zəhərli, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı	2784	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601
Üzvi fosforlu, maye, zəhərli, tezalısan pestisidlər, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	3017	6.1	3	Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	301 601 220 l
Bərk, zəhərli, üzvi fosfor pestisidləri	2783	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Maye zəhərli, üzvi fosfor pestisidlər	3018	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Maye, zəhərli, tezalısan üzvi xlor pestisidləri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan	2995	6.1	3	—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Maye, zəhərli, tezalısan üzvi xlor pestisidləri, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı	2762	3	6.1	TAM və zəhər	I II	—" —"	301 601

Maye, zəhərli, üzvi xlor pestisidləri	2996	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II	—" —"	301 601
Bərk, zəhərli üzvi xlor pestisidləri	2761	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Dəmiryolu partlayıcı petardları	0193	1.4S		PM 1.4		—"	100 kq
Dəmiryolu partlayıcı petardları	0192	1.1 G				—"	Qadağandır
Petrol. Bax: mühərrik benzini							
Nafta petroley. Bax: Liqroin							
Petroley rafinat. Bax: distilləedilmiş neftlər							
Maye petroley qazı. Bax: sıxılmış petroley qazları							
Petroley efiri. Bax: Petroley spirti							
Pival. Bax: Pindon							
Xlorlu pivalil. Bax: Üçmetilasetilxlorid							
Pikromid. Bax: Üçnitroanilin							
Pikolinlər	2313	3		TAM	II	5 l	60 l
Qurğuşun pikrat (quru)	Qadağandır						
Nikel pikrat	—"						
Pikrilxlorid. Bax: üçnitroxlorbenzol							
Pikrit. Bax: Nitroquanidin və s.							
Gümüş pikrat (quru)	Qadağandır						
Quru və ya nəmli pikrilxlorid, tərkibində su 10%-dən az	—"						
Pimelinketon. Bax: Sikloheksanon							
Maye pindon	2472	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Bərk pindon	2472	6.1		—"	III	—"	200 l
Piperazin	2579	8		korroziya-edici maddələr	III	25 kq	100 kq
Piperidin	2401	3		TAM	II	5 l	60 l
Piridin	1282	3		TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Piridin perxlorat	Qadağandır						
Piridin əsasları	—	8		Korroziyalı maddələr		1 l	10 l
Xlorlu piroksulfuriya	1817	8		—"	II	1 l	30 l
Disulfurilxlorid							
Xlorlu disulfurid							
Pirosulfat turşulu xloranhidrid							
Pioksilin pambıq	Qadağandır						
Pioksilin - plastmas. Bax: Selluloid							
Pioksilinli həlledici. Bax: tezalıxan mayelər							
Pioksilin- məhlul. Bax: Nitroselluloza (BMT 2059 və 2060)							
Pioksilin sement. Bax: yapışqan və s.							
Piramin	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Pirit. Bax: kükürlü kolçedan							
Piroqalol	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Pirokatexin (texniki pirokatexin)	—	4		TABM	I	1 kq	100 kq
Pirrolidin	1922	3		TAM	II	5 l	60 l
Piroforlu maye maddələr	2845	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Piroforlu bərk maddələr	2846	4.2				—"	—"
Nitroselluloz əsasında özütəlxən plastmaslar	2006	4.2				—"	—"
Oyuncaq pistonlar (barıt doldurması ilə)	—	1.4S		PM 1.4		25 kq	100 kq
Pasta, list və ya ekstraktlaşdırılmış yapışqan maye şəklində plastmas qəlibə yararlı material	—	9		DTY	III	100 kq	200 kq
Flüorit. Bax: ftorlu kalsium							
Polialkaminlər. Bax: Alkil- aminlər və s.							
Ammonium polivanadat	2861	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Polivinilbutiral - toz	—	4.1		TABM		1 kq	10 kq
Polivinilbutiral (yapışqan) - məhlul	—	3		TAM	II	2,5 l	200 l
Ammonium polisulfid- məhlul	2818	8	6.1	korroziya-edici maddələr və zəhər	II	Qadağandır	30 l
Polistirol	—	9		DTY		1 kq	50 kq
Polixloridifenillər	2315	9		DTY	II	100 l	220 l
Polixlorbutanlar- 80	—	6.1		Zəhər	III	Qadağandır	100 l
Polietilenqlikol	—	9		DTY		1 l	20 l
Poliefirkarbonadipinat	—	4.1		TABM		Qadağandır	50 kq
Tüstüsüz barıt	0161	1.3C				—"	Qadağandır
Tüstüsüz barıt	0160	1.1C				—"	—"
Barıt briketlərdə (kərpic şəklində) nəmli, kütlə üzrə su 35%-dən az olmamalı	0159	1.3C				Qadağandır	Qadağandır
Barıt briketlərdə nəmli, kütlə üzrə spirt 17%-dən az olmamalı	0433	1.1C				—"	—"
Dənavər və ya toz şəklində tüstülənən (qara) barıt	0027	1.1D				—"	—"
Preslənmiş tüstülənən (qara) barıt və ya şəşkilərdə tüstülənən (qara) barıt	0028	1.1D				—"	—"

Barıt doldurmaları. Bax: oyuncaq pistonlar							
Barıt pasta. Bax: barıt briketlərdə və s.							
Potaş. Bax: Karbon turşulu kalium							
Minaların, lakların, rənglərin, əlifflərin və s. təmizlənməsi üçün tərkibi tezəlişən mayelər olan preparatlar; - mayelərin kənar edilməsi, bərpası və ya qatılması (zəiflədilməsi); - dərilərin donmasına qarşı və ya aşılması, hamarlanması, vulkanizasiyası üçün dərmanların hazırlanması	1142	3		TAM	II	5 l	6 l
Preparat AB	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	20 kq
Preparat 23T (Forbiat)	—	6.1		Zəhər		—"	20 kq
Preparat KEM	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	20 kq
Preparat NİYİF- 100 və onun bərk, maye qarışığı və ya sıxılmış qaz halında	1668	6.1		Zəhər		—"	20 kq
Metilparation							
Paration							
Prazeodim oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Prazeodim oksidi- konsentrat	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Təbii qazlar (yüksek tərkibli metan). Bax: Metan və s.							
Mühərrik yanacağı üçün antidetonasiya edici aşqarlar	1649	6.1	3	Zəhər və TAM	I	Qadağandır	30 l
Qurğuşun alkoller							
Etil mayesi							
Tetrametilqurğuşun							
Tetraetilqurğuşun							
Prima. Bax: zəhərləyici aerözollar. Sınıf 6							
Bərk alıxdırıcı- cihazlar, tərkibində tezəlişən maye	2623	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
İnqibirləşdirilmiş propadien	2200	2		TAQ		Qadağandır	150 kq
Propadienin metilasetilli qarışığı. Bax: sabitləşmiş metilasetilen və propadien qarışığı							
Propanal. Bax: propionlu aldehid							
2- Propanon. Bax: Aseton							
Aseton.Propan	1978	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Dimetilmetan							
Norm- Propanol	1274	3		TAM	II	5 l	60 l
Propilli spirt							
Propilli spirt norması							
Etil karbinol							
Propantiollar	2402	3		TAM	II	5 l	60 l
Propen. Bax: Propilen							
Propenat. Bax: Akrolein							
Propennitril. Bax: Akriilonitril							
Norm- Propil benzol	2364	3		TAM	III	60 l	260 l
1.2- Propilendiam	2258	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
İnqibirləşdirilmiş propilenimin	1921	3		TAM	I	1 l	30 l
Propilen- tetramer	2850	3		TAM	III	60 l	220 l
Normal propilasetat. Bax: sirkə turşulu propilli efir							
Propilaldehid. Bax: propilli aldehid.							
Propilamin	1277	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
1- Aminopropan							
Monopropilamin							
Normal propil asetat. Bax: Sirkə turşulu propilli efir							
Propilen	1077	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Propen							
Propilen və ya mayeləşmiş petroley qazı. Bax: mayeləşmiş petroley qazları							
İkixlorlu propilen Xlorlu propilen	1279	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
1,2- Dixelorpropan							
Propilenxlorhidrin	2611	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Propilenqlikol (propandiol)	—	9		DTY		1 kq	20 kq
Propilenaldehid. Bax: krotonlu aldehid							
İnqibirləşdirilmiş propilen oksidi	1280	3		TAM		Qadağandır	20 l
Metiloksiran							
1.2 Eposipropan							
Propilenli aldehid	1143	3		TAM		Qadağandır	100 l
İnqibirləşdirilmiş krotonlu aldehid							
Krotonlu aldehidi							
2- Butenol							
Propilenamin	Qadağandır						
Yağlı materiallar	—"						
Propilmerkaptan. Bax: propanatiollar							
Propilüxlorosilan	1816	8		Korroziya edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Propilformiatlar	1281	3		TAM	II	5 l	60 l
Qarışqa turşulu propilli efir							

Xlorlu propil	1278	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Propil etilen	1108	3		TAM	II	—"	20 kq
1- Penten							
Propil. Bax: Alilen							
Xlorlupropionil	1815	3	8	TAM və korroziya maddələr	II	1 l	5 l
Xlorlu propanoil							
Propion turşulu xloranhidrid							
Propionitril	2404	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Protars (Arsenli preparat)	—	6.1		Zəhər		—"	10 kq
Pseudokumol	—	3		TAM		—"	200 l
London purpuru	1621	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Beşoksidli əridilməmiş vanadium	2862	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Vanadium anhidridi							
Beşkükürlü sürmə. Bax: tezalısan bərk maddələr							
Beş oksidli arsen	1559	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Arsenil anhidrid							
Arsen oksidi							
Arsenin oksidi							
Beşoksidli fosfor	1807	8		korroziya-edici maddələr		15 kq	50 kq
Fosfor anhidridi							
Beştorlu brom							
Beşxlorlu arsen. Bax: üçxlorlu arsen							
Rəng və ya yağları aparan maye təmizləyicilər	1850	3	8 6.1	TAM və zəhər	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Qıcıqlandırıcı amillər. Bax: gözyaşardıcı qazqıcıqlandırıcı maddələr və s.							
Raket mühərrikləri. Bax: raket mühərrikləri							
"Veri" siqnal raketi. Bax: siqnal güllələri							
Döyüş başlıqsız raketlər	0183	1.3C				Qadağandır	Qadağandır
İp atmaq üçün raketlər	0238	1.2G				—"	—"
İp atmaq üçün raketlər	0240	1.3G		PM		—"	75 kq
İp atmaq üçün raketlər	0453	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
Maye yanacaqda doldurulmuş raketlər, dağıdıcı maddələrlə	0397	1.1J				—"	Qadağandır
Maye yanacaqda doldurulmuş raketlər, dağıdıcı maddələrlə	0398	1.2J				—"	—"
Dağıdıcı maddələrlə olan raketlər	0180	1.1F				—"	—"
Dağıdıcı maddələrlə olan raketlər	0181	1.1E				—"	—"
Dağıdıcı maddələrlə olan raketlər	0182	1.2E				—"	—"
Dağıdıcı maddələrlə olan raketlər	0295	1.2F				—"	—"
Atılan maddələrlə olan raketlər	0436	1.2C				—"	—"
Atılan maddələrlə olan raketlər	0437	1.3C				—"	—"
Atılan maddələrlə olan raketlər	0438	1.4C		PM 1.4		Qadağandır	75 kq
Ammonium gübrəsinin məhlulu, tərkibi sərbəst ammoniyak	1043	2		AQ		Qadağandır	150 kq
Ağ turşulu məhlul. Bax: ftorlu hidrogen turşusu qarışığı							
Üçyodlu arsen və ikiyodlu civa məhlulu. Bax: maye arsen birləşmələri							
Deqazasiya məhlulları (Benzin əsasında DM)	—	3		TAM		Qadağandır	2000 l
Ammonium suyu əsasında deqazasiya məhlulları	—	8		korroziya-edici maddələr		5 l	100 l
Rorbax məhlulu (civə- barium yodu	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 l
Tezalısan zəhərləyici həlledicilər. Bax: tezalısan zəhərləyici mayələr							
Tezalısan həlledicilər. Bax: tezalısan mayələr							
Yanıqları kənar etmək üçün maye həlledicilər	1132	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Plastmas həlledicilər. Bax: tezalısan mayələr							
Tetrastilditiopirofosfatın qaz ilə və yaxud tetraetilditiopirofosfatın qazla qarışığının məhlulları	1703	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Reaktiv yanacaqlar. Bax: turbin mühərrikləri üçün aviasiya yanacağı							
Start reaktiv sürətləndirici. Bax: paket mühərrikləri							
Regenerativ preparatlar və regenerasiya vasitələri (patronlar, lövhələr və s.)	—	5.1		Oksidləşdirici	I	Qadağandır	100 kq
Alüminium rezinatu	2715	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Kalsium rezinatu	1313	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Əridilmiş kalsium rezinatu	1314	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Çökdürülmüş kobalt rezinatu	1318	4.1		TABM	III	Qadağandır	100 kq
Kobaltlı kanifol							
Kobalt duzunun qatran turşusu							
Marqans rezinatu	1330	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Sink rezinatu	2714	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Rezinatlar. Bax: sikkativlər, rənglər və ya əlifflər							
Rezorsin. Bax: Rezorsinol							

Rezorsinol	2876	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Rele- detonatorlar. Bax: detonatorlar							
Şüşə lifin təmir dəstləri. Bax: poliefirli qatran dəstləri							
Riqolen. Bax: mayələşdirilmiş karbohidrogen qazları və s.							
RSB. Bax: Polixlor- difenillər							
Civə qazotronları. Bax: sənaye məmulatlarının tərkibində civə							
Civə birləşmələri. Bax: Civə birləşmələri və s.							
Civə	2809	8		korroziya- edici maddələr	I	2,5 l	2,5 l
Azot turşulu civə (I)	1627	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə nitrati (I)							
Asetat civə	1629	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Sirkə turşulu civə							
Amidoxlorlu civə	—	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	10 kq
Azot turşulu civə (II)	1625	6.1		—" —	II	—" —	100 kq
Civə nitrati (II)							
Civə Asetilid	Qadağandır						
Benzoy turşulu civə (II)	1631	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə benzoat (II)							
Qlyukon turşulu civə (II)	1637	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə qlyukonat (II)							
İkixlorlu civə. Bax: xlorlu civə							
Yodlu civə- məhlul (II)	1638	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Civə yodid							
Yodlu civə							
Bərk yodlu civə	1638	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Yodlu civə su bazalı, ammonium bazalı (Millon əsasında yodid)	Qadağandır						
Bromlu civə	1634	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə bromidlər							
Civə bromid							
Bromlu civə							
İkibromlu civə							
İkili əvəzəndirilmiş arsen turşulu civə (II) (orto)	1623	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə Arsenat (II)							
Nuklein turşulu civə	1639	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə nukleat							
Desensiyaxımlaşdırılmış oksisianistli civə	1642	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Oksisianid civə							
Olein turşulu civə (II)	1640	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə omat (II)							
Pirosulfat civə	1633	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə oksidi	1641	6.1		Zəhər	II	—" —	100 kq
Oksid civə							
Rodanlı civə (II)	1646	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Tiosionat civə (III)							
Tiosmen turşulu civə							
Rodanit civə							
Salisil turşulu civə	1644	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Salisilat civə							
Kükürd turşulu civə (II)	1645	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə sulfat (II)							
Kükürd turşulu civə	1628	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə sulfat (II)							
Sənaye məmulatlarında olan civə	2809	8		korroziya- edici maddələr	I		
Birləşmələr tərkibində olan civə. Bax: Civə birləşmələri və s.							
Kükürdlü civə (kinovar)	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Xlorlu civə	1624	6.1		Zəhər	II		100 kq
İkixlorlu civə							
Xlorlu civə							
Sulema							
Civə xloridi							
Sionistli civə (II)	1636	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Civə sianid							
Rubidium	1423	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Tüfəng üçün bərt. Bax: tüstüsüz bərt (BMT 0160)							
Əl ilə siqnal qurğusu. Bax: əl ilə siqnal qurğuları							
Möhkəmləşdirilməmiş balıq unu (balıq tullantıları)	1374	4.2		Özüləşən maddələr	II	15 kq	50 kq
Litiumlu batareyaların və pirotexniki maddələrin təhlükəsizliyini təmin edən qurğularla təchiz olunmuş əl çamadanları	Qadağandır						
Özü reaksiyaya girən maddələr (olifatik azo- birləşmələri, aromatik sulfhidrozid, N- nitraza birləşmələri diazonlu duzlar), nümunələr	3031	4.1				Qadağandır	Qadağandır

Özü reaksiyaya girən maddələr (olifatik azo- birləşmələri, aromatik sulfhidrozinlər, N- nitroza birləşmələri diazonlu duzlar): proplar, k.g nümunələr, k.g	3032 3031	4.1				—"	—"
Özüyeriyən nəqliyyat vasitəsi. Bax: özüyeriyən nəqliyyat vasitələri							
Samarium oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Samarium- küləçələr	—	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir		15 kq	50 kq
Saxaroza- oklonitrat (quru)	Qadağandır						
Partlama üçün qeyri elektrik detonatorların yığılması	0360	1.1B				Qadağandır	Qadağandır
Partlama üçün qeyri elektrik detonatorların yığılması	0361	1.4B		PM 1.4		—"	75 kq
Avtomobil və dəmir yolu üçün işıq siqnalları	—	4.1		TABM		15 kq	50 kq
Işıq saçan aviabombalar. Bax: işıqsaçan aviabombalar							
Qaz şamları (sveçi). Bax: alışqanlar və s.							
Gözyaşardıcı qaz şamları	1700	6.1	4.1	Zəhər və TABM	II	Qadağandır	50 kq
Istehkamçı kibritləri. Bax: istehkamçı kibritləri							
Azot turşulu qurğuşun	1469	5.1	6.1	Oksidləşdirici və zəhər	II	Qadağandır	25 kq
Qurğuşun nitrat							
Üçqat əvezədimiş arsen turşulu qurğuşun (orto)	1617	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100kq
Üçqat əvezədimiş arsenləşdirici turşulu qurğuşun	1618	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Nitrozirsinat qurğuşun (quru)	Qadağandır						
Azid qurğuşun							
İkioksidlili qurğuşun	1872	5.1		Oksidləşdirici		Qadağandır	50 kq
Qurğuşun oksidi							
Qurğuşun peroksidi							
Qurğuşun peroksidi							
Silisiyum turşulu qurğuşun	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Qurğuşun- oksid: Rodanlı qurğuşun (qurğuşun tio- sianat)	—	6.1		Zəhər		—"	10 kq
Kükürd turşulu qurğuşun, tərkibində sərbəst turşu 3%- dən çox	1794	8		korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Qurğuşun sulfat							
Qurğuşun şlakı							
Qurğuşunlu şlak. Sulfid turşulu qurğuşun (Hipo- sulfid qurğuşun)	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Kükürdlü qurğuşun	—	6.1		Zəhər		—"	10 kq
Stifnat qurğuşun	Qadağandır						
Tetranitrozirsinat	—"						
Qurğuşun tetrametil. Bax: mühərrik yanacaqları üçün antidetanasion aşqarlar							
Qurğuşuntetraetil. Bax: mühərrik yanacaqları üçün antidetanasion aşqarlar							
Sirkə turşulu qurğuşun	1616	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Qurğuşun asetat							
Qurğuşunlu şəkər							
Karbon turşulu qurğuşun	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Xrom turşulu qurğuşun	1619	6.1		Zəhər		—"	10 kq
Krokoit							
Qurğuşun xromat							
Xlorturşulu qurğuşun	1470	5.1	6.1	Oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
Perxlorat qurğuşun							
Ftorlu qurğuşun	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Sianistli qurğuşun	1620	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Sianid qurğuşun							
Kalium selenat. Bax: selenatlar və ya selenitlər.							
Mis selenat. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Kalium selenit. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Natrium selenit. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Natrium selenat. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Mis selenit. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Selenatlar və ya selenitlər	2630	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Sink selenat. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Sink selenit. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
İkisulfidli selen (disulfid selen)	2657	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Selennitrid	Qadağandır						
Selenitlər. Bax: selenatlar və ya selenitlər							
Selenoksilوريد	2879	8	6.1	korroziya- edici maddələr və zəhər	I	Qadağandır	2,5 l
Selen oksilوريد							

Selen- tozu	2658	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Xloroksidlil selen	—	8		korroziya-edici maddələr		1 kq	5 kq
Alütförlü selen	2194	2	6.1			Qadağan-dır	Qadağan-dır
Ammiaklı şora. Bax: Azot turşulu ammonium, Ammiaknitrat gübrəsi, Kaliumlu şora. Bax: Azot turşulu kalium							
Çili şorası. Bax: Azot turşulu natrium (natrium nitrat)							
Gənəgərçək toxum	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Heyvan piyınə və ya bitki yağına hopdurulmuş pambıq toxumu, pambıq tiftiyi, lif qırıntıları, pulpası, tullantıları, kəsikləri. Bax: heyvan piyləri və ya bitki yağları hopdurulmuş heyvan və bitki mənşəli liflər və parçalar							
Quru ot, çubuqlar, saman	1327	4.1		TABM	III	Qadağandır	100 kq
Kükürd. Topa və iridənəli toz; narın xırdalanmış toz; kükürd rəngi	1350	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
İkixörlü kükürd. Bax: kükürd xloridlər							
Birxörlü kükürd. Bax: kükürd xloridləri							
İkixörlü kükürd	1828	8		korroziya-edici maddələr	I	Qadağan-dır	2,5 kq
Kükürd xlorid							
Birxörlü kükürd							
Xörlü kükürd							
Əridilmiş kükürd	2448	4.1				Qadağan-dır	Qadağan-dır
Dördxörlü kükürd	2418	2	6.1	Zəhərləyici qaz		—"	25 kq
Alütförlü kükürd	1080	2		AQ		75 kq	150 kq
Asetilənli gümüş (quru)	Qadağan-dır						
Azotturşulu gümüş	1493	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Gümüş nitrat (lyapis)							
Gümüş nitrat							
Arsen turşulu üçqat əvəz edilmiş (orto) gümüş	1683	6.1		Zəhər	II	Qadağan-dır	100 kq
Gümüş arseniti							
Ortaarsen turşulu üçqat əvəz edilmiş gümüş							
Pikrinturşulu nəmli gümüş, kütlə üzrə 30%- dən az olmamalı	1347	4.1		Zəhər		Qadağan-dır	Qadağan-dır
Pikrat gümüş							
Sianisti gümüş	1684	6.1		Zəhər	II	Qadağan-dır	100 kq
Gümüş sianid							
Kükürdlü anhidrid. Bax: inqibirləşdirilmiş üç oksidlil kükürd							
Kükürdlü və fforlu hidrogenli turşular qarışığı. Bax: fforlu hidrogenli və kükürd turşuları qarışığı							
Turş qudrondan rəqenerasiya edilmiş sulfid turşusu							
Bərk kükürdlü silisium. Bax: qeyri-üzvi silisium birləşmələri							
Mayeləşmiş kükürd hidrogen	1053	2	3 6.1			Qadağandır	Qadağan-dır
Kükürd karbon	1131	3	6.1			—"	—"
Karbon sulfid							
Kükürdlü karbon							
Karbon bisulfid							
Kükürd- beta və ya qamma-üçoksidlil qeyri stabiləşdirilmiş							
Kükürdlər- alfa- üç oksidlil stabiləşdirilmiş və ya stabiləşdirilməmiş							
İkioksidlil kükürdlər	1079	2	6.1	Zəhərləyici qaz		Qadağandır	25 kq
Kükürdlü qaz							
Kükürdlü anhidrid							
Kükürd oksid							
Üç oksidlil stabiləşdirilmiş kükürdlər	1829	8		korroziya-edici maddələr	I	Qadağan-dır	25 kq
Kükürdlü anhidrid							
İnqibirləşdirilmiş üçoksidlil kükürdlər							
Sıxılmış qaz. Bax: sıxılmış və ya mayeləşmiş qazlar və s.							
Mayeləşmiş petrolen qaz. Bax: mayeləşmiş petrolen qazları							
Mayeləşmiş təbii qaz. Bax: Metan və s. (BMT 1972)							
Mayeləşmiş karbohidrogen qaz. Bax: mayeləşmiş karbohidrogen qazlar							
Özülən siqaretlər	1867	4.1				Qadağan-dır	Qadağan-dır
Avtoyol siqnallar. Bax: əl siqnal qurğuları, pirotexniki vasitələr. Tip 9							

Su ilə aktivləşən həyəcən gəmi siqnalları. Bax: su ilə aktivləşən qurğular və s.							
Həyəcən gəmi siqnalları (su ilə aktivləşən qurğulardan başqa)	0195	1.3G		PM		Qadağandır	75 kq
Həyəcən gəmi siqnalları (su ilə aktivləşən qurğulardan başqa)	0194	1.1G				—"	—"
Partlayıcı səs elementi olmayan tüstülü siqnallar	0197	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
Partlayıcı səs elementi olmayan tüstülü siqnallar	0313	1.2G				—"	Qadağandır
Partlayıcı səs elementi olmayan tüstülü siqnallar	0196	1.1G				—"	—"
Səsli partlayıcı siqnallar	0374	1.1E				—"	—"
Səsli partlayıcı siqnallar	0296	1.1F				—"	—"
Səsli partlayıcı siqnallar	0375	1.2E				—"	—"
Səthili işıq siqnalları	0418	1.1G				—"	—"
Səthili işıq siqnalları	0419	1.2G				—"	—"
Səthili işıq siqnalları	0092	1.3G		PM		Qadağandır	75 kq
Sizan. Bax: bitki lifləri							
Sikkativlər, rənglər və ya bərk əliflər	1371	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Sikkativlər, rənglər və ya maye əliflər	1168	3		DTY	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Silan	2203	2	3			Qadağandır	Qadağandır
Kalsium silisidi	1405	4.3		Su dəyikdə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Kalsium disilididi							
Litium silisid. Bax: silisiumlu litium							
Partlayıcı güc qurğuları. Bax: mexanizmləri işə salan sıxaclar (patronlar)							
Simmetrik dioxoretlen. Bax: Dioxoretlen							
Partlayıcı səs elementləri olan tüstülü siqnallar	0313	1.2 G				Qadağandır	Qadağandır
Partlayıcı səs siqnalları	0204	1.2F				Qadağandır	Qadağandır
Sintez- qaz. Bax: Karbon və hidrogen monooksidlərinin qarışığı							
Silfon	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	20 kq
Silvan. Bax: Metilfuran							
Terpentin skipidar	1299	3		TAM	III	60 l	220 l
Terpentin							
Terpentin yağı							
Xlorlaşdırılmış skipidar	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Borat və Xlorat qarışığı. Bax: Xloratın və boratın qarışığı	—	6.1		—"		—"	100 kq
İkioksidli karbonun və azot oksidinin qarışığı	1015	2		AQ		75 kq	150 kq
İkioksidli karbonun və oksigenin qarışığı	1014	2		AQ		75 kq	150 kq
İzosorbtdinitratın qarışığı, tərkibində laktozalar, man- nozalar, nişastalar və ya kalsium hidrofosfat 60%- dən az olmamalı	2907	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Azot turşusunun və xlorluhidrogenin qarışığı	1798	8		korroziya-edic maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
Çar arafı							
İşlənmiş nitrləşdirici turşu qarışığı, tərkibində 50%- dən çox azot turşusu	1826	8		korroziya-edic maddələr	II	Qadağandır	30 l
İşlənmiş nitrləşdirici qarışıq							
İşlənmiş nitrləşdirici turşu qarışığı, tərkibində azot turşusu 50%- dən çox olmamalı	1826	8	5.1	korroziya-edic maddələr və oksidləşdirici	I	Qadağandır	2,5 l
Nitrləşdirici turşu qarışığı, tərkibində azot turşusu 50%- dən çox	1796	8	5.1	—"	II	—"	30 l
Nitrləşdirici turşu qarışığı, tərkibində azot turşusu 50%- dən çox olmamalı	1796	8		korroziya-edic maddələr		—"	2,5 l
Arsen turşulu kalsium və bərk arsen turşulu kalsium qarışığı (kalsium arsenat və bərk kalsium arsenitlər qarışığı)	1574	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Arsenat və kalsium arsenit qarışığı							
Ftorluhidrogen və kükürd turşuların qarışığı	1786	8	6.1	korroziya-edic maddələr və zəhər	I	Qadağandır	2,5 kq
Kükürd və ftorluhidrogen turşuların qarışığı							
Metan və hidrogen qarışığı. Bax: metanlı hidrogen qarışığı və s.							
Bromlu metilin və bromlu etilenin maye qarışığı	1647	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	30 l
Bromlu metilin və 1,2- Dibrom etanın maye qarışıqları							
Metilasetilenin və propadienin stabiləşdirilmiş qarışığı	1060	2		TAQ		Qadağandır	150 kq
Karbon və hidrogenin monooksid qarışığı	2600	2	3			—"	Qadağandır
Neodimium azot turşusu qarışığı (neodim nitrat və nitrat prazeodimium qarışığı). Bax: Azot turşulu didimium							
Nitrləşdirici qarışıq (azot və kükürd turşusu qarışığı)	1796	8		korroziya-edic maddələr		Qadağandır	5 l

Nitroqarışıq							
Natrium nitrat və kalium nitratın qarışığı	Qadağandır						
Parationun sıxılmış qazla qarışığı	—"						
Nadird qazların və azotun qarışığı	1981	2		AQ		75 kq	150 kq
Nadird qazların və oksigenin qarışığı	1980	2		AQ		75 kq	150 kq
Nadird qazların qarışığı (məsələn: arqon, helium, kripton, neon, ksenon)	1979	2		AQ		75 kq	150 kq
Tetraetilpirofosfatın sıxılmış qazla qarışığı	1705	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Trinitrotoluolun (TNT), trinitrobenzolun və heksanitrostilbenin qarışıqları	0389	1.1D				—"	—"
Trinitrotoluolun və trinitrobenzolun qarışıqları və ya trinitrotoluolun və heksanitrostilbenin qarışığı	0388	1.1D				—"	—"
Ftorluhidrogen turşusunun qarışıqları Komponentlərin təhlükəlilik sinfinə müvafiq təsnifatlaşdırmaq və işarə etmək lazımdır							
Xloratın və boratın qarışığı	1458	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Xlorlu duzun və bor turşusunun qarışıqları							
Xlorat və xlorlu maqniyum qarışıqları	1459	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Xlorpikrinin və bromlu metilin qarışıqları	1581	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Xlorpikrinin və xlorlu metilin qarışıqları	1582	2	6.1			—"	—"
Xlorpikrinin qarışıqları	1583	6.1				—"	—"
Xloridformetanın və xlorpentaftoretanın daimi qaynama temperaturu ilə qarışığı, tərkibində 49% xloridformetan	1973	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon 22/1150							
Sikloüçmetilenüçnitrominin və siklotetrametilentetrinitrominin nəmli qarışıqları, kütlə üzrə su 15%-dən az olmamalı və ya sikloüçmetilenüçnitrominin və desensibill siklometilentetranitrominin qarışıqları, flegmatizator 10%-dən az olmamalı	0391	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Dördoksidlil azotun və azot oksidinin qarışığı. Bax: Azot oksidi və dördoksidlil azotun qarışıqları							
Köpüklənən polistrollu qətran, tezalısan maye hopdurulmuş	2211	9			III	100 kq	200 kq
Qətran- tezalısan məhlul	1866	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Qətran- zəhərləyici məhlul	1896	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzəq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 60 l 220 l
Təmizlənmiş və nəmli qətran (boz kömür, aqac, torf)	—	3		TAM		Qadağandır	200 l
Qətran FKF	—	3		TAM		Qadağandır	200 kq
İşıqlı iz buraxan inertli mərmilər	0425	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
İşıqlı iz buraxan inertli mərmilər	0424	1.3G				—"	Qadağandır
İşıqlı iz buraxan inertli mərmilər	0345	1.4S		PM 1.4		—"	100 kq
İşıq saçan mərmilər. Bax: işıq saçan döyüş sursatları və s.							
Neft quyuları üçün kapsulsuz-detanatorsuz dəlici (deşikaçan) mərmilər	0124	1.1D				—"	Qadağandır
Vurub çıxarılan və ya atılan enerjili mərmilər	0346	1.2D				—"	—"
Vurub çıxarılan və ya atılan enerjili mərmilər	0347	1.4D		PM 1.4		—"	75 kq
Vurub çıxarılan və ya atılan enerjili mərmilər	0426	1.2F				—"	Qadağandır
Vurub çıxarılan və ya atılan enerjili mərmilər	0427	1.4F				—"	—"
Vurub çıxarılan və ya atılan enerjili mərmilər	0434	1.2G				—"	—"
Vurub çıxarılan və ya atılan enerjili mərmilər	0435	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
Dağıdıcı enerjili mərmilər	0344	1.4D		PM 1.4		—"	75 kq
Dağıdıcı enerjili mərmilər	0168	1.1D				—"	Qadağandır
Dağıdıcı enerjili mərmilər	0169	1.2D				—"	—"
Dağıdıcı enerjili mərmilər	0324	1.2F				—"	—"
Dağıdıcı enerjili mərmilər	0167	1.1F				—"	—"
Barium birləşmələri, sulfid turşusunun bariumundan başqa	1564	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzəq məhsullarından ayrı saxlamalı	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Berilium birləşmələri	5616	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
Həll olunan qurğuşun birləşmələri	2291	6.1		Ərzəq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr. III)	III	—"	200 kq
İkiforlu birləşmələr	1740	8		Korroziyalı maddələr	II	15 kq	50 kq

İkiforlu birləşmələr- məhlul	1740	8		Korroziyalı maddələr	II	11	301
Kadmiyum birləşmələri, Kadmiyum seleniddən və kadmiyum sulfiddən başqa	2570	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı (qr, III)	I II III	Qadağandır —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Maye arsen birləşmələri: arsenatlar, arsenitlər, arsen sulfidlər və üzvi arsen birləşmələri daxildir	1556	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 601 220 l
Bərk arsen birləşmələri: arsenatlar, arsenitlər, arsen sulfidlər və üzvi arsen birləşmələri daxildir	1557	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Nikotin birləşmələri və ya maye və bərk nikotin preparatları	1655	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 50 kq 601 100 kq 220 l 200 kq
Maye civə birləşmələri	2024	6.1		—"	I II III	Qadağandır Qadağandır Qadağandır	301 601 220 l
Bərk civə birləşmələri	2025	6.1		—"	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Qeyri- üzvi sürmə birləşmələri, bərk və maye	1549	6.1		—"	I II III	—" —" —"	301 50 kq 601 100 kq 220 l 200 kq
Taliyum birləşmələri	1707	6.1		Zəhər	II III	Qadağandır —"	100 kq 200 kq
Civəfenil birləşmələri	2026	6.1		Zəhər (qr I və II) ərzaq məhsullarından ayrı saxlama (qr III)	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq
Kaustik soda. Bax: bərk aşındırıcı natrium							
Kalium duzları, nitrotörəmələrin aromatik növü, partlayıcı	0158	1.3C				Qadağandır	Qadağandır
Metalların diflaqedici duzları, nitrotörəmələrin aromatik növü	0132	1.3C				—"	—"
Qeyri- üzvi azot turşusu duzları. Bax: qeyri- üzvi nitratlar							
Silisiyum ftorluhidrogen turşusu duzları. Bax: ftorsilikatlar							
Kreazot duzları. Bax: nəmli və ya təmizlənmiş naftalin							
Nitrotörəmələrin natrium duzlarının aromatik növləri, partlayıcı civə duzları. Bax: civə birləşmələri	0203	1.3C				Qadağandır	Qadağandır
Turşəng turşulu duz	1667	9		Zəhərləyici maddələr		1 kq	100 kq
Solvent- nafta	1256	3		TAM	II III	Qadağandır Qadağandır	601 220 l
Solvent- nafta daşkömür qətranları							
Daş kömür solventi	1138	3		TAM		Qadağandır	200 l
Xlor turşusu. Bax: xlor hidrogen turşusu- məhlul							
Maye antifrizin tərkibi. Bax: Tərkibi tezəlişən mayələr olan preparatlar və s.							
Maye təmizləyici tərkibləri, korroziyalı. Bax: aşındırıcı mayələr							
Maye təmizləyici tərkibləri; tezəlişənlar. Bax: tərkibi TAM olan preparatlar və s.							
Minalı tərkiblər Bax: rənglər. Minalar							
Alfa- metilbenzinli spirt	2937	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Allil spirti	1098	3	6.1	Zəhər və TAM	I	—"	301
2- Propen- 1- ol							
Amilli spirtlər	1105	3	I	TAM	II III	Qadağandır Qadağandır	601 220 l
İzobutilkarbinol							
Üçdəbir- amilli spirt							
Ftor- butill spirt. Bax: butanollar							
Üçdəbir- butill spirt. Bax: butanollar							
Butill spirt	1121	3		TAM	II	Qadağandır	200 l
1- Butanol							
Butill spirtlər. Bax: butanollar							
Benzill spirtlər. (fenilkarbinol)							
Spiritiekstrakt (qatılaşdırılmış). Bax: aşındırıcı maye							
Yuxarı spirtlər	1201	3		TAM	II III	Qadağandır	601 220 l
Təmizlənmiş yağ							
Təmizlənmiş tullantılar							
Heksill spirt, heptill spirt	—	3		TAM		Qadağandır	2,5 l

D34567iasetonlu spirt	1148	3		TAM	II III	—"—	601
Denaturlaşdırılmış spirt. Bax: spirtlər və ya zəhərləyici spirtlər							
Dodesilli spirt							
1- dodekanol, laurinli spirt							
İzobutilli spirt. Bax: İzobutanol							
İzopropilli spirt. Bax: İzopropanol							
Metallil spirti	2614	3		TAM	II	601	220 l
Metilamilli spirt. Bax: Metilizobutilkarbinol							
Metilləşdirilmiş spirt. Bax: spirtlər və ya zəhərləyici spirtlər							
Metilallil spirti. Bax: metallil spirti							
Metilli spirt. Bax: Metanol							
Naşatur spirti. Bax: sulu ammiak							
Spirtli içki. Bax: spirtli içkilər və s.							
Spirtli içkilər, həcm üzrə tərkibində spirt 24%- dən çox, 70%- dən az olmayaraq	3065	3		TAM	III	601	220l
Spirtli içkilər, həcm üzrə tərkibində spirt 70%- dən çox	3065	3		TAM	II	51	601
Propilli spirt. Bax: norm- Propanol							
Petrol spirti	1271	3		TAM	I II	11 51	301 601
Polivinil spirti	—	9		DTY	II	1 kq	100 kq
Üçlü spirt. Bax: spirtlər							
Tiopropilli spirti. Bax: Propilmerkaptan							
Tioetil spirti. Bax: Etilmerkaptan							
Furfur spirti	2874	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Sikloheksil spirti. Bax: Sikloheksanol							
Etil spirti	1170	3		TAM		2,5 l	200 l
Çaxır spirti							
Metil karbinol							
Etanol							
Spirtlər. Bax: zəhərləyici spirtlər							
Spirtlər	1987	3		TAM	II III	51 601	601 220 l
Zəhərləyici spirtlər	1986	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
Təhlükəsiz kibritlər (Qutunun səthi ilə alışanlar və ya kitabça şəklində)	1944	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Kitabça şəklində kibritlər. Bax: termokibritlər							
"Vesta" parafinləşdirilmiş kibritlər	1945	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
İstehkamçı kibritlər	2254	4.1				Qadağandır	Qadağandır
Tryuk kibritləri. Bax: Pirotexniki vasitələr							
Piroforlu olmayan barium ərintiləri	1399	4.3		Su dəydidkə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Piroforlu barium ərintiləri	1864	4				Qadağandır	Qadağandır
Kalium- natrium ərintiləri	1422	4.3		Su dəydidkə təhlükəlidir	I	—"—	15 kq
Piroforlu olmayan stronsium ərintiləri	1434	4.3		—"—	II	15 kq	50 kq
Piroforlu stronsium ərintiləri. Bax: Piroforlu metallar və s.							
Qələvi metalların maye ərintiləri	1421	4.3		Su dəydidkə təhlükəlidir	I	Qadağandır	1 l
Qələvi metallar maye ərintilərdə							
Qələvi torpaq metalların ərintiləri	1393	4.3		Su dəydidkə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Atıcı silahlar üçün alışma vasitələri. Bax: alışma vasitələrinin kapsul tipi							
Top üçün alışma vasitələri. Bax: kapsul txacları							
Kapsulun alışma vasitələri tipi	0044	1.4S		PM 1.4S		Qadağandır	100 kq
Kapsulun alışma vasitələri tipi	0378	1.4B		PM 1.4B		—"—	75 kq
Kapsulun alışma vasitələri tipi	0377	1.1B				—"—	Qadağandır
Pirotexniki vasitələr tip A	0333	1.1G				—"—	
Pirotexniki vasitələr tip B	0334	1.2G				—"—	
Pirotexniki vasitələr tip D	0337	1.4S		PM 1.4S		—"—	100 kq
Pirotexniki vasitələr tip D	0336	1.4G		PM 1.4		—"—	75 kq
Pirotexniki vasitələr tip S	0335	1.3G				—"—	Qadağandır
Polad yonqar. Bax: fermometallikdeşik yonqarları							
Stam	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Stibin	2676	2	3			Qadağandır	Qadağandır
Stirol, monomer, inqibirləşdirilmiş Qurğuşun stıfnat (quru)	2055	3		TAM	III	Qadağandır	2,5 l
Qurğuşun stıfnat (üç nitrorezorsinat qurğuşun) nəmli, kütlə üzrə su 20%-dən az olmamalı (və ya spirt və suyun qarışığı)	0130	1.4A				Qadağandır	Qadağandır
Strixnin və ya strixnin duzları	1692	6.1		Zəhər	I II	Qadağandır —"	50 kq 100 kq
Azot turşulu stronsium	1507	5.1		Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Stronsium nitrat							
Arsen turşulu stronsium (orto)	1691	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Stronsium arsenit							
Stronsium ortoarsenit							
Ortoarsen turşulu stronsium							

Fosforlu stronsium	2013	4.3	6.1	Su dəydidkə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Stronsium fosforid							
Xlor turşulu stronsium	1508	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Stronsium perxlorat							
Xlorit turşulu stronsium	1506	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Stronsium xlorat							
Xırda dəmir yonqarı. Bax: Ferrometallik deşmə yonqarı və s.							
Sulfenamid BT	—	3		TAM		2,5 l	200 l
Natrium- sulfat- turşusu. Bax: Sulfidli natrium turşusu							
Sulfokömür	—	4.2		TABM		5 kq	10 kq
Ammonium sulfohidrat- məhlul. Bax: kükürlü ammonium- məhlul							
Xlorlu sulfuril	1834	8		korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
Xlorlu sulfonil							
Kükürd xloroksid (VI)							
Kükürd turşusunun xlor anhidridi							
Ftorlu sulfuril	2191	2	6.1	Zəhərləyici qaz		Qadağandır	25 kq
Kükürd anhidridi ilə və ya onsuz xlorlu sulfonil. Bax: Xlor sulfonollu turşu							
Südturşulu sürmə	1550	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Sürmə laktat							
Sürmə- toz	2871	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Beş xlorlu maye sürmə	1730	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Penatxlorid sürmə							
Perxlorid sürmə							
Beşxlorid sürmə- məhlulları	1731	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Pentaxlorid sürmə							
Perxlorid sürmə							
Beşftorlu sürmə	1732	8	6.1	korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Metallik sürmə	—	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Kükürlü sürmə (sürmə sulfidi)	1552	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Kükürlü sürmə və xlorat qarışığı	Qadağandır						
Üçxlorlu bərk sürmə	1733	8		korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Xlorlu sürmə							
Üçxlorlu sürmə							
Üçxlorid maye sürmə	1733	8		korroziya- edici maddələr		1 l	30 l
Üçoksidlü sürmə (sürmə anhidridi)	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Üçftorlu sürmə	—	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Üçoksidlü sürmə	—	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Sürməli hidrogen. Bax: Stibin	—	6.1		Zəhər		—"	100 kq
Quru buz. Bax: İkioksidlü bərk karbon							
Nəmli benzol. Bax: Benzol							
Nəmli nafta. Bax: Nafta							
Azot turşulu tallium	2727	5.1	6.1	Zəhər və oksidləşdirici	II	Qadağandır	25 kq
Tallium nitrat							
Xlorat turşulu tallium	2573	5.1	6.1	Oksidləşdirici və zəhər	II	5 kq	25 kq
Tallium xlorat							
Bromlu tallium, tallium və onun birləşmələri, tallium asetat, tallium hidroksid, yodlu tallium, karbon qazlı tallium, tallium monooksid, tallium sulfat, tallium sulfid	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Ftorlu kalium tantal	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Beş xlorlu tantal	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Natrium nitrat və ya kalium nitrat olan təmizlənməmiş kisə qablar	1359	4.2		TABM		Qadağandır	100 kq
Terbiyum oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Tullium oksidi	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Altıftorlu tellur	2195	2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Termokibritlər	1331	4.1				—"	—"
Terpenli karbohidrogen	2319	3		TAM	III	60 l	220 l
Terpinolen	2541	3		TAM	III	60 l	220 l
Terpenli yağ. Bax: Terpentipli skipidar							
Terpinol	—	9		DTY		1 l	20 l
Tetraazidobenzoxinon	Qadağandır						
Tetrabrometan	2504	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Tetrahidro- 1.4- oksazin. Bax: Morfolin							
1,2,3,6- Tetrahidrobenzal- dehid	2498	3		TAM	III	60 l	220 l
Tetrahidrofurfurilli spirt	—	9		DTY		Qadağandır	220 l
1,2,3,6- Tetrahidropiridin	2410	3		TAM	II	5 l	60 l
Tetrahidrotiofen	2412	3		TAM	II	5 l	60 l
Tetrahidrofuran	2056	3		TAM	II	5 l	60 l
Tetrametilen oksidi							
Furanidin							

Tetrahidrofurilamin	2943	3		TAM	III	60 l	220 l
Tetrazen. Bax: Quanilnitro- zoamin- quaniltetrazen							
Tetrazin	Qadağandır						
Tetrazolilazid (quru)	—"						
Tetrazol- 1- sirkə turşulu	0407	1.4C		PM 1.4		Qadağandır	75 kq
Azotlu tatarksid	—	8		korroziya- edici maddələr		—"	100 kq
1,1,3,3- tetrametilbutil- peroksi- 2- etilheksanoat (tret- oktil- peroksi- 2- etilheksanoat) texniki təmiz	2161	5.2				—"	Qadağandır
Tetrometilen. Bax: Siklobutan							
Tetrametildiaminobenzofenonimid. Bax: Auramin							
Sianistli tetrometilen Bax: Adinonitril							
Tetrametilendineroksid- dikarbamid	Qadağandır						
Tetrametilqurğuşun. Bax: mühərrik yanacağı üçün antidetansiyalı aşqarlar							
Tetrametilsilan	2749	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
Tetrametoksisiilan. Bax: Metilortosiliat							
Tetraminnitratmisi	Qadağandır						
Tetranitroanilin	0207	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Tetronitrat pentaeritrit. Bax: Pentoritritetranitrat və s.							
Tetranitropentaeritrit	Qadağandır						
Tetranitrodiqliserin	—"						
2,3,5,6- tetranitroizo- 1.4- dinitrobenzol	—"						
2.3.4,6- Tetranitrofenilmetil- nitramin	—"						
2,3,5,6- Tetranitrozonitro- benzol (quru)	—"						
Tetranitrometan	1510	5.1				Qadağandır	Qadağandır
Tetranitrorezorsinol (quru)	Qadağandır						
1,3,4,6- tetranitrofenil- nitramin	Qadağandır						
2,3,4,6- Tetranitrofenol	—"						
Tetrapropilortotitanat	2413	3		TAM	II	5 l	60 l
Tetrafordixloretan. Bax: Dixloretetraforetan							
Tetraforetilen inqibirləşdirilmiş	1081	2		TAQ		Qadağandır	150 kq
Tetraxlornitroetan. Bax: Zəhərləyici bərk maddələr							
Tetraxlormetan. Bax: Dördxlörlü karbon							
Tetraxlorsilan. Bax: Dördxlörlü silisium							
Tetraxlöretan	1702	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Tetraxlöretilen	1897	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III		220 l
1,1,2,2- Tetraxlöretan. Bax: Dördxlörlü asetilen							
Tetraetilammoniumper- xlorat (quru)	Qadağandır						
Tetraetilditiopirofosfat maye və ya quru, və ya qarışıq	1704	6.1		Zəhər (qr. I və II) ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı (qr III)	I II III	Qadağandır —" —"	30 l 50 kq 60 l 100 kq 220 l 200 kq
Tetraetilenpentaamin	2320	8		korroziya- edici maddələr	III	5 l	60 l
Tetraetilqurğuşun. Bax: Mühərrik yanacağı üçün antidetansiya aşqarları							
Tetraetilqurğuşun, tetrametil- qurğuşun	1649	6.1		Zəhər		Qadağandır	15 kq
Tetraetilsilikat	1292	3		TAM	III	60 l	220 l
Etilsilikat							
Ortosilisyum turşulu tetra- etilli efir							
Tetraetoksisiilan							
Tetraetoksisiilisyum							
Tioqlıkol	2966	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Tiozon Bax: Ditan							
Tiokarbamid. Bax: Tiosidik cövhəri							
Tiokarbonilxlorid. Bax: Tiofosgen							
Tiosidik cövhəri	2877	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	100 kq	200 kq
Xlorlu tionil	1836	8		korroziya- edicimaddələr	II	Qadağandır	2,5 l
Kükürd xloroksid							
Tio- 4- pentanal	2785	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Tiofen	2414	3		TAM	II	—"	60 l
Tiofenol. Bax: Fenilmerkaptan							
Tiofosgen	2474	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l

Xlorlu tiosforil	1837	8		korroziya- edici maddələr	II	—"	301
Fosfor sulfoxlorid							
Fosfor tioklorid. Bax: xlorlu tiosforil							
Tiosianat ammonium Bax: Rodanlı ammonium							
Hidrogenli titan	1871	4.1		TABM	II	Qadağandır	50 kq
Titan hidrid							
Quru və ya nəmli metallik titan, tərkibində su 25 %- dən az	1352	4.1		TABM	III	Qadağandır	100 kq
Titan məsaməli dənə və ya titan məsaməli tozlar	2878	41		TABM	III	25 kq	100 kq
Sulfid turşulu titan- məhlul, tərkibində sulfid turşusu 45%- dən çox olmamalı. Bax: aşındırıcı (yeyici) mayelər							
Titan- quru toz: a) mexaniki məhsul, zərrəciyin ölçüsü 3- dən 30 mk- dək b) Kimyəvi məhsul, zərrəciyin ölçüsü 10- dan 840 mk- dək	2546	4.2		Özülüşən maddələr	II	15 kq	50 kq
Titan- nəmli toz, su 25%- dən az olmamalı (suyun artıqlığı aşkar olunmalıdır): a) mexaniki məhsul, zərrəciyin ölçüsü 53 mk- dən kiçik b) kimyəvi məhsul, zərrəciyin ölçüsü 840 mk- dən kiçik	1352	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Üçxlorlu piroforlu titan və ya üçxlorlu titan- piroforlu qarışıqları	2441	4.2	8	Özülüşən və korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Üçxlorlu titan qarışıqları	2869	8		korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Dördxlorlu titan	1838	8		korroziya- edicimaddələr	II	Qadağandır	301
Tolilendiazosianat. Bax: Toluoldiizosianat							
Toliltilen, bax Viniltoluol							
2,4- Toluilendiamin	1709	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
1.4- Diaminotoluol							
Toluilendiazosianat. Bax: Toluoldiizosianat							
Toluol (metilbenzol, fenilmetan)	1294	3		TAM	II	5 l	60 l
Toluoldiizosianat	2078	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Maye və bərk meta, - para, - orto, - toluidin, meta, orto, para- metilanilin toluidinləri	1708	6.1		Zəhər	II III	—" —"	60 l 100 kq
2,3,4- Aminotoluol							
Toluolsulfoturşu. Bax: Alkil, aril və ya toluolsulfoturşular və s.							
Türbin mühərrikləri üçün aviasiya yanacağı	1863	3		TAM	II III	Qadağandır Qadağandır	60 l 220 l
Dizel yanacağı	1202	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Qazoil							
TNT alüminium ilə qarışıqda. Bax: Üçtonal							
TNT Bax: Üçnitrotoluol və s.							
Piroforlu yanacaq	1375	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Dağıdıcı və ya dağıdıcı olmayan enerjili maye yanacağı torpedolar	0449	1.1J				—"	—"
Döyüş başlığı ilə təchiz edilməmiş maye yanacağı torpedolar	0450	1.3J				—"	—"
Neft quyuları üçün kapsulsuz- detonatorsuz partlayıcı torpedolar	0099	1.1D				—"	—"
Dəmir yolu torpedoları. Bax: Partlayıcı dəmiryol fişəngləri							
Dağıdıcı enerjili torpedolar	0330	1.1F				Qadağandır	Qadağandır
Dağıdıcı enerjili torpedolar	0451	1.1E				—"	—"
Dağıdıcı enerjili torpedolar	0329	1.1E				Qadağandır	Qadağandır
Maye aşındırıcı turşu, tərkibində azot və fluor- hidrogen turşusu qarışığı. Bax: Ftorhidrogenli turşu qarışığı							
Traktorlar. Bax: Özüyeriyən nəqliyyat vasitəsi							
Partlayıcı tral güllələri. Bax: partlayıcı tral güllələri							
Özüyeriyən nəqliyyat vasitələri, MTQ- ilə* işləyənlərdən başqa. (Bax: xəstələri daşımaq üçün elektrik diyircəkli kreslolar)	—	9		DTY		Məhdudiyətsiz	Məhdudiyətsiz
Özüyeriyən nəqliyyat vasitələri, MTQ- ilə işləyənlər	—	9		DTY		Qadağandır	Məhdudiyətsiz
Döyüş sursatları üçün trasserlər	0306	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
Döyüş sursatları üçün (rasserter	0212	1.3G				—"	Qadağandır
Üçoksidlil azot	2421	2	6.1			—"	—"

Əridilməmiş üçoksidlil vanadium	2860	6.1		Zəhər	II	—"	100 kq
---------------------------------	------	-----	--	-------	----	----	--------

Arsen üçoksidi	1561	6.1		Zəhər	II	25 kq	100 kq
Arsenli anhidrid							
Ağ arsen							
Arsen oksidi (III)							
Arsen oksidi (III)							
İnqibirləşdirilmiş kükürd üçoksidi	1829	8		korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	25 kq
Fosfor üç oksidi	2578	8		—" —"	III	25 kq	100 kq
Xrom üçoksidi. Bax: Susuz xrom üçoksidi							
Susuz xlor üçoksidi	1463	5.1	8	Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Xromlu anhidrid							
Bərk xrom turşusu							
Üçxlörlü arsen. Bax: Üçxlörlü arsen							
Üçdə bir- amilperoksidi- 2- etilheksanoat texniki təmiz	2898	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Dağıdıcı enerjili torpedolar	0451	1.1D				—" —"	—" —"
Üçdə bir Amilperoksibenzoat	3044	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Üçdə bir Amilperoksineodena- noat, fleqmatizator ilə 75%- dən çox olmamalı	2891	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Amilperoksipivalat, məhlulda 77%- dən çox olmamalı	2957	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilizosianat	2484	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
Üçdə bir- Butilmonoper- oksimalat, məhlulda 55%- dən çox olmamalı	2100	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Üçdə bir- Butilmonoper- oksimalat, 55%- dən çox olmamalı — pasta	2101	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Üçdə bir- Butilmonoper- oksimalat texniki təmiz	2099	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilmonoperoksi- ftalat, texniki təmiz	2105	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Üçdə bir- Butilperoksiasetat, məhlulda 76%- dən çox olmamalı	2095	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilperoksiasetat, məhlulda 52%- dən çox olmamalı	2096	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Üçdə bir- Butilperoksiasetat, məhlulda 76%- dən çox olmalı	Qadağandır						
Üçdə bir- Butilperoksibenzoat, inertli qeyri- üzvi maddələrlə 50%- dən çox olmamalı	2890	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Üçdə bir- Butilperoksibenzoat, məhlulda 75%- dən çox olmamalı	2098	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Üçdə bir- Butilperoksibenzoat texniki təmiz və ya üçdə bir- butilperoksibenzoat, məhlulda 75%- dən çox	2097	5.2	E	Üzvi peroksid		Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir Butilperoksidietylasetat, 33%- dən çox olmamalı, üçdə bir- Butilperoksibenzoatla 33%- dən çox olmayaraq və həlledici ilə	2551	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l
Üçdə bir- Butilperoksidietylasetat, texniki təmiz	2144	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilperoksiizobutirat, məhlulda 77%- dən çox	Qadağandır						
Üçdə bir- Butilperoksiizobutirat, 52%- dən çox, lakin 77%- dən çox olmamalı	2142	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilperoksiizobutirat, məhlulda 52%- dən çox olmamalı	2562	5.2				—" —"	—" —"
Üçdə bir- Butilperoksiizononanoat. Bax: üçdə bir- Butilperoksi- 3.5,5- üçmetilheksanoat texniki təmiz							
Üçdə bir- Butilperoksiizopropil - karbonat, texniki təmiz	2103	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilperoksikrotonat, məhlulda 76%- dən çox olmamalı	2183	5.2		Üzvi peroksid	II	5 l	10 l

Üçdə bir- Butilperoksineodekanoat, məhlulda 77%- dən çox olmamalı	2177	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir Butilperoksineodekanoat texniki təmiz	2594	5.2				— " —	— " —
Üçdə bir- Butilperoksipivalat məhlulda 72%- dən yuxarı, lakin 77%- dən çox olmamalı	2110	5.2				— " —	— " —
Üçdə bir- Butilperoksipikralat məhlulda 72%- dən çox olmamalı	3047	5.2				— " —	— " —
Üçdə bir- Butilperoksistrilkarbonat, texniki təmiz	3062	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Üçdə bir- Butilperoksi- 3,5,5-üçmetil heksanoat, texniki təmiz	2104	5.2		— " —	II	5 l	10 l
3- Üçdə bir- Butilperoksi- 3-feniltalid, texniki təmiz	2596	5.2		— " —	II	5 kq	10 kq
Üçdə bir- Butilperoksi- 2- etilheksanoat, 30%- dən çox olmayaraq və 2,2- di- (üçdə bir- butil- peroksi)- butan, 35%- dən çox olmayaraq, tərkibində fleqmatizator 35%- dən az olmamalı	2886	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilperoksi- 2- etilheksanoat, 12%- dən çox olmamalı və 2,2- di- (üçdə bir- butil- peroksi)- butan, 14%- dən çox olmamalı, tərkibində 14%- dən az fleqmatizator və 60%- dən az inertli qeyri- üzvi bərk maddələr olmamalı	2887	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Üçdə bir- Butilperoksi- 2- etilheksanoat, fleqmatizatorla 50%- dən çox olmamalı	2888	5.2				Qadağandır	Qadağandır
Üçdə bir- Butilperasetat	Qadağandır						
Üçdə bir- Butilperoksi- 2-etilheksanoat texniki təmiz	2143	5.2				Qadağandır	Qadağandır
5- tret- Butil- 2,4,6- üçinitro- Mksilol	2956	4.1	E			— " —	— " —
Üçdə bir- Butilsikloheksixlorformiat	2747	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	— " —	220 l
Üçdə bir- Butoksikarbonilazid	Qadağandır						
Üçdə bir- Oktimerkaptan	3023	6.1	3	Zəhər və TAM	II	Qadağandır	60 l
Üçdə bir- Oktilperoksi- 2- etilheksanoat. Bax: 1,3,3- tetrametilbutilperoksi- 2-etilheksanoat və s.							
Üçallilamin	2610	3		TAM	III	60 l	200 l
Üçallilborat	2609	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Üç- (beta- nitroksietil)- ammoniumnitrat	Qadağandır						
Üçbrombor. Bax: üçbromlu bor							
Üçbutilamin	2542	8		korroziya- edici maddələr	III	5 l	60 l
Üçizobutilen	2324	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Üçizopropilborat	2616	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Üçizosianatizosianurat izoforondizosianat məhlul, kütlə üzrə 70%	2906	3		TAM	III	60 l	220 l
Üçkrezilfosfat. tərkibində ortoizomer 3%- dən çox	2574	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Trimerpropilen. Bax: üçpropilen							
1- Üçdekanol	—	9		DTY		1 kq	20 kq
Susuz Üçmetilamin	1083	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Üçmetilamin- sulu məhlulu, tərkibində kütlə üzrə üçmetilamin 50%- dən çox olmamalı	1297	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l

2,4,6- Üçmetilanilin. Bax: Mezidin							
Üçmetilasetilxlorid	2438	8	3	korroziya- edici maddələr və TAM	II	1 l	30 l
1,3,5- Üçmetilbenzol	2325	3		TAM	III	60 l	220 l
Üçmetilborat	2416	3		TAM	II	5 l	60 l
Üçmetilheksametilendi- aminlər	2327	8		korroziya- edici maddələr	III	5 l	60 l
Üçmetilheksametilendiizosianat	2328	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağan- dır	220 l
Üçmetilenqlikoldiperxlorat	Qadağan- dır						
Üçmetilenxlorbromid. Bax: 1- Xlor- 3- brompropan							
Üçmetilkarbonil. Bax: butanollar							
Üçmetilolnitrometan üçnitrat	Qadağan- dır						
Üçmetilpentan. Bax: İzoktan 2,4,4- Üçmetilpentil- 2- perok- sifenoksiasetat məhlulu qatılığı 37%- dən çox	2961	5.2				Qadağan- dır	Qadağan- dır
2,4,4- Üçmetilpenten- 1. Bax: Diizobutilen- izomer birləşmələri							
2,4,4- Üçmetilpenten- 2. Bax: Diizobutilen- izomer birləşmələri							
1,3,5- Üçmetil- 2,4,6- üçnitrobenzol	Qadağandır						
Üçmetilfosfit	2329	3		TAM	III	60 l	220 l
Üçmetilxlorosilan	1298	3		korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
Üçmetilsikloheksilamin	2326	8		—"	III	5 l	60 l
Üçnitroaminkobalt	Qadağan- dır						
Üçnitroanizol	0213	1.1D				Qadağan- dır	Qadağan- dır
Üçnitroanilin (nikramid)	0153	1.1D				—"	—"
Üçnitroasetonitril	Qadağan- dır						
Üçnitrobenzol nəmli, kütlə üzrə su 30%- dən az olmamalı	1354	4.1		TAQ	I	0,5 kq	0,5 kq
Üçnitrobenzol quru və ya nəmli, kütlə üzrə su 30%- dən az	0214	1.1D				Qadağan- dır	Qadağan- dır
2,4,6- Üçnitro- 1,3- diazobenzol	Qadağan- dır						
Üçnitroqliserin. Bax: Nitroqliserin və s.							
2,4,6- Üçnitrozo- 3- Metilnitroaminoanizol	Qadağan- dır						
Üçnitrometan	—"						
Üçnitro- meta- krezol	0216	1.1D				Qadağandır	Qadağan- dır
Üçnitronaftalin	0217	1.1D				—"	—"
Üçnitrorezorsin quru və ya nəmli, kütlə üzrə su 20%- dən az (və ya spirtin və suyun qarışığı)	0219	1.1D				—"	—"
Üçnitrorezorsin nəmli, kütlə üzrə su 20%- dən az olmamalı (və ya spirtin və suyun qarışığı)	0394	1.1D				—"	—"
Üçnitrorezorsinat qurğuşun. Bax: Stifnat qurğuşun və s.							
Üçnitrotetraminkobalt- nitrat	Qadağan- dır						
Üçnitrotoluol quru və ya nəmli, kütlə üzrə su 30%- dən az	0209	1.1D					
Üçnitrotoluol nəmli, kütlə üzrə su 30%- dən az olmamalı	1356	4.1		TABM	I	0,5 kq	0,5 kq
2,4,6- Üçnitro- 1,3,5- üçazido- benzol (quru)	Qadağan- dır						
Üçnitroxlorbenzol (pikrilxlorid)	0155	1.1D				Qadağan- dır	Qadağan- dır
Üçnitrofenetol	0218	1.1D				—"	—"
2,4,6- nitrofenilquanidin (quru)	Qadağan- dır						
2,4,6- üçnitrofenilnitramin	—"						
Üçnitrofenilmetilnitramin (tetril)	0208	1.1D				Qadağan- dır	Qadağan- dır
2,4,6- üçnitrofenilüçmetil- metilnitraminüçnitrat (quru)	Qadağan- dır						

Üçnitrofenol (pikrin turşusu quru və ya nəmli, kütlə üzrə su 30%-dən az	0154	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Üçnitrofenol nəmli, kütlə üzrə su 30%-dən az olmamalı	1344	4.1		TABM	I	1 kq	15 kq
Üçnitroftorenon	0387	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Üçnitroetanol	Qadağandır						
Üçnitroetilnitrat	—"						
1,2,3- Üçoksipropan. Bax: Qliserin							
Üçpolifosfat natrium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Üçpropilamin	2260	3	8	TAM və korroziya-edici maddələr	II	1 l	5 l
Üçpropilen	2057	3		TAM	II	5 l	60 l
Tris- bis-biftoraminodietoksipropan	Qadağandır						
Üçtonal (alyumotol)	0390	1.1D				Qadağandır	Qadağandır
Üçftorasetilxlorid	3057	2	8	AQ		—"	25 kq
Üçftorbrommetan. Bax: Bromüçftormetan							
Üçftormetan	1984	2		AQ		75 kq	150 kq
Ftoroform							
Xladon- 23							
2- Üçftormetilnilin	2942	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı		Qadağandır	220 l
3- Üçftormetilnilin	2948	6.1		Zəhər	II	—"	60 l
Üçftorxlorometan. Bax: xlorüçftormetin							
Üçftorxloretran. Bax: xlorüçftoretan							
Üçftorxloretilen inqibirləşdirilmiş	1082	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Üçftormonoxloretilen							
Xlorüçftoretan							
Sıxılmış Üçftoretan	2035	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Xladon- 143							
Metilftoroform							
1,1,1- Üçftoretan							
Üçxlorasetat natrium	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Üçxlorasetaldehid. Bax: Susuz, inqibirləşdirilmiş xloral							
Xlorlu üçxlorasetil	2442	8				Qadağandır	Qadağandır
Üçxlorasetilxlorid	Qadağandır						
Maye üçxlorbenzol	2321	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Üçxlorbenzol	—	6.1		Zəhər		1 kq	15 kq
Üçxlorbuten	2322	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Üçxlorometilperxlorat	Qadağandır						
Üçxlorometan. Bax: Xloroform							
Üçxlornitrometan. Bax: Xlorpikrin							
1,2,3- Üçxloropropan	—	3		TAM		2,5 l	200 l
Üçxlorid sürmə. Bax: Üçxlorlu sürmə							
Üçxlorasilan	1295	4.3	3 8			Qadağandır	Qadağandır
Silisiumluxloroform							
Silixoxloroform							
2,4,6- Üçxlor- 1,3,5- üçasin. Bax: Xlorlu sianur							
1,1,1- Üçxloretran	2831	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Üçxloretran. Bax: 1,1,1- Üçxloretran							
Üçxloretilen	1710	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Üçetilamin	1296	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Üçetanolamin	—	9		DTY		1 l	20 l
Üçetilborat. Bax: Etilborat							
Üçetilentetramin	2259	8		korroziya-edici maddələr	II	1 l	30 l

Üçetimetil qurğuşunlu qarışıq. Bax: mühərrik yanacaqları üçün antidetanasiya aşqarları							
Üçetil- orto- formiat. Bax: Etilortoforiat							
Üçetilfosfit	2323	3		TAM	III	60 l	220 l
Tropiliden. Bax: Sikloheptadien							
Detonasiya trubkaları	0106	1.1B				Qadağandır	Qadağandır
Detonasiya trubkaları	0107	1.2B		PM 1.4		—" —	—" —
Detonasiya trubkaları	0257	1.4B		PM 1.4		—" —	75 kq
Detonasiya trubkaları	0367	1.4S		PM 1.4S		—" —	100 kq
Detonasiya trubkaları müdafiə elementləri ilə	0408	1.1D				—" —	Qadağandır
Detonasiya trubkaları müdafiə elementləri ilə	0409	1.2D				—" —	—" —
Detonasiya trubkaları müdafiə elementləri ilə	0410	1.4D		PM 1.4		—" —	75 kq
Alışqanlı trubkalar	0316	1.3G				—" —	Qadağandır
Alışqanlı trubkalar	0317	1.4G		PM 1.4		—" —	75 kq
Alışqanlı trubkalar	0368	1.4S		PM 1.4S		Qadağandır	100 kq
Detonasiya trubkası metal qabıqlı. Bax: partladıcı şnur metal qabıqlı							
Metal qabıqlı zəif təsirli detonasiya trubkası. Bax: metal qabıqlı zəif təsirli partladıcı şnur							
İşıqlı iz buraxan trubkalar. Bax: döyüş sursatı üçün iz buraxanlar							
Ağır hidrogen. Bax: Deyterium							
Ağır yağ. Bax: Maye qudron və s.							
Uayt- spirit Bax: Skipidanı əvəzləyən							
Kükürlü karbon. Bax: Kükürd karbon							
Dördbromlu karbon	2516	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Dördftorlu karbon	1982	2		AQ		75 kq	150 kq
Tetraformetan ördxlörlü karbon	1846	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	60 l
Tetraxlorometan, karbon tərkibli kağız, tərkibi oksidləşən yağ	Qadağandır						
Karbon oksidi. Bax: Karbon oksid							
Maye karbon turşusu (ikioksidli karbon). Bax: Karbon qazı							
Aktivləşdirilmiş kömür	1362	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Aktivləşdirilmiş ağac kömürü. Bax: Aktivləşdirilmiş kömür							
Sulu ağac kömürü	Qadağandır						
Bitki və ya heyvan mənşəli kömür	1361	4.2		Öz- özünə alışan maddələr		Qadağandır	Qadağandır
Daş və boz kömür	—	4.2		—" —		—" —	100 kq
Aktivləşdirilməmiş ağac kömürü. Bax: kömür							
Tərkibi ammoniumnitrat olan gübrələr. Bax: Ammoniumnitratlı gübrələr							
Maye tuk gübrələri	Qadağandır						
Sirkəli anhidridi. Bax: sirkəli anhidrid							
Undekan	2330	3		TAM	III	60 l	220 l
Zəhərləyici aparılma. Bax: Arsenli toz							
Urotropin. Bax: Heksamin							
Vurub çıxarıb atılan və ya atılan enerjili suaktivləşdirən qurğular	0248	1.2L				Qadağandır	Qadağandır
Vurub çıxarıb atılan və ya atılan enerjili suaktivləşdirən qurğular	0249	1.3L				—" —	—" —
Gözyaşardıcı qaz qurğuları, tərkibində kütlə üzrə gözyaşardıcı qaz 2%- dən çox	—	2	6.1	Zəhərləyici qaz		—" —	50 kq
Gözyaşardıcı qaz qurğuları, tərkibində kütlə üzrə gözyaşardıcı qaz 2%- dən çox olmamalı. Bax: aerozollar və s.							
Partlayıcı açan qurğular	0173	1.4S		PM 1.4S		Qadağandır	100 kq

Əl signal qurğuları (falşfeyerlər)	0191	1.4G		PM 1.4		—" —	75 kq
Əl signal qurğuları (falşfeyerlər)	0373	1.4S		PM 1.4S		—" —	100 kq
Neft quyularından prob götürmək üçün doldurulmuş qurğular. Bax: sıxılmış və ya tezalıxan mayeləşmiş qazlar							
Faltan	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Fen. Bax: Benzol							
Fenetidinlər	—	6.1		Zəhər	III	Qadağandır	15 l
Fenilamin. Bax: Anilin							
Bromlu fenasil	2645	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Fenitidinlər	2311	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	—" —	220 l
Maye fenilaseonitrill	2470	6.1		—" —	III	Qadağandır	220 l
Fenilasetilxlorid	2577	8		korroziya-edici maddələr	II	1 l	30 l
1- Fenilbutan. Bax: Butilbenzollar							
2- Fenilbutan. Bax: Butilbenzollar							
Fenilhidrazin	2572	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Xlorlu fenildiazonium (quru)	Qadağandır						
Fenildiazoniumnitrat (quru)	Qadağandır						
Fenilendiamidlər (orto, meta, para)	1673	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Fenilnaftilamin (neozon D)	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Fenilnaftilamin (neozon A)							
Fenilizosianat	2487	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Fenilkarbilaminxlorid	1672	6.1				—" —	Qadağandır
Fenilmerkaptan	2337	6.1	3	Zəhər və TAM	II	—" —	60 l
2- Fenilpropen. Bax: İzopropenilbenzol							
Fenilüçxlorisilan	1804	8		korroziya-edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Fenilfosfordixlorid	2798	8		—" —	II	—" —	30 l
Fenilfosfortiodixlorid	2799	8		korroziya-edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Xlorlu fenil. Bax: Xlorbenzol							
Fenilxlorformiat	2746	6.1	8	Zəhər və korroziya-edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
2- Fenilpropan. Bax: Kumol							
Sianistli fenil. Bax: Benzonitril							
Feniletilen. Bax: inqibirləşdirilmiş stirol, monomer							
Fenol. Bax: Karbol turşusu							
Əridilmiş fenol	2312	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Fenol- məhlullar	2821	6.1		Zəhər	II	—" —	60 l
Maye fenolsulfoturşusu	1803	8		korroziya-edici maddələr	III	—" —	220 l
					II	1 l	30 l
Sozol turşusu							
Aseptil							
1- Fenol- 2- Sulfoturşu							
Bərk fenol	1671	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Bərk natrium fenolyat	2497	8		korroziya-edici maddələr	III	25 kq	100 kq
Ftorlu borun fenollu kompleksi	Qadağandır						
Fraksiyalı Fenol	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Fentin hidroksid	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Ferromarqans		4.3	6.1	Su dəydidə təhlükəlidir və zəhər		Qadağandır	10 kq
Ferrosilium, tərkibi 30- 90% çaxmaq daşı	1408	4.3	6.1	—" —	III	—" —	100 kq
Ferrometallik deşmə yonqarı, tokar yonqarı, yonqar və ya qırıntılar, özüqızışma xüsusiyyəti olan	2793	4.2		Özüalıxan maddələr	II	25 kq	100 kq
Ferroserium	1323	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Alışqan üçün çaxmaq daşı							
Fişer tropş qaz. Bax: Karbon və hidrogen monooksidlərinin qarışığı							
Flisid	—	3		TAM və zəhər		Qadağandır	20 l
Formal. Bax: Metilal							
Formalin. Bax: Formaldehid-məhlullar							
Formaldehid. Bax: Formaldehid- məhlullar							
Formaldehid- məhlullar	2209	9		DTY	III	100 l	220 l

Formaldehid- məhlullar, tezalışan	1198	3		TAM	III II	Qadağandır — " —	220 l 60 l
Formalin							
Qarışqa aldehidi							
Metanol							
Oksometan							
2- Formil- 3,4- dihidro- 2H- pıran. Bax: sabitləşdirilmiş Akrolein dimer							
Fosgen	1076	2	6.1 8	Zəhər və korroziyalı maddələr		Qadağandır	Qadağandır
Dixlorformaldehid							
Xlorlu karbonil							
Karbon turşulu xloranhidrid							
Karbon xloroksidi							
Xlorlu xlorformil							
9- Fosfadisiklonanlar (siklooktadienfosfinlər)	2940	4.2		Özüalışan maddələr	II	15 kq	50 kq
Alüminium fosfat- məhlul. Bax: aşındırıcı mayelər							
Alüminium fosfid. Bax: fosforlu alüminium							
Kalsium fosfid	Qadağandır						
Fosfin	2199	2	3			Qadağandır	Qadağandır
İkiliəvedilmiş fosfit qurğuşun	2989	4.1		TABM		5 kq	25 kq
Amorflu fosfor	1338	4.1		TABM	III	Qadağandır	100 kq
Qırmızı fosfor							
Quru ağ və sarı fosfor, suda və ya məhlulda	1381	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Ağ və qırmızı fosfor xloratları ilə qarışqda	Qadağandır						
Əridilmiş ağ fosfor	2447	4.2	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Bromlu fosfor. Bax: üçbromlu fosfor							
Tərkibində sarı və ağ fosfor olmayan, bıryanım kükürtlü fosfor (fosforun seskvisulfidi)	1341	4.1		TABM	II	Qadağandır	50 kq
Beşbromlu fosfor (fosfor pentabromid)	2691	8		korroziya-edicimaddələr	II	Qadağandır	50 kq
Tərkibində sarı və ağ fosfor olmayan, beşsulfidli fosfor (pentasulfid fosfor)	1340	4.1		TABM	II	— " —	50 kq
Beşftorlu fosfor	2198	2	6.1			— " —	Qadağandır
Beşxlorlu fosfor	1806	8		korroziya- edici maddələr	II	— " —	50 kq
Pentaxlorid fosfor							
Perxlorid fosfor							
Tərkibində sarı və ağ fosfor olmayan, yeddikükürtlü fosfor	1339	4.1		TABM	II	Qadağandır	50 kq
Pentasulfid fosfor							
Üçbromlu fosfor	1808	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Üçbromid fosfor							
Tərkibində sarı və ağ fosfor olmayan, üçkükürtlü fosfor	1343	4.1		TABM	II	Qadağandır	50 kq
Üçsulfid fosfor							
Üçxlorlu fosfor	1809	8		korroziya- edici maddələr	II	— " —	30 l
Üçxlorid fosfor							
Xlorlu fosfor. Bax: üçxlorlu fosfor							
Bromlu fosfor	1939	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	50 kq
Fosfor turşulu bromanhidridi							
Fosfor bromoksidi							
Fosforil bromid							
Xlorlu fosforil	1810	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	50 l
Fosforil xlorid							
Fosfor turşulu xloranhidridi							
Fosfor xloroksidi							
Fosforlu anhidrid. Bax: beşoksidli fosfor							
Fotoaviabomba	0037	1.1F				Qadağandır	Qadağandır
Fotoaviabomba	0038	1.1D				— " —	— " —
Fotoaviabomba	0039	1.2G				— " —	— " —
Fotoaviabomba	0299	1.3G				— " —	— " —
Ftalamid	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Sıxılmış ftor	1045	2	5.1 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Ftoranilinlər	2941	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Natrium ftorasetat	2629	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
2- oranilin. Bax: ftoranilinlər							

4- Ftoranilin. Bax: ftoranilinlər							
Kalium ftorasetat	2628	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Ftorbenzol	2387	3		TAM	II	5 l	60 l
Hidrogenforlu turşu. Bax: hidrogenforlu turşu- məhlul və s.							
Ftormetan. Bax: ftorlu metil							
Silisiiumturşuluftor. Bax: Hidrogen ftorlusulfid turşusu							
Ftoroform. Bax: Üçftormetan							
Kalium ftorsilikat. Bax: sulfidforlu kalium							
Ftorsilikatlar	2856	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Ammonium ftorsilikat. Bax: silisiiumforlu ammonium							
Maqniium ftorsilikat. Bax: silisiiumforlu maqniium							
Natrium ftorsilikat. Bax: silisiiumforlu natrium							
Sink ftorsilikat. Bax: silisiiumforlu sink							
Ftortoluol	2388	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Ftoretan. Bax: Ftorlu etil							
Qızıl fulminat	Qadağandır						
Platin fulminat	—"						
Civə fulminat	—"						
Civə fulminat (quru)	—"						
Nəmli civə fulminat. Bax: partlayan civə							
Gümüş fulminat	Qadağandır						
Gümüş fulminat (quru)	—"						
Xlorlu fumaril	1780	8		Korraziyaedici maddələr	II	1 l	30 l
Trans- Butendioilxlorid							
Fumarilxlorid							
Fumar turşusunun xmeranhidridi							
Furan (furfuran)	2389	3		TAM	I	1 l	30 l
Furilkarbinol. Bax: Furfuril spirti							
Furfural	1199	3		TAM	III	60 l	220 l
Fural							
Fulfurol							
2- Furaldehid							
2- Furankarbonal							
Furol							
Furfurilamin	2526	3		TAM	II	60 l	220 l
Fumiqant. Bax: Pestisidə uyğun gələn							
Funqisid. Bax: Pestisidə uyğun gələn							
Xinolin	2656	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Xinol. Bax: Hidroksinon							
Xinon. Bax: Benzoxinon							
Pambıq. Bax: Bitki lifi							
Nəmli pambıq	1365	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Pambıq- lif							
Kollodiumlu pambıq (nitrosellüloza)							
Xlor	1017	2	6.1	Sıxılmış, zəhərli, korroziyaedici qaz		Qadağandır	Qadağandır
İnqibirleşdirilmiş susuz xloral	2075	6.1		Zəhər	II	—"	100kq
Xloraldehid	Qadağandır						
Valerian turşulu xloranhidridi (valerilxlorid)	2502	8		korroziyaedici maddələr	II	1 l	30 l
Xloramin B	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Sirkə turşulu xloranhidridi. Bax: xlorlu asetil							
Dixlorsirkə turşulu xloranhidridi	1765	8		korroziyaedici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Xlorsirkə turşulu xloranhidrid	1752	8				—"	Qadağandır
Xloranizidinlər	2233	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Maye xloranilinlər	2019	6.1		Zəhər	II	—"	60 l

Bərk xloranilinlər	2018	6.1		Zəhər	II	—" —	100 kq
Xloratlar. Bax: Xlor turşulu duzlar							
Kalium xlorat. Bax: Xlor turşulu kalium							
Xlorat sodası. Bax: Xlor turşulu natrium (natrium xlorat)							
Qeyri- üzvi xloratlar	1461	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Natrium xlorasetat	2659	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Sabitlənməmiş xloraseton	Qadağandır						
Sabitləşmiş xloraseton	1695	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Monoxloraseton							
1- Xlor- 2- propanon							
Xlorasetonitril	2668	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Maye xlorasetofenon	1697	6.1		Zəhər	II	—" —	60 l
Fenilxlorometilketon							
Bərk xlorasetofenon	1697	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Xlorbenzoüçftorid	2234	3		TAM	III	60 l	220 l
Xlorbrommetan. Bax: Bromxlorometan							
1- Xlor- 3- brompropan	2688	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Xlorbutan	1127	3		TAM	II	5 l	60 l
1- Xlorbutan							
2- Xlorbutan							
Normal xlorlu butil							
Xlorlu xlorbenzil	2235	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	60 l	220 l
Xlorbenzol	1134	3		TAM	III	60 l	220 l
Texniki xlorbenzol							
Etilenqlikolun xlorhidrini. Bax: Etilen xlorhidrin							
2- Xloreanol							
3- Xlor- 1,2- dihidroksipropan Bax: alfa- Xlorhidrin qliserin							
Xlordinitrobenzol	1577	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
1,2- Dinitro- 4- xlorbenzol							
2,4- Dinitroxlorbenzol							
1- xlor- 2,4- dinitrobenzol							
Xlordiftorbrommetan	1974	2		AQ		74 kq	150 kq
Bromxlordiftormetan							
Monoxlordiftormonobrom metan							
Xladon- 12B1							
Xlordiftoretan (diftorxlorethanlar)	2517	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Xladon- 142							
Xlordiftormetan	1018	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 22							
Monoxlordiftormetan							
Freon- 22							
Xloreks	1916	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 l
Alüminium xlorid. Bax: xlorlu alüminium							
Dəmir xlorid. Bax: xlorlu dəmir							
Dəmir xlorid. Bax: xlorlu dəmir-məhlul							
Arsen xlorid. Bax: üçxlorlu arsen							
Ammoniumlu- civə xlorid	1630	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	100 kq
Diammoniummerkuroxlorid							
Bərk qurğuşun xlorid. Bax: həll olunan qurğuşun birləşmələri							
Kükürd xloridlər	1828	8		korroziya-edicimaddələr	I	Qadağandır	2,5 l
İkixlorlu kükürd							
Birxlorlu kükürd							
Yarımxlorlu kükürd							
Xlorlu kükürd							
Fosfor xlorid. Bax: üçxlorlu fosfor							
Xlorlu asetil	Qadağandır					Qadağandır	Qadağandır
Xlorlu metil	1063	2	6.1	TAQ və zəhər		—" —	25 kq
Xlorometan							
Xlorlu xromil. Bax: xlorlu xromil							

Xlorindan	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	50 l
Xloritlər Bax: Xlor turşusu duzları							
Gümüş xlorit (quru)	Qadağandır						
Qeyri- üzvi xloritlər	1462	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Maye xlororezollar	2669	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Bərk xlororezollar	2669	6.1		Zəhər	II	—" —	100 kq
Xlormetan. Bax: xlorlu metil							
Sianistli xlorometil. Bax: Xlorasetonitril							
1- Xlor- 3- metilbutan. Bax: xlorlu amil							
2- Xlor- 2- metilbutan. Bax: xlorlu amil							
1- Xlor- 2- metilpropan. Bax: Xlorbutanlar							
2- Xlor- 2- metilpropan. Bax: Xlorbutanlar							
3- Xlor- 2- metilpropan- 1. Bax: Metilallixlorid							
4- Xlor- orto- toluindihidroklorid	1579	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
3- xlor- 4- metilfenilizosianat	2236	6.1		Zəhər	II	—" —	60 l
Xlorometilxlorformiat	2745	6.1	8	Zəhər və korroziya- edici maddələr	II	—" —	30 l
Xlorlu əhəng. Bax: Kalsium							
Xlorid- qarışıq və s. Xlorlu kükürd. Bax: Kükürd xloridi							
Xlornitroanilinlər	2237	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Bərk meta və ya para xlornitrobenzollar	1578	6.1		Zəhər	II	—" —	100 kq
Nitroxlorbenzollar							
Meta, para- Nitro- xlorbenzol							
1- Nitro- 2- xlorbenzol							
1- Nitro- 3- xlorbenzol							
1- Nitro- 4- xlorbenzol							
Maye xlornitrobenzol (orto)	1578	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Maye və bərk xlornitrotoluol	2433	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	II III	Qadağandır —" —	220 l 200 kq
Xlorozon. Bax: Aşardıcı maye							
Vanadium xloroksidi (V)	2443	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Mis xloroksidi	—	6.1		Zəhər		—" —	100 kq
Fosfor xloroksidi. Bax: xlorlu fosforil							
İnqibirləşdirilmiş xloropren	1991	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
2- Xlor- 1,3- butadien inqibirləşdirilmiş							
İnqibirləşdirilmiş xloropren	Qadağandır						
Xlorform	1888	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Üçxlorometan							
Xloroformiatlar, alqışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	2742	6.1	8	Zəhər və korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
3- Xloro- 4- dietilaminbenzodiazonlu xlorlu sink	3033	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Xlorofos (diptereks) maye və toz halında	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
1- Xlorpropan. Bax: Xlorlu propil							
3- Xlorpropan. Bax: Xlorlu allil							
Xlorpentaftoretan	1020	2		AQ		75 kq	150 kq
Pentaftorxloretan							
Freon- 115							
1- Xlorpentaftor. Bax: Xlorlu amil							
Xlorpikrin	1580	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Nitroüçxlorometan							
Nitroxloroform							
2- Xlorpiridin	2822	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
2- Xlorpropan	2356	3		TAM	I	1 l	30 l
3- Xlorpropandiol- 1,2. Bax: alfa- xlorhidrin qliserin							
Xlorpropanol. Bax: Propilənxlorhidrin							

2- Xlorpropanol- 1. Bax: Propilənxlorhidrin							
3- Xlorpropanol- 1	2849	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
2- Xlorpropen	2456	3		TAM	I	1 l	30 l
3- Xlorpropen. Bax: Xlorlu allil							
3- Xlorpropen- 1. Bax: Xlorlu allil							
Beşftorluxlor	2548	2	8.1 5.1 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Xlorsilanlar	2987	8		korroziya-edic maddələr	II	1 l	30 l
Xlorsilanlar, su ilə qarşılıqlı təsirdə tezəlişən qazlar ayrılır	2988	4.3	3 8	Su dəydidə təhlükəlidir, TAM, korroziya-edic maddələr		Qadağandır	
Xlorsilanlar, alışıma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayanlar	2986	8	3	Korroziya-edic maddələr və TAM	II	1 l	30 l
Xlorsilanlar, alışıma temperaturu 23°C- dən aşağı	2985	3	8	TAM və korroziya-edic maddələr	I	0,5 l	2,5 l
Xlorqarıışığı	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Xlorsulfidli turşu kükürd anhidridi ilə və ya onsuz	1754	8		korroziya-edic maddələr		0,5 l	2,5 l
Xlorlu sulfonil kükürd anhidridi ilə və ya onsuz							
Xlortetraftoretan	1021	2		AQ		75 kq	150 kq
Tetraftorxloretan							
Freon- 124							
Maye xlortoluidinlər	2239	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Bərk xlortoluidinlər	2239	6.1		—"	III	Qadağandır	200 kq
4- Xlor- orto- toluidin hidroxlorid	1579	6.1		—"	III	Qadağandır	200 kq
4- Xlor- orto- toluidin duzlu turşu							
Xlortoluollar	2238	3		TAM	III	60 l	220 l
Üçftorlu xlor	1749	2	5.1 6.1 8			Qadağandır	Qadağandır
Üçftorid xlor							
Xlorüçftormetan	1022	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 13							
Monoxlorüçftormetan							
Üçftorxloretan							
Freon- 13							
Xlorüçftormetan və üçftor- metan- azeotrop qarışıq, tərkibi təxminən 60% xlorüçftormetan	2599	2		AQ		75 kq	150 kq
Xlorüçftoretan	1983	2		AQ		75 kq	150 kq
Xladon- 133							
Monoxlorüçftoretan							
Üçftorxloretan							
Xladon- 133a							
Xlorüçftoretan. Bax: inqibirləşdirilmiş üçftoretan							
inqibirləşdirilmiş xlorüçftoretan	Qadağandır						
Maye xlorfenatlar	2904	8		korroziya-edic maddələr	III	5 l	60 l
Bərk xlorfenatlar	2905	8		—"	III	25 kq	100 kq
Xlorfenilüçxlorsilan	1753	8		—"	III	Qadağandır	30 l
Bərk xlorfenollar	2020	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	—"	200 kq
Dixlorfenollar							
Pentaxlorfenol							
Tetraxlorfenol							
Meta-, para- xlorfenol							
Maye xlorfenollar	2021	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Dixlorfenollar							
Orto- xlorfenollar							
Xloretan. Bax: Xlorlu etil							
Xloretannitril. Bax: Xlorasetonitril							
2- Xloretanol. Bax: Etilənxlorhidrin							

Xloretilen (xloreten) inqibirləşdirilmiş. Bax: inqibirləşdirilmiş xlorlu vinil							
Azot turşulu xrom	2720	5.1		Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Xrom nitrat							
Xlorlu xromil	1758	8		korroziya- edici maddələr	I	5 l	2,5 l
Xrom turşulu xloranhidrid							
Xrom xloroksid							
Bərk xrom turşusu. Bax: Xrom üçoksidi							
Xromlu anhidrid. Bax: Üçoksidi susuz xrom							
Üçforlu bərk xrom	1756	8		korroziya- edici maddələr	II	15 kq	50 kq
Bərk ftorid xrom (III)							
Bərk ftorlu xrom (III)							
Üçforlu xrom- məhlul	1757	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Ftorid xrom (III)- məhlul							
Ftorlu xrom (III)- məhlul							
Kükürdturşulu xrom	—	8		korroziya- edici maddələr		10 kq	100 kq
Ammonium xrom. Bax: xrom turşulu ammonium							
Çar arağı. Bax: Xlorlu Hidrogen və azot turşularının qarışığı							
Rəngli fos. Bax: zəhərləyici aerozollar, sin. 6							
Azot turşulu sezium	1451	5.1		Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Sezium nitrat							
Sezium	1407	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
İki xrom turşulu sezium	—	5.1		Oksidləşdirici	III	1 kq	100 kq
Sezium bixromat							
Xrom turşulu sezium	—	5.1		Oksidləşdirici	III	1 kq	50 kq
Sezium xromat							
Sellozolv asetat. Bax: Etilenqlikolun mono- etilli və sirkə turşulu efiri							
Sellozolv. Bax: Etilenqlikolun monoetilli efiri							
Selluloid- bloklar, yonqarlar, dənəciklər, listlər, trubkalar və s. (tullantılar istisna olmaqla)	2000	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Selluloid- tullantılar	2002	4.2				Qadağandır	Qadağandır
Sement. Bax: yapışqanlar, tərkibi tezalıyan maye							
İşlənmemiş serium	1333	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
İşlənmemiş serium, kompakt forması	1333	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Kalsium sianamid, tərkibində kalsium karbid 0,1%- dən çox	1403	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	III	Qadağandır	100 kq
Azot əhəngi							
Bromlu sian	1889	6.1		Zəhər və korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	25 kq
İkioksidi serium	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
İkioksidi serium- konsentrat	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Sianid və ya sianidin quru qarışığı. Bax: qeyri- üzvi sianidlər							
Kalium sianid. Bax: sianlı kalium							
Kalsium sianid. Bax: sianlı kalsium							
Mis sianid, sianlı mis							
Natrium sianid. Bax: sianlı natrium							
Civəkaliyum sianid	1626	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Tetrasianomerkuorat kalium							
Sianidlər məhlulda	1935	6.1		Zəhər	I II III	Qadağandır Qadağandır Qadağandır	30 l 60 l 220 l
Qeyri- üzvi sianidlər	1588	6.1		Zəhər	I	—"	50kq
Sianidlərin qarışığı							
Sianoasetonitril. Bax: Malononitril							
Mayələşmiş sian	1026	2	3 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Disian							

Sianurtriazid	Qadağan- dır						
Xlorlu sianur	2670	8		Korrasiyaedici maddələr	III	25 kq	100 kq
Xlorlu sian	1589	2	6.1			Qadağan- dır	Qadağan- dır
Xlorsian							
Sianid xlor							
Sianlı kadmium	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	0,5 kq
Sianlı qurğuşun	1620	6.1		—" —		—" —	0,5 kq
Sianid qurğuşun							
Sianistli gümüş	1684	6.1		Zəhər		Qadağandır	0,5 kq
Gümüş sianid							
Sianistli sink	1713	6.1		Zəhər		Qadağan- dır	0,5 kq
Sink sianidi							
Sian ərintisi	—	6.1		Zəhər		—" —	0,5 kq
Sianoetilen. Bax: Akrilonitril							
Sianometan. Bax: sianistli metil							
Siklobutan	2601	2	3	TAQ		Qadağan- dır	150 kq
Siklobutilxlorformiat	2744	6.1	8	Zəhər və korroziya- edici maddələr	II	—" —	30 l
1,4- Sikloheksadiendion. Bax: Benzoxinon							
Sikloheksan	1145	3		TAM	II	Qadağan- dır	60 l
Heksahidrobenzol							
Sikloheksilmerkaptan	3054	3		TAM	III	60 l	220 l
Heksametilen							
Heksanaftən							
Sikloheksanol	—	3		TAM	II	2,5 l	200 l
Sikloheksantiol. Bax: Sikloheksilmerkaptan							
Sikloheksanon	1915	3		TAM	III	60 l	220 l
Ketoheksametilen							
Pimelinketin							
Sikloheksen	2256	3		TAM	II	5 l	60 l
Sikloheksenilüçxlorsilan	1762	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Sikloheksilzosianat	2488	6.1		Zəhər	II	—" —	60 l
Sikloheksilamin	2357	8	3	korroziya- edici maddələr və TAM	II	1 l	30 l
Sikloheksilasetat	2243	3		TAM	III	60 l	220 l
Sikloheksilüçxlorsilan	1763	8		korroziya- edici maddələr	II	Qadağandır	30 l
Sikloheptan	2241	3		TAM	II	5 l	60 l
Sikloheptatrien	2603	3	6.1	TAM və zəhər	II	Qadağandır	60 l
1,3,5- Sikloheptatrien. Bax: Sikloheptatrien							
Siklohepten	2242	3		TAM	II	5 l	60 l
1,5,9- Siklododekatrien	2518	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Siklometrametilentetranitramin (HMX; oktaqen) nəmli, su 15%-dən az olmamalı və ya Siklotetrametilentetranitramin (HMX; oktaqen) desensibilizə edilmiş, kütlə üzrə fleqmatizator 10%-dən az olmamalı	0226	1.1D				—" —	—" —
Sikloüçmetilenüçnitramin nəmli, kütlə üzrə su 15%-dən az olmamalı və ya Sikloüçmetilenüçnitramin desensibilizə edilmiş, fleqmatizator 10%-dən az olmamalı	0072	1.1D	6.1			Qadağandır	Qadağandır
Simol. Bax: simollar							
Simollar	2046	3		TAM	III	60 l	220 l
Sineb	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Sinen. Bax: Dipenten							
Azot turşulu sink	1514	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Sink nitrat							
Sink arsenat və ya sink arsenit(sink arsenat və ya arsenit) və ya sink arsenat və ya sink arsenit qarışığı	1512 1712	5.1 6.1		—" — Zəhər	II II	5kq Qadağandır	25 kq 100 kq
Bromatlı sink turşusu	2469	5.1		Oksidləşdirici	III	25 kq	100 kq
Sink bromat							
Sink dimetil	Qadağandır						
Siklonit. Bax: Sikloüçmetil- enüçnitramin və s.							

Siklootadienfosfinlər. Bax: fosfadisiklononlar							
Siklootatetraen	2358	3		TAM	I	5 l	60 l
Siklootadienlər	2520	3		TAM	II	60 l	220 l
Siklopentan	1146	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Pentameten							
Metilli siklopentan. Bax: Metilsiklopentan							
Siklopentanol	2244	3		TAM	III	60 l	220 l
Siklopentanon	2245	3		TAM	III	60 l	220 l
Siklopenten	2246	3		TAM	II	5 l	60 l
Mayeləşmiş siklopropan	1027	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Quru siklotetrameten tetranitramin və ya fleqmatizə edilməmiş (HMX)	Qadağandır						
İkixromturşulu sink	—	5.1		Oksidləşdirici		1 kq	100 kq
Sink bixromat							
Ditionist turşulu sink	1931	9		DTY	III	100 kq	200 kq
Sink hidrosulfit							
Sink ditionit							
Sink dietil	Qadağandır						
Silisiyumforlu sink	2855	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 kq
Sink ftorsilikat							
Marqans turşulu sink	1515	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Sink permaqanat							
Üçtərəfli əvəz edilmiş sink arsenat	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	5 kq
Sink- toz və ya sink- tozu	1436	4.3	4.2	Su dəydidə təhlükəlidir	II	15 kq	50 kq
Sink sulfat	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Sulfat sink							
Sirkə turşulu sink	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Fosforlu sink	1714	4.3	6.1	Su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	15 kq
Sink fosfid							
Ftorlu sink	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 kq
Hidrogenxlolu sink- məhlul. Bax: xlorlu sink- məhlul							
Xlorlu sussuz sink	2331	8		korroziya-edici maddələr	III	25 kq	100 kq
Bərk xlorlu sink	—	9		DTY	III	1 kq	100 kq
Sink xlorid							
Xlorlu sink- məhlul	1840	8		korroziya-edici maddələr	III	5 l	60 l
Xlorit sink	1513	5.1		Oksidləşdirici	II	5 kq	25 kq
Sinkli şlak	1485	4.3		Su dəydidə təhlükəlidir	III	25 kq	100 kq
Sink sianid	1713	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Sink sianid							
Sink etil. Bax: Dietilsink							
Sinnomel. Bax: Stiol, monomer, inqibirləşdirilmiş							
Sinnomol. Bax: Stiol, monomer, inqibirləşdirilmiş							
Sinxonin	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	100 kq
Azot turşulu sirkonium	2728	5.1		Oksidləşdirici	III	15 kq	100 kq
Hidrogenli sirkonium	1437	4.1		TABM	II	Qadağandır	50 kq
Sirkonium hidrid							
Quru və ya nəmli metallik sirkonium, tərkibində su 25%-dən az	—	4.2		Özülüşən maddələr		Qadağandır	50 kq
Sirkonium- tullantılar	1932	4.2				— " —	Qadağandır
Pikramat turşulu sirkonium (pikramat sirkonium) quru və ya nəmli kütlə üzrə su 20%-dən az	0236	1.3C				— " —	— " —
Pikramat turşulu sirkonium (pikramat sirkonium) nəmli, kütlə üzrə su 20%-dən az olmamalı	1517	4.1		TABM	I	1 kq	15 kq
Sirkonium- quru toz mexaniki məhsul, hissəciklərin ölçüsü 3-dən 53 mk- dək	2008	4.2		Özülüşən maddələr	II	15 kq	50 kq
Kimyəvi məhsul, hissəciklərin ölçüsü 10- dan 840 mk- dək							

Sirkonium- nəmli toz, su 25%-dən az olmamalı (suyun artıqlığı görünməlidir)	1358	4.1		TABM	II	15 kq	50 kq
Mexaniki məhsul, hissəciyin ölçüsü 53- mk- dən az							
Kimyəvi məhsul, hissəciyin ölçüsü 840 mk- dən az							
Suspenləşdirilmiş sirkonium mayədə	1308	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Quru sirkonium, işlənmiş listlər, zolaqlar və ya spiral naqıl şəklində	2009	4.2		Özülüşən maddələr	III	25 kq	100 kq
Quru sirkonium, spiral naqıl şəklində, işlənmiş metal listlər, zolaqlar (naziklik 254, lakin 18 mk- dən az olmamalı)	2858	4.1		TABM	III	25 kq	100 kq
Dördxlorlu sirkonium	2503	8		korroziya- edici maddələr	III	25 kq	100 kq
Preslənmiş qara barıt və ya qara barıt şəşkilərdə. Bax: tüstülü barıtlar. (BMT 0028)							
Qara dənəvərləşdirilmiş barıt və ya toz halında. Bax: tüstülü barıtlar (BMT 00271)							
Dördbromlu asetilen. Bax: tetrabrometan							
Dördoksidlil azot. Bax: mayeləşmiş ikioksidlil azot							
Dördoksidlil osmium	2471	6.1		Zəhər	I	Qadağandır	50 kq
Dördxlorlu asetilen. Bax: Tetraxloretan							
Şellak maye, zamaska. Bax: Əlif							
Metal qabıqlı detonireddici şnur	0102	1.2D				Qadağandır	Qadağandır
Metal qabıqlı detonireddici şnur	0290	1.1D				—"	—"
Detonireddici, əyilən şnur	0065	1.1D				—"	—"
Detonireddici, əyilən şnur	0289	1.4D		PM 1.4		—"	75 kq
Metal qabıqlı, zəif təsirli detonireddici şnur	0104	1.4D		PM 1.4		—"	75 kq
Odötürücü şnur	0066	1.4G		PM 1.4		—"	75 kq
Odötürücü təhlükəsiz şnur	0105	1.4 S		PM 1.4S		—"	100 kq
Maye zamaska	1139	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Maye qruntlama							1
Prot. Bax: cecə							
Şelok. Bax: Natrium hidroksoid- məhlul							
Yeyici qələvi mayelər	1719	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Qələvi korroziyalı maye batareyalar. Bax: maye qələvi batareyalar							
Qələvi korroziyalı mayelər. Bax: qələvi yeyici mayelər							
Qələvi korroziyalı bərk maddələr. Bax: yeyici bərk maddələr							
Aromatik maye ekstrakt	1169	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
Çiçəkli maye ekstraktları	1197	3		TAM	I II III	1 l 5 l 60 l	30 l 60 l 220 l
Elektrik akkumulyator batareyaları. Bax: batareyalar							
Elektrik inisiatorları. Bax: inisiatorlar və s.							
Batareyalar üçün elektrolit (turşu və ya qələvi). Bax. maye turşulu batareyalar və ya maye qələvi batareyaları							
Qələvi akkumulyatorlar üçün elektrolit	1735	8		korroziya- edici maddələr		1 l	10 l
Qələvi elektrolit							
Turşulu akkumulyatorlar üçün elektrolit	1735	8		korroziya- edici maddələr		Qadağandır	5 l
Turşu elektrolit							
Elektron trubalar, tərkibi civə. Bax: civə, sənaye məmulatlarında istifadə olunan							
Partlama üçün zəncirin elementləri	0382	1.2B				Qadağandır	Qadağandır
Partlama üçün zəncirin elementləri	0383	1.4B		PM 1.4B		Qadağandır	75 kq
Partlama üçün zəncirin elementləri	0384	1.4S		PM 1.4		—"	100 kq

Epibrom hidrin	2558	6.1				— " —	Qadağandır
1,2- Epoksibutan. Bax: 1,2-Butilenoksid stabiləşdirilmiş							
Epoksiizopropil karboran	—	2		TAM		Qadağandır	200 l
2,3- Epoksipropiletiliefir. Bax: 1,2- Epoksi- 3- epoksiopropan							
2,3- Epoksi- 1- propanol. Bax: Qlisidaldehid							
1,2- Epoksi- 8- etiloksipropan	2752	3		TAM	III	60 l	220 l
Epoksietan. Bax: Etilenoksid							
Epixlorhidrin	2023	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Erbium oksid	—	9		DTY	III	10 kq	180 kq
Sıxılmış etan	1035	2		TAQ		Qadağandır	150 kq
Metilmetan							
Soyudulmuş maye etan	1961	2	3			Qadağandır	Qadağandır
Maye metilmetan							
Etannitril. Bax: sianistli metil							
Etanol (etilli spirt) və ya etanol (etilli spirt) məhlulları, alqaqollu içkilər daxil olmaqla	1170	3		TAM	II III	5 l 60 l	60 l 220 l
Etanolaminidinitrat	Qadağandır						
Etanolamin və ya etanol- aminin məhlulları	2491	8		korroziya- edici maddələr	III	5 l	60 l
Etanetiol. Bax: Etilmerkaptan							
Etenilamin. Bax: inqibirləşdirilmiş vinilamin							
Etilaldehid. Bax: Asetaldehid.							
Etil- alfa- xlorpropionat. Bax: Etil- 2- xlorpropionat							
Etilamilketon	2271	3		TAM	III	60 l	220 l
Etilamin	1036	2	3 6.1			Qadağandır	Qadağandır
Aminoetan							
Monoetilamin							
Etilamin- sulu məhlulları tərkibində etilamin 50%- dən az, lakin 70%- dən çox olmamalı	2270	3		TAM	II	5 l	60 l
Etilasetat	1173	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Etil sirkə turşulu efir							
Sirkəetilli efir							
Sirkəli efir							
2- Etilanilin	2273	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
İnqibirləşdirilmiş etilasetilen	2452	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Etilanilin	2272	6.1		Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	200 l
Etilbenziltoluidinlər	2753	6.1		— " —	III	— " —	220 l
N- Etil- N- benzilanilin	2274	6.1		— " —	III	— " —	220 l
Etilbenzol	1175	3		TAM	II	5 l	60 l
Feniletan							
Etilborat	1176	3		TAM	II	5 l	60 l
Etil bor turşulu efir							
Üçetilborat							
Üçetoksibor							
Etilbromasetat	1603	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Etil brom sirkə turşulu efir							
Brom sirkəli etil							
Bromlu etil	1891	6.1			II	Qadağandır	60 l
Brometan							
Brometil							
Etilbromid							
2- Etilbutanol	2275	3		TAM	III	60 l	220 l
Etilbutilasetat	1177	3		TAM	III	60 l	220 l
Etilbutil sirkə turşulu efir							
İzoheksilasetat							
2- Etil butiraldehid	1178	3		TAM	II	5 l	60 l
Etil yağlı aldehid							
Dietil asetaldehid							
2- Etil butanol							
Etilbutirat	1180	3		TAM	II	5 l	60 l
Etil yağ turşulu efir							
Etilbutanoal							
2- Etilheksilamin	2276	8		korroziya- edici maddələr	III	5 l	60 l

2- Etilheksilxlorformiat	2748	6.1	8	Zəhər və korroziya-edici-maddələr	II	1 l	30 l
2- Etil- 1- heksanol	—	9		DTY		1 l	20 l
2- Etil- 2- heksanol	—	9		DTY		1 l	20 l
Etil- 3,3- di- (üçdəbir- butil-peroksi)- butirat, qeyri- üzvi inertli bərk maddələr 50%- dən çox olmamalı	2598	5.2		Üzvi peroksid	II	5 kq	10 kq
Etil- 3,3- di- (üçdəbir- butil-peroksi) butirat, məhlulda 77%- dən çox olmamalı	2185	5.2		—"	II	5 l	10 l
Etil- 3,3- di- (üçdəbir- butil-peroksi)- butirat texniki təmiz	2184	5.2	E			Qadağandır	Qadağandır
Etildixlorarsin	1892	6.1				—"	—"
Dixloretilarsin							
Etildixlorasilan	1183	4.3	3 8	TAM, korroziya-edici maddə, su dəydidə təhlükəlidir	I	Qadağandır	1 l
İki xlorlu etilen	1184	3	6.1	TAM və zəhər	II	1 l	60 l
Xlorlu etilen							
Dixlorhidriqlikol							
1,2- Dixloretran							
Etilenqlikoldinitrat	Qadağandır						
Etilenqlikol- (1,2- etandiol). Bax: Qlikol							
Etilendiamin	1604	8	3	korroziya-edici maddə və TAM	II	Qadağandır	30 l
1,2- Diaminoetan							
Etilen- diamindiperxlorat	Qadağandır						
Etilendibromid	1605	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Bromlu etilen							
1,2- Dibrometan							
İkbromlu etilen							
Etilendibromid və bromlu metil- maye qarışığı. Bax: Bromlu metilin və bromlu etilenin maye qarışığı							
Etilendixlorid. Bax: 1.1- Dixloretran							
İnqibirləşdirilmiş etilenimin	1185	6.1				Qadağandır	Qadağandır
Soyudulmuş maye etilen	1038	2				—"	—"
Etilen oksidi, tərkibində azot 0,2%- dən çox olmamalı	1040	2		TAQ		Qadağandır	55 kq
Oksiran							
Epoksietan							
Etilenoksid							
Sıxılmış etilen	1962	2		TAQ		Qadağandır	150 kq
Etilenxlorhidrin	1135	6.1		Zəhər		—"	60 l
Etilenizobutirat	2385	3		TAM	II	5 l	60 l
Etilenizosianat	2481	3	6.1	TAM və zəhər	I	Qadağandır	30 l
Etilkrotonat	1862	3		TAM	II	5 l	60 l
Etil izokroton turşulu efir							
Etil karbitol	—	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağandır	200 l
Etilaklat	1192	3		TAM	III	60 l	220 l
Etil süd turşulu efir							
Etilmerkaptan	2363	3		TAM		Qadağandır	30 l
Etantiol							
Etilmerkurfosfat (EMF)	—	6.1		Zəhər		Qadağandır	10 l
Etilmetakrilat	2277	3		TAM	II	5 l	60 l
Etilmetilketon	1193	3		TAM	II	5 l	60 l
Metiletilketon							
2- Butanon							
Etilformiat	1190	3		TAM	II	5 l	60 l
Etilmetanoat							
Etil qarışqa efiri							
Etil qarışqa turşulu efir							
Sussuz etilfosfindixlorid. Bax: piroforlu maye maddələr							
Ftorlu etil	2453	2		AQ		75 kq	150 kq
Etilxlorasetat	1181	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l

Etil xlorşirkə turşulu efir							
Xlorlu etil	1037	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Xloretan							
Etilxlorid							
Etilxlorkarbonat. Bax: Etilxlorformiat							
Etil- 2- xlorpropionat	2935	3		TAM	III	60 l	220 l
Etilxlorformiat	2826	8		korroziya- edici maddələr	II	1 l	30 l
Etilxlorformiat	1182	3	6.1	TAM, zəhər və korroziya- edici maddələr	I	Qadağandır	2,5 l
Etilxlorkarbonat							
Etil xlor qarışqa turşulu efir							
Etil xlor kömür turşulu efir							
Etilsianoasetat	2666	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	60 l	220 l
Etilsellozol	1171	3		TAM		Qadağandır	275 l
2- Etoksietanol							
Sellozol							
Etilenqlikolun monoetilli efiri							
Etilsink. Bax: Dietilsink							
Etiolin aqenti. Bax: yoluxucu maddələr və s.							
Etoksianilin. Bax: Fenetid							
Etoksipropan- 1 .Bax: Etilpropil efiri							
2- Etoksi etanol. Bax: Etilenqlikolun monoetil efiri							
2- Etoksietil asetat. Bax: Etilenqlikolun monoetil və sirkə turşulu efiri							
Allilqilsildol efiri	2219	3	6.1	TAM	III	Qadağandır	220 l
Alliletil efiri	2335	3	6.1	TAM və zəhər	II	— " —	60 l
Stabilləşdirilmiş allil, izotiosian turşulu efir	1545	6.1		Zəhər	II	— " —	15 l
Allilizotiosianat							
Allilkardal yağı							
2- Propenilzotiosianat							
Allil izorodan turşulu efir							
İzorodanallil efiri							
Allil xlorqarışqa turşulu efir	1722	3		TAM və korroziya- edici maddələr		Qadağandır	10 l
Allilxlorkarbonat							
Allilxlorformiat							
Allil xlor kömür turşulu efir							
Amil qarışqa turşulu efir	1109	3		TAM		Qadağandır	100 l
Amilformiat							
Pentilmetanoat							
Amil azot turşulu efir	1112	3		TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 l
Amilnitrat							
Amil sirkə turşulu efir	1104	3		TAM		2,5 l	200 l
Sirkəamil efiri							
Efir asetosirkə turşulu efir	—	3		TAM		2,5 l	200 l
Etil asetosirkə turşulu efir							
Benzil sirkə turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Benzil xlor kömür turşulu efir. Bax: Benzil xlorformiat							
Benzil benzoyn turşulu efir. Bis-xloretil efiri (simmetrikdixloretil efiri). Bax: Xloreks	—	9		DTY		1 l	5 l
Bor üçfordimetilli efir	2965	4.3	3	Su dəydidə təhlükəlidir, TAM və korroziya- edici maddələr	II	1 l	5 l
Bor üçfordietilli efir	2604	8	3	korroziya- edici maddələr və TAM	I	0,5 l	2,5 l
Hidrogenbromid turşulu efir. Bax: Hidrogenbromidli etil							
2- Brometilli efir	2340	3		TAM	II	5 l	60 l
Boretilli efir. Bax: Etilborat							
İnqibirləşdirilmiş butilvinilli efir	2352	3		TAM	II	15 l	60 l
Butilmetilli efir	2350	3		TAM	II	5 l	60 l
Butilli efirlər. Bax: dibutilli efirlər							
Butiletilli efir. Bax: etilbutilli efir							

İnqibirləşdirilmiş butil akril turşulu efir	—	3		TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 l
Butil normal sirkə turşulu efir	1123	3		TAM		—" —	20 l
Butil sirkə turşulu ikinci dəfəlik efir	1124	3		TAM		—" —	100 l
Vtor- Butilasetat							
Butil süd turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Butil normal qarışqa turşulu efir	1128	3		TAM		Qadağandır	60 l
Norm- Butilmetanoat							
Norm- Butilformiat							
İnqibirləşdirilmiş vinilizobutilli efir	1304	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
İnqibirləşdirilmiş viniletilli efir	1302	3		TAM	I	—" —	30 l
İnqibirləşdirilmiş vinilmetilli efir	1087	2	3	TAQ		—" —	150 kq
İnqibirləşdirilmiş viniletilli efir	Qadağandır						
İnqibirləşdirilmiş vinilizobutilli efir	—" —						
İnqibirləşdirilmiş divinilli efir	1167	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
Divinilli efir							
Eteniloksieten							
Vinilmetilli efir inqibirləşdirilməmiş							
İnqibirləşdirilmiş vinil sirkə turşulu efir	1301	3		TAM və zəhər		Qadağandır	20 l
İnqibirləşdirilmiş vinilasetat							
Sirkə vinilli efir							
Dialilli efir	2360	3	6.1	TAM və zəhər	II	1 l	60 l
Dibenzilli efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Benzilli efir							
Dibutil ftal turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Dibutil turşəng turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Dibutilli efirlər	1149	3		TAM	III	60 l	220 l
1- Butoksibutan							
Butilli efir							
Diizopropilli efir	1159	3		TAM	II	Qadağandır	60 l
İzopropilli efir							
Dimetilli efir	1033	2	3	TAQ		Qadağandır	150 kq
Metoksimetan							
Metilli efir							
Dimetil metilenli efir. Bax: Metilal							
Dimetilli ftal turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Dimetilli kömür turşulu efir	1161	3		TAM		Qadağandır	200 l
Dimetil karbonat							
Metilkarbonat							
2,2- dioksi dietilli efir. Bax: Dietilenqlikol							
Dioktilli efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Dipropilli efir	2384	3		TAM	II	5 l	60 l
Dixlorizopropilli efir	2490	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Dixloretili efir	1916	6.1		Zəhər	II	—" —	60 l
Dietil etilidenli efir. Bax: Asetal							
Dietilenli efir	1165	3		TAM və zəhər		Qadağandır	2,5 l
Dietilendioksid							
1,4- Dioksan							
Etilenli qlikolun efiri							
Dioksan							
Dietilli efir	1155	3		TAM	I	Qadağandır	30 l
Kükürlü efir							
Efir							
Etoksietan							
Etil oksidi							
Etil efiri							
Dietilli kömür turşulu efir	—	3		TAM		Qadağandır	200 l
Etilenqlikolun dietilli efiri	1153	3		TAM	III	60 l	220 l
1,2- Dietoksietan							
Dietilsellozolv							
Narkoz üçün efir. Bax: dietilli efir							
İzobutilli sirkə turşulu efir	1213	3		TAM		Qadağandır	20 l
İzobutilasetat							
İzopropilli efir. Bax: diizopropilli efir							
İzopropilli sirkə turşulu efir	1220	3		TAM		Qadağandır	20 l
İzopropilasetat							
İzopropilli fosfor turşulu efir. Bax: izopropilfosforlu turşu							

Izosiyanlı fenilli efir. Bax: Feniliiizosiyanat							
Malanalı efir	—	9		DTY		Qadağan- dır	5 l
Dimetilli malana turşulu efir							
Efir yağı	—	3		TAM		Qadağan- dır	200 l
Aminofenolonun metil efiri. Bax: Anizidin							
Metilli efir. Bax: dimetilli efir							
Yağ turşulu, metil efiri	1237	3		TAM		Qadağan- dır	
Metilbutirat							
Monoxlorsirkə turşusunun metilli efiri	—	3		TAM		Qadağan- dır	200 l
Metil qarışqa turşusunun efiri	1243	3		TAM		—" —	20 l
Metilmetanoat							
Metilformiat							
Qarışqametilli efir							
İnqibirləşdirilmiş metil akril turşulu efir	1919	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağan- dır	2,5 l
İnqibirləşdirilmiş metilakrilat							
İnqibirləşdirilmiş metil metakril turşulu monomer efiri	1247	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağan- dır	2,5 l
Metil metakrilat							
Metil bor turşulu efir	—	3		TAM		Qadağan- dır	100 l
Metilborat							
Metil salisil turşulu efir, mürəkkəb	—	9		DTY		1 l	5 l
Metil salisil turşulu efir, sadə	—	9		DTY		1 kq	100 kq
Metilli xorqarışqa turşulu efir. Bax: Metilxorformiat							
Metil propilli efir	2612	3		TAM	II	5 l	60 l
Metil- üçdəbir- butilli efir	2398	3		TAM	II	5 l	60 l
Metilxlormetilli efir	1239	3				Qadağan- dır	Qadağan- dır
Xlormetoksimetan							
Monoxlordimetilli efir							
Metiletilli efir. Bax: Etiletilli efir							
Etilenqlikolun monobutilli efiri	2369	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağan- dır	220 l
Dietilenqlikolun monobutilli efiri	—	9		DTY		1 l	20 l
Etilen qlikolun monometilli efiri	1188	3		TAM	III	60 l	220 l
Metilsellozol							
2- Metoksiltanol							
Etilen qlikolun monometilli və sirkə turşulu efiri	1189	3		TAM	III	60 l	220 l
Metil sellozolvasetat							
Dietilenqlikolun monometilli efiri	—	9		DTY		1 l	20 l
Etilenqlikolun monoetilli efiri	1171	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Etoksietanol							
Sellozolv							
Etilenqlikolun monoetilli və sirkə turşulu efiri	1172	3		TAM	III	60 l	220 l
2- Etoksietilasetat							
2- Etoksietanolasetat							
Sellozolvasetat							
Etilenqlikolun monosirkəli efiri	—	9		DTY		1 l	20 l
Qarışqa turşulu efir. Bax: Efirformiat							
Efir. Bax: dietilli efir							
Neft efiri. Bax: petrollu efir							
Oktilli efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Dioktilli efir							
Oktilli sirkə turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l
Propilli yağ turşulu efir	—	3		TAM		2,5 l	200 l
Propilli sirkə turşulu efir	1276	3		TAM		Qadağan- dır	20 l
Norm- Propilasetat							
Sirkə turşulu efir. Bax: Etilenqlikolun monoetilli və sirkə turşulu efiri							
Xlormetilmetilli efir. Bax: metilxlormetilli efir							
Xlordimetilli efir. Bax: metilxlormetilli efir							
Xlormetiletilli efir	2354	3	6.1	TAM və zəhər	II	1 l	60 l
Etilbutilli efir	1179	3		TAM	II	5 l	60 l
Etilli efir. Bax: dietilli efir							
Etilenli sirkə turşulu efir	—	9		DTY		1 l	5 l

Etilenqlikolun monometilli efiri. Bax: Metilsellozolv							
Etilenqlikolun monoetilli efiri. Bax: Etilsellozol							
Efir etilmetilli	1039	2		TAQ		Qadağan- dır	150 kq
Metoksietan							
Metiletilli efir							
Etilpropilli efir	2615	3		TAM	II	5 l	60 l
Simm- Dixlordimetilli efir	2249	6.1				Qadağan- dır	Qadağan- dır
Etil aktif turşulu efir (etilakrilat) inqibirləşdirilmiş	Qadağan- dır						
Etil akril turşulu inqibirləşdirilmiş efir (etilakrilat)	1917	3		TAM		Qadağan- dır	2,5 l
Etili qarışqa turşulu efir	1190	3	3	TAM		— " —	100 l
Etilmetanoat							
Etilformiat							
Qarışqa etilli efir							
Etili sirkə turşulu efir	1173			TAM		Qadağan- dır	20 l
Etil asetat							
Sirkəli efir							
Sirkətili efir							
Etili xlorisirkə turşulu efir	1181	3		TAM		Qadağan- dır	2,5 l
Etil xlorasetat							
Efirsulfonat	—	6		Zəhər		Qadağan- dır	100 kq
Etilmetilketon peroksidi, məhlulu tərkibində kütlə üzrə peroksid 60%- dən çox	Qadağan- dır						
Etilnitrat- məhlulları	1194	3	6.1			Qadağan- dır	Qadağan- dır
Etilnitritin spirtli məhlulu							
Azit efiri							
Etili azit turşulu efir							
Etilnitrat	—	3	6.1	TAM və zəhər		Qadağan- dır	2,5 l
Etili hidroperoksid	Qadağan- dır						
Etili maye. Bax: mühərrik yanacaqları üçün antidetanasion aşqarlar							
Etil spirti və ya etil spirtli- məhlul. Bax: etanol							
Etili efir. Bax: distilli efir							
Inqibirləşdirilmiş etilakrilat	1917	3		TAM	II	5 l	60 l
Etiloksilat	2525	6.1		Ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	III	Qadağandır	220 l
Etil- orto- formiat	2524	3		TAM	III	60 l	220 l
Etilperxlorat	Qadağan- dır						
1- Etilpiperidin	2386	3		TAM	II	5 l	60 l
Etilpropianat	1195	3		TAM	II	5 l	60 l
Etil propion turşulu efir							
Propionetilli efir							
Etilsilikat. Bax: Tetraetilsilikat							
Etilsulfat. Bax: Dietilsulfat							
N- Etiltoluidinlər	2754	6.1		Zəhər	II	Qadağandır	60 l
Etilüçmetilqurğuşunlu qarışıq. Bax: mühərrik yanacağı üçün antidetanasion aşqarlar							
Etilüçxlorasilan	1196	3	8	TAM və korroziya- edici maddələr	I	Qadağan- dır	2,5 l
Etilfenildixlorasilan	2435	8		korroziya- edici maddələr	II	— " —	30 l
Etilformamid	—	9		DTY		1 l	20 l
Etilmetanamid							
Zəhərləyici qaz. Bax: sıxılmış və ya mayeləşmiş tezalısan zəhərləyici qazlar							
Korroziyalı zəhərləyici maye maddələr	2927	6.1	8	Zəhər və korroziya- edici maddələr	I II	Qadağan- dır Qadağan- dır	2,5 l 30 l
Tezalısan zəhərləyici maye maddələr	2929	6.1	3	Zəhər və TAM	I II	— " — — " —	30 l 60 l
Zəhərləyici maye maddələr	2810	6.1		Zəhər (qr. I və qr. II) ərzaq məhsul- larından ayrı saxlamalı	I II III	— " — — " — — " —	30 l 60 l 220 l

Bərk zəhərləyici korroziya maddələr	2928	6.1	8	Zəhər və korroziya-edici maddələr	I II	—" —"	25 kq 50 kq
Tezalısan zəhərləyici bərk maddələr	2930	6.1	4.1	Zəhər və TABM	I II	—" —"	15 kq 50 kq
Bərk zəhərləyici maddələr	2811	6.1		Zəhər (qr. I və qr. II; ərzaq məhsul-	I II III	—" —" —"	50 kq 100 kq 200 kq

* MTQ — mayeləşdirilmiş təbii qaz

DÖVLƏT STANDARTLARINA VƏ YA TEXNIKA ŞƏRTLƏRƏ MÜVAFIQ TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN ADLARININ SIYAHISI ƏLAVƏ EDİLMƏSİ

QEYD		BMT siyahısı üzrə nömrə
Alkilaminlər, k.g. və ya polialkilaminlər, k.g. korroziya- edici		2735
Alkilaminlər, k.g. və ya polialkilaminlər, k.g. korroziya- edici tezalısan		2734
Alkilaminlər, k.g. və ya polialkilaminlər, k.g. tezalısan korroziya- edici		2733
Metal alkollar, k.g.		2003
Zəhərləyici aldehidlər, k.g.		1988
Aldehidlər, k.g.		1989
Qeyri- üzvi bisulfidlər- sulu məhlulları, k.g.		2693
Partlayıcı maddələr, k.g.		0357- 0359
Su ilə qarışığı təsirdə LVQ ayrılan, maddələr, k.g.		2813
Alısan korroziya- edici mayelər, k.g.		2924
Alısan korroziya- edici bərk maddələr, k.g.		2925
Alısan zəhərləyici bərk maddələr, k.g.		2926
Gözyaşardıcı qaz- qıcıqlandırıcı bərk və ya maye maddələr		1693
İnsektisidli qazlar, k.g.		1968
İnsektisidli zəhərləyici qazlar, k.g.		1967
Sıxılmış və ya tezalısan maye qazlar, k.g.		1954
Sıxılmış və ya tezalısan maye zəhərləyici qazlar, k.g.		1953
Sıxılmış və ya maye qazlar, k.g.		1956
Sıxılmış və ya maye zəhərləyici qazlar, k.g.		1955
Refrigerator qazları, k.g.		1078
Karbohidrogenli qazlar, k.g. və ya karbohidrogenli, sıxılmış qazların qarışığı, k.g.		1964
Karbohidrogenli maye qazlar, k.g. və ya karbohidrogenli mayeləşmiş qazların qarışığı, k.g.		1965
Dezinfeksiyaedici zəhərləyici vasitələr, k.g.		1601
Neft diotil ediciləri, k.g.		1268
Aşındırıcı mayelər, k.g.		1760
Halogen tərkibli qıcıqlandırıcı mayelər, k.g.		1610
Zoosidlər, k.g.		1681
Partlayıcı məmulatlar		0349- 0356
İzosianatlar, k.g. və ya izosianatların məhlulları, alışma temperaturu 23°C- dən aşağı, qaynama temperaturu 300°C- dən aşağı olan, k.g.		2206
Adamlar üçün təhlükəli, yoluxucu maddələr, k.g.		2814
Maye ketonlar, k.g.		1224
Tezalısan korroziya- edici mayelər, k.g.		2920
korroziya- edici zəhərləyici mayelər, k.g.		2922
Tezalısan korroziya- edici bərk maddələr, k.g.		2921
korroziya- edici bərk maddələr, k.g.		1759
korroziya- edici bərk zəhərləyici maddələr, k.g.		2923
Rəngləyicilər, k.g. və ya rəngləyicilərin sintezi üçün aşındırıcı yarımməhsullar, k.g.		2801
Rəngləyicilər, k.g. və ya rəngləyicilərin sintezi üçün zəhərləyici yarımməhsullar k.g.		1602
Tezalısan mayelər, k.g.		1993
QEYD		BMT siyahısı üzrə nömrə
Tezalısan zəhərləyici mayelər, k.g.		1992
Tezalısan bərk maddələr, k.g.		1325
Tibbi ləvazimatlar, k.g.		1851
Maye merkaptollar, k.g. və ya maye merkaptolların qarışığı, k.g.		1228
Maye merkaptollar, k.g. və ya alışma temperaturu 23°C- dən az olmayan maye merkaptolların qarışığı		3071
Metallalkilhaloqenidlər, k.g.		3049
Metallalkilhidridlər, k.g.		3050
Piroforlu metallar, k.g. və ya piroforlu ərintilər, k.g.		1383
Partlayıcı maddələrin nümunələri, k.g.		0190
Partlayıcı maddələrin nümunələri, k.g.		0190
Oksidləşən maddələr, k.g.		1479
Üzvi peroksidlər, nümunələri, k.g.		2255
Üzvi peroksidlər, böyük miqdarda problemlər, k.g.		2899
Tezalısan, zəhərləyici, maye pestisidlər, k.g., alışma temperaturu 23°C- dən aşağı		3021
Tezalısan, zəhərləyici, maye pestisidlər, k.g., alışma temperaturu 23°C- dən aşağı olmayan		2903
Zəhərləyici maye pestisidlər, k.g.		2902
Zəhərləyici bərk pestisidlər, k.g.		2588
Piroforlu maye maddələr, k.g.		2845
Piroforlu bərk maddələr, k.g.		2846
Nitrosellülozlar əsasında özülalısan plastmasslar, k.g.		2006
Spirtlər, k.g.		1987
Zəhərləyici spirtlər, k.g.		1985
Piroforlu yanacaqlar, k.g.		1375
Aşındırıcı qələvi mayelər, k.g.		1719
Zəhərləyici maye maddələr, k.g.		2810
korroziya- edici, zəhərləyici mayelər, k.g.		2927
Tezalısan zəhərləyici mayelər, k.g.		2929
korroziya- edici, zəhərləyici bərk maddələr, k.g.		2928
Tezalısan zəhərləyici bərk maddələr, k.g.		2930
Zəhərləyici, bərk maddələr, k.g.		2811

6. TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN QABLARINA VƏ BAĞLAMALARINA OLAN TƏLƏBLƏR

6.1. Təhlükəli yüklərin hava gəmilərində daşınmasının xüsusiyyətləri

Qab üçün texniki sənədlərin işlənilməsi, qabların sınaqdan keçirilməsi və təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınması zamanı hava gəmilərinin istismarına xas olan şərtlər və xüsusiyyətlər nəzərə alınmalıdır.

Temperaturun dəyişməsi. Hava daşınmaları zamanı hava temperaturunun mənfisi 55°C və 60°C olduğu hallarla rastlaşmaq olar. Əgər aşağı temperaturda doldurulmuş və tranzitlə subtropik zonaya keçən mayelərin daşınması zamanı qızmadan genişlənmə ilə əlaqədar tutumlarda boş yer saxlanmayıbsa, temperaturun yüksəlməsi nəticəsində qab təzyiqlik altında sıxılar və bu işə öz növbəsində, mayenin axmasına və yaxud maye doldurulmuş qabın çatlamasına səbəb ola bilər.

Hava gəmisi yay vaxtı dayandığı zaman yük bölmələrində olan temperatur (yerüstü havasoyuducu qurğular tətbiq edilmirsə) ətraf havanın temperaturundan 5 — 8°C yüksək ola bilər, daşınan yüklə olan bağlama (tara) da həmin temperatura qədər qızacaqdır. Uçuş zamanı hava soyuducuları işləyərkən, temperatur 10 — 25°C arasında saxlanılır. Hava soyuducuları söndürüldükdə, temperatur aşağı düşəcək və uçuşun yüksəkliyindən həm də müddətindən asılı olaraq yük kabinələrində (bölmələrində) olan istilik uçuş yüksəkliyində olan havanın temperaturuna çata bilər.

Təzyiqin dəyişməsi. Uçuş zamanı yüksəklik dəyişdikdə, atmosfer təzyiqinin 68 kPa qədər aşağı düşməsi mümkündür. Yüksək təzyiqin azaldılması üçün yay vaxtı yüklü bağlamaları (taranı, qabı) hava gəmisinə yükləməzdən əvvəl sərin yerdə saxlanması tövsiyə olunur.

Böyük yüksəklikdəki aşağı atmosfer təzyiqlik aseton, etil spirti, metil efiri, dietil spirti, xlorlu etil və digər mayelərin buxarlanmasını çoxaldır, ona görə də belə yüklərin daşınması yalnız germetik (kip) qablarda həyata keçirilməlidir.

Əgər qab (tara) və onun bağlayıcı qurğusu sınaq təzyiqlərinin tələblərinə cavab vermirsə, uçuş vaxtı atmosfer təzyiqinin aşağı düşməsi də maye tərkibinin axmasına və yaxud qabın (taranın) dağılmasına gətirib çıxara bilər.

Vibrasiya. Təhlükəli yüklərlə yüklənmiş hava gəmilərində 7 Hers tezlikdə 5 mm-dək (hansı ki, 1 q təcilinə uyğundur) və 200 Hers tezlikdə 0,05 mm-dək (hansı ki, 8q təcilinə uyğundur) amplitudaya malik olan diapazon arasında vibrasiyaya məruz qala bilər.

Vibrasiya qabın (taranın) konstruksiyasının materialında yüksək gərginlik yaradır, bu da qabda çatların əmələ gəlməsinə (xüsusən qaynaq yerlərində), qapaqların və tıxacların açılmasına, bunlar da öz növbəsində, kipliyin pozulmasına və axmaya (dağılmaya) səbəb ola bilər. Bununla əlaqədar olaraq, yükəndərən tıxacların qeyri-ixtiyari açılmalarının qarşısını almaq məqsədilə, xüsusi tədbirlər həyata keçirməlidir (xüsusi aralıqların, ilişkənlərin tətbiq edilməsi, ayrı-ayrı hallarda qabın, tutumun doldurma boşazlarının qalaylanması).

6.2. Təhlükəli yüklərin qablarına və bağlamalarına olan ümumi tələblər

Hava daşınmalarına yalnız elə təhlükəli yüklər buraxılır ki, onların bağlamaları, qabların və bağlamaların hazırlanması üzrə normativ-texniki sənədlərin tələblərinə uyğun olsun və bu Qaydaların tələbləri nəzərə alınmaqla hazırlansın və hər hansı uçuş şəraitində təhlükəsiz daşınmanı tam təmin etsin.

Təhlükəli yükləri hazırlayan və ya göndərən təşkilatlar, hüquqi və fiziki şəxslər bu Qaydaların qablara və bağlamalara olan tələblərinə riayət olunmasına tam cavabdehlik daşıyırlar. Bunlar sertifikatda (4 nömrəli əlavə)* edilən qeydlə təsdiqlənir və yük göndərən təşkilatın imzası və möhürü ilə və ya yük göndərən fiziki şəxsin imzası ilə rəsmiləşdirilir. Yük bölmələrində daşınan maddələrin axması nəticəsində, partlayış təhlükəli qatılığa malik olan buxarlar partlayışa və yaxud yanğına səbəb ola bilərlər. Bununla əlaqədar, hava gəmilərində daşınan təhlükəli yüklərin qablarına kipliyin təmin olunması cəhətdən yüksək tələblər irəli sürülür. Germetik qablar mütləq hava nəqliyyatı ilə daşınan elə təhlükəli yüklərə tətbiq edilə bilər ki, onların özləri tezəlzal, zəhərli, korroziyaedici olsunlar və yaxud o, onlara oxşar buxarlar və qazlar ayırımsınlar, eləcə də qurudulmuşda partlayıcı, ya da hava və yaxud su ilə əlaqədar olduqda təhlükəli təsirə malik ola bilərlər. Qabın (taranın) və bağlamanın quruluşu, adi hava daşınmaları şəraitində istilik, nəmlik, təzyiqlik və yaxud vibrasiya dəyişmələri nəticəsində əmələ gələ bilən hər hansı axmanın qarşısını almalıdır. Təhlükəli yüklərin daşınması üçün təyin olunmuş qabların (taraların) və bağlamaların materialları daşınan maddəyə qarşı inertli (təsirsiz) olmalıdır, korroziyaya, yumşalmaya, kövrəkliliyə və yaxud yüksək, ya da aşağı temperaturun təsiri nəticəsində xarab olmağa, mexaniki yorulmaya, həmçinin daşınma zamanı meydana gələn digər faktorlara məruz qalmamalıdır.

Şüşədən, saxsıdan, keramikadan olan qablarda daşınan hər bir maye maddənin qablarının qorunması təmin olunmalıdır, eləcə də axma və dağılma zamanı mayenin hava gəmisinin döşəməsinə və döşəməaltı boşluqlara axmasının qarşısını almaq üçün maddənin tam hopdurulmasını təmin edən aralıq materiallarına malik olmalıdır.

Turşular, digər yeyici və korroziyaedici maddələr olan və həmin maddələrin təsirinə davamlı olan, kip bağlanmış metal nəqliyyat qablarında (taralarında) daşınan fərdi qablar yerdəyişmədən və yıxılmadan qorunmaq üçün qabın zədələnməsi və yaxud axma zamanı tərkibi tam hopdura bilən aralıq materialı ilə doldurulmaqla, düzgün qoyulmalıdır və bağlanmalıdır. Göstərilən maddələrin kip olmayan fərdi qablarda daşınması zamanı fərdi taranın düzgün yerləşdirilməsini görməyə imkan verən və onun böyrü üstə, ya da ağız üstə qoyulmasını istisna edən, xarici (üst) metal qablara qoyulmalıdır. Şüşədən, saxsıdan, keramikadan olan qabların tıxacları üst qabların qapaq səthindən yuxarı çıxmamalıdır. Hər bir tutumun ağız bağlayıcı qurğusu elə konstruksiyaya malik olmalıdır ki, onlar düz və tam bağlanmama ehtimalını istisna etsin və tam bağlanmasının yoxlanmasını müəyyən etməyə imkan versin.

Mayelərin daşınması üçün nəzərdə tutulan, kip tıxaclanmayı tələb edən metal qablar və çənlər qaynaq edilmiş konstruksiyaya və yivli birləşməsi olan kip qapaqla (tıxacla) bağlanan ağızlığa malik olmalıdırlar. Ağızlıqların qapaqları (tıxacları) qabın içində olan mayeyə qarşı inertli materialdan olan kipləşdirici aralıqlara, eləcə də onları bağlamaq və möhürləmək üçün çıxıntıya malik olmalıdır. Kütləsi 100 kq-dan artıq olan qablar altlıq hissələrinə yaxın olan yerlərdə onların möhkəmləndirilməsi və diyirləndirilməsi üçün qurşaqlara malik olmalıdırlar.

Şüşədən, saxsıdan və digər oxşar materiallardan olan qablar:

qalınlığı 2 mm-dən, az olmayan, tutumu 20 litrdən artıq olduqda isə qalınlığı 3 mm olan divarlarla;

kipləndirilmiş tıxacla, eləcə də daşınma zamanı maddənin dağılmasını (axmasını) istisna edən üsulla bağlanan ağızlığa (məftillə bağlama və ya qalaylama);

möhkəmliyi (doldurulmuş qabın) 100 kPa-dan az olmayan artıq təzyiqlik saxlamaq qabiliyyətinə malik olmalıdır.

Çənlərin doldurulması zamanı daşınma dövründə temperaturun dəyişməsi nəticəsində mayenin genişlənməsindən çənin deformasiyaya uğramasının və axmanın qarşısını almaq üçün tutumun həcmiminin 10%-dən az olmayaaraq boş yer saxlamaq lazımdır. İstilik 55°C olduqda tutum (çən) maye ilə tam həcmdə doldurulmamalıdır.

50°C-dən aşağı temperaturda qaynayan mayelər, onun nəqli zamanı əmələ gələn artıq təzyiqlik saxlamağa qabil olan germetik (kip) metal qablarda (taralarda) daşınırlar. Qrup üçün müəyyən olunmuş qablara (taralara) yalnız məhdudiyət qoyulmadan birgə daşınmasına yol verilən təhlükəli yükləri yükləmək olar.

Hər bir maddə, həmin maddənin qablaşdırma qaydalarına müvafiq olaraq, fərdi qaba (taraya) qablaşdırılmalıdır. Bundan sonra müvafiq aralıq materiallarla ayrılmaqla, qrup üçün olan qablara (taralara) yerləşdirilir. Bir qabda (bağlamada) olan netto çəkisi 5.1 nömrəli cədvəldə göstəriləndən artıq olmayan yüklər üçün qrup tarası (qabı) kimi universal konteynerlər və altlıqlar istifadə oluna bilər. Konteynerin hava yolu ilə təhlükəli yüklərin daşınmasına yararlılığı və təhlükəli yüklərin konteynerlərdə daşınmasının mümkünlüyü yükəndərən tərəfindən təqdim olunan sertifikatda təsdiqlənir.

Universal konteynerdə yük elə yerləşdirilməli və bərkidilməlidir ki, onun konteyner daxilində hər hansı yerdəyişməsi mümkün olmasın. Bu məqsəd üçün daxilindəki ilə inertli olan və axıtma olduğu halda mühafizə xarakteristikası əhəmiyyətli dərəcədə xarab olmayan aralıq materiallar istifadə oluna bilər.

Balonlar, sıxılmış və ya mayələşdirilmiş qazlarla doldurulmuş digər qablar təzyiqlik altında işləyən qabların qurulması və təhlükəsiz istismarı üzrə Qaydaların tələblərinə cavab verməlidir.

Balonlar, əgər onların konstruksiyası ilə nəzərdə tutulubsa, üzərlərində qoruyucu qapaqlar olduqda daşınır.

Kütləsi 10 kq və artıq olan nəqliyyat qabı (tarası), yükləmə zamanı onun əldə asan aparılmasını, kütləsi 100 kq-dan artıq olan (çəlləklərdən başqa) nəqliyyat qabı isə yükəndərən vasitələrinin köməyi ilə qaldırılmasını təmin edən qurğuya malik olmalıdır.

Əvvəllər təhlükəli yüklərin daşınması üçün istifadə olunmuş qablar daxiləndə, eləcə də xaricdən təmizlənmiş, qurudulmuş və neytrallaşdırılmış şəkildə, habelə qabın təmizlənməsi, neytrallaşdırılması və onun hava gəmisində daşınmasının təhlükəsizliyi haqqında akt olduqda onların təhlükəsiz yük kimi daşınmasına yol verilir. Boş taranın (qabın) daşınmaya qəbulu haqda ərizədə yükəndərən qabda hansı təhlükəli yükün nəql olunduğunu, eləcə də qabın təmizlənməsini, qurudulmasını və neytrallaşdırılmasını göstərməlidir və yuxarıda göstərilən

aktı həmin ərizəyə əlavə etməlidir. Əvvəllər təhlükəli yüklərin daşınması üçün istifadə olunan, lakin xarici və daxili səthlərinin təmizlənməsi, qurudulması və neytrallaşdırılması təmin olunmayan qabların daşınması zamanı, həmin maddələrin bu qablarda daşınması üçün həyata keçirilən təhlükəsizlik tədbirləri görülməlidir.

Sıxılmış və mayələşdirilmiş qazlar saxlanılan boş balonlar kip bağlanmış ventillə, onların üzərinə qoyulmuş və yükəndərinin plumbu ilə plomblanmış qoruyucu qapağa malik olmalıdır. Qabların tam boşaldılması və onların ümumi əsaslarla daşınmasının mümkünlüyünü təsdiqləyən xüsusi qəbz olmalıdır. Qəbz daşınma sənədlərinə əlavə olunur.

Tərkibində 6.2 yarımsinfə aid olan yoluxucu maddələr olan daxili qabın digər növlü yüklərlə yüklənmiş nəqliyyat qabında yerləşdirilməsinə yol verilmir.

Nəqliyyat qabının və bağlamasının divarlarının xüsusiyyəti və qalınlığı elə olmalıdır ki, daşınma zamanı baş verən sürtünmədən, tərkibindəkinin kimyəvi davamlılığının təhlükəli dərəcədə dəyişməsinə və qızmasına gətirib çıxara bilməsin.

6.3. Müxtəlif sinifli təhlükəli yüklərin qablarının (talarının), bağlamalarının və daşınma şərtlərinin xüsusiyyətləri

6.3.1. 1-ci sinif.

1-ci sinif təhlükəli yüklərin HG-də daşınması üçün tətbiq olunan qab (tara) müvafiq dövlət standartlarının və yaxud texniki şərtlərin tələblərinə tam cavab verməlidir.

1-ci sinifə aid olan partlayıcı maddələr və qurğular, hava gəmilərində daşınmaya standart (ştatda olan) qabda və bağlamada qəbul olunur. Qab və yaxud bağlama müvafiq nişanlanmaya (markalanmaya) eləcə də möhürə malik olmalıdır və daşınma zamanı sürtünmə nəticəsində qızmayan materialdan hazırlanmalıdır. Metaldan olan bərkitmə hissələri (mismarlar, şuruqlar, vintlər və s.) qabın daxili səthindən kənara çıxmamalıdır. 1-ci sinifin hava gəmilərində daşınmaya buraxılan yüklər qablara və bağlamalara elə yerləşdirilməlidirlər ki, yükləni boşaltma, silkələnmə, vibrasiya, temperaturun və təzyiğin dəyişməsi zamanı onların yerdəyişməsi, təsadüfən işə düşməsi, eləcə də zədələnməsi istisna olunsun.

Partlayıcı maddələr üçün nəzərdə tutulan qabın bağlayıcı mexanizmləri, maddəyə mexaniki təsiri istisna edən araqaatına malik olmalıdır. Əgər bağlayıcı mexanizm vintli yivə malikdirsə, o, elə mühafizə olunmalıdır ki, onun daxilinə partlayıcı maddə düşə bilməsin. Havada və yaxud suda öz-özünə alışıma qabiliyyətinə malik olan partlayıcı maddələrin qabları germetik olmalıdır. Hava gəmilərində daşınma zamanı təmiz halda müxtəlif partlayıcı maddələr olan qabın eyni bağlamaya yerləşdirilməsinə yol verilmir.

1-ci sinifə aid olan partlayıcı maddələrin və qurğuların hava yolu ilə daşınması üçün onların xassələrindən və konstruktiv xüsusiyyətlərindən asılı olaraq, aşağıda göstərilən qab və bağlama növləri tətbiq olunmalıdır:

- metaldan, polimerdən, plastik şüşədən və ağacdan olan konteynerlər;
- metaldan, polimerdən, ağac və kartondan olan barabanlar-yeşiklər;
- silindrik taxta qəfəslər;
- taxta yeşikdə olan metal və polimer qutular, bankalar;
- kip taxta yeşiklərdə və çəlləklərdə, metal və karton barabanlarda yerləşən polimer, toxunma və digər kisələr;
- taxta çəlləklər.

Bundan başqa, yükün xassələrindən asılı olaraq, qabın və bağlamanın digər kombinasiyaları tətbiq olunur.

Daşınma şərtləri

1-ci sinifdən olan partlayıcı maddələr və qurğular, müşayiət edilməklə və yaxud müşayiətsiz həm yük, həm də yük daşımaq üçün düzəldilmiş sənişin hava gəmilərində (sənişinsiz) daşınır. İdman və ov patronlarının hava gəmilərində daşınmasına bu Qaydaların 15-ci bölməsində irəli sürülmüş tələblərin yerinə yetirilməsi şərti ilə icazə verilir.

1-ci sinifdən olan (partlayıcı vasitələrlə) tam təchiz edilmiş qurğuların daşınmasına yalnız o halda icazə verilir ki, onlar konstruktiv cəhətdən bütöv halda hazırlanmış olsun və qurğuların öz işəsalma xətlərində qoruyucu sistem nəzərdə tutulsun. Bundan başqa, belə daşınma, hava gəmilərində daşınma üzrə müvafiq təlimatlarda xüsusi olaraq şərtləndirilməlidir.

Maye raket mühərrikləri (MRM) olan və yanacaq komponentləri ilə doldurulmuş qurğular, yalnız germetik konteynerlərdə daşınır. Əvvəllər yanacaq komponenti ilə doldurulmuş qurğuların daşınmasına yalnız onların tam neytrallaşdırılmasından sonra icazə verilir.

Birgə daşınmalar

1-ci sinif yüklərin digər siniflərdən olan təhlükəli yüklərlə birgə daşınmasına yol verilmir.

1-ci sinifə aid olan qurğuların digər siniflərdən olan maddələrlə daşınmasına o halda yol verilir, ki, bu qurğunun hava gəmilərində daşınması üzrə təlimatlara uyğun olaraq, onlar daşınan texnikanın komplektinə daxilidirlər.

Əgər partlayıcı maddələri, qurğuları və onların tərkibində olanları qəza hadisələrinin yaranma ehtimalını artırmamaqla, bir HG-də daşımaq mümkündürsə, onlar hava yolu ilə daşınmaq üçün bir-birinə uyğundurlar.

1-ci sinif yüklərin birgə daşınması, 1 nömrəli əlavədə şərh olunmuş birgə daşınma şərtləri yerinə yetirildikdə həyata keçirilir.

Eyni qrupa daxil olan partlayıcı maddələr və qurğular, eyni təhlükəlilik dərəcəsinə malik olanlar kimi, bir hava gəmisində birgə daşınmaya buraxılır.

Müxtəlif qurğuların və onların tərkib hissələrinin bir hava gəmisində birgə daşınmasına yol verilir, əgər bu 1-ci əlavədə verilən uyğunluq cədvəli ilə nəzərdə tutulduqda və bu qurğulardan hər birinin hava yolu ilə nəqli üzrə təlimatlar olduqda.

Təhlükəli yüklərə aid olmayan yüklərin, onların etibarlı bağlanması və aralarında keçidlərin saxlanması şərti ilə, hava gəmisinin bir yük kabinəsində, 1-ci sinif yüklərlə bir yerdə daşınmasına icazə verilir.

Təhlükəsizlik tədbirləri

1-ci sinif yüklər partlayış — yanğın təhlükəlidirlər və mexaniki təsirlərə həssasdırlar, ona görə də onlarla davranışda ehtiyat tədbirlərinə ciddi riayət olunmalıdır.

Yükləmə zamanı hava gəmisinin yüklənməsi üçün onun yanına tələb olunan yükəndən artıq yükün gətirilməsinə yol verilmir.

Yükləmə (boşaltma) zamanı hava gəmisinə yükləmə-boşaltma işlərinin yerinə yetirilməsi üçün yalnız zəruri olan texniki vasitə növlərinin yaxınlaşmasına icazə verilir.

Mexaniki təsirə daha həssas olan 1-ci sinif yüklər axırıncı yüklənir və birinci növbə boşaldılır. 1-ci sinif yüklərin HG-nə yükləni (boşaldılması) prosesində, yükləmə (boşaltma) ilə bağlı olmayan hər hansı digər işlərin aparılmasına yol verilmir.

1-ci sinif yüklərin yükləni (boşaldılmasında) aşağıdakı əsas qaydalara riayət olunması zəruridir:

yeşikləri kürəkdə daşımamaq, sürüməmək, çevirməmək və atmamaq (qurğular girdə bağlamada olduqda diyirləməyə icazə verilir);
düşən (yığılan) yeşikləri, müvafiq akt tərtib etməklə, ehtiyatla yükləmə yerlərindən uzaqlaşdırmaq lazımdır (hava yolu ilə daşınması, bazaya qaytarılması və yaxud ləğv edilməsi yükəndərinin mütəxəssisi tərəfindən həll olunur);

konkret maddələr (qurğular) üçün rəhbər sənədlərdə və təlimatlarda təhlükəsizlik texnikası üzrə şərh olunmuş göstərişləri ciddi surətdə yerinə yetirmək.

1-ci sinif yüklərin aerodromlarda (hava limanlarında) müvəqqəti saxlanması

1-ci sinif yüklərin aerodromlarda (hava limanlarında) müvəqqəti saxlanması, onların bazalarda, anbarlarda saxlanması və qorunması

üzrə rəhbər sənədlərdə şərh olunmuş tələblər nəzərə alınmaqla həyata keçirilməlidir.

Barit və digər partlayış materialları anbarda yerləşdirilərkən, bu otağa (yerə) giriş yalnız rezin, keçə və digər yumşaq ayaqqabıda icazə verilir.

Əgər qab zədələnməmiş və PM dağılıbsa, ehtiyat tədbirləri görməklə onu yubanmadan yığmaq və daha təhlükəsiz yerə aparmaqla anbardan uzaqlaşdırmaq, eləcə də döşəməni süpürmək və yumaq lazımdır. Yığılmış maddə yükəndərənə (yükalanə) qaytarılır və yaxud onunla razılaşıdırılmaqla, müəyyən olunmuş qaydada ləğv edilir. Səpələnmiş maddənin üzərində gəzməyə və yükləri daşımağa yol verilmir.

1-ci sinif yükləri saxlanmaq üçün hava limanının (aerodromun) anbarlarına qəbul edilməsinə yol verilmir. İstisna olunan (məsələn HG-nin texniki nasazlığa görə aralıq hava limanlarında (aerodromlarda) məcburi ləngiməsi, yüklərin hava limanına (aerodroma) daxil olması vaxtı yükalanın gəlməməsi və s.) hallarda 1-ci sinif yüklər iki sutkadan artıq olmayan müddətdə hava limanının (aerodromun) anbarlarında və yaxud xüsusi meydançalarında yerləşdirilə bilər. Yüklər birbaşa düşən günəş şüalarından mühafizə olunmalı və yaxşı ventilyasiya olunan yerdə və bütün istilik mənbələrindən aralı yerləşdirilməlidir.

6.3.2. 2-ci sinif

Sıxılmış, mayeləşdirilmiş və yaxud təzyiq altında həll olunmuş qazlar, daşınmaya yalnız dövlət standartlarına (sənaye sahələri standartlarına), texniki şərtlərə, təzyiq altında işləyən tutumların qurulması və təhlükəsiz istismarı qaydalarının, eləcə də bu Qaydaların tələblərinə cavab verən qablarda (taralarda) qəbul olunurlar.

Beynəlxalq daşınmalar zamanı qazların daşınması üçün olan balonlar və digər tutumlar xarici yükəndərənə — dövlətin tələblərinə, eləcə də bu Qaydalarda şərh olunmuş tələblərə cavab verməlidir və bu barədə yükəndərən yükdaşıyanı yazılı surətdə xəbərdar etməlidir.

Balonların rəngi və yazısı, qazın adından asılı olaraq, 8-ci əlavədə göstərilənlərə uyğun olmalıdır. Hər balonun və yaxud tutumun üzərində təhlükəli yüklərin siyahısında göstərilmiş təhlükəlilik nişanı yapışdırılmalıdır.

Balonların sıxılmış qazla doldurulması zamanı onu nəzərə almaq zəruridir ki, daşınma zamanı qızma nəticəsində təzyiq doldurma təzyiqindən 15% və daha çox arta bilər, ona görə balonların və çənlərin qazla doldurulma təzyiqi elə olmalıdır ki, qazın temperaturunun mülayim iqlim zonasında 45°C-dək, tropik zonada 65°C-dək artması zamanı, balonda (çəndə) olan təzyiq təyin olunmuş işçi təzyiqindən artıq olmasın, bu haqda yükəndərən ərizədə və fakturada qeydlər etməyə borcludur.

Balonun klapnları zərbdən müvafiq qurğu ilə (qoruyucu metal qapaqla, balonu xüsusi yuvacıqlarda və yeşikdə yerləşdirməklə və yaxud möhkəm konstruksiyaya malik olan şəbəkə ilə) tam qorunmalıdır və həmin qoruyucu qurğular bütün daşınma dövründə etibarlı bağlanmış halda qalmalıdır.

Həcmi 3 litrdən az olan qapaqsız balonlar möhkəm aqac yeşiklərdə yerləşdirilməlidir. Yüksək təzyiqli balonlara qoruyucu qapaqlar geyindirilməlidir.

Həll edilmiş asetilen üçün olan silindrik balonlara onların daxilədən qorunması məqsədi ilə məsaməli materialdan üzlük çəkilməlidir və daşınma zamanı o, aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

tutuma aşılardırıcı (yeyici) təsir göstərməmək və nə asetilənlə, nə də həlledici ilə zərərli və təhlükəli birləşmələr əmələ gətirməmək;

uzun müddətli istifadədən sonra və yaxud 60°C qədər temperaturda silikəlmə zamanı çökməmək;

silindrik balonun tərkibində olan məhlulu ayırmadan (partlayışdan) qorumaq.

Güclü zərərli və yüksək zərərli qabiliyyətinə malik olan qazların daşınması zamanı, balonların kipliyini təmin etmək üçün ventillərin çıxış deşikləri qalaylanma üsulu ilə bağlanır.

Dərin soyudulmuş maye qazlar: arqon, azot, hava, helium, karbon qazı, azot oksidi, kripton, ksenon aşağıda göstərilən tələblərə cavab verən bağlamada və bir bağlamada təhlükəli yüklər Siyahısında göstərilən miqdarda hava yolu ilə daşınmaya buraxılır.

Maye qazlar üçün olan tutumlar (çənlər) işçi təzyiqlərinin kəmiyyətinə görə yüksək təzyiq hesablanmamış tutumlara, aşağı təzyiqli tutuma və yüksək təzyiqli tutumlara bölünür.

Belə tutumlara olan ümumi tələblər:

tutumların hazırlanması üçün istifadə olunan material və onların elementlərinin davamlılığı, aşağı temperaturu mayeləşdirilmiş qazlar üçün qəbul olunmuş normalara və standartlara uyğun olmalıdır, eləcə də daşınma zamanı yüklərin HG-də daşınmasına xas olan zərbdən, zədələnmədən və həddindən artıq yüklənmədən qorumaqla daşınmasını təmin etməlidir;

həddindən artıq təzyiq əmələ gəlməsinin qarşısını almaq üçün olan boşluqlar, hər bir boşluq üçün ayrıca ventilyasiya deşiklərinə və yaxud qoruyucu qurğulara malik olmalıdır; qoruyucu qurğuların ventilyasiya və çıxış deşikləri qarın və suyun, o cümlədən əriyən qrovun düşməsindən mühafizə olunmalıdır;

qoruyucu qurğuların konstruksiyası və yerləşdirilməsi uçuş dövründə təzyiqin və temperaturun dəyişməsi nəticəsində səhvən işə düşmələrin istisna olunmasını təmin etməlidir;

tutumlar elə şəkildə düzəldilməlidir ki, normal işçi vəziyyətdən başqa hər hansı digər bir vəziyyətdə onların yüklənməsini və yaxud boşaldılmasını çətinləşdirməsin;

yükləmə yerlərində qəza vəziyyəti, marşrutda ləngimə və yaxud təyinat məntəqəsində bu yükün yükalanə verilməsində ləngimə halları üçün təlimatlar olmalıdır.

Dərin soyudulmuş qazlar üçün olan tutumlara xüsusi tələblər:

yüksək təzyiq hesablanmamış tutum kimi, Dyura tipli vakuum tutumları istifadə oluna bilər; belə tutumların ventilyasiya borularında və kanallarında, qoruyucu klapnların, partlayan membranların və tutumun daxilində təzyiqin artmasının qarşısını alan digər oxşar qurğuların istifadə edilməsinə icazə verilmir; yüksək təzyiq üçün hesablanmamış qabların hava, helium, karbon qazı, azot oksidləri və oksigenlə soyudulmuş mayələr üçün istifadə olunmasına icazə verilmir;

aşağı təzyiqli tutumlar 100 kPa-dan yüksək olan mütləq təzyiqə tənzimlənmiş, lakin 275 kPa (işçi təzyiq 175 kPa) artıq olmayan, qoruyucu qurğulara malik olmalıdır; aşağı təzyiqli tutumların, karbon qazı, azot oksidi və oksigenlə soyudulmuş mayələr üçün istifadəsinə icazə verilmir; yüksək təzyiqli tutumlar 275 kPa-dan yüksək olan mütləq təzyiqə tənzimlənmiş (işçi təzyiq 175 kPa) yüksək təzyiqli qabları helium ilə soyudulmuş mayələr üçün istifadə etməyə icazə verilmir.

Dərin soyudulmuş maye qazların hava gəmilərində daşınması xüsusi təlimatlara uyğun olaraq, yalnız xüsusi texniki tələblər üzrə işlənilmiş və hazırlanmış tutumlarda həyata keçirilir.

Qazların daşınma şərtləri

2.1 yarım sinifdən olan mayeləşdirilmiş zəhərsiz karbohidrogenlərdən, efrirlərdən və freonlardan başqa 2.2, 2.3 və 2.4 yarım siniflərdən olan tezalışan və zərərli qazların sərnişin hava gəmilərində daşınmasına yol verilmir.

2.2, 2.3 və 2.4 yarım siniflərdən olan tezalışan qazlar aşağıda göstərilən əlavə şərtlərin hökmən yerinə yetirilməsi zamanı daşına bilər:

yük bölməsində, balonların zədələnməsi zamanı əmələ gələ bilən qazların tam çıxarılmasına imkan verən, effektiv ventilyasiya ilə təchiz edilə bilər;

yük kabinəsi ilə şəxsi heyətin kabinəsi arasında germetik arakəsmə olmalıdır;

balonların yerləşdirilməsi zamanı təhlükəli hallarda, zədələnməmiş balonun uzaqlaşdırılmasının mümkünüyü nəzərdə tutulmalıdır;

balonların yığılması üçün xüsusi düzəldilmiş balon altlıqlarının istifadə olunması zəruridir; balonlar yalnız bir sırada yerləşdirilməlidir.

Qazla olan balonlar və tutumlar, hər hansı istilik mənbəyindən, qıyıcım əmələ gələ bilən yerdən və qazın sızması zamanı yanğın törədə bilən əşyalardan və maddələrdən xeyli aralı məsafədə yerləşdirilməlidir ki, onlar hava gəmisinin metal döşəməsinə, bortuna və digər konstruktiv elementlərinə toxunmasın. Balonların üzərinə heç bir başqa yükü yükləmək olmaz. 2.1 yarım sinifinə aid qazlarla doldurulmuş balonlar xüsusi yonulmuş aralıqlar qoyulmaqla, bir neçə sırada yığıla bilər.

Maye və dərin soyudulmuş qazlarla doldurulmuş tutumlar və çənlər, onlarla davranışda xüsusi ehtiyat tələb edir və HG-də onların daşınmaları üzrə xüsusi təlimatların tələblərinə müvafiq olaraq daşınır.

Birgə daşınmalar

Qazla olan balonları HG-nin yük bölməsində yerləşdirərkən, 1 nömrəli əlavədə verilmiş birgə daşınma şərtinə riayət etmək zəruridir. 2.2 və 2.4 yarımşifinə aid olan zəhərli qazlarla doldurulmuş balonların qida məhsulları ilə birgə daşınması qadağandır. Qazla olan balonları hər hansı təhlükəli yükün üzərinə yıqmaq qadağandır.

Yanmaya kömək edən (oksidləşdirici) qazların ağac kəpəyi, kömür, qənd, dəri, yağlarla və digər yanan (və eyni zamanda maye, boş və yaxud toz şəkilli) materiallarla birgə daşınmasına yol verilmir.

Təhlükəsizlik tələbləri

Qaz halında olan karbohidrogenlər həm maye halında, həm də qaz halında partlayış və yanğın təhlükəlidir. Partlayış təhlükəli qaz qarışıqının yanması lokal qızmadan və yaxud açıq oddan alıxmadan baş verə bilər.

Maye qazla olan çənlərin partlaması zamanı maddə böyük məsafələrə dağılır və maye qazın buxarlanması nəticəsində partlayış təhlükəli hava-qaz qarışığı yaranır.

Bəzi qazlar (divinil, butilen və b.) uzun müddət saxlanılan zaman, havada özüləşən termopolimerlər əmələ gətirir. Bu qazlar, uzunmüddətli saxlanılma şəraitində, hava ilə qarşılıqlı təsirdə, detonasiyadan özü partlayan, hidro-peroksidlər birləşməsi əmələ gətirir (yaradır). Mayeləşdirilmiş qazlar adi şəraitdə özləri alıxmır. Oksidləşdiricilərlə olduqda özüləşməyə qabildir. Qaz yanğınlarının söndürülməsi üçün aşağıda göstərilən daha səmərəli üsullar tətbiq edilir:

yanan məşəlin asbest və yaxud yun odeyalın, keçənin və s. köməyi ilə yanan qazdan izolyasiyası; bu üsul, balonlar kipliyini itirdikdə, az təzyiqlə çıxan qazın yanması hallarında tez-tez istifadə olunur;

yanan məşəlin güclü su şırnağı ilə yanan qazdan izolyasiyası (yer şəraitində);

balonlardan böyük təzyiqlə çıxan qazın böyük məşəllə yanan zamanı, qaz yanan otağa yanan maddələr, inert qazlar və yaxud inhibitorlar vurulması.

Qazın söndürülməsinin ən səmərəli üsulunu müəyyən edərkən, balonun harada və hansı təzyiqlə malik olmasını nəzərə almaq zəruridir.

Uçuş zamanı hava gəmilərində qaz yanğınlarının söndürülməsi zamanı səmərəli vasitələr inert qazlar, keçə və örtüklər, yer şəraitində isə sudur.

Mayeləşmiş və sıxılmış qazların söndürülmə xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, tutum kipliyini itirdiyi zaman qaz sızdıqda, xüsusən qəza vaxtı, heç də bütün hallarda onların yanmasını ləğv etmək olmur. Bu hallarda, birinci növbədə, alovu qonşu balonlardan və tutumlardan uzaqlaşdırmaq üçün tədbirlərin görülməsi zəruridir. Əgər bu alınmırsa, qonşu balonları və tutumları alovun məşəlindən uzaqlaşdırmaq, bütün hallarda birinci növbə yüksək temperaturun təsiri dairəsində olan balonların və tutumların intensiv surətdə su ilə soyudulması üçün tədbirlər görmək, sonra isə balonun nasazlığını və qazın sızmasını aradan qaldırmaq, əgər yanğın uçuş zamanı baş vermişsə onda yanan balonu ləngimədən HG-dən atmaq (uzaqlaşdırmaq) lazımdır.

Əgər yük bölməsində sıxılmış və yaxud mayeləşmiş qazla olan balonun və yaxud tutumun partlaması baş veribsə və maye qaz partlayışın gücü ilə böyük sahəyə dağılıbsa, eləcə də yanaşı yerləşdirilmiş balonların və tutumların qəzası və zədələnməsi baş veribsə, aşağıda göstərilənlərin yerinə yetirilməsi zəruridir:

müvafiq odsöndürücülər tətbiq etməklə yüksək temperatur dairəsində olan balonların və tutumların intensiv soyudulması üçün tədbirlər görmək;

qapıların, eləcə də yükləmə və qəza lyuklarının açılması yolu ilə, yük kabinəsinin üfürülməsinin səmərəliliyini artırmaq.

Qazla olan balonların və tutumların alıxmadan qəzaya uğraması daha təhlükəlidir. Bu halda yük bölməsinin bütün həcmində partlayış təhlükəli qaz qarışıqının əmələ gəlməsinə şərait yaranır. Belə qəzaların qarşısını almaq üçün aşağıda göstərilənlərin yerinə yetirilməsi zəruridir:

açıq alov mənbəyinin əmələ gəlməsinə yol verməmək;

qapıları, yükləmə və qəza lyuklarını açaraq, yük kabinəsinin intensiv üfürülməsini təmin etmək;

qaz sızan balonları yük kabinəsindən uzaqlaşdırmaq.

Odsöndürən maddənin zəruri qatılığını yaratmaq mümkün olan yük kabinələrində, bölmələrində yanğının söndürülməsini inert qazlarla həyata keçirmək.

2.2 və 2.4 yarımşiflərinə aid olanların və bəzi başqa qazların zəhərləyici olduğunu nəzərə alaraq, qəzanın aradan qaldırılması və qazların yanmasının ləğvini həyata keçirən komanda, eləcə də heyət üzvləri xüsusi əleyhqazlarla təmin olunmalıdır.

2-ci sinif yüklərin müvəqqəti saxlanması

Sıxılmış və mayeləşmiş qazlar, bir qayda olaraq, oda tam davamlı və yarım davamlı, eləcə də yaxşı ventilyasiyaya malik olmaqla, ayrıca olan birmərtəbəli anbarlarda və yaxud ümumi anbarların qonşu otaqlardan odadavamlı arakəsmələrlə ayrılmış xüsusi bölmələrində saxlanılmalıdır.

Balonlar saxlanılan anbarın otaqlarında temperatur 25°C-dən artıq olmamalıdır. Bu anbarlar və onlarda yüklərin saxlanılma şərtləri bu Qaydaların 10.12 — 10.17. bəndlərinin tələblərinə cavab verməlidir.

Hava gəmisinin dayanacağından və TAM-lar saxlanılan yerdən 100 m-dən az olmayaraq məsafənin olmasına riayət olunmaqla, açıq meydançalarda, üstlərin brezentlə və yaxud bütöv yastı taxtadan və s. olan örtüklərlə bağlamaqla, sayı 50-dən artıq olmayan balonların saxlanılmasına yol verilir.

Zəhərli qazlar (2.2 və 2.4 yarımşifni) olan balonlar, yalnız bu qazlarla olan balonların saxlanılmasının bütün tələblərinə cavab verən, bağlı olan xüsusi otaqlarda (anbarlarda) saxlanılmalıdır. Bu otaqlara (anbarlara) giriş, yalnız bu otaqlarla (anbarlarla) xidməti əlaqəsi olan şəxslərə, yalnız əleyhqazla və yaxud digər qazdan mühafizə vasitələri ilə təmin olunduqda, icazə verilir.

Qazla dolu olan balonlar, hər hansı istilik mənbəyindən 1 m-dən az olmayan məsafəyə uzaqlaşdırılmalıdır və günəş şüalarının və yağının birbaşa təsirindən mühafizə olunmalıdır. Balonların açıq meydançalarda (brezentlə örtülmüş halda) saxlanması zamanı isti olan günlərdə brezentli sulamaq zəruridir.

Qazla doldurulmuş başmaqlı balonlar, yük göndərən tərəfindən xüsusi təchiz olunmuş yuvacıqlarda, qəfəsəldə şaquli vəziyyətdə saxlanılmalıdır və yaxud (sırada 6 balondan artıq olmamaqla) manəələr qoyulmaqla çəpərlənməlidir.

Balonların xüsusi bərkidilmə qurğusu olmadan şaquli vəziyyətdə saxlanması qadağandır.

Balonlar horizontal vəziyyətdə saxlanılarkən, onların bir-birinə toxunmasının qarşısını almaq üçün, lazımi qalınlıqda taxta, rezin və yaxud kəndir aralıqlar qoyulmalıdır. Aralıqların ot, kövşən, ağac yonqarı və oxşar yanan materiallardan olması qadağandır. Balonlar elə yığılmalıdır ki, qalağın hündürlüyü 1,5 m-dən artıq olmasın. Hər bir qalaqda 50 ədəddən artıq balon olmamalı, qalaqlararası məsafə isə 1,5 — 2,5 m olmalıdır. Balonların bütün ventilləri bir tərəfə yönəldilməlidir.

Dərin soyudulmuş qazlarla (maye oksigen, maye hava və b.) tutumlar (balonlar), yalnız yük göndərən tərəfindən tutumların yığılmasını istisna edən xüsusi hazırlanmış dəzgahlarda saxlanılmalıdır. Balonların zədələnməsi və onlardan qazların sızması aşkar edildikdə, aşağıdakıların yerinə yetirilməsi zəruridir:

yanmayan və zəhərləyici olmayan qazlarla olan balonları ayırmaq və onlardan qazların sızması kəsilənədək yer səthində böyrü üstə saxlamaq;

yanan qazlarla olan balonları ləngimədən hər hansı tikililərdən 100 m-dən az olmayan məsafəyə, zəhərləyici qazlarla, eləcə də yanan və zəhərləyici qazlarla olan balonları yaşayış və istehsalat binalarından 100 m-dən az olmayan məsafəyə uzaqlaşdırmaq və su dolu çəlləyə, kükürd

anhidridi olan balonları isə əhəng məhlulu olan çəlləyə yerləşdirmək; qazın balonlardan sızması dayandıqdan sonra onları çıxarırlar; qazlarla doymuş mayeni, yaşayış otaqlarından və su mənbələrindən aralı olan yerlərdə, çəlləkdən çalaya (çuxura) boşaldırlar və bağlayırlar (basdırırlar). Balonlarla davranışda təhlükəsizlik texnikası üzrə təlimatlar və xəbərdar edici yazılar anbarların yaxşı görünən yerlərində asılmalıdır.

6.3.3. 3-cü sinif

Tezalıyan mayələrin (TAM) hava yolu ilə daşınması üçün tətbiq olunan qablar, dövlət (sənaye sahələri) standartlarının və yaxud texniki şərtlərin tələblərinə tam cavab verməlidir. O, kip, təmiz olmalı və yük göndərən tərəfindən (brutto kütləsi, təmiz çəkisi (netto), TAM-nin növü) göstərilməklə markalanmalıdır.

Qabın (taranın) əziyi (batığı), cızığı, çatı və yaxud digər zədəsi olmamalıdır. Tez alıyan mayenin hətta cüzi sızması və yaxud tərləməsi zamanı qab hava gəmisinə yüklənməyə buraxılmır. Uçuş vaxtı kipliyin öz-özünə pozulmasını istisna etmək üçün tıxaclar (qapaqlar) kip bağlanmalıdır və onların açılmasına yol verməyən üsullarla bərkidilməlidir.

Həcmi 275 litrə qədər olan çəlləklərin, bidonların, balonların TAM-lə doldurulmasından sonra, tıxaclı tərəfi aşağı tutulmaqla kipliyinin yoxlanması zəruridir. TAM hava gəmisinə yüklənmədən 2 — 3 saat əvvəl qablarla doldurulmalıdır.

TAM-in daşınması üçün olan qablar elə hazırlanmalı və bağlanmalıdır ki, hava gəmilərində daşınma şəraitində o, tərkibində olanı xaricdəki öz-özünə alışıma mənbələrindən tam qorusun.

Yanacaq və sürtgü materiallarının, eləcə də TAM-in xırda tutumlarda (1 — 2 litrə qədər) daşınması üçün olan şüşə və digər xırda istehlakçı qablar, hopdurucu aralıq materialları qoyulmaqla, germetik bağlı metal qablara yerləşdirilirlər. Metal qablar aralıq materialla taxta yeşiklərə qoyulmalıdır. Qab kimi tövsiyə olunmuş şüşə bankalar, butulkalar saxsı qablarla dəyişdirilə bilər.

Axırıncılar istifadə üçün o hallarda tövsiyə olunur ki, yalnız bu material taranın (qabın) möhkəmliyini və onun daxilinə yerləşdirilmiş maddənin təsirinə davamlılığını təmin etsin. Qab davamlı olmalıdır və HG daşınma zamanı yarana bilən boşluq və vibrasiya, eləcə də tıxaclar (qapaqlar) altında olan aralıq qatlarının yeyilməsi və yaxud istismar temperaturunda (58°C — 60°C-dək) TAM-in buxarlarının təzyiqinin qalxması nəticəsində kipliyin pozulmasını istisna etməlidir. 61°C-dək aşağı alışıma və 50°C hüdudunda qaynama temperaturlarına malik olan TAM-in daşınması üçün olan qablar mayenin 60°C temperaturda olan buxarlarının, 1 kq/sm²-dən az olmayan, artıq təzyiqinə davam gətirməlidir. 15 — 20°C-dən aşağı temperaturda və atmosfer təzyiqində qaynayan bu sinifin TAM-in daşınması üçün olan qablar, bu mayələrin 50 — 60°C-dən olan buxarlarının, 2 kq/sm²-dən az olmayan təzyiqinə davam gətirməlidir.

Qabın materialı, onun daxilində daşınan maddəyə qarşı inertli olmalıdır, TAM-in keçməsinə, tərkibində reaksiyaya girməsinə və onunla təhlükəli birləşmənin əmələ gəlməsinə, yumşalmasına, zəifləməsinə, kövrəkləşməsinə və TAM ilə əlaqədar olduqda, temperaturun son hədlər qiymətində və yaxud köhnədikdə, başqa dəyişikliklərə məruz qalmamalıdır.

Yanacaq-sürtgü materialları, eləcə də bu sinifdən olan digər maddələr hava yolu ilə daşınmaya, xüsusi təlimatlara uyğun olaraq, polad bidonlarda, tutumu 275 litrə qədər olan çəlləklərdə və yaxud AÇ tipli çənlərdə buraxılır.

Yivi olan tıxaclar üçün yalnız təzə aralıq qatları istifadə olunmalıdır. Digər təhlükəli xassələrə (zəhərləyici, konstruksiya materiallarına qarşı yeyici və aşıləyici) malik olan TAM-la, HG-nin yük kabinələrində, ikiqat germetik qablarda, eləcə də tutumu 100 — 275 l olan çəlləklərdə daşınır. TAM-ta, tutumu 275 l olan standart çəlləklərdə, çənlərdə, xüsusi tutumlarda və konteynerlərdə HG-nin xarici asqılarında, tutumu 275 l olan çəlləklərin yerləşdirilməsi nəzərə alınmış xüsusi germetik konteynerlər olduğu halda, tez alıyan mayələr HG-nin yük kabinəsində də daşına bilərlər. TAM-in HG-də daşınması zamanı temperaturunun artması nəticəsində onun tıxacdan (qapaqdan) axmasını, deformasiyaya uğramasını və yaxud dağılmasını istisna etmək üçün qabın onun tam tutumunun 90%-dən artıq olmayaraq doldurulması zəruridir. Qaynama temperaturu 50°C-dən aşağı olan TAM-in daşınması zamanı qablar (taralar) tam həcmnin 80%-dən artıq olmayaraq doldurulmalıdır.

TAM-in hava gəmilərində daşınması zamanı onların qızdığı hallarda, hər bir 10 — 15°C-dən, qabın doldurulmamış həcmi 1,5 — 2% artır. Bu sinifdən olan maddələrin daşınması üçün onların fiziki və kimyəvi xassələrindən asılı olaraq, aşağıdakı növ qablar işlədilə bilər: germetik bağlanmış metal bankalarda, hopdurucu aralıq materialla qablaşdırılmış 0,5 — 2,5 litr tutumu olan, germetik bağlanmış butulkalar və bankalar;

taxta yeşiklərə və barabanlara, aralıq materialları işlədilməklə qablaşdırılmış və tutumu 20 litrədən çox olmayan germetik bağlanmış kanistrlər, mehtərələr (flyaqalar), bankalar;

taxta yeşiklərə və barabanlara aralıq materialı işlədilməklə qablaşdırılmış, tutumu 20 l-dən çox olmayan germetik bağlanmış (qalaylanmış) metal kanistrlər, mehtərələr (flyaqalar);

taxta şəkəkdə qablaşdırılmış və tutumları 10 və 20 l olan germetik bağlı (qalaylanmış) poladdan ştamp və qaynaq olunmuş bidonlar; tutumları 110 və 275 litr olan qalın divarlı, qaynaq edilmiş polad çəlləklər;

tutumu 100 litr olan alüminium tipli çəlləklər;

tutumu 150 litr, paslanmayan metaldan olan çəlləklər;

tutumu 100, 200, 250 və 275 litr olan qaynaq edilmiş polad çəlləklər;

Aviasiya çəni (AÇ) tipli alüminium çənlər, balonlar.

TAM-in daşınma şərtləri

Çəlləklərin, bidonların və xırda qabla olan yük yerləri, bir sırada, boğazlıqları (tıxacları) yuxarı vəziyyətdə yığılır. TAM-la olan qablar, elə yerləşdirilməlidir ki, uçuş zamanı yükü müşahidə etmək mümkün olsun. Ondən başqa, yükün uçuş prosesində yerdəyişməsinə imkan yaratmamaq məqsədi ilə, o, etibarlı şəkildə bağlanmalıdır.

TAM HG-yə yükləndikdən sonra, diqqətlə qabın bütövlüyünü, onun etibarlı bağlandığını yoxlamaq və TAM-in axmamasını yəqin etmək zəruridir. Yükün təkrar yoxlanılmasını uçuşun başlanğıcında 4000 m hündürlüklərdə aparmaq lazımdır.

TAM-in birgə daşınması

3-cü sinifdən olan TAM-in digər siniflərdən olan yüklərlə birgə hava yolu ilə daşınması üzrə göstəricilər 1-ci əlavədə verilmişdir. HG-ni müxtəlif sinif yüklərlə yükləyərkən bu cədvələ əsaslanmaq lazımdır. Bu sinifin müxtəlif yarım siniflərinə aid olan TAM-lar bir HG-də daşına bilər.

Ərzaq məhsullarının, xarab olmasının mümkünliyi səbəbindən, xüsusən heyvani yağları və piylərinin, zəhərli və güclü iyə malik olan TAM-la birgə daşınmasına icazə verilmir

Təhlükəsizlik tədbirləri

TAM-in hava gəmisinə yüklənməsi, bir qayda olaraq, gün işığında həyata keçirilməlidir. TAM-in axşam vaxtlarında yüklənməsinə yalnız yükün yoxlanması və yüklənməsi zamanı daşınan əlavə işıqlandırıcı vasitələrin işlədilməsinin zəruriliyini istisna edən, yaxşı işıqlandırılmış meydançalarda icazə verilir. Yükləmədən əvvəl və yükləmə prosesində, TAM-a uyğun olmayan yüklərin HG-nə yüklənməsini istisna etmək məqsədi ilə, yükün növlərinə ciddi nəzarət həyata keçirilməlidir (1 nömrəli əlavə).

Hava gəmilərinə TAM-in yüklənməsi 12.2 bəndində göstərilmiş digər HG-dən və aerodrom qurğularından təhlükəsiz məsafədə aparılmalıdır. Yükləmə (boşaltma) yerlərinin yaxınlığında açıq oddan istifadə etmək və ya *tütün* çəkmək qəti qadağandır. TAM-in yükləmə meydançalarında, yaxşı görünən yerlərdə, hərflərinin hündürlüyü 75 mm-dən az olmayan, parlaq-qırmızı yazılı aq lövhələr asılmalıdır: ^[20]

«Tezalıyan maye»; «Açıq odla və fənərlə yaxınlaşmamalı»; «*Tütün çəkmək qadağandır*»; «Yanğın vaxtı bu telefona zəng etməli».

TAM-in yüklənmə prosesi zamanı HG-nin yanacaq, oksigenlə təchiz etmək, eləcə də radio və elektrik avadanlıqlarının təmiri üzrə hər hansı təmir işinin və yaxud açıq od və qığılcımın əmələ gəlməsinə səbəb ola bilən alətin tətbiqi ilə digər işlərin aparılması qəti qadağandır. TAM yüklənərkən ehtiyatlı olmaq zəruridir. Yükün atılmasına, qabı zədələyən bilən qarmaqların istifadə edilməsinə, yükün sürünməsinə, yüklərin

biri-biri ilə toqquşmasına qəti yol verilmir.

Çəlləklərin diyirləməklə yerdəyişməsinə, yalnız xüsusi qurulmuş altlıqlar (taxtalar, ağac tirlər) pilləkən və yaxud döşəmə olduqda icazə verilir.

TAM-ın yüklənməsi qurtardıqdan sonra qab etibarlı bağlanmalıdır. HG-də odsöndürmə vasitələrinin və qabın uçuş zamanı mümkün ola bilən nöqsanlarını aradan qaldırmaq üçün lazım ola bilən ləvazimatların (vedrə, bidon, əski, neytrallaşdırıcı maye və b.) olmasını yoxlamaq zəruridir. Yükləmə-boşaltma işləri başa çatdıqdan sonra HG-nin yük bölmələrinin havası əsaslı surətdə dəyişdirilməlidir.

Güclü zəhərləmə xassələrinə malik olan TAM-ın daşınması zamanı HG-nin bortunda ən azı iki dəst fərdi mühafizə vasitəsi olmalıdır.

Yüklərin müvəqqəti saxlanması

3.1 və 3.2 yarımsinifindən olan TAM-lar yükləmə üçün bilavasitə HG-nin bortuna verilir və hava gəmisindən boşaldılan kimi, ləngimədən daşınır. 3.3 yarımsinifindən olan TAM-lar hava limanında (aerodromda) xüsusi ayrılmış meydança olduqda, lakin yükləməyə başlamazdan 24 saat tez olmayaraq, əvvəlcədən gətirilə (aparıla) bilər. Xüsusi ayrılmış meydança olmadıqda 3.3 yarımsinifindən olan TAM-lar daşınma üçün yalnız HG-yə yükləmə zamanı hava limanına (aerodroma) gətirilməsi boşaldıldıqdan sonra ləngimədən hava limanından (aerodromdan) daşınması şərti ilə daşınmaya qəbul oluna bilər.

6.3.4. 4-cü sinif

Bu sinifdən olan maddələrin xassələrinin müxtəlifliyi maddənin bütün növlərinə uyğun ola bilən eyni bağlama (qablaşdırma) növünü istifadə etməyə imkan vermir. Bununla belə, rəhbər tutulması zəruri olan bir neçə əsas tələblər mövcuddur. Onlar bu sinifdən olan maddələrin bağlamalarının bütün növlərinə aiddir.

Açıq havada tezalısan maddələr, yalnız germetik bağlanmış qabda daşınır.

Bəzi maddələr daşınan qabların boşluqlarını müvafiq maye ilə və yaxud təsirsiz qazlarla doldururlar. Spesifik xüsusiyyətə malik olan maddələr tərkibli belə bağlamalar, yükləmədən əvvəl axmanın olmamasını müəyyənləşdirmək üçün yoxlanırlar. Bağlamanın nasazlığı və zədələnməsi aşkar edildikdə və yaxud yükün həddindən artıq qızdığı vaxt yükün yanmasının qarşısını almaq üçün lazımı tədbirlərin görülməsi zəruridir. Hava gəmisinin komandirinin qərarı ilə belə yüklər HG-nin bortundan düşürülə bilər.

4-cü sinif maddələrin qablaşdırılması üçün bu maddələrin xassələrindən asılı olaraq, aşağıda göstərilən qab növləri istifadə oluna bilər:

kütləsi (netto) 0,5 kq-dan artıq olmayan, təsirsiz aralıq materialı ilə (dərman preparatları kimi) plastmas qutulara yerləşdirilmiş və qablaşdırma materialına bükülmüş, ağacdan və yaxud plastmasdan olan möhkəm nəqliyyat qabına (tarasına) yığılmış germetik bağlı şüşə ampulalar və yaxud butulkalar;

tutumu 2,5 kq-dan artıq olmayan, taxtadan ağacdan və yaxud plastmasdan olan möhkəm nəqliyyat qabına, aralıq doldurma materialı istifadə etməklə qablaşdırılan, germetik bağlanmış şüşə, metal və yaxud polimer qablar;

tutumu 5 litrədək olan, təsirsiz aralıq materiallarından istifadə etməklə, taxta yeşiyə və yaxud təsirsiz aralıq materialı ilə metal barabana qablaşdırılan germetik bağlı metal, polimer butulkalar, mehtərələr, bankalar;

tutumu 20 litrədək olan, plastmas nəqliyyat qabında (tarasında) olan germetik bağlanmış və tıxacları bərkidilmiş butulkalar və yaxud metal bankalar və yaxud aralıq materiallarla kipləndirilmiş ağac yeşiklərdə ya da taxta şəbəkədə qoyulan kanistrlər, mehtərələr;

daxildən su keçirməyən materialla, məsələn, polietilenlə və yaxud parafinlə yağlanmış kağızla üzünmüş ağacdan, fanerdən, polimerdən olan yeşiklər və yaxud barabanlar;

tutumu 100 litrdən artıq olmayan, germetik bağlanmış polimer və yaxud qaynaq edilmiş polad çəlləklər və barabanlar;

taxtadan olan çəlləklərdə, metaldan və yaxud taxtadan düzəldilmiş barabanlarda olan polimer, çoxqatlı kağız və toxunma kisələr; bir nəqliyyat tarasına qablaşdırılan maddənin maksimum miqdarı 100 kq-dan artıq olmamalıdır;

ventilin və yaxud ventil əvəzi tıxacın müvafiq mühafizəsi təmin edilməklə, sıxılmış qazların daşınması üçün adətən istifadə olunan standart balonlar;

kino və fotolentlər uzunluğu 900 m-dən artıq olmayan rulon şəkilində sıx bükülməlidir. Hər bir belə rulon, qapaqlı kip bağlanan metal qutuya yerləşdirilməlidir.

Daşınma şərtləri

Bu sinifdən olan yüklərin daşınması zamanı onların yüklənmə (boşaltma) prosesində nəmliyin təsirinə məruz qalmaması zəruridir. Şüşə qabda olan və yeşiklərdə qablaşdırılan bütün maddələr onlara yanaşmaq üçün əlverişli olan yerlərdə yerləşdirilməlidir.

Hava limanlarında (aerodromlarda) havanın temperaturu 40°C-dən artıq olduqda, yüklənmə (boşaltma) zamanı, 4-cü sinif yüklərin temperaturuna sistemə nəzarəti həyata keçirmək zəruridir. Yükün xeyli qızdığı halda, onu təcili olaraq, HG-dən təhlükəsiz məsafəyə uzaqlaşdırmaq və qabın tərkibindəkinin temperaturunu, eləcə də təzyiqini aşağı salmaq üçün tədbirlər görülməlidir. Maddə, hava ilə təmasda partlayış qarışığı yarada bildiyi hallarda, buxarlar və yaxud toz ayırma qabiliyyətinə malikdirlər, belə olduqda yüklərin yerləşdirilməsi yük kabinəsinin səmərəli surətdə ventilyasiya edilməsi ilə həyata keçirilməlidir.

4-cü sinifdən olan yükləri elə yerləşdirmək lazımdır ki, onların yanması zamanı yük yerlərini HG-nin bortundan çıxarmaq zəruri olduqda, onlara yanaşmaq üçün əlverişli şərait olsun.

Təhlükəli yüklərin birgə daşınması

4.1, 4.2 və 4.3 yarımsiniflərindən olan təhlükəli yüklərin birgə daşınmasına yol verilmir. 4-cü sinif yüklərin 2.1 yarımsinifindən olan maddələrlə birgə daşınması mümkündür. 4-cü sinif yüklərin digər siniflərdən olan maddələrlə birgə daşınmasının mümkünlüyü uyğunluq cədvəlinə görə təyin olunur (1 nömrəli əlavə).

Təhlükəsizlik tədbirləri

İstifadəsi tövsiyə edilən və icazə verilməyən yanğınsöndürmə vasitələri yükəndərənin ərizəsində göstərilir. Bu sinifdən olan maddələrlə baş vermiş yanğının söndürülməsinin tövsiyə olunmuş vasitələrlə həyata keçirilməsi zəruridir. Yükəndərənin ərizəsində icazə verilməyən kimi göstərilmiş yanğınsöndürmə vasitələrini tətbiq etmək qəti olmaz.

4.2 yarımsinifindən olan maddələrin öz-özünə alışması zamanı ən səmərəli yanğınsöndürmə vasitəsi quru toz tərkibli və təsirsiz qazlardır. Öz-özünə alışan maddələrin çoxu yanma zamanı zəhərləyici qazlar ayırır. Göstərilən maddələri daşıyan HG-nin hər bir heyət üzvü və müşahidəçi şəxs bir dəst tənəffüs sistemini qoruyan əleyhqazlarla təchiz olunmalıdır.

Su ilə qarşılıqlı təsirdə təhlükə yaradan 4.3 yarımsinifdən olan maddələrlə yanğın baş verdiyi halda, suyun, köpüklü odsöndürənlərin və hətta karbon qazının istifadə edilməsi vəziyyəti pisləşdirə bilər, ona görə ən yaxşı odsöndürmə vasitəsi kimi tərkibində quru tozlu odsöndürmə vasitələri, təsirsiz qazlar və yaxud mümkün olduqda, quru qumun istifadəsi tövsiyə olunur.

Yüklərin müvəqqəti saxlanması

Tezalısan bərk maddələr (TABM) və öz-özünə alışan maddələr, bu Qaydaların 10.12 — 10.17 bəndlərinin tələblərinə uyğun olaraq saxlanılmalıdır. Bu hallarda yüklər əlavə 2-də verilmiş tövsiyələrə uyğun olaraq yığılmalıdır. Öz-özünə alışan maddələr anbarların ayrı-ayrı bölmələrində, belə imkan olmadıqda isə açıq meydançalarda, talvar altında saxlanılır.

Suyun təsirindən alışan maddələr, tezalısan mayelərdən və bərk maddələrdən ayrı saxlanılmalıdır. Bu kateqoriyadan olan yüklərin

saxlanılması üçün ayrılmış yerlər (otaqlar) mütləq örtülüb və quru olmalıdır və yükün nəmlənməsinə yol verilməməlidir. Anbarlar hər bir konkret yük üçün tövsiyələrə uyğun olaraq, xüsusi yanğınsöndürmə vasitələri ilə təchiz olunmalıdır. Bu yükün saxlanması dövründə daxili su kəməri bağlı olmalıdır, kimyəvi, köpüklü və digər maye odsöndürücülər anbardan çıxarılmalıdır. Görünən yerdə «Sudan ehtiyatlı» sözləri yazılmış lövhə asılmalıdır.

4-cü sinifdən olan təhlükəli yüklərin saxlanıldığı yerlərdə yalnız elektrik işıqlandırılmasına yol verilir. Belə yüklərin saxlanıldığı yerlərdə ocaq qalamağa və *tütün* çəkməyə icazə verilmir. ^[21]

Suyun təsirindən və ya öz-özünə alıxan maddənin qabı zədələndiyi halda, zədələnmiş bağlama anbardan su dəyməsinə yol verilməyən və tam quru olan başqa yerə uzaqlaşdırılır. Təhlükəli maddələrin axdığı və səpələndiyi yerə quru qum tökülməlidir və döşəmə yükün qalıqlarından təmizlənməlidir.

Bu sinifdən olan yüklərin saxlanması zamanı yükün vəziyyətinə daim nəzarət olunmalıdır. Əgər yükün temperaturu havanın temperaturundan yüksədirsə, qızmış yük yerlərini yükün əsas yığımindan ayırmaq, onları yoxlamaq və yaxud soyudulması üçün tədbirlər görmək (bununla yanaşı, yükün nəmlənməsinə imkan verməmək), ya da anbardan təhlükəsiz yerə uzaqlaşdırmaq zəruridir.

6.3.5. 5-ci sinif

5-ci sinifdən olan maddələrin daşınması üçün qablar aşağıdakı əsas tələblərə cavab verməlidir:

germetik tıxacları olmalı;

tərkibindəki ilə reaksiyaya girməyən, zərərli və təhlükəli birləşmələr yaratmayan və yaxud parçalanmayan materialdan hazırlanmalı;

kifayət qədər möhkəm olan, yumşalmayan və hava yolu ilə daşınmalar zamanı qarşılanan yüklərin təsirinə davamlı olmalı.

Şüşədən olan istehlak qablarında, möhkəmliyi aşağı salan defektlər olmamalıdır. Divarlarının qalınlığı 1,5 — 2 mm-dən az olmamalıdır. Şüşədən, saxsıdan, keramikadan, polimerlərdən olan qablar germetik bağlanmış bankalara, taxtadan olan yeşiklərə, barabanlara qablaşdırılır.

Yerləşdirilmiş istehlak qablarının arası, qatının qalınlığı 4 sm-dən az olmayan, aralıq materialları ilə doldurulmalıdır. Aralıq materialları (asbest, təbaşir, şüşə lifi, infuzoriyalı torpaq və b.) mütləq yanmayan və daşınan maddəyə təsirsiz olmalıdır. Bu materiallar, eləcə də onlarda olan hər hansı qarışıqlar, qabın tərkibindəki ilə təhlükəli reaksiyaya girməməlidir.

Sınan qabda olan və yaxud əllə daşınması nəzərdə tutulan yük qablarının çəkisi 50 kq-dan artıq olmamalı və müvafiq dəstəkləri olmalıdır. Çəlləklərin və barabanların ağırlığı 100 kq-dan artıq olmamalıdır.

Daşınma vaxtı barometrik təzyiğin düşməsi və temperaturun artması nəticəsində qabın içində olanların genişlənməsi ilə əlaqədar axmanın və yaxud deformasiyanın qarşısını almaq üçün onun daxilində kifayət qədər boş həcm saxlanılmalıdır.

Tutum maye, məcum pasta və yaxud mayədə batırılmış bərk maddələrlə doldurulduqdan sonra, buxarlar üçün qalan boşluq 15°C-də onun ümumi həcmnin 7%-dən az olmamaq şərti ilə saxlanılmalıdır. Temperaturun qalxması (düşməsi) ilə əlaqədar saxlanılan boşluğun həcmi, müvafiq olaraq 10 — 15°C-də 1,5 — 2% qədər artırmaq (azaltmaq) olar.

Əgər maddə və ya onun aktiv tərkib hissəsi faizlə şərtləndirilibsə, o zaman onun hansı qabda daşınması tərkibində olan maddənin kütləsinin faizi ilə göstərilir.

Üzvi peroksidlər yüksək aktivliyə malik olduqlarına görə, onlar üçün olan qablar tərkibin təsirinə məruz qalmayan, katalizə etməyən və tərkibindəkilərin xassələrinə təhlükəli təsir göstərməyən materiallardan hazırlanmalıdır. Təhlükəli olan zəhərləyici maddələrin daşınması iqiqat germetik qablarda həyata keçirilir. Əsas diqqəti ona yönəltmək lazımdır ki, yük üzvi materiallarla (maddələrlə) çirklənməsin. Sınığı olan və yaxud axıntı (səpələnmə) izləri olan yük yerləri daşınmaya buraxılmır.

5.1 yarım sinifinə aid olan oksidləşən maddələrin çoxunun daşınması üçün aşağıda göstərilən qab və bağlama növlərinin istifadə olunmasına yol verilir:

tutumu 0,5 litr (xrom turşusu üçün 3 litr) olan, aralıq materiallar qoyulmaqla taxta yeşiklərdə yerləşdirilən və hopdurucu aralıq materiallarla doldurulmaqla, germetik metal bankalara qablaşdırılan, eləcə də germetik bağlanan metal, keramik, şüşə, polimer bankalar və yaxud butulkalar;

tutumu 3 litrdən artıq olmayan, hopdurucu aralıq materialları ilə taxta yeşiklərdə və barabanlarda yerləşdirilən və germetik bağlanan metal, keramik, şüşə və yaxud polimer tutumlar;

hidrogen peroksidi üçün 99% təmiz alüminium tərkibli materialdan hazırlanmış, polietilen aralıq qatı ilə təmin olunmuş yivli qapaqlarla germetik bağlanan, alüminium balonlar istifadə olunur; tutumu 3 litrdən artıq olmayan balonlar nəqliyyat qabına, yanmayan aralıq qatı istifadə olunmaqla qablaşdırılmalıdır;

tutumu 5 litrdən artıq olmayan, hopdurucu aralıq materialı ilə taxta yeşiklərə və yaxud barabanlara yerləşdirilən və germetik bağlanan metal, keramik, şüşə və polimer tutumlar xlor turşusu üçün olan istehlak qabının həcmi 3 litrdən artıq olmamalıdır;

lent vasitəsi ilə etibarlı bağlanan taxta, karton tutumlar və yaxud daxilə polietilenlə üzlənmiş iqiqat kağız kisələr və yaxud möhkəm taxta yeşiklərə, metal, ya da karton barabanlara yerləşdirilən polimer kisələr, istehlak qabının tutumu 0,5 — 1 kq 5.1 yarım sinifindən olan maddələrin bu qabda, bərk halda olan dikumil və diiauroil oksidləri istisna olmaqla, yerləşdirilərkən, hər bir istehlak qabını asbestlə və yaxud eyni dərəcədə oda davamlı olan hopdurucu materialla bürümək zəruridir;

metal çəlləklər və barabanlar.

5.2 yarım sinifdən olan üzvi peroksidlərin çoxunun daşınması üçün aşağıda göstərilən qab növlərinə icazə verilir:

aralıq materialı ilə taxta yeşiklərə yerləşdirilən, tutumu 100 qramdan artıq olmayan və bu məqsədlər üçün yarayan, germetik bağlanan rezin və yaxud polimer tutumlar;

aralıq materialı ilə taxta yeşiklərə yerləşdirilən və hopdurucu aralıq materialı ilə germetik metal bankalarda qablaşdırılan şüşədən, metaldan və polimerdən olan, 0,5 litr tutumlu, germetik bağlanan istehlak qabları;

hopdurucu aralıq materialı ilə metal və yaxud faner çəlləklərə və yaxud barabanlara yerləşdirilən, tutumu 1 litrədən az olan və germetik bağlanan şüşə, metal və yaxud polimer istehlak qabları;

tutumu 5 litrədən az olan və hopdurucu aralıq materialları ilə taxta yeşiklərə və yaxud barabanlara yerləşdirilən metal, keramik, şüşə və polimer istehlak qabları;

daxildən su keçirməyən materialla üzlənmiş, sarıymış karton barabanlar.

Daşınma şərtləri

5.1 və 5.2 yarım sinifindən olan əksəriyyət maddələrin daşınmasına yalnız hava yük gəmilərində icazə verilir.

Bu sinifdən olan maddələrin bütünü istilik mənbələrindən və qılgıncı yanara bilən yerlərdən uzaqda yerləşdirilməsi zəruridir. Bu sinifdən olan yüklərin yüklənməsi və boşaldılması zamanı təhlükə yarandıqı halda, bu maddələrlə olan yük yerlərinin HG-dən maneəsiz çıxarılmasının və təhlükəsiz yerə aparılmasının mümkünlüyünü nəzərdə tutmaq zəruridir. Ammonium şorası və ammonium nitrat tərkibli gübrələr, çoxqatlı kağız kisələrdə və yaxud barabanlarda daşınarkən, onları bağlamaq üçün rahat olan yerdə, qrup şəklində yük kabinəsinin döşəməsində yerləşdirmək zəruridir. Uçuş zamanı yüklərə yaxınlaşmaq üçün keçidlər saxlanılmalıdır.

5-ci sinif maddələrin qeydə alınmamış baqajda daşınması qadağan olunur.

Hava ilə partlayıcı qarışıq əmələ gətirə bilən, buxarlar və yaxud toz ayıran maddələr germetik bağlanmış qabda daşınmalıdır, yük kabinəsi isə yaxşı ventilyasiya edilməlidir.

Birgə daşınmalar

5.1 yarım sinifinin oksidləşən maddələrinin və 5.2 yarım sinifinin üzvi peroksidlərinin birgə daşınmasına icazə verilmir.

5-ci sinifdən olan oksidləşən maddələr və üzvi peroksidlər, yanan materiallar (neft məhsulları, karbohidrogenlər, efirlər, kömür və

başqaları) istisna olmaqla, 2.1 yarımsinfinin və 9-cu sinfin (digər təhlükəli yüklər) alışmayan qazları ilə birgə daşınmasına yol verilir. 5-ci sinifdən olan maddələrin qalan siniflərin bütün maddələri ilə birgə daşınmasına yol verilmir.

Təhlükəsizlik tədbirləri

Yanğın vaxtı, hətta tam inersiyalı oksidləşən maddələr atmosferdə yanmaya kömək edən oksigen ayırır. Yerdə (yükləmə və yaxud boşaltma zamanı), bu yarımsinifdən olan maddələr üçün səmərəli yanğınsöndürmə vasitəsi — çoxlu miqdarda sudan istifadə edilməsidir.

Uçuş zamanı alışan yükü toz halında olan odsöndürmə vasitələrindən istifadə etməklə söndürmək və yaxud yanan yükün borddan atılmasına yönəldilmiş tədbirlər görmək zəruridir.

Ekipajların şəxsi heyəti və DTX (yükləyici heyət) zəhərli və yeyici maddələrin daşınması zamanı mühafizəedici geyimdən istifadə etməlidir.

Zəhərli, narkotik və yaxud qıcıqlandırıcı buxarların olduğu təhlükəli yerdə şəxsi heyət fərdi nəfəsalma vasitələrindən istifadə etməlidir.

5.2 yarımsinifindən olan üzvi peroksidlərin yanması və yaxud onların yaxınlığındakı yanğın partlayışa gətirə bilər. Üzvi peroksidlərlə olan yük yerləri mümkün qədər yanğın zonasından uzaqlaşdırılmalıdır.

Yerdə alışan yükü maksimum mümkün olan məsafədən su ilə söndürmək olar. Bilavasitə yanğın mənbəyinin yaxınlığında olan yükü soyudulmuş vəziyyətdə saxlamaq üçün su ilə islatmaq lazımdır.

Uçuş zamanı alışan yükün toz şəklində olan yanğınsöndürmə vasitələrindən istifadə olunmaqla söndürülməsi və yaxud yanan yükün borddan atılması üçün tədbirlər görmək zəruridir.

Hətta yanğın söndürülmüş yerdə heyət imkan daxilində tam soyudulmamış üzvi peroksidlərdən 10 m-dən az olmayan məsafədə olmalıdır. Yanğının təsirinə məruz qalmış çoxlu miqdarda olan üzvi peroksidlərin zərərsizləşdirilməsi yük göndərən müşayiət edən şəxsinin (hazırlayanın) texniki məsləhəti olmadan həyata keçirilməməlidir.

Oksidləşdirici maddələrin daşınması üçün təyin olunmuş HG, yük göndərən tərəfindən hər bir yük üçün verilmiş tövsiyələrə uyğun olaraq, yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin olunmalıdır. Su ilə reaksiyaya giren yüklər olan yerlərdə göndərməzdən əvvəl «Sudan ehtiyatlı» qeydi edilməlidir.

Oksidləşdirici maddələrin və üzvi peroksidlərin yüklənməsi və boşaldılması zamanı tezalışan maddələrin yüklənməsi dövründə ehtiyat tədbirlərinin tətbiq edilməsinə riayət olunmalıdır.

Yüklərin müvəqqəti saxlanması

Oksidləşdirici maddələr və üzvi peroksidlər bu Qaydaların 10.12 — 10.17 bəndlərinin tələblərinə cavab verən anbarlarda saxlanılmalıdır.

5-ci sinifdən olan maddələr, 2 nömrəli əlavədə verilmiş tövsiyələrə uyğun olaraq, digər yüklərlə birgə saxlanıla bilər. Oksidləşdirici maddələrin və üzvi peroksidlərin bütün hallarda tezalışan maddələrlə və yanan materiallarla birgə saxlanmasına yol verilmir.

6.3.6. 6-cı sinif

Çox güclü zəhərləyici buxarlar ayırma qabiliyyətinə malik olan maddələr hopdurucu materiallarla germetik bağlanan ikiqat qabda qablaşdırılmalıdır. Sürülmə yolu ilə kipləşdirilmiş tıxaclarla olan şüşə və yaxud digər qablar istifadə olunanda, tıxaclar barometrik təzyiğin düşməsi zamanı buxarların təzyiqinə davam gətirən məftil hörmənin və yaxud xüsusi sıxacın köməyi ilə bərkidilir. Zəhərləyici maddələrlə olan qablar bütün uçuş dövrü ekipaj üzvlərinin tam təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

Qaynama temperaturu 50°C həddində olan mayələrin daşınması üçün nəzərdə tutulan tutumlar maye buxarlarının 100 kPa (1kq/sm²)-dan az olmayan artıq təzyiqinə davam gətirməlidir.

Qaynama temperaturu 15 — 20°C-dən aşağı olan mayələrin daşınması üçün nəzərdə tutulan tutumlar bu mayələrin buxarlarının 2 kq/sm²-dan az olmayan artıq təzyiqinə davam gətirməlidir.

Güclü təsirediciliyə malik olan bütün maye maddələr, onların təhlükəsiz daşınması üzrə texniki tələblərə ciddi surətdə riayət etməklə, yalnız ikiqat germetik qabda (istehlak qabının tutumu 1 litrdən artıq olmayaraq) hava yolu ilə daşınmaya qəbul oluna bilər.

Zəhərləyici mayələrin HG-də daşınması üçün aşağıdakı növ qabların istifadəsinə yol verilir:

hopdurucu materialla germetik bağlanan metal bankaya qablaşdırılmış və aralıq materiallar qoyulmaqla, taxta və metal yeşiklərə yerləşdirilən tutumu 1 — 5 litrədək olan, germetik bağlanan şüşə və yaxud plastmas butulkalar (kimyəvi reaktivlər üçün isə brutto kütləsi 100 kq-dək olmalıdır);

taxta yeşiklərə yerləşdirilən hopdurucu aralıq materialları ilə germetik bağlanan tutumlarda qablaşdırılan, tutumu 1 — 15 litrədək olan germetik bağlanan metal bankalar;

polimerdən olan nəqliyyat bağlamasında yerləşdirilən, tutumu 20 litr olan, germetik bağlanmış şüşə butulkalar;

tutumu 220 litrədək olan və germetik bağlanan metal çəlləklər.

Tez buxarlanan zəhərli mayələrin daşınması üçün aşağıdakı növ qabların istifadəsinə yol verilir:

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiyə yerləşdirilən və hər biri hopdurucu aralıq materialla metal bankaya qablaşdırılan, tutumu 0,05 — 0,25 litrədək olan, doldurulmuş şüşə ampullar;

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiyə yerləşdirilən və hopdurucu materialla germetik bağlanan metal bankalarda qablaşdırılan, tutumu 0,5 — 1 litrədək olan, germetik bağlanan şüşə butulkalar;

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiklərə yerləşdirilən və tutumu 1 — 2 litr olan germetik bağlanan metal bankalar.

Bərk halda olan zəhərləyici maddələrin daşınması üçün aşağıdakı növ qabların istifadəsinə yol verilir.

aralıq qatı materialı ilə taxta və metal yeşiklərə yerləşdirilən, eləcə də aralıq materialla doldurulmaqla metal bankaya qablaşdırılan, tutumu 5 kq-dək olan, sürütlüb kipləşdirilmiş və məftillə bərkidilmiş tıxaclı şüşə bankalar;

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiklərə yerləşdirilən və tutumu 1 — 10 kq-dək olan, germetik bağlanan metal bankalar;

aralıq qatı materialı ilə çəlləklərə və yaxud barabanlara yerləşdirilən, tutumu 5 — 10 kq-dək olan və germetik bağlanan metal və yaxud polimer tutumlar;

kütləsi 100 kq-dək olan dəmir və faner barabanlara aralıq qatı materialı ilə yerləşdirilən çoxqatlı su keçirməyən kağız, kətan və yaxud cutdan olan kisələr.

Bursin daşınmaya germetik bağlanan şüşə qablarında qəbul olunur. Strixnin daşınmaya, hər birinin tutumu 10 kq olan, zavod tərəfindən qablaşdırılan dəmir bankalarda qəbul olunur. Bankalar kip taxta yeşiklərdə yerləşdirilir, yeşiyin və bankanın divarları arasına yumşaq materialdan aralıq qatı qoyulur. Yük yerinin brutto kütləsi 100 kq-dan artıq olmamalıdır. Sianid turşusunun bütün duzları (natrium sianid, kalium sianid, kadmium sianid, gümüş sianid, mis sianid, sink sianid, barium sianid, kalsium sianid, sianlı preparatlar (əridilmiş sian), arsenli və arsen anhidridləri, civə sianid və oksidləşmiş civə sianid, qurğuşun sianidlər daşınmaya yalnız ikiqat germetik qablarda qəbul olunur. Şüşədən, keramikadan, plastmasdan və yaxud metaldan (kalsium sianid və kalsium sianid qarışıqları üçün metal tutumlar yararlıdır) hazırlanan istehlak qabları germetik bağlanmalıdır. Onun tutumu 0,5 kq-dan artıq olmamalıdır. Tutumlar taxtadan və yaxud ptastmasdan olan və ya digər materiallardan hazırlanmış və həmin möhkəmlik dərəcəsinə malik olan nəqliyyat qabına qablaşdırılmalıdır. Qablaşdırmanın hopdurucu material istifadə edilməklə həyata keçirilməsi zəruridir. Sianid turşusunun duzları zəhərliliyindən və qablaşdırmanın kütləsindən asılı olaraq, istehsalçı müəssisələr tərəfindən səliqə ilə qablaşdırılmış və möhürlənmiş standart metal qabda buraxılır.

Germetik bağlanmış metal qab taxta (quru) materialdan hazırlanmış kip yeşiyə qablaşdırılır, barabanın alt və üst tərəflərinə dəmir qurşaqlar geydirilir, faner barabanların uzununa olan tikişləri qurşağa dəmirdən zolaqlar qoyulmaqla bənd edilir.

Daşınma şərtləri

Güclü zəhərliyə malik olan maddələrin hava yolu ilə daşınmasına fərdi və ictimai təhlükəsizlik tədbirlərinə ciddi riayət olunmaqla və yükəndərən (yükalanın) yükün daşınmasına cavabdeh olan şəxs, eləcə də zərərsizləşdirmə tədbirlərini və təcili tibbi yardım göstərməyi yaxşı bilən müşahidəçisi olduğu halda icazə verilir.

6-cı sinif maddələri daşıyan HG-nin bortunda olan bütün şəxslər konkret növ maddə üçün dövlət standartlarında və texniki şərtlərdə irəli sürülən tələblərə müvafiq olaraq, fərdi mühafizə vasitələrinə malik olmalıdırlar.

Güclü zəhərləyicilik təsirinə malik olan mayelərin hava yolu ilə daşınmasına yalnız hava yük gəmilərində icazə verilir. Zəhərli maddələrin qeydə alınmamış baqajda daşınmasına yol verilmir.

Birgə daşınmalar

6-cı sinifdən olan zəhərli maddələrin öz xüsusiyyətinə görə bu sinfin maddələri ilə qarşılıqlı təhlükəli təsirdə ola bilənlərdən başqa digər təhlükəli yüklərlə hava yolu ilə daşınmasına icazə verilir (1 nömrəli əlavə).

Zəhərli maddələrin birgə daşınmaya icazə verilməyən digər yüklərlə, xüsusən ərzaq, çörək-yem, ətriyyat-kosmetika, eləcə də dərman bitkiləri, ictimai-iaşə əşyaları: qab-qacaq, paltar və başqaları ilə birgə qablaşdırılmasına yol verilmir.

Zəhərli maddələrin yüklənməsindən əvvəl hava gəmisinin bütün ekipaj üzvlərinin vəzifə borcları müəyyən olunur və «Kimyəvi həyəcan» signalı üzrə əməli hərəkətlərini təkmilləşdirmək üçün məşq edilir.

Zəhərli maddələrlə yüklənmiş hava gəmilərində yanğın zamanı bütün ekipaj üzvləri əleyhqazlar geyməli və yanğının aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməlidirlər. 6-cı sinifdən olan maddələrin daşınması bu Qaydalarda şərh olunmuş tələblərin yerinə yetirilməsi şərti ilə və yalnız ekipajın kabinəsi ilə yük kabinəsinin arasında germetik arakəsməyə, eləcə də yük kabinəsinin effektiv işləyən ventilyasiya sistemində malik olan hava gəmisində həyata keçirilə bilər.

Yüklərin müvəqqəti saxlanması

Zəhərli maddələr bu Qaydaların 10.12 — 10.17 bəndlərinin tələblərinə cavab verən xüsusi yerlərdə (otaqlarda) saxlanılmalıdır.

Zəhərli maddələrin ərzaq, çörək-yem, kimyəvi-əcazılıq və ətriyyat-kosmetik yüklərlə, paltarlarla, qab-qacaqla və ictimai-iaşə əşyaları ilə birlikdə, həmçinin açıq meydançalarda saxlanılmasına yol verilmir.

6-cı sinif zəhərli maddələrin və zəhərləyicilik xüsusiyyətlərinə malik olan digər təhlükəli yüklərin müvəqqəti saxlanması üçün təyin olunmuş otaqlar (anbarlar) ventilyasiya ilə təchiz olunmalıdır.

Ventilyasiya havada olan zərərli maddələrin tərkibi üzrə otaqların (anbarların) havasının sanitar normalara uyğun olmasını təmin etməlidir.

Zəhərli maddələrin saxlanması zamanı qabın sazlığına nəzarət etmək zəruridir. Qabın zədələnməsi və maddənin axdığı (dağıldığı) halda, o, dərhal yığılmalı və yaşayış binalarından, anbarlardan və su mənbələrindən uzaqda basdırılmalıdır. Onların basdırıldığı yer xlorlu əhəng məhlulu və yaxud digər neytrallaşdırıcı maddələrlə neytrallaşdırılmalıdır.

Əgər dağılmış (səpələnmiş) maddə anbarın döşəməsində aşkar edilmişsə, maddə yığılıb götürüldükdən sonra döşəmə əsaslı surətdə neytrallaşdırılır, yuyulur və anbarın havası dəyişdirilir. Qabın zədələnməsi, zəhərli maddələrin axması və dağılması (səpələnəsi) hallarında otağın (anbarın) təmizlənməsi, texniki təhlükəsizlik üzrə əlavə tədbirlərin işlənməsi tələb olunan yüksək təhlükəli işlərə aiddir. Bu iş əvvəlcədən işləyənlərin təhlükəsizliyini təmin edən texniki-təşkilati tədbirlər görülməklə, naryad-icazə üzrə həyata keçirilir. Müstəsna hallarda (insanların həyatı üçün yaranmış təhlükəli təcili aradan qaldırıldıqda) naryad-icazə tərtib olunmur, lakin bu işlər işə rəhbərlik edən cavabdeh şəxsin nəzarəti altında aparılmalıdır.

6.3.7. 7-ci sinif

4-cü fəsildə göstərilən kimi təhlükəli radioaktiv maddələrə, xüsusi aktivliyi 0,002 mKq/q-dan artıq olan maddələr aiddir. Xüsusi aktivliyi 0,002 mKq/q-dan aşağı olan radioaktiv maddələr, eləcə də, tərkiblərinə çətin parçalanan radioaktiv maddələr daxil olan cihazlar, saatlar, televizorların elektron boruları, aparatlar və başqaları təhlükəsiz radioaktiv maddələrə aiddir və adi yüklər kimi daşınır.

Radioaktiv maddələrin hava yolu ilə daşınmasında xüsusiyyətlərin, qabların və bağlamaların, daşınma şərtlərinin və təhlükəsizlik tədbirlərinin təsviri MAI-nin xüsusi qaydalarında verilir.

6.3.8. 8-ci sinif

Bu sinifdən olan maddələrin xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi eyni qabların tətbiq edilməsinə yol vermir. Bu sinif maddələrin daşınması üçün ayrılan qab germetik bağlanmalı və onun quruluşu (konstruksiyası) mayenin axmasının və buxarlanmasının qarşısını almalıdır.

Saxsı qabların istifadəsi qabın lazımi davamlılığı təmin edildiyi hallarda tövsiyə edilir. Əgər qab kimi şüşə butulka və yaxud banka istifadə etmək tövsiyə olunursa, deməli bu çini tutumlara da aiddir.

Qaynama temperaturu 50°C həddində olan mayelərin daşınması üçün istifadə olunan tutumlar maye buxarlarının 1 kq/sm²-dən az olmayan artıq təzyiqlərinə, qaynama temperaturu 15 — 20°C-dən aşağı olduqda isə 2 kq/sm²-dən az olmayan artıq təzyiqlərinə davam gətirməlidir.

Qabın materialı qablaşdırma və hopdurucu materiallar daşınan maddəyə qarşı təsirsiz olmalıdır. Bəzi konkret hallarda maddələrin neytrallaşdırılması üçün qablaşdırma materialı tətbiq etmək lazımdır.

8-ci sinif maddələrin daşınması üçün aşağıdakı növ qabların:

möhkəm taxta və yaxud plastmas nəqliyyat qabına yerləşdirilən, hopdurucu aralıq materialı ilə germetik bağlanan metal bankalarda qablaşdırılan və tutumu 0,5 litrdən artıq olmayan, germetik bağlanan kauçuk, plastmas və yaxud qurğuşun tutumların; bir bağlamada daşınmasına icazə verilən təhlükəli yükün miqdarı 1 litrdən artıq olmadığı halda (silisium tərkibli materialların hopdurucu kimi istifadə edilməsinə yol verilmir);

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiklərə yerləşdirilən germetik bağlanan metal bankalarda hopdurucu aralıq materialı ilə qablaşdırılan və tutumu 1 litr olan ftoroplastdan hazırlanmış germetik bağlanan qabların;

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiklərə yerləşdirilən germetik bağlanan metal bankalara hopdurucu aralıq materiala qablaşdırılan və germetik bağlanan, tutumu 1 — 5 litrədək olan şüşə, keramik və yaxud fibradan olan qabların;

aralıq qatı materialı ilə taxta yeşiklərdə və yaxud şəbəkədə yerləşdirilən germetik bağlanan, metal bankalara təsirsiz aralıq materialı ilə qablaşdırılan və tutumu 5 litrdən artıq olmayan germetik bağlanan kauçuk, rezin və yaxud plastmas tutumların;

qabın dağılması zamanı tutumun zədələnməsinin qarşısını almaq və maddəni tam hopdurmaq üçün yanmayan doldurma və hopdurucu materiala (məsələn, kizelqur, təbaşir, qum) nəqliyyat qabının yerləşdirildiyi metal bankalara aralıq qatı materialı ilə qablaşdırılan və tutumu 1 — 10 litrədək olan, germetik bağlanan çini butulkaların;

aralıq materialı ilə möhkəm taxta, plastmas və yaxud digər oxşar qaba qablaşdırılan və tutumu 2,5 kq-dan artıq olmayan, germetik bağlanan şüşə, saxsı və yaxud metaldan olan tutumlar; bir bağlamada yerləşdirilən, maksimum miqdar 50 kq-dan artıq olmamalıdır.

Bu sinifdən olan maddələrin daşınması üçün eləcə də, tutumu 100 litrdən artıq olmayan germetik bağlanan polietilen, metal çəlləklər və barabanlar, həmçinin alüminiumdan və paslanmayan poladdan olan çənlər istifadə olunur.

Birgə daşınmalar

Bu sinifdən olan müxtəlif maddələrin birgə qablaşdırılmasına qabın zədələnməsi zamanı onların biri-biri ilə təhlükəli reaksiyaya girmədiyini halda icazə verilir.

1 nömrəli əlavədə bir uyğunluq qrupundan olmayan maddələr kimi göstərilmiş turşuların, qələvilərin, eləcə də digər maddələrin birgə daşınmasına yol verilmir. Yeyici və korroziyaedici mayelərlə olan yük yerlərini digər yüklərin, xüsusən üzvi mənşəli yüklərin üzərinə yığılmasına

icazə verilmir.

Təhlükəsizlik tədbirləri

3-cü və 4-cü siniflərin əlavə təhlükəliyə malik olan yeyici və korroziyaedici maddələri öz-özünə tezəlişəndirlər, ona görə də onların yüklənməsi, boşaldılması və daşınma şərtləri bu Qaydaların, tezəlişən maddələr üçün nəzərdə tutulmuş müddəalarına ciddi riayət etməklə həyata keçirilməlidir. Ondan başqa, aşağıda verilən şərtlərə riayət olunmalıdır:

bu sinifdən olan maddələrin çoxu yanan maddələrlə əlaqəyə girdikdə, onların öz-özünə alışmasına səbəb olur. Termik parçalanmanın məhsulları zəhərləyici olur, odur ki, yanğınsöndürmə işlərini əleyhqazda aparmaq zəruridir.

Yeyici və korroziyaedici maddələrin buxarlarının yük kabinəsindən səmərəli olaraq çıxarılmasını təmin etmək üçün HG-nin ventilyasiya sistemi maksimum intensivliklə istifadə olunmalıdır.

Yeyici, korroziyaedici və tezəlişən maddələr yığılan yerlərin yaxınlığında açıq oddan istifadə edilməsi *vəütün* çəkilməsi qəti qadağan olunur.

Təhlükəli maddələrin qabdan axmasına şübhə olduğu hallarda, buxarların yük kabinəsindən tam çıxarılması təmin olunmayınca, yük kabinəsinə giriş qadağan olunmalıdır. Qəza halında, əgər belə buxarların olmamasına şübhə varsa, yük kabinəsinə yalnız əleyhqaz geyinmiş şəxslər girə bilər.

Yeyici, korroziyaedici və tezəlişən maddələrlə baş vermiş yanğının söndürülməsi üçün:

yanan mayenin hava oksigenindən qumla, toz tərkibi və yaxud keçə ilə təcrid (izolyasiya) edilməsi;

qatılığın azaldılması (zəiflədirilməsi), yəni yük kabinəsinə təsirsiz qazların, karbon qazının və yaxud fleqmatizə edən mayələrin vurulması (bu sinifdən olan maddələrin çoxu öz-özlüyündə alışmayandır, lakin su ilə güclü reaksiyaya girir, zəhərləyici və korroziyaedici qazlar ayrır) üsulları tətbiq olunur.

Yüklərin müvəqqəti saxlanması

Yeyici maddələr bu Qaydaların 10.12 — 10.17 bəndlərinin tələblərinə cavab verən otaqlarda (anbarlarda) saxlanılmalıdır.

Belə otaqlar (anbarlar) olmadıq halda, yeyici maddələrin ümumi anbarların xüsusişədirilmiş bölmələrində saxlanılmasına yol verilir. Bölmələr qonşu otaqlardan (bölmələrdən) odadavamlı bütöv arakəsmələrlə ayrılmalıdır və döşəmə odadavamlı olmalıdır. Bu yüklərin ayrı-ayrı qruplarla və digər yüklərdən ara məsafəsi 5 m-dən az olmamaq şərti ilə ümumi meydançalarda da saxlanılmasına icazə verilir.

Turşuların saxlanması zamanı, onların taxta materialla, ağac kəpəyi ilə, küləşlə, otlə və digər yanan maddələrlə, xüsusən onların xırdalanmışları (boşaldılmışları) ilə toxunmalarının qarşısını alan tədbirlər görülməlidir.

Yeyici maye maddələrin saxlanması zamanı qabın bütövlüyünə münasibətdə xüsusi ehtiyatlıqə riayət olunması zəruridir. Butulkalar 100-dən artıq olmayan qruplarla və bir qrupda, sıralararası yer qoyulmamaqla dörd cərgədən artıq olmayaraq qoyulmalıdır. Qruplararası keçidin eni ən azı 1 m olmalıdır. Turşularla bir otaqda (anbarda) birgə saxlanılmasına yol verilən, maye qələvilərin saxlanması zamanı onların arasında olan məsafə 5 m-dən az olmamalıdır.

6.3.9. 9-cü sinif

Bu sinifdən olan maddələrin xüsusiyyətlərinin və təhlükəlilik dərəcələrinin müxtəlifliyi vahid növ bağlamaların istifadəsinə imkan vermir. Bu sinifdən olan maddələrin bağlamaları bu Qaydaların 6.2. bəndində verilmiş təhlükəli yüklərin qablarına və bağlamalarına irəli sürülmüş ümumi tələblərə cavab verməlidir. 6.3.3 və 6.3.4 bəndlərinin tələblərinə cavab verən qablar 9.1 yarım sinfinə aid olan maddələrin daşınması üçün istifadə oluna bilər. 9.2 yarım sinfindən olan yeyici və korroziyaedici maddələrin daşınması üçün olan qablar 6.3.5 və 6.3.8 bəndlərinin tələblərinə cavab verməlidir. Zəhərli xüsusiyyətə malik olan 9-cu sinif maddələrin daşınması üçün olan qablar 6.3.6 bəndin tələblərinə cavab verməlidir.

Birgə daşınma

9-cu sinif təhlükəli maddələri öz xüsusiyyətlərinə görə bu siniflə təhlükəli qarşılıqlı təsirdə ola bilənlərdən başqa (1 nömrəli əlavə), digər təhlükəli yüklərlə bir yerdə hava yolu ilə daşınmasına icazə verilir. Alışan maddələrlə olan yük yerlərini üzvi peroksidlərlə olan yük yerlərindən aralı və digər təhlükəli yüklərdən uzaqda yerləşdirilməsi zəruridir.

Alışan bərk maddələrin digər təhlükəli yüklərdən uzaqda yerləşdirilməsi zəruridir.

7. QABLARIN VƏ BAĞLAMALARIN SINAĞI

7.1. Təhlükəli yüklərin HG-də daşınması üçün nəzərdə tutulan qablar və bağlamalar sınaqdan keçirilməlidir. Sınaqdan keçirmənin ciddiliyi ehtimal edilən təhlükəlilik dərəcəsi (qablaşdırma qrupu) nəzərə alınmaqla maddənin tərkibindən, xüsusi çəkisindən (sıxlığından) və buxarın təzyiqindən (mayələr üçün) asılıdır. Sınaqdan keçirmə qabın və hər bir konstruktiv, material və yaxud hazırlama texnologiyası dəyişikliklərindən sonra təkrar olunmalıdır.

7.2. Qablaşdırma qrupundan asılı olaraq, nəqliyyat qabının və bağlamasının mexaniki möhkəmliyinin sınağı üçün 7.1 cədvəlində verilənlərdən aşağı olmamalıdır.

Mexaniki möhkəmliyin yoxlanılması üçün sınaqların göstəriciləri

Göstərici	Bağlama qrupları üçün hədd göstəriciləri		
	I	II	III
Sərbəst düşmə zamanı atılma hündürlüyü (metrlə)	1,8	1,2	0,8
Germetikliyə sınaq zamanı havanın təzyiqi (kPa)	30	20	20
Sınaqdan keçirmə hidravlik təzyiq ((Pu)kPa)	250	100	100
Qalaqlamanın (nizamla yığılmanın) hündürlüyü (metrlə)	3	3	3

7.3. Qabların 7.1 cədvəlində verilməyən mexaniki möhkəmlik göstəriciləri, qabın konkret növünün normativ-texniki sənədlərinin tələblərinə cavab verməlidir.

7.4. Konkret məhsul növləri üçün olan nəqliyyat qabı və yaxud bağlaması 7.2 cədvəlində göstərilən sınaqlardan keçirilir.

7.2 nömrəli cədvəl**Müxtəlif tip qabların və bağlamaların sınaqdan keçirilmə növləri**

Qabın və yaxud bağlamanın tipi	Sınaqdan keçirilmə növləri			
	Sərbəst düşmə	Germetiklik	Hidravlik təzyiq	Nizamla qalaqlama
Alüminium, polad və polimerdən olan barabanlar, çəlləklər və mehtərələr	+	+1)	+2)	+
Fənerdən və kartondan olan barabanlar	+	—	—	+
Maye doldurulan taxta çəlləklər	+	+	—	+
Quru yük üçün olan taxta çəlləklər	+	—	—	+
Polad və polimerdən olan kanistrlər	+	+1)	+2)	+
Yeşiklər	+	—	—	+
Kisələr	+	+1)	+2)	+
Kombinasiya edilmiş bağlamalar	+	—	+3)	+

Qeyd. 7.2 cədvəlində verilmiş şərti işarələrin mənası

«+» — sınaqdan keçirirlər;

«-» — sınaqdan keçirmirlər;

«+1)» — mayelər, 4.3 yarımşifindən olan, eləcə də germetik qabda daşınan bərk maddələr üçün olan qabları sınaqdan keçirirlər;

«+2)» — yalnız mayelər üçün təyin olunmuş qabları sınaqdan keçirirlər;

«+3)» — hava gəmilərində mayələrin daşınması üçün olan daxili qabları sınaqdan keçirirlər.

7.5. Qabın və yaxud bağlamanın sınaqdan keçirilməsi kombinasiya edilmiş bağlamanın daxili qabı daxil olmaqla, onun içərisində müvafiq təhlükəli yükün olduğu halda aparılır. Bununla bərabər qabların və yaxud bağlamaların nümunələri konkret növ məhsul üçün nəzərdə tutulmuş bağlamanın normativ-texniki sənədlərinə uyğun olaraq yığılmalıdır.

Qabları və yaxud bağlamaları istifadəsi üçün nəzərdə tutulan maddələrlə eyni fiziki xarakteristikalara (kütləsinə, dənələrin ölçüsünə və b.) malik olan digər yüklərlə də doldurulmasına yol verilir.

7.6. Qabın sərbəst düşmə və qalaqlama üzrə sınaqdan keçirilməsi zamanı onu maye ilə tam tutumunun 98% , bərk məhsulla isə 95% doldururlar.

Maye doldurulan çəlləkləri sınaq keçirilmədən ən azı 24 saat əvvəl su ilə doldururlar.

7.7. Polimer materiallardan olan qabların (polistiroldan olan yeşiklərdən və kisələrdən başqa) və onun tərkibində olan məhsulun temperaturu sərbəst düşməyə sınaqdan keçirildikdə, qabın konkret növlərinin və yaxud qablaşdırılan məhsulun normativ-texniki sənədlərində göstərilmiş temperatura uyğun olmalıdır. Əgər normativ-texniki sənədlərdə başqa göstərişlər yoxdursa, onda temperaturu mənfii 18°C bərabər qəbul edirlər.

7.8. Sərbəst düşməyə sınaqdan keçirilmə zamanı qabların nümunələrinin miqdarı (konstruksiyasının növünə görə) və atılmanın istiqaməti 7.3 nömrəli cədvəldə verilməlidir.

7.3 nömrəli cədvəl**Sərbəst düşməyə sınaqdan keçirilmə zamanı qabın nümunələrinin miqdarı və atılma istiqamətləri**

Qabın növü	Nümunələrin miqdarı	Atılmanın istiqaməti
1	2	3
Barabanlar, çəlləklər, mehtərələr, baraban formasında kombinasiya edilmiş bağlamalar	Altı (hər atılma üçün üç ədəd)	Birinci atılma (üç nümunə): diaqonal üzrə dayağa (və yaxud künc tərəfinə) və yaxud dairəvi və tikiz üzrə İkinci atılma (üç nümunə): zəif hissəsi ilə, hansı hissə ki, birinci atılma zamanı dəyməyib, məsələn tıxac və yaxud uzununa qaynaq yeri ilə.
Yeşiklər, yeşik formasında kombinasiya edilmiş qablar	Beş (hər atılma üçün biri)	Birinci atılma: altlığı ilə yastısına zərbə İkinci atılma: qapağı ilə yastısına zərbə Üçüncü atılma: uzun yanı ilə zərbə Dördüncü atılma: künc tərəfi ilə zərbə Beşinci atılma: küncü ilə zərbə
Kağız və toxuma kisələr	Üç (hər kisəyə iki atılma)	Birinci atılma: yastı tərəfinə yastı zərbə İkinci atılma: kisənin künc tərəfinə çəpinə
Polimer, toxuma, plyonkadan olan kisələr	Üç (hər kisəyə üç atılma)	Birinci atılma: yastı hissəsinə yastısına zərbə İkinci atılma: yan səthinə yastısına zərbə Üçüncü atılma: kisənin künc tərəfinə çəpinə

7.9. Sıxlığı $p = 1,2 \text{ q/sm}^3$ -dən artıq olmayan bərk maddələrin və mayələrin daşınması üçün nəzərdə tutulan qabların atılma hündürlüyü, əgər sınaqdan keçirilmə bu maddələrlə və yaxud uyğun fiziki xüsusiyyətlərə malik olan digər maddələrlə aparılırsa, 7.1 nömrəli cədvəldə göstərilənlərdən az olmamalıdır.

Sıxlığı $p = 1,2 \text{ q/sm}^3$ -dən artıq olan mayələrin daşınması üçün nəzərdə tutulan qabların atılma hündürlüyü mayenin su ilə dəyişdirildiyi zaman aşağıda göstərilənlərdən az olmamalıdır:

- 1,5 p — I qrup bağlamalar üçün;
- 1,0 p — II qrup bağlamalar üçün;
- 0,67p — III qrup bağlamalar üçün.

Uçuşun təhlükəsizliyinə təsir edən bilən zədələnmələr olmadıqda və bütün tərkib daxili qabın içərisində qaldıqda, həmçinin mayenin axmasının heç bir əlaməti olmadıqda, nəqliyyat qabı, bağlaması və kombinasiya edilmiş qab sərbəst düşməyə sınaqdan keçirilmiş sayılır.

7.10. Mayelərin saxlanılması üçün nəzərdə tutulmuş qabların bütün tipləri, suya batırma yolu ilə və 4.1 cədvəlində göstərilmiş təzyiqlə yaratmaqla, sıxılmış hava ilə və yaxud konkret qab üçün normativ-texniki sənədlərlə müəyyən olunmuş digər üsullarla germetikliyə sınaqdan keçirilir. Sınaqdan keçirilmə zamanı maye axmasının heç bir əlaməti olmamalıdır.

7.11. Tıxac-bağlama vasitələri daxil olmaqla, qabın hidravlik sınağı, qabın konkret növü üzrə normativ-texniki sənədlərin tələblərinə uyğun olaraq aparılır. Sınaq təzyiqi 7.1 cədvəlində göstərilənlərdən az olmamalıdır. Onlar $P_s = 1,5 P_{i\text{şçi}}$ düsturu ilə hesablanır.

II və III qrup bağlamalar üçün olan qabların, aşağıda verilən düsturlardan biri ilə hesablanmış təzyiqlə sınaqdan keçirilməsinə icazə verilir:

$$P_s = 1,75P^{50} - 100 P_s = 1,5 P^{55} - 100$$

burada P_s — hidravlik sınaq təzyiqidir, kPa;

$P_{i\text{şçi}}$ — 55°C-də qabda olan işçi təzyiqidir, yəni doldurulma dərəcəsi (7.6. bənd) nəzərə alınmaqla maye buxarlarının, havanın və digər kondensasiya olmayan qazların ümumi təzyiqi mənfə 100kPa;

P^{50} , P^{55} — mayenin müvafiq olaraq 50°C və 55°C olan doymuş buxarlarının təzyiqi, kPa.

Metal və kombinasiya edilmiş (şüşə, saxsı və yaxud çini daxili tutumlarla olan) qabı daxili hidravlik təzyiqlə 5 dəqiqə ərzində, polimer və kombinasiya edilmiş (daxili polimer tutumla olan) qabı isə 30 dəqiqə ərzində sınaqdan keçirirlər. Mayenin axmasının heç bir əlaməti olmadığı halda, qab hidravlik sınaqdan keçmiş hesab edilir.

7.12. Kisələrdən başqa, bütün nəqliyyat, üst və kombinasiya edilmiş (kombinə edilmiş) qablar qalaqlamaya dair sınaqdan keçməlidir.

Qalağın minimum hündürlüyü sınaqdan keçirilən nümunə daxil olmaqla 3 m təşkil etməlidir. Sınaqdan çıxarılan nümunənin üzərinə daşınma zamanı qalağa yığıla bilən eyni adlı yüklərin ümumi kütləsinə ekvivalent yükün qoyulmasına yol verilir. Sınaqdan keçirilmə müddəti 24 saat olmalıdır. Polimer qabların qalaqlamaya dair sınaqdan keçirilməsi 40°C temperaturda 28 sutka ərzində aparılır. Əgər daxili qabdan mayenin axması, qabın möhkəmliyinə qalağın dayanıqlığına və yaxud daşınmanın təhlükəsizliyinə mənfə təsir göstərə bilən deformasiya əlamətləri yoxdursa, qab sınaqdan keçirilmiş hesab edilir.

7.13. Vibrasiya yüklənməsinin sınağı bağlamanın vibrasiyaya davamlılığı tələblərinə uyğunluğunu və daşınma yükün vibrasiyadan mühafizəsi (vibrasiyanın təsirindən yükün xassəsinin dəyişməsinin qarşısını almaq) üçün aparılır. Sınaqların metodu və meyarı normativ-texniki sənədlərlə müəyyən edilir.

7.14. Yoluxucu maddələrin daşınması üçün olan nəqliyyat qabları sərbəst düşmə sınaqları zamanı daha sərt şərtlərlə həyata keçirilir və eləcə də A deşmə sınağını və yaxud V deşmə sınağını da aparırlar.

Nəqliyyat qablarının hər bir növü su ilə doldurulmuş, daxili qab (tutum) daxil olmaqla, sınaqdan keçirilir.

Xəstəliyə yoluxmuş heyvanların daşınması üçün qəfəs şəklində olan daxili qablar ekvivalent kütləli butaforiya ilə doldurulur.

Sərbəst düşməyə sınaq nəqliyyat qabının beş nümunəsinin aşağıdakı zərbə nöqtələri ilə olan beş atılma növündən (hər atılma üçün biri) ibarətdir:

- nəqliyyat qabının səthi ilə yastısına zərbə;
- nəqliyyat qabının qapağı ilə yastısına zərbə;
- nəqliyyat qabının uzun tərəfi ilə yastısına zərbə;
- nəqliyyat qabının künc tərəfi ilə zərbə;
- nəqliyyat qabının ən qısa tənə ilə zərbə.

Sınaq meydançasının səthi bərk, hamar, düz və horizontal olmalıdır. Atılma hündürlüyü m olmalıdır. A deşmə sınağına nəqliyyat qabının, hər birinin ümumi kütləsi 7 kq-dan artıq olmayan dörd nümunəsi sınaqdan keçirilir (hər deşmə üçün biri). Ümumi kütləsi 7 kq-dan çox olan yük yerləri belə sınaqlardan azad edilir.

Nəqliyyat qabının dörd səthi sınaqdan keçirilir:

- nəqliyyat qabının altı;
- nəqliyyat qabının qapağı;
- nəqliyyat qabının uzun tərəfi;
- nəqliyyat qabının künc tərəfi.

Sınaq zamanı 1 m hündürlükdən atılan və diametri 32 mm, kütləsi 7 kq olan polad silindrik oxun yarımkürə tərəfi ilə qabın sınaqdan keçirilən səthinin təxmini mərkəzinə zərbə endirilir.

Silindrin uzununa oxu sınaqdan keçirilən səthə perpendikulyar olmalıdır.

V deşmə sınağına nəqliyyat qabının hər birinin ümumi kütləsi 7 kq-dan artıq olan dörd (hər deşmə üçün biri), nümunəsi sınaqdan keçirilir. Ümumi kütləsi 7 kq-dan aşağı olan yük yerləri belə sınaqlardan azad edilir.

Nəqliyyat qabının dörd səthi sınaqdan keçirilir:

- nəqliyyat qabının qapağı;
- nəqliyyat qabının altı;
- nəqliyyat qabının uzununa tərəfi;
- yük yerinin künc tərəfi.

Nəqliyyat qabının sınaqdan keçirilməsi, nəqliyyat qabının nümunəsinin 1 m hündürlükdən, bərk səth üzərində vertikal qoyulmuş, yumşaq poladdan hazırlanmış silindrik oxun yarımkürə tərəfinə zərbə ilə vurmaqdan ibarətdir. Ox 38 mm diametrə və iti tərəfinin radiusu 6 mm-dən artıq olmayan horizontal üst hissəyə malik olmalıdır. Oxun uzunluğu 200 mm-dən az olmamalıdır. Ox zərbə zamanı sınaqdan keçirilən səthə perpendikulyar olmalıdır. Zərbəni sınaqdan keçirilən səthin təxmini mərkəzinə vurmaq lazımdır.

Əgər daxili qabdan axma aşkar edilməyibsə, onda sərbəst düşmə, A və V deşmə sınaqları müvəffəqiyyətlə başa çatmış sayılır.

7.15. Az miqdarda təhlükəli yüklərin bağlamalarının sınaqları, daşınma üçün hazırlanmış şəkildə bağlamalar üzərində aparılmalıdır. Daxili qab bərk maddələrlə həcmnin 95%-dək, mayelərlə isə 98%-dək doldurulmalıdır.

Konkret nəqliyyat qabında daşınmaq üçün nəzərdə tutulmuş maddələr, əgər bu, sınaqların nəticəsinə təsir etmirsə, digər maddələrlə dəyişdirilə bilər. Bərk maddələr üçün istifadə edilən əvəzədi, daşınma üçün nəzərdə tutulmuş maddə ilə eyni fiziki xarakteristikalara (kütlə, dənəvərlik və s.) malik olmalıdır. Mayelər üçün qabın sərbəst düşmə sınağı zamanı əvəzədi istifadə edildikdə, onun nisbi sıxlığı (xüsusi çəkisi) və qatılığı daşınma üçün nəzərdə tutulan maddənin xassələrinə uyğun olmalıdır.

Sınaqdan keçirilən yük yerləri axma olmadan, daxili qab zədələnmədən və ya keyfiyyətləri böyük dərəcədə pisləşmədən sınağa davam gətirməlidir:

1,8 m hündürlükdən elastik olmayan düz və horizontal səthə sərbəst düşmə:

yeşik formasında olan nəqliyyat qabının altı, qapağı, uzununa yanı, künc tərəfi və üç tərəfinin kəsişdiyi bucaq üstə bir dəfə sərbəst düşməsi;

silindrik formasında olan nəqliyyat qabının diaqonal üzrə dairəvi bənd yeri və yaxud tını ilə dayaq üstə bir dəfə və birinci düşmə zamanı sınaqdan keçirilməyən ən zəif yer, məsələn tıxac və yaxud uzununa qaynaq yeri üstə bir dəfə sərbəst düşməsi*.

Statik yükləməyə sınaq zamanı, 3 m hündürlükdə qalaqda (sınanılan nümunə daxil olmaqla) tərtib edilmiş yük yerinin üstünə 24 saat ərzində eyni (oxşar) yüklərin ümumi kütləsinə bərabər yük qoyulur.

8. Yük yerlərinin və təhlükəli yüklərin bağlamalarının markalanması (nişanlanması)

8.1. Bütün siniflərin təhlükəli yükləri ilə olan hər bir yer hava nəqliyyatı ilə daşınmaya təqdim edilən zaman Azərbaycan Respublikasının dövlət standartlarının tələbləri nəzərə alınmaqla yükəndərən tərəfindən xüsusi və nəqliyyat markaları ilə nişanlanmalıdır. Nişanlanmaya aşağıdakılar daxil olmalıdır:

göndərilmə və təyinat məntəqələri, yükəndərənlərin və alanın adı və onların ünvanı;
təhlükəli yükün dəqiq göndərilmə ünvanı, BMT siyahısı üzrə nömrəsi (əgər verilibsə və təhlükəli yüklərin siyahısına müvafiq olaraq, həmən təhlükəli yükün hansı sinif, yarım sinif nömrəsinə aiddir);
yük göndərilmə yerlərinin miqdarı və yerin yük partiyasında nömrəsi (kəsrə olduqda surətdə — partiyadakı yük yerinin sayı, məxrəcdə — yerin sıra nömrəsi) göstərilir;
yükəndərən hava limanın yarımsın tərkibi aşağıdakılardan ibarət olmalıdır;
yük fakturasının nömrəsi, yükəndərən hava limanının kodlaşdırılmış adı və bu yükəndərmədə olan yerlərin miqdarı;
yük yerinin kq-la brutto və netto kütləsi, sm-lə qabaritləri (uzunluğu, eni, hündürlüyü və yaxud diametri və hündürlüyü), yük yerinin kub metrə həcmi, qabarit ölçüləri (0,7 m-dən artıq olmadıqda göstərilmir);
yükəndərənma üsullarını göstərən manipulyasiya nişanları — təsvirləri, yüklə ehtiyatla davranmağa çağıran yazılar, məsələn, «Yuxarı», «Şüşə», «Atmamaq», «Sudan qorxur». Manipulyasiya nişanları Azərbaycan Respublikasının dövlət standartına uyğun olmalıdır;
daşınan təhlükəli yüklərin sinfi və təhlükəlilik dərəcəsi haqqında xəbərdar edici təhlükəlilik nişanları (nişanların nümunələri 12 nömrəli əlavədə verilmişdir) olmalıdır.

8.2. Bu Qaydalarda təhlükəli yükün hər bir sinfi üçün təhlükəlilik növünü şərti simvolla (rəməzlə) göstərən beynəlxalq nümunəli təhlükəlilik nişanı müəyyən edilib.

Təhlükəlilik nişanları 45° bucaq altında döndərilmiş və tərəfləri 100 mm-dən az olmayan, şərti olaraq iki bərabər üçbucağa bölünmüş kvadrat formasına malik olmalıdır. Qabın ölçüləri 150 mm-dən az olduqda, kvadratın yanlarının ölçüsünü 50 mm-ə qədər azaltmağa icazə verilir. Nişanın yuxarıdakı üçbucağında təhlükəlilik simvolu, aşağıdakı üçbucaqda isə — sinfin (yarım sinfin) nömrəsi göstərilir. Simvolla sinif nömrəsinin arasında yükün təhlükəliliyini və təhlükəsizlik tədbirlərini xarakterizə edən yazılar yerləşdirilir. Partlayıcı maddələr üçün, sinifdən və yarım sinifdən başqa, uyğunluq qrupları da göstərilə bilər. Yükəndərən, təhlükəli yüklə olan hər bir bağlamanın üzərinə təhlükəlilik nişanlarını yapışdırılmalı və yaxud nişanın rəməzini trafaretlə vurmalıdır: ikisi onun yan səthinin əks tərəflərində, biri isə yuxarı səthində (qapağında), küre şəkilli bağlamaların və böyük butulkaların üzərinə nişanlar iki əks tərəfdən vurulur və yaxud etibarlı bağlanmış birkalar (sərt və möhkəm materiallardan olan nişanlar) asılır.

8.3. Əgər yük əlavə təhlükəlilik növlərinə malikdirsə, onda yükün bağlamanın üzərinə bir neçə təhlükəlilik nişanları yapışdırılır (vurulur). Əlavə nişanlarda sinif nömrələri göstərilir. Əlavə təhlükəlilik nişanlarını yalnız 8.1 nömrəli cədvəldə göstərilən hallarda vururlar.

* Göstərilən sınaqlardan hər birini, eyni tərkibə və konstruksiyaya malik olan müxtəlif yük yerlərinə tətbiq etmək olar.

8.1 nömrəli cədvəl

Əlavə təhlükəlilik nişanlarının tətbiqi

Bağlama qrupu	Əlavə təhlükəliliyin sinfi və yaxud yarım sinfi						
	3	4.1	4.2	4.3	5.1.	6.1.	8
I	X	X	X	X	X	X	X
II	X	X	X	X	X	X	X
III			X	X			X

Qeyd. «x» işarəsi əlavə təhlükəlilik nişanının tətbiq olunmasının zəruriliyini göstərir.

2.6.1 yarım sinfinin əlavə təhlükəliliyinə malik olan 8-ci sinifdən olan yükün bağlamanın üzərinə 6.1 yarım sinfinin təhlükəlilik nişanı vurulmur. İçərisində müxtəlif təhlükəlilik növləri ilə bir neçə təhlükəli yüklər olan bağlamanın üzərinə müvafiq təhlükəlilik nişanları yapışdırılmalıdır. Bir yük yerinin kütləsi 300 kq-dan artıq olduqda, standarta müvafiq olaraq, parlaq qırmızı rənglə onun ağırlıq mərkəzinin yeri (vəziyyəti) göstərilə bilər.

8.4. Çox soyudulmuş qazlarla və təhlükəli maye yüklərin digər növləri ilə olan hər bir yük yerinin vertikal vəziyyəti (duruşu) yük yerinin perimetri üzrə 120° intervalla və yaxud hər bir tərəfində (12 nömrəli əlavə) gözə çarpan ox işarələri ilə və yaxud «Yuxarı-çevirməmək», «Atmamaq-ehtiyatlı» kimi yazıların köməyi ilə işarə edilməlidir. Ox işarələrini hər hansı digər məqsədlər üçün istifadə etmək qadağandır. Karbon qazının bərk iksidinin (quru buzun) netto kütləsinin nişanlanması bu maddə tərkibli hər bir yük yerində aparılmalıdır.

Daxili qabın nişanlanması yaxşı görünməlidir və yaxud xarici (üst) qabın üzərində əks etdirilməlidir. Əgər daxili qabın nişanlanması aydın görünürsə, xarici qabın səthində «Daxili qab müəyyən olunmuş tələblərə cavab verir» yazısı vurulmalıdır.

8.5. Bütün siniflərdən olan təhlükəli yüklər xüsusi nişanlanma (təhlükəlilik nişanları), eləcə də nəqliyyat markalanması olmadan hava yolu ilə daşınmaya buraxılır.

Yükəndərən öz gücü və vəsəiti hesabına, yük göndərilən hava limanının içişinin vurmağa borclu olduğu liman markalanması istisna olmaqla, təhlükəli yüklə olan hər bir yük bağlamanın (qabına) zəruri olan bütün nişanları vurur.

Yalnız biradlı təhlükəli yükün bir yükalanın ünvanına və bir HG-də daşınması zamanı markalanma və təhlükəlilik nişanları bütün yüklərin üzərinə vurulmaya bilər, lakin onlar HG-nə yüklənmiş yüklərin 20%-dən az olmamalı və yoxlamaq (nəzarət etmək) üçün əlverişli şərait olmalıdır.

8.6. Qabı xarakterizə edən markalanma, eləcə də nişanvurma, rəngləmə, yerləşdirilmə, təhlükəlilik nişanlarının və digər markalanma növlərinin vurulma üsulları və materialları qüvvədə olan müvafiq dövlət standartlarının tələblərinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

9. TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN DAŞINMASINA İCAZƏLƏRİN VERİLMƏSİ VƏ DAŞINMA SƏNƏDLƏRİNİN TƏRTİBİ QAYDALARI

9.1. Təhlükəli yüklərin Siyahısında göstərilən təhlükəli yüklər, yükəndərənlərin 3 nömrəli əlavədə verilmiş formada tərtib olunmuş yazılı məlumatı əsasında daşınır. Məlumatlar Azərbaycan Respublikasının *Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinə* və aviasiya müəssisəsinin rəhbərinə (hərbi hissənin komandirinə), təhlükəli yükün planlaşdırılan göndərilmə vaxtına 48 saat qalmış, iki nüsxədə təqdim olunmalıdır. ^[22]

9.2. Məlumatda təhlükəli yükün düzgün texniki adı, BMT siyahısı üzrə nömrəsi (əgər o verilibsə), yükün aid edildiyi sinif və yarım sinif, yerlərin sayı, kütləsi (netto, brutto), təyinat məntəqəsi, eləcə də tövsiyə olunmuş yanğınsöndürmə vasitələri daxil olmaqla, hava yolu ilə daşınma şərtləri, təhlükəsizlik tədbirləri və məhdudiyətlər dəqiq göstərilməlidir. Onlardan başqa, məlumatda yükü müşayiət edən şəxslərin təhlükəli yüklərin daşınması qaydaları ilə tanış olması və daşınmaya təqdim olunan yükün, onun qablaşdırılmasının və markalanmasının bu Qaydaların tələblərinə uyğunluğu göstərilməlidir.

9.3. Təhlükəli yüklər daşınmaya təqdim edilərkən, aviamüəssisənin rəhbəri və yaxud onun tərəfindən vəkil edilmiş şəxs təhlükəli yüklərin daşınması üzrə təqdim olunmuş məlumatın düzgünlüyünü, yüklərin adlarının düzgün və onların təhlükəli yüklərin Siyahısında olmasını yoxlamağa borcludur.

9.4. Əgər daşınmaya təhlükəli yüklərin Siyahısında göstərilmiş təhlükəli yük təqdim olunmuşsa, aviamüəssisənin rəhbəri və yaxud onun tərəfindən vəkil edilmiş şəxs belə yüklərin daşınmaya qəbul olunmasına qərar verərkən, bu halda yükəndərəninin ərizəsində yükün hava limanına (aerodroma) gətirilmə vaxtı göstərilməklə müvafiq qeydlər aparır. Təhlükəli yüklərin daşınması üzrə işləri təşkil etmək üçün yükəndərəninin ərizəsinin iki nüsxəsi hava limanının yüklərin daşınmasının təşkili xidmətinə verilir. Ərizənin bir nüsxəsi yük göndərilən hava limanında (aerodromda) qalır, ikincisi isə yüklə və daşınma sənədləri ilə birlikdə hava gəmisinin komandirinə verilir və təyinat məntəqəsinə

gedir və ərizədə göstərilən yüklərin daşınma sənədləri ilə birlikdə saxlanılır.

9.5. Hava limanının DTX rəisi yükəndərənə yükün daşınmasına icazənin verilməsi haqqında məlumatı yükün hava limanına (aerodroma) gətirilməsinə 12 saat qalmış xəbər verməlidir.

Bununla birlikdə, yükəndərənə yükün hava limanına (aerodroma) gətirilmə vaxtı, yükün bağlamasının yoxlanılması və yükəndərilən hava limanının markalarının vurulması, sənədlərin rəsmiləşdirilməsi, eləcə də HG-yə yükləmək üçün onun hava limanına gedən avtonəqliyyatın dayanacağı yer haqqında məlumat verilməlidir.

9.6. Yükəndərən tərəfindən təhlükəli yüklərin hər bir göndərilməsi və yaxud ayrıca yük yeri üzrə aşağıda göstərilən daşınma sənədləri tərtib olunur:

yüklərin mülki HG-də daşınması zamanı — daşınan yükün siyahısı (6 nömrəli əlavə);

yüklərin mülki HG-də daşınması zamanı — yükəndərən fakturası və sertifikatı (4 nömrəli əlavə).*

Yükəndərən və yükün fakturaları, (hava limanının təhvil-təslimçisi tərəfindən tərtib olunur) yüklə bir yerdə gedir. Yükəndərənə yükün qəbulu haqqında qəbz verilir, kötik isə yükü göndərən hava limanında qalır. Yüklərin mülki HG-də daşınması zamanı yük siyahı ilə bir yerdə gedir. Göstərilən siyahı üç nüsxədə tərtib olunur. Birinci nüsxə yüklə gedir (HG-nin komandirində olur), ikinci nüsxə aerodromda, üçüncü isə — yükəndərəndə qalır.

Əgər daşınmaya bir hava gəmisinə bir dəfəyə yüklənməsi mümkün olmayan miqdarda (daşınmasına bir neçə HG-si tələb olunur) yük təqdim olunursa, onda yükəndərən aviamüəssisənin rəhbəri ilə razılaşdırmaqla, hər bir HG üzrə yükəndərən fakturasının (daşınan yükün siyahısının) ayrı-ayrı nömrəsiz nüsxələrini doldurur. 1-ci sinif yüklərin daşınması zamanı daşınma sənədlərində yükəndərən yükün həqiqi adının əvəzinə, daşınan yükün aid olduğu yarımsiniflər və uyğunluq qrupları göstərilməklə, yükün şərti adından istifadə edə bilər.

Nəqliyyat-ekspedisiya xidmətləri ilə əlaqədar ekspeditora qarşı yaranan tələblər üzrə iddia qaldırılması Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 861.2-ci maddəsinə uyğun həyata keçirilir. [\[23\]](#)

9.7. Təhlükəli yüklərin daşınması üzrə yükəndərən fakturasının tərtibi zamanı yükəndərən yükün təhlükəlilik xarakterini göstərməklə, onun yuxarı hissəsində qeyd etməyə borcludur. Belə ki, məsələn, metil effirin daşınması zamanı aşağıdakı qeyd edilir: «Oddan təhlükəlidir, zəhərləyici, yeyici maddə». Mətn makinada çap olunur və yaxud aydın şəkildə əllə vurulur. Aşağıdakı işarələrin vurulması tövsiyə olunur: «Təhlükəlidir», «Partlayış təhlükəli», «Oddan təhlükəlidir», «Zəhərləyici», «Oksidləşdirici», «Yeyici maddə», «Aerözollar», «Radioaktiv maddə».

9.8. Yoluxucu maddələrin təhlükəsiz daşınmasını və lazımi vəziyyətdə vaxtında çatdırılmasını təmin etmək üçün yükəndərən və yükalan :

daşıyıcı ilə birlikdə əvvəlcədən qısa müddətdə yükün çatdırılmasını təmin edən, daşınma şərtlərini təyin etmək və marşrutu razılaşdırmağa;

yük yolda olarkən, boşaldılıb-yüklənməsi zəruridirsə, təhlükəsizlik tədbirləri görmək və yük boşaldılan hava limanında (aerodromda) yükün yüklənilib-boşaldılmasını sürətləndirilməsini təmin etməyə və yükün təyinatı üzrə hava limanında (aerodromda) yük hava gəmisindən boşaldıldıqdan sonra yükalanın onu (yükü) dərhal almağına nəzarət etməyə borcludurlar.

9.9. Təhlükəli yükün daşınması üzrə poçt-yük cədvəlini tərtib edən DTX-nin dispetçeri yükləmədən əvvəl HG-nin komandirini təhlükəli yüklərin yüklənməsi barədə xəbərdar etməlidir.

9.10. Ayrı-ayrı hallarda təhlükəli yüklərin daşınması yükəndərən (yükalanın) müşayiətçilərinin iştirakı ilə həyata keçirilə bilər. Sərnişin və yük hava gəmilərinin bordunda müşayiətçilərin olmasının zəruriliyi və sayı bəzi təhlükəli yüklərin daşınması üzrə xüsusi təlimatlarla ya da DTX-nin rəisinin və yükəndərən (yükalanın) razılaşdırılmış qərarı ilə müəyyən olunur.

9.11. Təhlükəli yükü müşayiət edən şəxs ümumi qaydada bilet almalı, ezamiyyət vəsiqəsinə, yükün alınması üçün etibarnaməyə malik olmalı və yükün hava gəmisinə yüklənməsi və boşaldılması zamanı yükün yanında olmalı, eləcə də yükün sağ-salamat olmasına nəzarət etməlidir.

10. GÖNDƏRİLMƏ (ÇIXIŞ) HAVA LIMANINDA (AERODROMDA) TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN QƏBULU VƏ SAXLANILMASI

10.1. Yükəndərən təhlükəli yükü hava yolu ilə daşınmaya təqdim etməzdən əvvəl əmin olmalıdır ki:

məmulatlar və maddələr təhlükəli yüklər siyahısına daxil edilib və HG-də daşınmaları qadağan olunmayıb;

təhlükəli yüklər lazımi qaydada təsnifatlaşdırılıb, qablaşdırılıb, markalanıb və təhlükəlilik nişanları ilə təchiz edilib;

ərizə, sertifikat və yükəndərən fakturası lazımi qaydada doldurulub və imzalanıb;

kombinə edilmiş bağlamanın tərkibində aşağıda göstərilənlər yoxdur:

«Yalnız hava yük gəmisində» (əgər bu, yükün sərnişin HG-də göndərilməsi ehtimalı varsa) nişanı ilə təchiz olunmuş daxili qab;

bir-biri ilə qarışıqlı təhlükəli təsirə malik ola bilən müxtəlif maddələr tərkibli daxili qab;

daxili qabın markalanması yaxşı görünür və yaxud nəqliyyat qabının üzərində əks etdirilmiş «plomblar və möhürlər zədələnməyib» (əgər təhlükəli yük möhürlənib və yaxud plomblanıbsa);

nəqliyyat qabı təkrar istifadə olunursa, onun üzərində olan lazımsız markalanma nişanları götürülüb və yaxud tam silinib;

üst qabın daxilində olan bağlama bu Qaydaların tələblərinə uyğun hazırlanıb.

10.2. Yükəndərən hava yolu ilə daşınmalara yararsız olan bağlamalarda (qablarda) olan təhlükəli yüklərin hava limanına (aerodroma) gətirilməsinə yol verməməlidir.

10.3. Yük yerlərinin yoxlanılmasının nəticələri haqqında, yükəndərən iki nüsxədə ibarət olan sertifikat tərtib edir (4 nömrəli əlavə).* Onlar təhlükəli yükü daşınmaya qəbul edən hava limanının nümayəndəsinə verilir. Sertifikatın bir nüsxəsi yükün fakturası ilə birlikdə təyinatı üzrə olan hava limanına (aerodroma) gedir.

Təhlükəli yükün daşınmasının son nöqtəsi (məntəqəsi) ölkənin xaricində olduğu hallarda, yükəndərən sertifikatın yük fakturası ilə birlikdə təyin olunduğu hava limanına gedən nüsxəsini ingilis dilində tərtib etməlidir.

10.4. Təhlükəli yüklər yükəndərən tərəfindən göndərilmə hava limanına (aerodroma) həmin hava limanının (aerodromun) DTX rəisinin göstərdiyi günlərdə və saatlarda çatdırılmalıdır.

Yükəndərən əvvəlcədən yükalanın onun ünvanına yük göndərdiyi barədə məlumat verməyə borcludur və HG-nin təyinatı üzrə hava limanına (aerodroma) gəlməsinin nəzərdə tutulan vaxtını və tarixini, reys və yük fakturasının nömrələrini bildirməlidir.

10.5. Hava limanlarında təhlükəli yüklərin Siyahısında adlandırılmış təhlükəli yüklərin daşınmaya qəbulu yük anbarının xüsusi ayrılmış təhvil-təslimçisi tərəfindən aparılır.

10.6. Təhlükəli yüklərin daşınmaya qəbulu zamanı DTX-nin növbə rəisi aşağıdakıları:

göstərilən yükün qəbulu və daşınmasına dair yükəndərən ərizəsinin üzərində aviamüəssisənin və yaxud onun səlahiyyətli şəxsin yazılı icazəsinin olmasını;

yükəndərən fakturasının (daşınan yükün siyahısının) düzgün tərtib olunmasını, yükün təhlükəliliyi haqqında sənədin üzərində müəyyən olunmuş formada yazıların, plombların və yaxud möhürlərin olmasını, (əgər yük plomblanıb və möhürlənib), eləcə də müşayiətçilərin haqqında qeydlərin (əgər yükəndərən tərəfindən müşayiətçi təyin edilibsə);

yükəndərəndə, ona məxsus olan anbarlarda yüklərin və bağlamaların HG-də daşınmasının təhlükəsizliyinə zəmanət verən keyfiyyətli vəziyyətdə olması barədə aparılmış yoxlama haqqında sertifikatın olmasını;

təhlükəli yükün adının, qablaşdırmasının uyğunluğunun, markalanmasının və yükün kütləsi haqqında olan məlumatların, daşınma sənədlərində və təhlükəli yüklər siyahısında olanlarla düzgünlüyünü yoxlamağa borcludur.

10.7. Daşınmanın təşkili xidmətinin (DTX) işçisi:

bağlamanın xarici yoxlamasını aparmağa və onun bu Qaydaların tələbləri ilə uyğunluğuna əmin olmağa;

plomb və möhürlərin olmasını, onların izinin (şəklinin) aydınlığını, plomb və yaxud möhür qaytanının bütövlüyünü yoxlamağa;

daxili qabda «Yalnız hava yük gəmisində» nişanına malik olan, bu yükün xarici (üst) qabda sərnişin HG-də daşınması zamanı yükün olub-olmamasını yoxlamağa;

əgər daxili qabın üzərində bu Qaydalarla nəzərdə tutulmuş yazı yoxdursa, «Daxili qab müəyyən olunmuş tələblərə cavab verir» yazısının olmasını yoxlamağa;

hər bir ayrıca yerdə və təhlükəli yüklərlə olan yüklərin paketləşdirmə vasitələrində aydın nəqliyyat markalanmasını, yazıları, eləcə də yüklərin etibarlı bərkidilmiş və yaxud yerlərə və vasitələrə yapışdırılmış təhlükəlilik nişanlarını yoxlamağa (itkinin, bərkidilmənin pozulduğu və yaxud təhlükəlilik nişanlarının təhlükəli yüklərlə olan yük yerlərinə uyğun olmaması aşkar edildikdə, onları yükəndərinin ərizəsində verilmiş məlumatlar nəzərə alınmaqla, müvafiq təhlükəlilik nişanları ilə dəyişdirmək zəruridir);

hər bir bağlamaya göndərilmə hava limanının markalanma nişanlarını vurmağa borcludur.

* Bu əlavənin ingilis dilinə tərcüməsi 5 nömrəli əlavədə verilir

10.8. HG-də daşınmaya yalnız o təhlükəli yüklər qəbul olunur ki, belə onların bir bağlamadakı kütləsi (netto), hər bir belə yük növü üçün təhlükəli yüklər siyahısında müəyyən olunmuş kütlədən artıq olmasın. Yükün kütləsi (netto, brutto) yükəndərinin ərizəsində göstərilir. MAI-nin hava gəmilərində daşınan bütün təhlükəli yüklər, yükü yola salan (hava limanı, aerodrom) tərəfindən çəkilir. Göndərilmə hava limanı (aerodrom) və yaxud təyyarə heyəti göstərilən yükləri yoxlamaq üçün çəkilmələrini tələb etmək hüququna malikdirlər.

Yoxlama çəkilmələri zamanı faktiki kütlə (brutto) ilə yükəndərinin tərəfindən hər bir bağlamanın üzərində göstərilmiş kütlə arasında fərq olduqda, yüklər daşınmaya buraxılmır və yükəndərinin tərəfindən dərhal hava limanından (aerodromdan) daşınır və bu haqda akt tərtib olunur.

10.9. Təhlükəli yüklərin xaricdən baxışı, plombların, möhürlərin və markalanmanın yoxlanılması yükü təhvil-təslim edən şəxs tərəfindən birbaşa yükəndərinin nəqliyyat vasitələrində və ya yük yerlərinin nəqliyyat vasitələrindən boşaldılması zamanı aparılır. Yükün xarici baxışdan keçirilməsi zamanı bağlamanın pozulması və yaxud onun bu Qaydaların tələblərinə uyğun olmaması, yəni yükün təhlükəsiz daşınmasına təminat verilmədiyi aşkar edildikdə, göstərilən bütün yük daşınmaya qəbul olunmur. Yükəndərin dərhal bu yükü hava limanının (aerodromun) ərazisindən çıxarmalıdır. Bu haqda yükəndərinin nümayəndəsi tərəfindən imzalanmış iki nüsxədən ibarət akt tərtib olunur. Yükəndərin imza etməkdən imtina etdikdə, birtərəfli akt tərtib olunur. Aktın bir nüsxəsi yük daşındaydı qalır, ikinci isə yükəndərəne verilir.

10.10. Hava limanına (aerodroma) daşınmaya təhvil üçün gətirilən bütün siniflərdən olan təhlükəli yüklərin bağlamasında (qabında) olan hər hansı nasazlığın, hava limanının (aerodromun) yük anbarının, digər binalarının və HG-nin yaxınlığında aradan qaldırılmasına yol verilmir.

Tək-tək hallarda, yükün təcili göndərilməsi tələb olunduğu şəraitdə, qabda (bağlamada) cüzi nasazlıq aşkar edildikdə, həmin nasazlığın aradan qaldırılmasının və yaxud qabın dəyişdirilməsinin təhlükəsiz olduğu halda, bu işlərin həyata keçirilməsinə icazə aviamüəssisənin rəhbəri tərəfindən verilə bilər.

Daşınmaya qəbul olunmuş və yaxud hava limanına gəlmiş təhlükəli yüklər, bu Qaydaların 10.12 — 10.14 bəndlərində şərh edilmiş tələblərə cavabverən anbarlarda yerləşdirilir.

10.11. Uçuş günü göndərilmə hava limanının DTX-nin növbə rəisi təyinatı üzrə hava limanına təhlükəli yüklərlə olan HG-nin onun ünvanına yola düşməsinin vaxtı barədə məlumat verir.

Əlverişsiz meteoroloji şəraitlə və digər səbəblərlə bağlı olaraq qəbul olunmuş təhlükəli yükün yaxın vaxtlarda göndərilməsinin mümkün olmadığı halda, yük göndərilən hava limanının DTX-nin növbə rəisi yükəndərəni xəbərdar etməyə borcludur və onunla yükün saxlanılmasının mümkünlüyünü və yaxud yükün hava limanından (aerodromdan) yükəndərinin anbarına daşınmasının zəruriliyinə dair məsələləri razılaşdırmalıdır.

Yüklərin müvəqqəti saxlanması

10.12. Təhlükəli yüklərin hava limanlarında (aerodromlarda) iki gündən artıq olmayaraq saxlanılmasına icazə verilir.

10.13. Təhlükəli yüklərin saxlanması üçün oda davamlılığı II dərəcədən aşağı olmayan, yanmayan bütöv divarlarla ayrı-ayrı seksiyalara bölünmüş və hər bir seksiyanın ayrıca çıxışa malik olan ayrı-ayrı bir mərtəbəli anbar ayrılmalıdır. Təhlükəli yükləri həmçinin qazma anbarlarda saxlanılmasına yol verilir.

Ayrıca anbarlar olmadığı halda təhlükəli yüklərin, odadavamlılığı II dərəcədən aşağı olmayan material anbarlarının, onlardan yanmayan bütöv divarlarla ayrılmış və xüsusi çıxışlara malik olan bölmələrində saxlanılmasına yol verilir.

Müxtəlif təhlükəli yükləri anbarların bölmələrində odsöndürmə vasitələrinin eynilik əlamətlərinə görə saxlanması tövsiyə olunur.

10.14. Təhlükəli yüklərin saxlanması üçün binalar (yerlər) olmadıqda onlar, suyun təsirindən alışı (4.3-cü yarımşinif) və zəhərləyici (6.1-ci yarımşinif) maddələr istisna olmaqla, müvəqqəti olaraq örtüklə olan açıq meydançalarda saxlanıla bilər. Bu hallarda təhlükəli yüklər, hündürlüyü ən azı 15 sm olan bütöv döşəməklər üzərinə yığılmalıdır, yağıntıdan və günəş şüalarından qorunmaq üçün brezent və yaxud digər materiallarla örtülməlidir. Brezent və digər örtük materialları yükəndərinin tərəfindən verilir.

Təhlükəli yüklərin saxlanması üçün olan anbar otaqları və açıq meydançalar yanmayan binalardan və tikililərdən 100 m-dən yaxın, yanan və çətin yanmayan binalardan və tikililərdən, yanacaq-sürtgü materialları anbarlarından və HG-nin dayanacaq yerlərindən 300 m-dən yaxın olmayaraq yerləşdirilməlidir. Təhlükəli yüklərin baqaj saxlanılan otaqlarda saxlanması qəti qadağan olunur.

10.15. Anbarlar və meydançalar qüvvədə olan normalar üzrə yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin olunmalıdır və işıqlandırılmalıdır. Anbarların, seksiyaların və açıq meydançaların işıqlandırılmasına yalnız partlayışdan mühafizə olunmuş halda hazırlanmış elektrik işıqlandırma sistemi ilə icazə verilir. Germetik armatura malik olan elektrik açarları və qoruyucular anbarın xaricində qoyulmalıdır. Anbarların lampalar və şamlar, məşəllər, kibritlər və yaxud digər açıq od vasitələri ilə, eləcə də elektrik qövs lampaları ilə işıqlandırılması qadağan olunur. Stasionar elektrik işıqlanması olmadıqda, anbarlarda və meydançalarda günün qaranlığı vaxtı işlərin görülməsinə yalnız partlayışdan mühafizə olunmuş saz daşınan (ə) və akkumulyator lampalarının istifadəsi ilə yol verilir.

Anbarların yük yerlərinin sobalarla və mərkəzləşdirilmiş yüksək təzyiqli buxar istilik sistemləri ilə qızdırılmasına yol verilmir. Pəncərələr şüşələnməli və daxildən anbarın yanmayan divarlarına bərkidilmiş metal torla mühafizə olunmalıdır. Qapılar odadavamlı olmalıdır. Anbarlar döşəmədən 0,3 m hündürlükdə və xırda yuvacılıq metal torla bağlanmış sorucu boruları olan mexaniki ventilyasiya ilə təchiz edilməlidir. Təhlükəli yüklər anbarın divarlarından 0,5 m-dən az olmayan məsafədə yerləşdirilməlidir.

Qalaqların arasında olan məsafələr 1 m-dən az olmamalıdır. Köndələn və uzununa olan keçidlərin eni tətbiq olunan mexanizasiya növündən asılı olaraq müəyyən olunur və 1,5 m-dən az olmamalıdır.

10.16. Təhlükəli yüklərin saxlanılma yerləri daimi və lazımı səviyyədə mühafizə olunmalıdır və yanğından mühafizə siqnalizasiya sistemində və yaxud telefon rabitəsinə malik olmalıdır. Təhlükəli yüklər saxlanılan anbarların (otaqların) daxilində və xaricində aşağıda verilən aydın yazılar olmalıdır. «Təhlükəlidir», «*Tütün çəkmək qadağandır*», «Yanğın olduqda «01» nömrəli telefona zəng etməli». Təhlükəli yüklərin anbarlarda açıq meydançalarda saxlanılmasının bütün hallarında texniki təhlükəsizlik, yanğın əleyhinə və sanitariya tədbirləri, müvafiq olaraq, texniki təhlükəsizlik, yanğından mühafizə və yanğın nəzarəti qurumları və sanitariya orqanları ilə razılaşdırılmalıdır. ^[24]

* Bu əlavənin ingilis dilinə tərcüməsi 5 nömrəli əlavədə verilir.

10.17. Təhlükəli yüklərin anbarlarda və yaxud hava limanının (aerodromun) meydançalarında düzgün yerləşdirilməsinə cavabdehlik DTX-nin növbə rəisinin üzərinə qoyulur. Təhlükəli yüklərin saxlanılmasının təşkilinə cavabdehlik hava limanının DTX rəisinin üzərinə qoyulur.

10.18. Bu Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq, təhlükəli yüklərin saxlanılmasını təmin edən şərait olmadıqda, onların hava limanında (aerodromda) saxlanılmasına yol verilmir.

11. HAVA GƏMİSİNİN TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN DAŞINMASINA HAZIRLANMASI

11.1. Təhlükəli yüklərin daşınması üçün bu Qaydaların, təhlükəli yüklərin daşınması üzrə xüsusi təlimatların, eləcə də HG-nin istismanı

üzrə təlimatların tələblərinə uyğun olaraq təchiz olunmuş və hazırlanmış HG-ləri ayrılmalıdır. Yeni və yaxud təmirdən sonra istismara daxil edilən hava gəmiləri 10 saatdan az olmayan uçuş müddətinə malik olmalıdır.

Hava gəmisini təhlükəli yüklərin daşınması üçün hazırlayarkən:

yükləmə-boşaltma işlərinin mexanikləşdirilməsi üzrə bortda olan vasitələrin;

bortdakı yanğınsöndürmə sistemlərinin və vasitələrinin;

bağlama vasitələrinin və takelaj avadanlığının;

metallaşdırmanın, torpaqlanmanın və statik elektrik boşaldıcılarının;

yük bölməsinin işıqlandırma sisteminin elektrik armaturunun;

yük bölməsində yerləşdirilmiş elektrik naqillərinin və kommutasiya cihazlarının;

NG-nin kipləşdirici aralıq qatları olan, qapı və lyukların aralıq qatlarının, xüsusən yük bölməsindən ekipajın kabinəsinə gedən qapıların aralıq qatlarının;

yük bölməsinin ventilyasiya və qızdırıcı sistemlərinin;

yük bölməsində yerləşdirilmiş oksigen avadanlığının və aparatlarının sazlığını xüsusi yoxlamaq zəruridir.

11.2. HG-nin, uçuşdan qabaq hazırlığı təhlükəli yüklər yüklənəndək aparılmalıdır. Yük bölmələri təhlükəli yüklərin yüklənməsindən əvvəl əsaslı surətdə təmizlənməli və ventilyasiya edilməlidir. Yük kabinəsinin yüklənməyə hazırlığının yoxlanılmasını yükləməyə cavabdeh olan ekipaj üzvü aparır.

11.3. Təhlükəli yüklərin bilavasitə yükləmə əməliyyatına başlamazdan əvvəl aşağıda göstərilənlər üzrə digər tələblərin həyata keçirilməsinə əmin olmaq zəruridir:

şassinin təkərləri altında tormoz qəliblərinin və dayanacaq tormozunun qoyulması;

torpaqlanmanın aparılmasının və HG-nin torpaqlanma sistemində kontaktların kipliyi;

yükləmə işləri üçün lazım olmayan elektrik avadanlıqlarının söndürülməsi;

yerüstü nəqliyyat vasitələri üçün təhlükəsizlik qəliblərinin (tormozunun) qoyulması;

daşınan yükün xarakterindən asılı olaraq tövsiyə olunan və yükəndərən tərəfindən təqdim olunan yanğınsöndürmə və dağılmış və yaxud tökülmüş təhlükəli maddələrin neytrallaşdırılması üçün olan ilkin tibbi yardım və fərdi mühafizə vasitələri ilə təchiz edilməsi;

hava gəmisinin texniki istismar təlimatına uyğun olaraq yüklənməyə hazırlanması.

12. HAVA GƏMİLƏRİNƏ TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN YÜKLƏNMƏSİ

12.1. Aviamüəssisənin rəhbəri göstərilən işlərin təhlükəsizliyini tam təmin etmək üçün təhlükəli yüklərin yüklənməsindən öncə aşağıdakıları təmin etməlidir:

HG-nin yüklənməyə qoyulması üçün olan daimi yerin vaxtında hazırlanmasını;

yüklərin yüklənmə yerlərində zəruri olan mexanikləşdirmə, güclü təsirə malik olan zəhərli və zəhərləyici maddələrlə işlərin aparılması zamanı isə — kimyəvi mühafizə vasitələrinin olmasını;

yükləmə yerlərinin mühafizəsini və rabitə vasitələrinin olmasını;

yükləməni aparan (yükvuran fəhlələr) şəxsləri və DTX-nin texniki təhlükəsizlik xidmətinin, tibb xidmətinin, yanğından mühafizə xidmətlərinin nümayəndələrinin təyin edilməsini, bu şəxslərin təhlükəli yüklərin yüklənməsi qaydaları üzrə təlimatlandırılmasını, yükləmə zamanı göstərilən şəxslərin hüquq və vəzifələrinin təyin edilməsini;

yük yerlərinin və təhlükəli yüklər yüklənmiş HG-nin qorunmasına və həmin zonaya ekipaj üzvlərinin, texniki personalın və digər şəxslərin müəyyən olunmuş qaydada buraxılmasına, riayət olunmasının yoxlanılmasını;

təhlükəli yüklərin gətirilməsinin, yüklənməsinin və HG-nin yük bölmələrində bərkidilməsinin dəqiq qaydasının müəyyən edilməsini.

12.2. Təhlükəli yüklər hava limanının (aerodromun) anbarlarından HG-yə, bu məqsədlər üçün uyğunlaşdırılmış və üzərində başqa yüklər olmayan maşınlarda daşınmalıdır. Yük maşınlarının kuzovları çirkədən və zibildən təmizlənməli, xüsusi altlıqlara (stellajlar və yaxud brezent) malik olmalıdır. Təhlükəli yüklər hava limanının (aerodromun) ərazisində daşınarkən yağıntıdan qorunmaq üçün brezentlərlə örtülməlidir.

Təhlükəli yüklərlə olan maşınların HG-nin yükləndiyi rayonlara hərəkət etmə qaydaları hava limanının məsul nümayəndəsi tərəfindən tənzimlənir. Təhlükəli yüklərlə olan maşınların işlərin aparılması yerlərinə yanaşması bir-bir həyata keçirilir, qalan maşınlar isə, sürücünün nəzarəti altında, işlər aparılan yerdən 25 metr aralı dayandırılmalıdır.

Təhlükəli yüklərin yüklənməsi üçün istifadə olunan yükqaldırma qurğuları «Kranların quruluşu və təhlükəsiz istismarı Qaydaları»nın tələblərinə uyğun olaraq işin təhlükəsizliyini və etibarlılığını təmin etməlidir. Zəhərləyici, partlayıcı maddələr və turşular qaldırıcı maşınların yükqaldırma mexanizmi iki tormoza malik olmalıdır. Kranlar bir tormoza malik olduqda onların yükqaldırma həddi, bu mexanizmin icazə verilmiş tam yükqaldırma qabiliyyətinin 75%-dən artıq olmamalıdır. Alışdırma sistemində pozuntu, yanacaq sistemində axıntı və digər nasazlıqlar olan qaldırıcı və nəqliyyat mexanizmləri təhlükəli yüklərlə bağlı aparılan işlərə buraxılmır.

Təhlükəli yüklərin yüklənməsi, yaşayış binalarından və tikililərdən, digər HG-dən 300 m-dən az olmayan, yanğınsöndürmə, rabitə (radio, telefon və b.) vasitələri ilə təmin edilmiş, şərti (siqnallarla) işarələrlə (qırmızı fənərlərlə, bayraqlarla) çəpərlənmiş, eləcə də avtonəqliyyat üçün rahat və əlverişli giriş yollarına malik olan və hava limanının (aerodromun) bu məqsədlər üçün xüsusi ayrılmış və qorunan meydançalarında aparılır. Buzbağlama zamanı adamların və maşınların sürüşməsinə yol verməmək üçün təhlükəli yüklər yüklənən yerlərə və onlara yanaşma yerlərinə mütləq qum səpilməlidir. Günün qaranlıq vaxtı meydança xüsusi işıqlandırmaya (30lk-dan az olmayaraq) malik olmalıdır.

Təhlükəli yüklərin yükləmə-boşaltma işlərinin aparılması üçün daimi yer hava limanının rəisi tərəfindən təyin edilir və hava limanının planında əks etdirilir.

12.3. Təhlükəli yüklərin nəqliyyat vasitələrindən HG-nə yüklənməsini və ya boşaldılmasını, liman tərəfindən təhlükəli yüklərlə işləmək üçün öyrədilmiş və bu işləri daim həyata keçirən DTX-nin daha təcrübəli və yüksək ixtisasa malik olan işçiləri həyata keçirir.

İş rəhbərlik edən şəxs təhlükəli yüklərin yüklənməsinə başlanılmazdan əvvəl bütün işçiləri təhlükəli yüklərin xarakteri və xüsusiyyətləri, yüklərin yerləşdirilməsinin, yüklənməsinin, qaldırılmasının, düşürülməsinin, yükün yerdəyişməsinin tövsiyə olunan üsulları və şəxsi təhlükəsizlik tədbirləri üzrə təlimatlandırılmalıdır.

Təhlükəli yüklərin yükləndiyi (boşaldıldığı) yerlərdə kənar şəxslərin və yüklənməyə aid olmayan yüklərin olması qadağan olunur. Təhlükəli yüklərin HG-nə mexanikləşdirmə vasitələri ilə yüklənilməsi xüsusi ehtiyatla həyata keçirilməlidir. Yükləmə işlərinin bütün elementləri rahat yerinə yetirilməlidir. Təhlükəli yükün endirilməsi (düşürülməsi) zamanı sıçrayışlara, zərbələrə, onun yellənməsinə və kəskin tormozlanmasına yol verilmir.

Təhlükəli yüklərin əllə həyata keçirilən yükləmə-boşaltma əməliyyatları şəxsi təhlükəsizliyin təmin olunması və yükün zədələnmədən qorunması tədbirlərinə riayət etməklə aparılmalıdır. Təhlükəli yükün çiyindən atılmasına, yükün qabını zədələndirə bilən qarmaqlardan istifadə edilməsinə, yükün çevrilməsinə və sürümə ilə çəkilməsinə, yüklərin bir-birinə zərbə ilə vurulmasına qəti yol verilmir. Təhlükəli yüklə doldurulmuş çəlləkləri, yalnız xüsusi qurulmuş altlıqlar, pilləkan və yaxud döşənək üzərində diyərləməyə icazə verilir.

Təzəlişən mayelərlə, turşularla, qələvilərlə və digər təhlükəli yüklərlə doldurulmuş butulkalar xüsusi arabacıqlarda daşınmalı və yaxud iki nəfər tərəfindən aparılmalıdır. Göstərilən yüklərlə doldurulmuş butulkaları kürəkdə, çiyində, qucaqda tutaraq aparmaq qəti qadağandır.

12.4. DTX-nin işçiləri və ekipaj üzvləri təhlükəli yüklərlə yükləmə işlərini yerinə yetirərkən və onların daşınması prosesində texniki təhlükəsizlik və yanğından mühafizə tələblərini, ehtiyat tədbirlərini pozmamalı, təhlükəli yüklərlə davranış qaydalarına ciddi əməl etməlidirlər.

Hava limanlarında təhlükəli yüklərin HG-yə yüklənməsi növbə rəisinin və yaxud yükləmə üzrə dispetçerin və yüklənməyə cavabdeh olan ekipaj üzvünün rəhbərliyi altında aparılır. Hava gəmisinin bortuna təhlükəli yük qəbul edən ekipaj üzvü yük yerlərinin, bağlamalarının xarici yoxlanılmasını aparmağa və onların HG-nin yük bölmələrində düzgün yerləşdirilməsinə nəzarətin təmin edilməsinə borcludur.

Bir HG-nə yüklənən yük yerlərinin sayı (miqdarı) və yüklərin ümumi kütləsi, HG-nin yük bölmələrinin qabaritlərindən, yükqaldırma qabiliyyətindən, yüklərin hava gəmisinin mərkəzi nöqtəsinə uyğunlaşdırılmasından və başqa amillərdən asılı olaraq aviamüəssisənin rəhbəri və

yaxud HG-nin komandiri tərəfindən müəyyən olunur.

Müxtəlif siniflərdən olan təhlükəli yüklərin və yaxud təhlükəli yüklərin təhlükəsiz yüklərlə birgə hava gəmisinə yüklənməsinə yalnız birgə daşınmalarına yol verilən (bax əlavə 1) yüklər üçün icazə verilir. Bu hallarda yüklər bir-birindən 50 sm-dən az olmayan məsafədə yerləşdirilməlidir. Zəruri hallarda yük yerlərinin aralarında aralıq qatları qoyulur. Birinci növbədə təhlükəsiz yüklər, sonra isə təhlükəli yüklər yüklənir.

12.5. Təhlükəli yüklərin HG-nin yük bölmələrində yerləşdirilməsi üçün aşağıdakı tələblərə riayət edilməlidir:

təhlükəli yüklər digər yüklərin yüklənməsinə maneə törətməməli və yük bölmələrində elə yerləşdirilməlidir ki, onların təyinatı üzrə hava limanlarında (aerodromlarda) növbədənənar boşaldılması üçün imkan olmasına;

partlayıcı, tezəlişən zəhərli və özəlişən maddələr bütün hallarda HG-nin yük bölmələrinin yük lyuklarının və qapılarının və yaxud qəza lyuklarının yaxınlığında qoyulmasına;

maye və qaz halında olan təhlükəli yüklər, eləcə də «Yalnız hava yük gəmisində» işarəsi ilə təchiz olunmuş yük yerləri, yalnız o yük bölmələrinə yüklənməlidir ki, uçuş zamanı yükün vəziyyətinə nəzarət etmək mümkün olmasına;

ümumi xalis kütləsi 100 kq-dan artıq olmayan polistirol qətranını (və yaxud dənəvər şəkildə olan), yaxud plastmasdan olan qəlibləmə materiallarını girmək çətin olan yük bölmələrinə yüklənməsinə;

özü reaksiyaya girən maddələr tərkibli yük yerləri və yaxud yüklərin paketləşdirilməsi vasitələri HG-nə yüklənmə zamanı yaxşı ventilyasiya olunan və bütün istilik mənbələrindən aralı olan yerdə yerləşdirilsin və birbaşa düşən günəş şüalarından qorunmasına;

təhlükəli maye yüklər HG-nin bortuna elə yüklənməli və yerləşdirilməlidir ki, onların boğazlıqları, qapaqları və qabın digər bağlayıcı qurğuları yuxarı istiqamətləndirilməsinə;

əgər zəhərlər, yoluxucu maddələr və ərzaq məhsulları ayrıca olan bağlı paketləşdirmə vasitələrinə doldurulmayıbsa, 6-cı sinifdən olan zəhərli və yoluxucu maddələrin, heyvanlar, eləcə də insanlar və heyvanlar tərəfindən istifadəsi (yeyilməsi) nəzərdə tutulmuş ərzaq məhsulları və yemlərlə bir yük bölməsinə yüklənməsinə yol verilməsinə; belə yüklər HG-nin bortunda yerləşdirilən zaman bir-birinə yanaşı qoyulmamasına;

təhlükəsiz tibbi yüklərin (qanların, vaksinlərin və b.) təhlükəli yüklərlə və radioaktiv maddələrlə bir bölmədə daşınmasına yol verilmir. Belə yüklərin HG-nin bir-birindən ən çox uzaq olan ayrı-ayrı bölmələrində daşınmasına icazə verilməsinə;

maqnitləşmiş materialların yüklənməsi zamanı, aviakompasların və yaxud kompasların hissiyyatlı elementləri yerləşən yerdə maqnit sahəsinin gərginliyi 0,418 A/m artıq olmamalıdır; maqnitləşmiş material HG-si ilə daşınmaya o vaxt qəbul edilir ki, yükün yığılmış partiyasının səthinin hər hansı nöqtəsindən 4-6 m məsafədə ölçülmüş maqnit sahəsinin gərginliyi 0,418 A/m-dən artıq deyil və yaxud maqnitli kompasın əqrəbi əvvəlki yerini 2°-dən artıq dəyişmir; maqnitləşmiş maddələrin maqnit sahələrinin göstərilən hədlərdən yüksək olduğu hallarda, mühafizə ekranı tətbiq edilmədən daşınmalara yol verilmir; maqnitləşmiş maddələrin hava daşınması zamanı, maqnit sahələrinin gərginliyini azaltmaq üçün, maqnetronları, lyüksmetrləri və onlara oxşar digər qurğuları elə qablaşdırmaq lazımdır ki, onların maqnit sahələrinin qütbləri bir-birinə zidd olsunlar; sabit maqnitlər, bu mümkün olan hallarda, rotorları (özləri) qoyulmuş halda qablaşdırılmasına;

daşınmaya digər yüklərin soyudulması üçün təqdim olunan quru buzun (bərk karbon qazının) HG-nin yük bölməsi daxil olmaqla, hər bir bölmədə yerləşdirilməsinə; quru buzun, bir HG-də olan maksimum miqdarının 200 kq-dan artıq olmamasına;

şüşə qablara, çəlləklərə və digər tutumlara qablaşdırılmış maye maddələrlə olan yük yerlərinin, HG-nin döşəməsində, qızdırıcı sistemin qaynar hava çıxışlarından təhlükəsiz məsafədə (50 sm-dən az olmayaraq) bir sırada yerləşdirilməsinə;

zərbədən qorxusu olmayan təhlükəli yüklərin hava gəmisinin mərkəzi nöqtəsinə uyğunlaşdırılmasına ciddi riayət edilməsinə və ekipaj üzvlərinin yüklərin arasında azad keçmələrinin təmin edilməsinə, bir neçə yarusda yığılmasına və yerləşdirilməsinə; bu zaman yüklərin qapılara, qəza lyuklarına və hava gəmisinin digər xidməti otaqlarına olan keçidləri bağlamasına; təhlükəli yüklə olan bağlamaların yaruslarının sayının, qabın trafaretində göstərilən miqdardan artıq olmamasına; yarusların yol verilən sayı haqqında məlumat olmadıqda, onların sayını, daşınan yükün xarakterini, bağlamanın möhkəmliyini və bərkliyini nəzərə almaqla, yükləmə və mərkəzləşdirmə üzrə dispetçer tərəfindən müəyyən olunmasına;

qazla olan balonların ventilləri bir tərəfdə olmaqla, yanı üstə yığılmasına; balonların havaya qalxma, uçuş və yerə enməsi zamanı yerdəyişməsinin qarşısını almaq üçün onları xüsusi kəşiklərə malik olan yatacaqlar (hər bir balona en kəsiyinin diametri 25 mm olan iki rezin və yaxud kəndir üzüklər geyindirilir) tətbiq edilməsinin zəruriliyinə; onların yıxılmasına, zərbə dəyməsinə, zədələnməsinə və çirkənməsinə yol verilməməsinə; balonların yüklənməsinin xüsusi ehtiyat tədbirləri görməklə həyata keçirilməsinə;

mexaniki təsirlərə həssas olan təhlükəli yükləri HG-nin yük bölməsində sıx yığmaq zəruridir və buna görə havaya qalxma və yerə enmə, eləcə də silkənmə zamanı zərbələri (bir-birinə zərbə ilə dəymələri) istisna edən möhkəm bağlanma ilə təmin olunmasına;

HG-nin yük bölməsinin döşəməsinə düşən statik yükləmə təyin edilmiş normadan artıq olduqda, yükbölüşdürücülərin tətbiq olunmasının zəruriliyinə.

12.6. Aşağıdakı hallarda yüklərin HG-yə yüklənməsinə yol verilmir:

donan təhlükəli yüklərin və aşağı temperaturalarda öz kimyəvi xassələrini dəyişən yüklərin qızdırıcı sistemi olmayan və yaxud qızdırıcı sistemi nasaz olan HG-yə yüklənməsinə;

qabların nasazlıq əlamətləri olduqda, markalanması müəyyən olunmadıqda və bu Qaydaların digər tələblərinin pozulması aşkar edildikdə.

12.7. Təhlükəli yükün HG-nin bortuna qəbulu kommersiya yüklənməsinə cavabdeh olan ekipaj üzvlünün, poçt-yük (ümumi qoşmada) cədvəlində etdiyi aşağıdakı qeydlə rəsmiləşdirilir:

«Poçt-yük (ümumi qoşmada) cədvəlində göstərilən təhlükəli yük daşınmaya təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınma qaydalarının tələblərinə uyğun qəbul edilib;

bu təhlükəli yükün xassələri və onun daşınması zamanı ehtiyat tədbirləri ilə tanış edilmişəm (imza).

Bir yük fakturasına (daşınan yükün siyahısına) daxil edilmiş təhlükəli yüklərin ayrılmasına yol verilmir.

13. HAVA GƏMİLƏRİNİN TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏ HƏRƏKƏT ETMƏ QAYDALARI

13.1. Hava limanının rəisi və yaxud digər vəzifəli şəxs, təhlükəli yükləri HG-nə yükləməmişdən əvvəl Hərəkət Xidmətinin dispetçerinə bu haqda qabaqcadan məlumat verməyə borcludur.

Hərəkət xidmətinin növbə rəisi və yaxud bu xidmətin növbətçi dispetçeri dispetçer jurnalında (uçuşlar jurnalında) yüklərin sinifi, yarım sinifi, ümumi kütləsi və təyinat məntəqəsi göstərilməklə, HG-nin təhlükəli yüklərlə yüklənməsi barədə qeyd etməlidir.

Təhlükəli yüklərlə yüklənmiş HG-i göndərilmə hava limanından (aerodromdan) havaya qalxma anından təyinatı üzrə hava limanına (aerodroma) gəldiyi vaxtadək xüsusi dispetçer nəzarətinə götürülməlidir.

13.2. Təhlükəli yüklərlə yüklənməsi HG-nin havaya qalxmasından əvvəl onun hərəkəti üçün elə marşrut və eşelon təyin edilməlidir ki, onun uçuşu daha əlverişli hava şəraitində keçsin və yükün qısa müddətə yerinə çatdırılması təmin edilsin. Hərəkət xidmətinin dispetçer aparatı uçuşda olan HG ilə rabitə əlaqəsində olduğu vaxt HG-nin komandirini uçuş marşrutu boyu hava şəraiti ilə və yerə enəcəyi hava limanlarında (aerodromlarda) olan hava haqqında məlumatlarla, HG-nin komandiri isə dispetçer aparatını uçuşun şəraitləri və HG-də olan təhlükəli yüklərin vəziyyəti barədə mütəmadi məlumatlandırmağa borcludurlar.

13.3. Uçuş zamanı daşınan təhlükəli yüklərin vəziyyətinə HG-in komandiri (ekipaj üzvləri) tərəfindən mütəmadi nəzarət təşkil olunmalıdır. Uçuşun təhlükəsizliyinə açıq-aşkar təhlükə yaradan (yükü müşayiət edən şəxsin və yaxud ekipaj üzvlünün bu haqda məruzəsindən bəlli olduqda) bağlama zədələnməsi olduğu hallarda HG-nin komandiri nasaz yük yerlərinin HG-nin bortundan atılması barədə qərar qəbul etməlidir və yaxud hava gəmisini ən yaxın aerodromda məcburi olaraq yerə endirməlidir. Təhlükəli yüklərin şəhər və yaşayış məntəqələrinin sahələrində HG-nin bortundan yerə atılması qəti qadağandır.

13.4. HG-nin komandiri ən yaxın aerodroma məcburi qaydada yerə enmək və yaxud təhlükəli yüklərin ayrı-ayrı yerlərinin HG-nin

bortundan atılması qərarının qəbul edilməsi barədə radiorabitə saxlanılan hava limanının (aerodromun) dispetçer xidmətinə imkan daxilində bu və digər qərarın qəbulu və hava gəmisinin oturdulacağı və yaxud yükün atılacağı yer barədə daha ətraflı məruzə etməyə borcludur. Bundan başqa, əgər şərait imkan verirsə HG-nin komandiri HG-nin bortunda olan bütün təhlükəli yüklərin adları, sinifləri və təhlükəlilik nişanının istifadəsini nəzərdə tutan əlavə təhlükəlilikləri, 1-ci sinif üçün isə uyğunluq qrupu, eləcə də təhlükəli yüklərin HG-nin bortunda yerləşdirilməsi və miqdarı haqqında məlumat verir.

13.5. HG-nin komandiri məcburi olaraq yerə endikdən sonra aşağıdakı tədbirləri görməyə borcludur:

təhlükəli yükləri yoxlamaq və bağlamanın (qabın) zədələnməsinin xarakterini və dərəcəsini müəyyən etmək və qəbul olunmuş qərar haqqında hava limanının (aerodromun) hərəkət xidmətinin dispetçerinə məruzə etmək;

ehtiyat tədbirləri görməklə və mühafizə vasitələrini istifadə etməklə, bağlamaların zədələnməsi (pozulması) nəticəsində səpələnmə, axıntı, tərkibindəki maddələrin buxarlanması baş vermiş yük yerlərinin HG-dən 100 metrədən az olmayan məsafəyə (əgər bu təhlükəsizdirsə) uzaqlaşdırmaq;

hava gəmilərindən çıxarılmış təhlükəli yükləri, yükün nəmlənməsinə (islanmasına) yol verməyən altlıqların üzərinə qoymaq və günəş şüalarından və yağıntıdan qorumaq üçün brezentlə örtmək, əks halda bu öz-özünə yanmaya və partlayışa gətirə bilər; əgər təhlükəli yüklər müşayiətçilər olmadan daşınırsa, göstərilən işlər HG-nin komandirinin rəhbərliyi altında yerinə yetirilir.

13.6. Hərəkət xidmətinin dispetçeri bortunda təhlükəli yüklər olan HG-nin məcburi yerə endiyi və yaxud yük yerlərinin atıldığı hallarda, bu haqda aviamüəssisənin rəhbərinə, mərkəzi dispetçer xidmətinə göndərilən və göndərilən hava limanlarına (aerodromlara) və yaxınlıqlarında təhlükəli yüklər atılan hava limanlarına, eləcə də zəruri hallarda, məcburi yerə enmə və təhlükəli yüklərin atıldığı yerlərdə kömək göstərilməsi üzrə tədbirlərin görülməsi üçün polis orqanlarına və sanitariya xidmətlərinə dərhal məruzə etməlidir.

Sahəsinə təhlükəli yüklər atılmış hava limanının (aerodromun) rəisi də bu haqda dərhal polis orqanlarına və sanitariya xidmətlərinə məlumat verməlidir və onlarla HG-dən atılmış təhlükəli yükün axtarışı və belə yüklərin müstəsna hallarda atılması ilə bağlı, xüsusi ilə yaşayış məntəqələrinin, yol yaxınlığındakı sahələrdə və meşə massivlərinin, su mənbələrinin və b. sahələrdə baş verə biləcək təhlükənin nəticələrini lokallaşdırılması məsələlərini razılaşdırmalıdır.

13.7. Təhlükəli yüklə uçuş aerolıq hava limanlarında (aerodromlarda) texniki qulluq tərəfindən növbədənəknar yanacaqda doldurulmalı və lazımi xidmət göstərilməlidir.

HG-nin komandiri ünvanına yük gələn hava limanına (aerodroma) yaxınlaşarkən hərəkət xidmətinin dispetçerini (uçuşların rəhbərini) HG-nin limana gəldiyi andan yükün dərhal boşaldılmasını təmin etmək üçün vaxtında xəbərdar etməlidir.

13.8. HG-nin komandiri təhlükəli yüklərin daşınması zamanı bağlamaların zədələnməsi (pozulması) ilə əlaqədar bütün faktlar haqqında (məsələn, ayrı-ayrı yerlərin bağlamalarının pozulması), məcburi yerə enmələr, göstərilən yüklərin HG-dən çıxarılması (atılması) ilə bağlı və digər məlumatlarla, yükün təyinatı üzrə hava limanının (aerodromun) rəisinə və hava gəmisini qeydə alınan aviamüəssisənin rəhbərinə, dövlət texniki nəzarət orqanına yazılı şəkildə məruzə etməyə və belə pozuntuları aktla (sərbəst formada) rəsmiləşdirməyə borcludur.

Təhlükəli yüklərin mühafizəsinin və müşayiətinin təşkili

13.9. Təhlükəli yükləri müşayiət (mühafizə) etmək üçün bu yükün qorunma qaydaları, müşayiətçinin hüquqları və vəzifə borcları barədə əsaslı surətdə təlimatlandırılan vəzifəli şəxslər təyin oluna bilərlər. Müşayiət edən şəxslər təhlükəli yüklərlə davranış qaydalarını bilməli və daşınma vaxtında qəza və yaxud yanğın zamanı, təhlükəli yüklərdə hər hansı nasazlıq baş verdiyi halda müvafiq tədbirlər görməyi bacarmalıdırlar.

Müşayiətçi şəxslərin (mühafizəçilərin) HG-nin komandirinin icazəsi olmadan uçuşun təhlükəsizliyinə açıq-aydın təhlükə (partlayış, yanğın və s.) yaradan hallardan başqa, özbaşına yüklərin yerlərini dəyişməyə, onların qablarını (taralarını) təmir etməyə və yaxud nasazlıqlarını (səpələnmə və yaxud axıntı zamanı) aradan qaldırmağa ixtiyarları yoxdur.

Müşayiətçi şəxs uçuş zamanı təhlükəli yüklər olan bağlamanın (qabın) uçuşun təhlükəsizliyinə birbaşa təhlükə yaratdığı və yaxud hər hansı nasazlıq aşkar etdikdə, bu haqda HG-nin komandirinə dərhal məruzə etməyə borcludur, o isə nasazlığın aradan qaldırılması üçün bu və ya digər tədbirlər haqqında təklif verir. Uçuş zamanı HG-nin komandirinin sərəncamları müşayiət edən şəxslər tərəfindən dərhal şərtsiz olaraq yerinə yetirilməlidir.

13.10. Təhlükəli yüklər yığılmış anbar otaqları (təhlükəli yük yerlərinin saxlanılması üçün xüsusi ayrılmış) və HG-i, mühafizə edilmək üçün təhvil verilməmişdən əvvəl bağlanmalı, plomblanmalı və yaxud möhürlənməlidir. Anbar otaqları mühafizə edilmək üçün DTX-nin növbə rəisi tərəfindən, HG-i isə gəminin komandiri (texniki) tərəfindən təhvil verilir. Anbar otaqlarının və HG-nin mühafizə edilmək üçün təhvil-təslimi, göstərilən obyektləri qəbul edən və təhvil verən şəxslər xüsusi jurnalda və yaxud gözətçi cədvəlində imza edilməklə həyata keçirilir. Təhlükəli yüklərlə yüklənmiş anbar otaqlarının, HG-nin və təhlükəli yüklərin qorunması üçün xüsusi olaraq ayrılmış yerlərin qorunması qaydası xüsusi təlimatla müəyyənəndirilir.

13.11. Təhlükəli yüklərin ayrı-ayrı növləri bütün yol boyu mühafizə altında daşına bilər. Mühafizə qaydaları və mühafizə üçün ayrılmış şəxslərin vəzifələri təhlükəli yükləri göndərən (alan) təşkilatlar və idarələr tərəfindən MAİ ilə razılaşdırmaqla hazırlanan və nəşr edilən təlimatlarla müəyyən olunur.

13.12. Təhlükəli yüklərin müşayiəti (mühafizəsi) üçün ayrılmış bütün vəzifəli şəxslər uçuş zamanı HG-nin komandirinin tabeliyində olurlar.

Uçuş zamanı təhlükəli yüklərlə olan bağlamaların (qabların) hər hansı nasazlığı aşkar edildikdə, müşayiət edən şəxslər və eləcə də azad ekipaj üzvləri nasazlığın aradan qaldırılması üçün lazımi tədbirlər görməklə HG-nin komandirinin sərəncamlarını dərhal yerinə yetirməyə borcludurlar.

14. TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN HG-DƏN BOŞALDILMASI, VERİLMƏSİ (BURAXILMASI)

14.1. Yükalan yükün alınması üçün hava limanına (aerodroma) yükəndərən tərəfindən göstərilən vaxtda gəlməlidir. Təhlükəli yüklərin vaxtında alınmaması haqqında üç nüsxədən ibarət akt tərtib olunur və onlardan ikisi yükəndərən və yükalanda, bir nüsxəsi isə aktı tərtib edən hava limanında qalır. Əgər yükalan yükün təyinat məntəqəsində olmadıqda, hava limanının rəisi bu haqda yükəndərənə sorğu göndərməli və bu təhlükəli yüklə necə hərəkət etmək haqqında göstəriş almalıdır. Cavab alınmadək, yük hava limanında (aerodromda) müvəqqəti saxlanılır. Təhlükəli yüklər yükalana yük anbarının böyük təhvil-təslimçisi tərəfindən verilir. Bütün siniflərdən olan təhlükəli yüklər yükalana təyinatı üzrə hava limanında (aerodromda) çəkilmədən verilir. Hava limanının (aerodromun) anbarlarında yüklərin kütləsinin yoxlanılması və zədələnməmiş bağlamalarda gəlmiş yük yerlərinin açılması qəti qadağandır. Belə yoxlama yalnız yükalanan anbarında aviamüəssisənin nümayəndəsinin iştirakı ilə aparılır.

14.2. Təhlükəli yüklərin HG-dən boşaldılmasından əvvəl qabın bütövlüyünə və döşəmənin üstündə dağılmış və tökülmüş təhlükəli maddələrin olmamasına əmin olmaq zəruridir. Dağılmış (tökülmüş) təhlükəli maddələr aşkar edildikdə, DTX-nin növbə rəisi mühəndis-aviasiya, texniki təhlükəsizlik və tibb xidmətləri ilə birlikdə yük bölmələrində əmələ gələn buxarların və qazların təmizlənməsi üçün tədbirlər görür.

14.3. Təhlükəli yüklərin (xüsusən partlayıcı, özünəyanan, güclü təsirə malik olan zəhərleyici, eləcə də turşuların və digər korroziyaedici maddələrin) HG-dən boşaldılmasından sonra HG-nin həmin maddələr daşınan bölmələri mühəndis-aviasiya və texniki təhlükəsizlik xidmətlərinin nümayəndələri və hava limanının rəisi tərəfindən təyin olunmuş DTX -nin və tibb xidmətinin cavabdeh işçiləri tərəfindən əsaslı surətdə yoxlanılmalıdır.

Hava gəmisinin döşəməsinə turşuların və digər korroziyaedici maddələrin daşılması aşkar edildikdə, HG-nin hissələrinin əsaslı surətdə yoxlanılması üçün komissiya təyin olunur. Əgər daşınma sənədlərində, hava gəmisində tökülmüş və dağılmış maddənin güclü təsirli zəhərleyici maddələrə aid olduğu müəyyən olunubsa, HG-nin təmizlənməsi və deqazasiya edilməsi yüksək təhlükəli işlərin aparılması üçün müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir. Hava gəmisini gələcəkdə istismara, yalnız hava limanının tibb (sanitar) xidməti rəisinin aparılan təmizlik, deqazasiya edilmə işlərinin keyfiyyəti və bu HG-nin gələcək istismarının təhlükəsizliyi haqqında yazılı rəyindən sonra buraxıla bilər. Komissiya

tökülən və yaxud səpələn (tozlandırılan) maddənin hər hansı hissəsinin və HG-nin avadanlığının üstünə çökməsini və bu maddənin təsiri nəticəsində onun gələcək təhlükəsiz istismarını şübhə altına alan ayrı-ayrı hissələrin, detalların xarab olmasını və korroziyaya uğramasını müəyyən etməlidir. Komissiya aşkar edilmiş qüsurların aradan qaldırılması üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görür və HG-nin gələcək istismarının mümkünlüyü barədə rəy verir. Belə yoxlamanın və görülən tədbirlərin nəticələri haqqında beş nüsxədə akt tərtib olunur və onların birinci nüsxəsi Azərbaycan Respublikası Dövdəqimədxəzəratə Komitəsinə, ikinci nüsxəsi Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin müvafiq qurumunun rəhbərinə, üçüncü nüsxəsi göndərilən hava limanının rəisinə, dördüncü nüsxəsi — yükalanı göndərilir və beşinci nüsxə akt tərtib olunan hava limanında qalır. ^[25]

14.4. Hava gəmilərinin hərəkətinin müvəqqəti dayanması nəticəsində, HG-nin aralıq hava limanında (aerodromda) ləngiməsi zamanı DTX-nın rəisi yükəgöndərəne və yükalanı yükün daşınmasında baş vermiş gecikmə barədə məlumat verməli və yükəgöndərənin sərəncamını (tövsiyəsini) tələb etməlidir.

15. TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN SƏRNIŞIN HG-DƏ DAŞINMASI, YÜKLƏRİN POÇT BAĞLAMALARI VƏ XIRDA BAĞLAMALARDA DAŞINMASI

15.1. Təhlükəli yüklərin sərnişin HG-də (SHG) daşınması

Sərnişin HG-də (SHG) təhlükəli yüklərin Siyahısına uyğun olaraq, bir bağlamada maksimum netto çəkisinin SHG-də daşınmasına icazə verilən təhlükəli yüklərin daşınmasına yol verilir.

Bu Qaydaların 1-ci bölməsində 3.3. bəndində adları çəkilən və xüsusi təlimatlarda göstərilən yüklərdən başqa, digər təhlükəli yüklərin ekipajın kabinəsinə və yaxud HG-nin sərnişinlər olan salonuna yüklənməsinə yol verilmir.

Siyahıda adlandırılan təhlükəli yüklərin SHG-nin yük bölməsində daşınmasına o şərtlə yol verilir ki, bölmə Bili V sinifli HG-nin yük bölmələrinin uçuşa yararlılıq normalarının tələblərinə cavab versin. Bu tələblərə L-410 UVP-E, Tu-134, Tu-154, İl-62M, İl-86 və Yak-42 (13 nömrəli əlavə) hava gəmilərinin baqaj və yük bölmələrinə təhlükəli yüklərin yüklənməsinə yol verilmir.

SHG-də daşınmasına icazə verilmiş təhlükəli yüklərin yüklənməsi sərnişinlərin oturdulmasından və digər yüklərin və sərnişinlərin baqajlarının yüklənməsindən sonra həyata keçirilir.

15.2. Təhlükəli yüklərin poçt bağlamaları və xırda göndərmələrlə daşınması

Poçt göndərmələrində radioaktiv maddələrin, eləcə də tez maye halına keçən, partlayıcı və tezəlişən əşyaların, civənin və tərkibində civə, zəhər, turşular və digər yeyici və təhlükəli maddələr olan cihazların yollanmasına qəti yol verilmir. Hava nəqliyyatı ilə daşınmaya yalnız poçt qaydalarına ciddi surətdə uyğun qablaşdırılmış kinolentlərlə, kinofilmlərlə və maqnit lentləri ilə olan poçt bağlamalarının daşınmasına yol verilir.

15.3. Neft məhsulları nümunələrinin daşınması

Neft məhsulları nümunəsinin SHG-də daşınması zamanı 50 x 50 x 70 sm qabaritli olan bir bağlama yerinin kütləsi 15 kq-dan artıq olmamalıdır. Yükəgöndərəni nümunələr olan bağlamanın ünvan yazılmış tərəfindən, trafaretin köməyi ilə və çap hərflərlə aşağıdakı yazıları «Neft məhsullarının nümunələri», «Atmağa» vurmağa və yükün təhlükəlilik dərəcəsi haqqında xəbərdarədicə təhlükəlilik nişanlarını (12 nömrəli əlavə) yapışdırmağa borcludur.

Hava gəmilərində daşınmaya verilən neft məhsulları nümunələrinin yük yerləri bu Qaydalara uyğun olaraq qablaşdırılmalıdır. Belə yük yerləri hava limanlarına və hava gəmilərinə digər yüklərdən ayrı təhvil verilir. Onların digər yüklərlə ümumi kisələrə qablaşdırılmasına və başqa göndərmələrlə daşınmasına yol verilmir.

Müşayiət edən şəxsə SHG-də neft məhsullarının nümunəsi olan yalnız bir yük yerini aparmağa icazə verilir. Kütləsi 100 kq-dan artıq olan, neft məhsullarının nümunələri, bir istiqamətdə, yalnız hava yük gəmilərində göndərilir. Neft məhsullarının nümunələrini balonlarda və yaxud digər bağlamalarda digər yanan və partlayıcı maddələrlə birgə daşınmasına yol verilmir.

15.4. Kino və fotolentlərin daşınması

Kinolentlərin, kino və fotolentlərin HG-də daşınması zamanı onlar dəmirdən hazırlanan və kip bağlanan qapaqlara malik olan xüsusi qutularda (daxili qab) qablaşdırılır. Qutular dəmir yeşiklərə (nəqliyyat qabı) qoyulur. Kinolentlərlə, kino- və fotolentlərlə olan yeşiklər yükəgöndərəni tərəfindən plomblanmalıdır. Bir hava gəmisində olan bir yük yerinin kütləsi 50 kq-dan (brutto) artıq olmamalıdır.

Kino və fotolentlərin ümumi kütləsi 500 kq-dan artıq olmayaraq hava gəmisinin (sərnişinlərdən təcrid edilmiş) baqaj və yük bölmələrinə yükləməyə icazə verilir.

15.5. Radioaktiv materialların daşınması

Radioaktiv maddələrin «Mülki aviasiya təyyarəsində radioaktiv maddələrin daşınması Qaydaları»na uyğun olaraq, I, II və III nəqliyyat kateqoriyalı bağlamalarda daşınmasına icazə verilir. Bağlamalar göstərilən qaydalara uyğun olaraq, sərnişinlərdən təhlükəsiz məsafəyə uzaqlaşdırılmaqla sərnişinlərdən təcrid edilmiş yük və baqaj bölmələrində yerləşdirilməlidir.

15.6. İdman və ov patronlarının daşınması

İdman və ov patronlarının yükəgöndərəni (yükalanın) müşayiətçi şəxsləri tərəfindən müşayiət edilən yük kimi və onların sərnişinlərdən təcrid edilmiş baqaj və yük bölmələrinə yüklənməklə, hava gəmilərində daşınmasına icazə verilir. İdman və ov patronları yalnız zavod bağlamalarında və yaxud taxta yeşiklərdə olmalıdır. Bir yerin ümumi (brutto) kütləsi 25 kq-dan artıq olmamalıdır. Metaldan olan bərkidici hissələrin, mismarların, şurupların və sair ucları yeşiyin daxili səthindən çıxmamalıdır. Patronlar yeşiklərə onların zədələnməsini və yerdəyişməsinə istisna etmək üçün aralıq qatı materialları ilə yığılmalıdır. Bir sərnişin hava gəmisində, baqajla, poçtla və təhlükəli olmayan digər yüklərlə baqaj bölməsinə yüklənilməklə, idman və ov patronları ilə olan yeşiklərin sayının üçdən artıq olmayaraq daşınmasına yol verilir.

15.7. Maye azotla doldurulmuş, Dyura tutumunda yüklərin daşınması

Sərnişin və yük daşıyan HG-də olduğu kimi qalması aşağı temperatur tələb edən yüklərin daşınmasına icazə verilir. Belə yüklərin daşınması yüklərin maye azotla doldurulmuş Dyura tutumunda hava gəmilərində daşınması üzrə təlimatlara uyğun olaraq həyata keçirilir.

16. TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN HAVA NƏQLİYYATI İLƏ DAŞINMASI ZAMANI TƏHLÜKƏSİZLİK TƏDBİRLƏRİNƏ ÜMUMİ TƏLƏBLƏR

16.1. Yanğından mühafizə tədbirlərinə ümumi tələblər

Təhlükəli yüklərin daşınması üçün təyin olunmuş HG-də ştatda nəzərdə tutulmuş vasitələrdən başqa, daşınan yükün yanğıının söndürülməsi üçün səmərəli olan, əlavə yanğınsöndürmə vasitələri də olmalıdır. Yanğınsöndürmə vasitələrinin tərkibini, miqdarını yük

göndərən təyin edir və öz hesabına təchiz edir.

Daşınan yükün növündən və miqdarından asılı olaraq, yerüstü yanğınsöndürmə vasitələrinin tərkibinə — yanğınsöndürmə avtomobilləri, toztərkibli, xladon, karbon qazı, kombinə edilmiş, köpüklü odsöndürənlər və digərləri daxil ola bilərlər. Yanğın təhlükəli yüklərin mümkün ola bilən alışmasının (yanmasının) qarşısını almaq üçün aşağıdakıların həyata keçirilməsi zəruridir:

tütün çəkməsinə, açıq oddan istifadə edilməsinə, yük kabinəsində, yükləmə-boşaltma meydançasında və HG-nin yaxınlığında elektrik aqreqatlarının qıvcımlı törəməsinə yol verməmək;

germetik, saz, təmiz və markalanmış qabların vəziyyətinə xüsusi diqqət yetirmək;

HG-nin yüklənməsindən əvvəl, onun bortunda və yükləmə-boşaltma meydançasında olan, o cümlədən daşınan yükün növünə uyğun olan, əlavə yanğınsöndürmə vasitələrinin olmasını və sazlığını yoxlamaq;

ekipaj üzvlərinə və yükü müşayiət edən şəxslərə uçuş zamanı yükü yoxlamaq və zəruri hallarda daşınan yanğınsöndürmə vasitələrinin təbiiyi üçün yüklərə sərbəst yanaşmaq şəraitini təmin etmək.

Yanğın təhlükəliliyinə görə bir-birinə uyğun olmayan yüklərin bir HG-də birgə daşınmasına yol verilmir.

Zərurət olduqda, təhlükəli yüklərlə işlər zamanı tibb personalının növbətçiliyi təşkil olunur.

Hava gəmisinin, zəhərləyici buxarların və qazların yığılması mümkün olan, yük kabinələrinə və bölmələrinə adamların daxil olmasından əvvəl və yükləmə-boşaltma işləri aparılarkən, əsaslı surətdə havası dəyişdirilməlidir. Havanın dəyişdirilməsinə baxmayaraq, belə yük kabinəsinə (yük bölməsinə) tək adamın digər şəxs tərəfindən təhlükəsizliyi təmin edilmədən daxil olmasına yol verilmir.

Təhlükəli yüklərin bütün sinifləri üçün təhlükəsizlik texnikası və yanğından mühafizə tədbirləri 6-cı bölmədə verilmişdir. Təhlükəli yüklərin yüklənməsi, daşınması, boşaldılması və hava limanlarında (aerodromlarda) saxlanması zamanı ilkin tibbi yardımın göstərilməsi tədbirləri 11 nömrəli əlavədə verilmişdir.

Yükləmə-boşaltma işlərinə başlamazdan əvvəl, bilavasitə bu işlərə rəhbərlik edən şəxs tərəfindən, təhlükəli yüklərlə işlərin aparılmasına dair naryad (tapşırıq) yükvuranların briqadirinə (böyüyünə) onun tərəfindən imza edilməklə verilir. Uçuşun təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədi ilə təhlükəli yüklərin HG-də daşınması ilə bağlı olan şəxslərin təhlükəli yüklərin xarakteristikaları və xassələri, yükləmə və boşaltma zamanı onlarla davranış üsulları barədə təlimatlandırılması və tanış edilməsi, eləcə də təhlükəli yüklərin, bu Qaydalarda göstərilmiş qaydada yerləşdirilməsini, yığılmasını, təhlükəsizlik tədbirlərini, yanğından mühafizə və tibbi tədbirləri bilmələri zəruridir.

Əgər təhlükəli yüklərin HG-yə yüklənməsi stasionar təchiz edilmiş yükləmə-boşaltma meydançalarında aparılmırsa, onda belə yükləmə (boşaltma) yerlərində qüvvədə olan Qaydalara və dövlət standartlarına uyğun olaraq, təhlükəsizlik nişanları və müvəqqəti çəpərlər qoyulur.

16.2. Təhlükəsizlik texnikası və sanitar gigiyenası üzrə əsas tələblər

Təhlükəli yüklərlə həyata keçirilən bütün işlər cavabdeh şəxsin nəzarəti altında aparılmalıdır. Hava limanlarında (aerodromlarda) təhlükəli yüklərlə iş aparılarkən, fərdi mühafizə və təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət olunmasına cavabdehlik, həm yükgöndərən (yükalanın), həm də aviamüəssisənin rəhbərinin üzərinə qoyulur.

Mexanikləşdirmə vasitələrinin istifadəsi ilə təhlükəli yüklərin HG-yə yüklənilib-boşaldılması aviasiya hadisələrinin baş verməsinə, HG-nin və hava limanlarının (aerodromların) anbarlarının çirklənməsinə, eləcə də xidməti personalın zədələnməsinə, fiziki gərginliyin yaranmasına və zəhərlənməsinə şərait yaranmasına yol verməyən ən təhlükəsiz və əlverişli üsullarla həyata keçirilməlidir. Təhlükəli yüklərlə aparılan iş, yalnız ilkin tibbi müayinədən, təhlükəsizlik texnikası üzrə təlimatdan keçmiş, zədələndikdə (zəhərləndikdə) özü-özünə və qarşılıqlı kömək qaydalarını bilən şəxslər buraxılırlar. Təhlükəli yüklərlə mütəmadi işləyən şəxslər vaxtaşırı tibbi müayinələrdən keçməlidirlər.

Təhlükəli yüklərlə aparılan işlərə sağlam olmayan şəxslər, 18 yaşınadək olan yeniyetmələr, hamilə və uşaq əmizdirən qadınlar buraxılırlar. Kənar şəxslərin iş görülmə yerlərə daxil olmalarına yol verilmir.

Hava gəmisinin ekipajı və təhlükəli yüklərlə işləyən şəxslər fərdi mühafizə, indikasiya və dezinfeksiyaedici (daşınan yükün növündən asılı olaraq) vasitələr ilə təmin olunmalıdırlar və onlardan istifadə etməyi bacarmalıdırlar. Bu yüklərlə işləyən zaman tətbiq edilən fərdi mühafizə, indikasiya və dezinfeksiyaedici vasitələr yük göndərən tərəfindən təchiz edilir. Mühafizə vasitələri olmadan işləmək qəti qadağandır.

Təhlükəli yüklərlə işləyən zaman yemək, içmək, *tütün* çəkmək, eləcə də iş görülmə zonaya, xüsusi geyimsiz daxil olmaq qadağandır. Şəxsi gigiyena qaydalarına ciddi riayət etmək zəruridir.

Aşağıdakı hallara yol verilmir:

su ilə qarşılıqlı təsirdə alışan maddələrin yağış yağın vaxtı yükləyib-boşaldılmasına;

hər hansı yanğın təhlükəli və təhlükəli yüklərin tufan vaxtı yüklənilib-boşaldılmasına;

hər hansı sinifdən olan təhlükəli yüklərin mühərriklər işləyərkən, texniki xidmət və HG-nin yanacaq, yağla doldurulması və s. vaxtı yüklənilib-boşaldılmasına.

Hava gəmisində TAM-in axması (buxarların, qazların sızması) aşkar edildikdə, gəmi komandiri bu haqda uçuşlar üzrə növbətçiyə xəbər verməyə, axmanı aradan qaldırmağa və kabinənin (bölmənin) havasının dəyişdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər görməyə borcludur. Bununla birlikdə aşağıdakıların təmin edilməsi zəruridir:

açıq oddan istifadəyə yol verilməməsi;

elektrik mənbələrinə (elektrik aparatlarında) qıvcımların əmələ gəlməsinə yol verilməməsi;

dağılmış yanan maddənin əski və vedrənin köməyi ilə yığılmasının və yük kabinəsinin (bölməsinin) ventilyasiyasının gücləndirilməsinin təmin edilməsi;

əl odsöndürənlərinin və digər yanğınsöndürmə vasitələrinin işdə olması.

Uçuş zamanı yanan mayelərin axmasının və yük bölməsinin qazla dolmasının aradan qaldırılması mümkün olmadıqda, HG-nin komandiri bu haqda uçuş üzrə növbətçiyə xəbər verir və uçuşu hava limanına qayıtmaq və yaxud ən yaxın aerodroma oturmaq haqqında qərar qəbul edir. Bu halda uçuş 4000 metr hündürlükdə yerinə yetirilir.

Yanğın təhlükəli yük olan kabinədə (yük bölməsində) yanğın törədikdə, gəminin komandiri yanğının bortda olan bütün yanğınsöndürmə vasitələrini istifadə etməklə söndürülməsinə dair komanda verməyə borcludur və HG-ni təcili olaraq 4000 m hündürlüyə endirməli və bu haqda uçuş üzrə növbətçiyə (dispetçərə) xəbər verməlidir.

Təhlükəli yüklərlə işləyən zaman, işləyənlərin zədələnməsinin və yaxud maddi ziyan vuran qəzalar baş verdiyi halda aviamüəssisənin rəhbəri müəyyən olunmuş qaydada qəzanın və bədbəxt hadisələrin səbəblərinin *araşdırılması* təşkil edir, eləcə də onların nəticələrinin və törəmə səbəblərinin aradan qaldırılması üçün tədbirlər görür. ^[26]

16.3. Tökülmüş korroziyaedici maddələrin neytrallaşdırılması

Korroziyaedici maddələrin hər hansı tökülməsi (səpələnməsi) dərhal aradan qaldırılmalıdır, tökülmə (səpələnmə) yerləri isə tam neytrallaşdırılmalıdır. Diqqətlə baxmaq lazımdır ki, tökülmə korroziyaedici maddələr döşəməaltı boşluqlara düşməsin. Korroziyaedici maddələrin tökülməsinin (dağılmasının) təcili aradan qaldırılmasının zəruriliyi ondan irəli gəlir ki, korroziyaedici maddələrin çoxu hava gəmisinin konstruksiyasının metalları ilə reaksiyaya girməklə uçuşun təhlükəsizliyinə qorxu yaradır. Tökülmüş (səpələnmə) korroziyaedici maddələrin neytrallaşdırılması haqqında zəruri məlumatlar 10-cu əlavədə verilmişdir.

17. MƏSULIYYƏT (CAVABDEHLİK), İDDİA VƏ TƏLƏBLƏR

17.1. Yükgöndərən, yükalan aşağıdakılar üçün məsuliyyət daşıyır:

bütün təhlükəli yüklərin adlarının düzgünlüyü, onların keyfiyyəti və texniki vəziyyəti, eləcə də HG-də daşınmasına hazırlanması;

bu Qaydalara uyğun olaraq, təhlükəli yükləri bu və digər siniflərə, yarımsiniflərə düzgün aid edilməsi; təhlükəli yüklərin dövlət standartlarına, texniki şərtlərə uyğun olan və onun hava daşınması zamanı möhkəmliyinə və salamatlığına təminat verən qablara düzgün qablaşdırılması; hər bir təhlükəli yük yerinin düzgün çəkilməsi və onun düzgün markalanması; daşınma və qoşma sənədlərin düzgün tərtib olunması; bu Qaydaların hava gəmilərində təhlükəli yüklərin təhlükəsiz daşınmasını təmin edən digər tələblərinin yerinə yetirilməsi.

17.2. Bu Qaydaların pozulmasına görə məsuliyyət qüvvədə olan müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilir.

17.3. Təhlükəli yükləri göndərənlər və alanlar, bu Qaydaların tələblərinin pozulması nəticəsində təhlükəli yüklərin daşınmasını həyata keçirən təşkilata dəymiş ziyanı «Aviasiya haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu əsasında ödəməlidir. ^[27]

17.4. Təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınmasını həyata keçirən təşkilat yükəndərənlər və yükalanlar qarşısında yükün salamat saxlanılmamasına və yaxud yükün çatdırılma vaxtının ötürüldüyünə görə «Aviasiya haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu, yüklərin daşınma Qaydaları və *Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətdər Məcəlləsi* ilə müəyyən olunmuş qaydada məsuliyyət daşıyır. ^[28]

17.5. Bu Qaydaların pozulmasından irəli gələn iddia və tələblər, «Aviasiya haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu və «Sərnişinlərin, baqajın və yükün Azərbaycan Respublikasının hava xətlərində daşınması Qaydaları» və yaxud «Sərnişinlərin, baqajın və yükün hava yolu ilə daşınmasının beynəlxalq Qaydaları» ilə müəyyən olunmuş qaydada təqdim edilir. *Nəqliyyat-ekspedisiya xidmətləri ilə əlaqədar ekspeditora qarşı yaranan tələblər üzrə iddia qaldırılması Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 861.2-ci maddəsinə uyğun həyata keçirilir.* ^[29]

1 nömrəli əlavə

Hava nəqliyyatı ilə birgə daşınmasına yol verilən təhlükəli yüklər («0» - yol verilmir, «+» yol verilir)

Yükün adı	Sinifi və yaxud yarımsinifi	Sinifi və yaxud yarımsinifi																Təhlükəsiz yüklər		
		1	2.1	2.2	2.3	2.4	3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	6	7	8		9.1	9.2	A	B
		B		M																
Partlayıcı maddələr	1	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Alışmayan zəhərsiz qazlar	2.1	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Alışmayan zəhərli qazlar	2.2	0	+	+	+	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+
Tezalısan zəhərsiz qazlar	2.3	0	+	+	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+	+	0	+
Tezalısan zəhərli qazlar	2.4	0	+	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+
Tezalısan mayelər	3	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
Tezalısan bərk maddələr	4.1	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0
Özünü tezalısan maddələr	4.2	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
Suyun təsiri ilə tezalısan qazlar ayıran maddələr	4.3	0	+	+	+	+	0	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
Oksidləşdirici maddələr	5.1	0	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Üzvü peroksidlər	5.2	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zəhərli və yoluxucu maddələr	6	0	+	+	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0
Radioaktiv maddələr	7	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0
Bərk yeyici və korroziya edici maddələr	8 (B)	0	+	0	0	0	+	+	+	+	0	0	0	0	+	+	+	+	0	0
Yeyici və korroziya edici maye maddələr	8 (M)	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0
Digər təhlükəli yüklər	9.1	0	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+	+	0	+
Təhlükəsiz yüklər:	9.2	0	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	+	+	0	+
A — yeyinti məhsulları və məişət əşyaları	—	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+
B — digər adi yüklər	—	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	0	0	+	+	+	+	+

2 nömrəli əlavə

Birgə saxlanılmasına yol verilən təhlükəli yüklər

Yükün adı	Sinifi və yaxud yarımsinifi	Sinifi və yaxud yarımsinifi												
		1	2.1	2.2	3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	6	7	8	9
Partlayıcı maddələr	1	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Alışmayan və zəhərsiz maddələr	2.1	4	*	1	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2
Alışmayan və zəhərli maddələr	2.2	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Tezalısan və zəhərli maddələr	2.4													
Tezalısan mayelər	3	4	3	4	1	2	2	2	3	4	3	2	2	2
Tezalısan bərk maddələr	4.1	4	3	4	2	*	1	1	3	3	3	1	2	1
Öz-özünə alışan maddələr	4.2	4	3	4	2	1	1	1	3	3	3	1	2	1
Suyun təsiri ilə tezalısan qazlar ayıran maddələr	4.3	4	3	4	2	1	1	*	3	3	3	1	2	1
Oksidləşən maddələr	5.1	4	2	4	3	3	3	3	*	3	3	2	3	1
Üzvü peroksidlər	5.2	4	3	4	4	3	3	3	3	*	3	3	3	2
Zəhərli və yoluxucu maddələr	6	4	2	4	3	3	3	3	3	3	*	2	2	2
Radioaktiv maddələr	7	4	2	4	2	1	1	1	2	3	2	*	2	3
Yeyici və korroziyaedici maddələr	8	4	2	4	2	2	2	2	3	3	2	2	*	1
Digər təhlükəli yüklər	9	4	2	4	2	1	1	1	1	2	2	3	1	*

Şərti işarələr:

1 — «.....uzaqda», yəni 3 m az olmayan məsafədə;

2 — *ayrı», yəni 10 m az olmayan məsafədə;

3 — «Anbarın arakəsmə ilə ayrılımsı başqa bölməsində»;

4 — «Ayrıca anbarda»

* — Bir sinifin bir-birinə uyğun olmayan yükləri, hansılar bir-birindən effektiv olaraq uzaqlaşdırılmalıdır.

3 nömrəli əlavə

Yükgöndərən _____ soyadı, adı və atasının adı _____ idarənin, təşkilatın, _____ hərbi hissənin adı _____ Ünvanı _____ Telefonu _____ Pasport _____ (yükgöndərən vətəndaşlar üçün) _____ kim tərəfindən verilib _____	Təhlükəli yükü göndərmək üçün qəbul etməyə icazə verirəm «___» _____ 200__ il Aviamüəssisənin rəhbəri (Hərbi hissənin komandiri) _____ imza
---	---

Aviamüəssisənin rəhbərinə _____ Hərbi hissənin komandirinə _____ Hərbi komandanta _____

ƏRİZƏ

Xahiş edirəm _____ hava limanına (aerodroma) təyinatı bu ünvana _____ (yükalanın adı, poçt və teleqraf ünvanı və telefon, _____ teleks və faks nömrəsi) aşağıda göstərilən təhlükəli yükü hava yolu ilə daşınmaya qəbul edirsiniz. 1. Təhlükəli yük _____ bu Qaydaların təsnifatına uyğun olaraq _____ sinifə (yarımsinifə) aid edilmiş və _____ təhlükəli yüklər Siyahısına daxil edilmişdir. 2. Təhlükəli yükün fiziki halı və xassələri _____ (qaz, maye, bərk, toz halında olan _____ maddə, tezalıqan, oksidləşən, yeyici, korroziyaedici maddə və b.) 3. Qablaşdırma üsulu _____ 4. Maddənin və qabın hazırlanması üzrə standartların və yaxud texniki şərtlərin nömrələri _____ 5. Yerlərin ümumi miqdarı _____ kütləsi (netto və brutto) _____ kq (qazlar üçün — fərdi qabın litrlə tutumu) 6. Yükləmə, boşaltma və daşınma zamanı aşağıdakı təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət olunması zəruridir: _____ 7. Tərkibin səpələnməsinin və axmasının aradan qaldırılması üsulları (qabın zədələnməsi halında, qəza və yaxud yanğın zamanı). Tövsiyə və qadağan olunan odsöndürmə vasitələri: _____ 8. Təhlükəli yük, yükgöndərənin müşayiət edən şəxsinin məsuliyyəti (əgər o nəzərdə tutulubsa) _____ (soyadı, adı və atasının adı və ezamiyyə vəsiqəsinin -si) və _____ nəfər tərkibdə mühafizə dəstəsinin nəzarəti altında daşınır. Mühafizə dəstəsinin rəisi _____ Müşayiət edən şəxslər təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınma qaydaları ilə tanış ediliblər və təhlükəli yüklərlə davranış qaydaları, eləcə də hər hansı nasazlığın baş verdiyi halda tədbirlərin görülməsi barədə təlimatlandırılmışlar. Bu ərizədə adı çəkilən təhlükəli yüklər bağlamalarının keyfiyyətinə görə dövlət standartlarının (texniki şərtlərin) tələblərinə uyğundur və HG-də daşınmasının təhlükəsizliyinə təminat verir. Yükgöndərənin imzası _____ Tarix «___» _____ 200__ il
--

4 nömrəli əlavə

Təhlükəli yükün sertifikatı

Yükgöndərən	Yük fakturası Səhifə, səhifələr Yükgöndərənə verilmiş (əgər məlumdursa)
Yükalan	«Azərbaycan Hava Yolları» Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (AZAL) ¹³⁰¹
Bu sertifikatın doldurulmuş və imzalanmış iki nüsxəsi daşıyıcıya verilir.	Diqqət
Daşınma haqqında məlumat	Təhlükəli yüklərin daşınma Qaydalarına riayət etməyən şəxslər, qüvvədə olan qanunvericiliyə uyğun olaraq cavabdehliyə cəlb oluna bilərlər. Bu sertifikat yalnız yükgöndərən tərəfindən doldurulmalı və imzalanmalıdır.
Bu yük göndərişi daşınma üçün müəyyən olunmuş, məhdudiyətlərə uyğundur (lazım olmayanı qaralamaq)	Göndərilmə Nava limanı
Hava sərnəşin və yük gəmilərində	Yalnız hava yük gəmilərində

Təyinatı üzrə hava limanı:				Yükgöndərmənin tipi (lazım olmayanı qaralamaq)		
				radioaktiv olmayan maddə	radioaktiv maddə	
Təhlükəli yüklərin xassələri və miqdarı						
Təhlükəli yüklərin təsviri						
Yükün göndərilmə adı	Sinifi və yaxud yarım sinifi	BMT siyahısı üzrə nömrəsi	Əlavə təhlükəlilik	Yük yerlərinin miqdarı və qablaşdırma üsulu	Döv. st. (SST) TŞ-nin - si	Dövlət orqanının icazəsi (zəruri olduqda)
Yükün hazırlanmasına, qablaşdırılmasına, nişanlanmasına və s. dair məlumat						
Bununla təsdiq edilir ki, bu yük göndərmənin tərkibi, yuxarıda göstərilən göndərilmə adına müvafiq olaraq tam və dəqiq təyin edilmişdir və təhlükəli yüklərin hava daşınmaları Qaydalarının və tətbiq olunan beynəlxalq qaydaların tələblərinə uyğun olaraq, təsnifatlaşdırılıb, qablaşdırılıb, markalanıb, nişanlarla təchiz olunub və hava daşınması üçün lazımı vəziyyətdədir.				İmza edənin soyadı, vəzifəsi Yeri və tarixi İmza		

5 nömrəli əlavə

Shipper`s declaration for dangerous goods

6 nömrəli əlavə

Təyyarədə (vertolyotda) daşınan yükün SIYAHISI

Təyyarənin (vertolyotun) tipi və nömrəsi _____
Hava gəmisinin komandiri _____
uçma tarixi _____

	Yükün adı	Yük yerlərinin miqdarı	Bir yük yerinin kütləsi	Ümumi kütlə	Qeyd

<p>Cəmi: Təyyarədə (vertolyotda) daşınan yükün tərkibi «Təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınması Qaydaları»na uyğun olaraq, təsnifatlaşdırılıb, qablaşdırılıb markalanıb, nişanlarla təchiz olunub və hava yolu ilə nəqli üçün lazımı vəziyyətdədir. Yükün daşınması üzrə xüsusi göstərişlər _____</p> <p>Yükü müşayiət edən _____ (soyadı, adı və atasının adı) Yükü göndərən rəis _____ (soyadı, adı və atasının adı, imzası) «__» _____ 200__ il M.Y. Yükü alan _____ (soyadı, adı və atasının adı, imzası)</p>

7 nömrəli əlavə

Odsöndürücü vasitələrin tətbiqi üzrə tövsiyələr Su ilə söndürmə

Təmiz su (doymamış) — yerdə ayrı-ayrı yanan bərk maddələrin və materialların, ağır neft məhsullarının söndürülməsi, eləcə də yanğın mənbəyinə yaxın olan obyektlərin üzərində su örtüyünün yaradılması və onların soyudulması üçün tətbiq (istifadə) olunur. Təmiz suyu (isladıcılarla) TAM-in, benzinin, kerosinin, benzolun, mineral yağların, asetonun maye və efirlərini və xüsusi çəkisi birdən az olan digər maddələrin, eləcə də kalsium karbidin, şoranın və qələvi metalların yanğınının söndürülməsində tətbiq (istifadə) etmək olmaz. Təmiz suyu, həmçinin gərginlik altında olan elektrik qurğularının və maqneziumlu xəlitələrin yanğınının söndürülməsində tətbiq (istifadə) etmək olmaz.

Püskürülmüş su — yerdə bəzi bərk maddələrin və materialların yanğını zamanı tətbiq olunur. İsladıcı ilə (0,5 — 2% isladıcı ilə) olan püskürülmüş su pis islanan maddələrin və materialların yanğınlarının söndürülməsi zamanı səmərəli olur. İsladıcı kimi: sulfatlar, sulfanollar İK-1 və İK-5, isladıcı IV (nekol) və OK-7 və OK-10 köməkçi maddələr istifadə olunurlar.

Köpüklə söndürülmə

Köpüklə söndürmə — yerdə və uçuş zamanı HG-nin germetik kabinələrində və bölmələrində yanğın baş verdikdə və onlarda temperatur 0°C-dən yuxarı olduğu zaman tətbiq edilir.

Kimyəvi köpük — yerdə və uçuş zamanı bərk maddələrin, aviyanacaqın və yağların alışıb yanmasında tətbiq edilir. Kimyəvi köpük neft məhsullarının yanğınlarının söndürülməsində tətbiq olunur. Kimyəvi köpüyün yüksək korroziyaedicilik aktivliyinə malik olduğuna görə, onun əvəzinə daha səmərəli və aktiv korroziyaedicil olmayan havalı mexaniki köpük tövsiyə olunur.

Gərginlik altında olan elektrik qurğularının yanğınının söndürülməsində kimyəvi köpüklə olan köpüklü odsöndürənləri (OKK-10) tətbiq etmək olmaz.

Havalı-mexaniki köpük (dəfəliyi 5 — 10 olan) — köpükə qurğuda 4 — 6%-li köpükləndiricinin sulu məhlulundan alınır. Aşağı dəfəliliyə malik olan (dəfəliyi 5 — 10-dək olan) havalı-mexaniki köpüyü, bağlı kabinələrdə (bölmələrdə) olan cürbəcür neft məhsullarının, yanan bərk maddələrin və materialların yanğınlarının söndürülməsində tətbiq (istifadə) edirlər. Bu köpük əşyaları və materialları alışmadan yaxşı

mühafizə edir, eləcə də korroziyaedici təsirə malik deyil və elektrik keçiriciliyi azdır.

Orta və yüksək dəfəliyə malik olan havalı-mexaniki köpük (dəfəliyi 100 və artıq olan) — köpükləndirici 6% sulu məhlulundan xüsusi aparatın (köpük-generatorunun) köməyi ilə alınır. Neft məhsullarının yanğınlarının söndürülməsi üçün əsas odsöndürücü kimi tövsiyə olunur.

Sıxılmış (mayeləşdirilmiş) və haloidləşdirilmiş odsöndürmə birləşmələri ilə söndürmə

Karbon qazı (CO₂) — daşınan odsöndürənlərdə və stasionar qurğularda maye halında tətbiq olunur. Karbon qazı qaz halında, bağlı otaqlarda (bölmələrdə) böyük yanma zonasına malik olmayan yanğınlar zamanı tətbiq olunur. O elektrik cəhətdən neytral olduğuna görə, gərginlik altında olan, elektrik qurğularının yanğınlarının söndürülməsində tətbiq oluna bilər. Karbon qazı ilə olan əl odsöndürənlərinin qapalı otaqlarda tətbiqi zamanı əleyhqazlar geyinmək və yaxud qonşu otağın qapısından (pəncərə yerindən, oyuqdan) söndürmək tövsiyə olunur və yanğın aradan qaldırıldıqdan sonra isə bölmənin havasını dəyişmək (ventilyasiya etmək) olar.

İnert qazlarının (azot, arqon, helium, tüstü və işlənmiş qazlar) odsöndürücü təsiri əsasən yanğın mənbəyində oksigenin sıxlığının aşağı salınmasıdır. İnert qazlar, ancaq baklarını yanğın və partlayışdan mühafizə etmək məqsədi ilə, onların mayedən azad olan boşluqlarını doldurmaq üçün tətbiq olunur.

Maye azot maye kaliumun və natriumun, maye arqon isə maye litiumun yanğınının söndürülməsi zamanı səmərəlidir.

Haloidləşdirilmiş karbohidrogenlər, xladon 114B2, Xladon-13B1 və maye Brometil tərkibi əl odsöndürənlərdə, stasionar odsöndürmə qurğularında və yanğınsöndürmə maşınlarında tətbiq olunur. Onlar, qələvi və qələvi-torpaqlı metallardan başqa, bütün yanğınların (həm anbardaxili, həm də açıq meydançalarda) söndürülməsi üçün yararlıdır. Xladonlar elektrik ötürücülüüyü cəhətdən neytral olduqlarına görə, gərginlik altında olan elektrik qurğularının, eləcə də, havasız yanan metallardan və maddələrdən başqa (məsələn, qələvi metallar), yanan bərk və maye maddələrin söndürülməsi üçün yararlıdır. Xladonlar maye qələvi metallarla kontaktda olduğu zaman partlayış baş verir.

Toz halında olan odsöndürmə tərkibləri ilə söndürülmə

Toz halında olan tərkib (TH) kaliumun və natriumun metallarının yanğınlarının söndürülməsi üçün tətbiq olunur. Qələvi və qələvi-torpaq metalların və onlardan olan məmulatların yanğınlarının söndürülməsi üçün gil-torpaq, maqnezium və digər metalların oksidləri tətbiq edilir. Toz halında olan tərkiblər (TT-B, T-1A, TF, K-30) neft məhsullarının və digər yanan maddələrin (aviyasiya yağlarının, hidravlik mayelərin), eləcə də elektrik-güc qurğularının yanğınlarının söndürülməsində tətbiq edilir. K-30 toz halında olan tərkib maqnezium ərintilərinin yanğını söndürə bilər. Toz halında olan tərkib alovlanmanın qarşısını effektiv şəkildə alır, lakin közərmənin və alovuz yanmanın tam söndürülməsini təmin etmir. Bununla əlaqədar olaraq toz halında olan tərkiblərin, qələvi metallardan başqa havalı-mexaniki köpüklə, inert maye qazlarla və yaxud xladonlarla (Xladon-114B2, Xladon 13B1) kompleks şəkildə tətbiq edilməsi tövsiyə olunur. Kombinə edilmiş toz halında olan tərkiblər: Sİ-2 — slikaqellə haloidli karbonların qarışığı və Sİ-Bk — slikaqelin 30%-li su qarışıqlı tərkibi bir sıra pirofor maddələrin yanğınının söndürülməsi üçün tətbiq olunur. Sİ-2 tərkibi bir çox yanan maye və bərk (metallardan başqa) maddələrin yanğının söndürülməsi üçün effektiv vasitədir.

Yanğın təhlükəli yüklərin daşınması zamanı istifadəyə tövsiyə olunan odsöndürücülər aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

Əl odsöndürənləri

Odsöndürənin tipi	Həcmi (litrlə)	Odsöndürən vasitə	Təsir vaxtı	Tətbiqedilmə temperaturu, diapazonu°C
1	2	3	4	5
OKK-10	8,7	Kimyəvi köpük	60	5.....45
OHK-5	5,0	Havali-mexaniki köpük	20	5.....50
OHK-10	10,0	—"	45	3.....50
OHK-100	100,0	—"	90	6.....50
OKHK-10	10,0	Havali-mexaniki kimyəvi köpük	50	5.....40
OKB-3A	3,2	Bromlu etil, xladonlar	20	-60.....55
OKB-7A	7,4	—"	30	-60.....55
OT-1	1,0-1,0	Toz halında olan tərkiblər TTB3, T-1A, TF, K-30	15	-50.....50
OT-2	2,0	—"	10	-40.....50
OT-2B	2,0	—"	10	-50.....50
OT-8B	8,0	—"	25	-30.....40
OT-5	5,0	—"	15	-50.....50
OT-10	10,0	—"	20	-50.....50
OT-100	100,0	—"	60	-35.....50
OTT-100	100,0	—"	60	-50.....50
OTT-6	6,0	Toz halında olan tərkib TT (TTB)	40	-40.....50
OTT-10	10,0	—"	45	-40.....50
OTKT-100	100,0	—"	100	-40.....50
SI-120	120,0	Toz halında olan tərkib Sİ-2	100	-40.....50
SI-120	120,0	Toz halında olan tərkib Sİ-SK	100	5.....50
OKQ-2A	2,0	Karbon turşusu	15	-25.....50
OKQ-5	5,0	—"	20	-25.....50
OKQ-8	8,0	—"	20	-25.....50
OKQ-25	25,0	—"	50	-25.....50
OKQ-80	80,0	—"	20	-25.....50
OP-1	2,0	Suetilenqlikolu qarışıq	20	-20.....60
OP-2		Xladonlar	40	-60.....60

8 nömrəli əlavə

Sıxılmış, mayeləşdirilmiş və həll olunmuş qazlar olan balonların markalanması və rənglənməsi

Qazın adı	Balonların rəngi	Yazının mətni	Rəngi	
			Yazılar	Zolaqlar
1	2	3	4	5
Azot	Qara	Azot	Sarı	Palıdı
Amonyak	Sarı	Amonyak	Qara	—
Arqon-xammal	Qara	Arqon xammal	Ağ	Ağ
Texniki arqon	Qara	Texniki Arqon	Göy	Göy
Təmiz arqon	Boz	Təmiz Arqon	Yaşıl	Yaşıl
Asetilen	Ağ	Asetilen	Qırmızı	—
Butilen	Qırmızı	Butilen	Sarı	Qara
Hidrogen	Tünd-yaşıl	Hidrogen	Qırmızı	—
Hava	Qara	Sıxılmış hava	Ağ	—
Helium	Palıdı	Helium	—"	—
Azot oksidi	Boz	Azot oksidi	Qara	—
Oksigen	Mavi	Oksigen	—"	—
Oksigen tibbi	—"	Oksigen tibbi	—"	—
Nefteqaz	Boz	Nefteqaz	Qırmızı	—
Hidrogen sulfid	Ağ	Hidrogen sulfid	—"	Qırmızı
Kükürlü anhidrid	Qara	Kükürlü anhidrid	Ağ	Sarı

Karbon qazı	—"	Karbon qazı	Sarı	—
Fosgen	Mühafizə rəngli	—"	—"	Qırmızı
Xladon-11	Alüminium rəngli	Xladon-11	Qara	Göy
Xladon-12	—"	Xladon-12	—"	—
Xladon-13	—"	Xladon-13	—"	3 Qırmızı
Xladon-22	—"	Xladon-22	—"	2 Sarı
Xladon-142	—"	Xladon-142	—"	2 Qırmızı
Xlor	Mühafizə rəngli	—"	—"	Yaşıl
Siklopropan	Çəhrayı	Siklopropan	Qara	—
Etilen	Bənövşəyi	Etilen	—	—
Bütün digər yanan qazlar	Qırmızı	Qazın adı	Ağ	—

9 nömrəli əlavə

Anbarların, təhlükəli yüklərin yüklənmə və boşaldılma yerlərinin və hava gəmilərinin yanğından mühafizə inventarı və avadanlığı ilə təmin olunması

NORMALARI

Təhlükəli yükləri daşıyan HG, onlar üçün müəyyən edilmiş yanğından mühafizə avadanlığı normasından başqa, ərizə-sifarişdə göstərilən və yükəndərən tərəfindən təchiz olunan əlavə yanğınsöndürmə vasitələrinə malik olmalıdır.

Təhlükəli yüklərin doldurulması və boşaldılması aparılan yerlər aşağıda göstərilən avadanlıqla və inventarla təchiz olunmalıdır:

köpüklü odsöndürənlər — 2 ədəd;

karbon qazlı (brometilli) odsöndürənlər — 2 ədəd;

quru qumla olan yeşiklə (həcmi 0,5 m³) və kürəklə — 1 ədəd;

dəmir qarmaq — 1 ədəd.

Döşəməsinin və yaxud tutduğu sahənin ərazisi 100 m² olan anbarlar və açıq saxlanma (brezent örtük altında) yerləri aşağıda göstərilən yanğından mühafizə avadanlığı və inventarları ilə təmin olunurlar:

köpüklü odsöndürənlər — 2 ədəd;

karbon qazlı (brometilli) odsöndürənlər — 2 ədəd;

quru qumla olan yeşiklə (həcmi 0,5 m³) və kürəklə — 1 ədəd;

yanğından mühafizə baltası — 1 ədəd;

ling — 1 ədəd;

dəmir qarmaq — 2 ədəd;

keçə — 1 ədəd;

qırmızı rənglə rənglənmiş vedrə — 2 ədəd;

su ilə olan çəllək — 2 ədəd;

yanğınsöndürmə kolonkası — 1 ədəd;

hər birinin uzunluğu 20 m olan qaykalyan yanğınsöndürmə şlanqları, anbarın ərazisində və yaxud onun yaxınlığında yanğınsöndürmə kolonkası olan su xətti varsa;

qaykalar üçün aralıq qatları — 3 ədəd;

lülə — 1 ədəd.

Anbar binasının daxilində olan yanğınsöndürmə kranları lülələrə və qaykalara malik olan və uzunluğu 20 m olan yanğınsöndürmə şlanqları ilə təchiz olunmalıdırlar. Qumla olan yeşiklər və su çəlləkləri, yay vaxtı, anbar binasının xaricində qoyulurlar. Digər inventarlarda anbar binasının xaricində, xüsusi rəflərdə və yaxud taxta lövhələrdə (yanğınsöndürmə məntəqələrində) yerləşdirilirlər (və yaxud asılırlar). Yanğınsöndürmə şlanqları, keçə və hidropult üçün olan şlanqlar mütləq, onları nəmlikdən və yağıntıdan qoruyan şkaflarda yerləşdirilməlidirlər.

Az miqdarda olan təhlükəli yüklərin saxlanıldığı açıq yerlərdə yanğınsöndürmə məntəqələrinin qoyulması məcburi deyil, belə müvəqqəti anbarlar iki köpüklü odsöndürənlərlə, qumla olan yeşiklə və dəmir qarmaqla təchiz olunurlar.

10 nömrəli əlavə

Yüklərin daşınması zamanı yeyici (aşılmalı) maddələrin konstruksiyaya düşmələrinin nəticələrinin aradan qaldırılması

1. Kimyəvi maddələrin (məmulatların) yığılması və təmizlənməsi üzrə işlərin korroziyaedici aktiv maddələrin HG-nin daxilində tökülməsi, dağılması aşkar edildikdən dərhal sonra başlanması zəruridir. Kimyəvi maddələrin (məmulatların) yığılması və təmizlənməsi zamanı, işləyənlər, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət olunmasını təmin edən xüsusi geyimlə və respiratorla təchiz edilməlidirlər.

2. Əgər HG-nin konstruksiyasına hidrolizi zamanı turşu əmələ gətirən turşular və yaxud maddələr düşmüşsə, aşağıdakıların həyata keçirilməsi zəruridir:

qumla və yaxud infuzoriyalı torpaqla hopdurma yolu ilə, konstruksiyanı mümkün qədər tam həcmdə onlardan təmizləmək;

adsorbentləri sərt şotkanın və xəkəndəzin köməyi ilə təmizləmək;

konstruksiyanın çirklənmiş sahələrinin bikarbonat natriumun 10 faizli sulu məhlulu (çay sodası) ilə təmizləmək;

bu zonaların bir neçə dəfə əsaslı surətdə isti su ilə, sonra isə yuyulan suyun neytral reaksiyasınadək soyuq su ilə yumaq;

səthi təmiz pambıq salfetlərlə silmək;

səthi sıxılmış isti hava ilə qurutmaq.

Aralıq yerlər neytral reaksiyadək daha əsaslı surətdə yuyulmalıdır.

3. Əgər HG-nin konstruksiyasına qələvilər düşübsə, neytrallaşdırıcı məhlul kimi, sirkə turşusunun 5%-li məhlulunu tətbiq etmək lazımdır. Qalan əməliyyatlar 2-ci bənddə verilənlərlə eyni şəkildə aparılmalıdır.

4. Əgər HG-nin konstruksiyasına digər kimyəvi preparatlar (məmulatlar) düşübsə, əvvəlcə onların qələvililiyini və turşuluğunu müəyyən etmək zəruridir və ondan sonra isə işləri 2-ci və yaxud 3-cü bəndlər üzrə yerinə yetirmək.

5. HG-nin konstruksiyasına toz halında olan kimyəvi maddələr düşən zaman, onların təmizlənməsini, aralıqlardan və konstruksiya birləşmələri olan yerlərdən əsaslı surətdə təmizlənməsinə xüsusi diqqət yetirməklə, yumşaq şotkalar və xəkəndazlarla aparmaq lazımdır.

Dənəvər maddələr düşən konstruksiya boşluqlarını kalium və yaxud yüksək keyfiyyətli paltar sabununun 3%-li sulu məhlulu ilə, yuyan suyun neytral reaksiyadək, bir neçə dəfə əsaslı surətdə yumaq, sonra isə səthi silmək və isti hava ilə qurutmaq.

6. HG-nin konstruksiyasına civə düşən zaman, hava gəmisini uçuşdan kənarlaşdırmaq zəruridir və Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin laboratoriyasının gücü ilə havanın və civə töküldüyü yerlərdə olan yuyuntunun, eləcə də ekipajın kabinəsində analiz etmək. Civənin miqdarı, onun buxarlarının yol verilən qatılığında (0,01 mq/m³) və yuyuntularda (0,000005 mq/sm²) artıq olduqda, civəni yuxarıda göstərilən qatılıq qalıqına qədər təmizləmək üçün Mülkü Aviasiya Nazirliyinin 1985-ci il 22 noyabr tarixli, 306/9 nömrəli göstərişinə tam uyğun olaraq demerkurizasiya işlərinə başlamaq lazımdır. Havada civə buxarlarının qatılığı yol verilən həddən artıq olduğu halda, onun təmizlənməsi ilə məşğul olan personal respiratorlarda işləməli və təhlükəsizlik texnikası qaydalarına ciddi riayət etməlidirlər.

7. Əgər yeyici (aşılmalı) kimyəvi maddələrin tökülməsi və yaxud dağılması ətraf havanın temperaturunun sıfırdan aşağı olduğu zaman baş veribsə, onların konstruksiyadan mümkün qədər tam təmizlənməsini qumla və yaxud infuzorlu torpaqla aparmaq zəruridir və

adsorbentləri şotka və xəkəndazla yığmaq lazımdır. Səthlərin tamamilə təmizlənməsini, neytrallaşdırılmasını və yuyulmasını — çirkəbli su sistemində axıtmaqla (əgər belə göstəriş varsa), yuyucu məhlulların və neytrallaşmış tullantılardan təmizləməklə isti anqar şəraitində aparmaq zəruridir. İsti anqarlar olmadıqda, hava gəmisində müsbət temperaturu yerüstü qızdırma vasitələri ilə yaratmaq zəruridir. Yeyici maddələrin konstruksiyanın çətin girilən yerlərindən təmizlənməsi üçün zəruri şərait təmin etmək mümkün olmadıqda, korroziyaya qarşı təmizlənmə, HG-si təmirə verilərkən, təmir müəssisəsi şəraitində yerinə yetirilməlidir.

11 nömrəli əlavə

İlkin tibbi yardım tədbirləri və təhlükəli yüklərin daşınması ilə bağlı zədələnmələrin qarşısının alınması

1. Tibbi nəzarətin və təhlükəli yüklərin daşınması ilə bağlı zədələnmələrin profilaktikası

1.1. Təhlükəli yüklərlə iş aparılarkən və onların daşınması zamanı işçilərə, ən yaxın ərazi və yaxud idarə tibb təşkilatı (Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi, HH-nin tibbi xidməti) tərəfindən həyata keçirilən daimi tibbi nəzarət təyin edilir. Təhlükəli yüklərlə işləyən bütün şəxslər, müəyyən edilmiş qaydaya uyğun olaraq, ilkin və dövrü tibbi müayinədən keçməlidirlər.

1.2. Azacıq zəhərlənmə əlamətləri (peşə xəstəliyi) aşkar olunan işçilər tam sağalanadək dərhal işdən azad edilməlidirlər. Hər bir kəskin zəhərlənmə (peşə xəstəliyinə tutulma) halında, bu xəstəliyi aşkar edən və yaxud şübhələnən həkim (058/U -li formada) təcili bildiriş tərtib etməli və sanitar orqanlarına məlumat verməlidir.

1.3. Təhlükəli yük daşınacaq HG-nin ekipajı və qarşısında yükləmə və boşaltma işlərinin aparılması duran işçilər, əvvəlcədən bu işlə bağlı zərərliklik və zəruri ehtiyat tədbirləri haqqında məlumatlandırılmalıdırlar, eləcə də təhlükəsizlik texnikası qaydalarının, bədbəxt hadisələr zamanı ilkin tibbi yardım göstərməyi bilməli və təcili yardım aptekçəsindən istifadə etməyi bacarmalıdırlar.

1.4. Təhlükəli yüklərin yüklənməsi (boşaldılması) yerlərində və bu yükləri daşıyan HG-nin bortunda aşağıdakı tibbi vasitələrlə komplektləşdirilmiş ilkin yardım aptekçəsi olmalıdır:

ampulalarda olan naşatır spirt — 10 ədəd;

ampulalarda olan yod məhlulu — 20 ədəd;

kükürd turşulu maqnezium — 100 q;

karbolen (aktivləşdirilmiş kömür) — 100 q;

maqneziumlu kalium — 20 q;

natrium hidrokarbonat (bikarbonat sodası) — 50 q;

Strijjevski antidotu (metal antidotları) — 200 ml;

amilnitrat — 10 ampul;

cürbəcür sarğılar (bintlər) — 10 ədəd;

hiqroskopik pambıq — 100 q;

yanıqə qarşı sarğılar (balacalardan — 3 ədəd, böyükərdən — 2 ədəd);

3%-li hidrogen peroksidi — 500 ml.

1.5. Təhlükəli maddələrlə zədələnmə zamanı ilkin tibbi yardıma — təhlükəli yüklərin yüklənməsi və daşınmasında iştirak edən şəxslərin özləri tərəfindən, hava limanlarında (aerodromlarda) ilkin tibbi yardımın göstərilməsi üzrə tibbi tədbirlərin, eləcə də müalicə müəssisələrində ixtisaslaşdırılmış tibbi köməyin həyata keçirilməsi tədbirləri daxildir.

Təcili yardımın göstərilməsi aşağıdakıları nəzərdə tutur:

zəhərin orqanizmdən dərhal təmizlənməsi;

zəhərin padzəhr vasitəsi ilə neytrallaşdırılması (antidot müalicəsinin aparılması);

orqanizmin əsas həyati funksiyalarına yardım edilməsi (simptomatik müalicənin aparılması);

zərərçəkənlərin müalicə ocaqlarına təxliyə edilməsi.

2. Təhlükəli maddələrlə zədələnmə zamanı özüne və qarşılıqlı ilkin yardım tədbirləri

2.1. Zəhərin orqanizmə daxil olmasının dayandırılması üçün özüne və qarşılıqlı ilkin yardım tədbirləri:

nəfəs alma yollarından: əleyhqazı geyindirmək, zərərçəkəni zəhərlənmiş zonadan təmiz havaya çıxartmaq; zəif nəfəs alma (bihuş olduğu) zamanı naşatır spirtini iylətmək, nəfəs alma dayandığı hallarda «ağızdan-ağıza» üsulu ilə süni nəfəsvermənin başlanması zəruridir;

dəri toxumalarından: zəhəri su şırnağı ilə əsaslı surətdə yumaq və yaxud, yaymayaraq, onu hər hansı parça (pambıq lifi) ilə götürmək, sonra dərini su ilə yumaq;

gözə düşən zaman: onları su ilə və yaxud çay sodasının məhlulu (bir stəkan suya 1 çay qaşığı soda qatılmış məhlul ilə) ilə çoxlu yumaq;

mədə-bağırsaq traktından: bir neçə stəkan su (isti olsa yaxşı olar) və yaxud kalium-pərmanqanatın zəif-çəhrayı məhlulunu içirtmək və udlağının (boğazının) arxa divarını (barmaq) qıcıqlandırmaqla qusdurtmaq (iki-üç dəfə), ondan sonra iki-üç yemək qaşığı aktivləşdirilmiş kömür qatılmış yarım stəkan məhlul içirtmək, sonra isə (1 stəkan suya 20 q qatmaqla) duzlu işlətmə dərmanı qəbul etmək.

2.2. Alovun, qaynar mayenin, güclü turşuların və qələvilərin təsir etdiyi halda özüne və qarşılıqlı ilkin yardım zamanı mümkün qədər kimyəvi maddələrin təsirini və yüksək temperaturun təsirini tez dayandırmaq zəruridir:

paltarla yanma zamanı: yanıq (zədələnmə) yerlərə mümkün qədər tez soyuq su tökmək və yaxud paltar çıxartmaq; paltar alıxdığı zaman — yananın üzərinə odeyal, örtük atmaq və onu bədənə sıxaraq, alovu söndürmək, paltarın közərən hissələrinə su tökmək;

kimyəvi yanıq zamanı: zədələnmə sahələre çoxlu su tökmək; güclü turşularla yanıqalma zamanı qələvi məhlullarından (2% soda məhlulu, sabunlu su, əhəng məhlulu) istifadə etmək, bədənin zədələnmə hissələrinə təbaşir maqnezium, diş tozu səpmək; qələvilərlə yanıq alma zamanı zədələnmə sahəni sirkə turşusunun 1 — 2%-li məhlulu ilə islatmaq (yumaq); fosforla yanıq alma zamanı zədələnmə sahəni bolluca su ilə yumaq (suya salmaq), fosforun tikələrini naqqəşlə çıxartmaq və quru mühafizə sarğısı ilə sarımaq;

gözlərin turşularla və qələvilərlə yanıq alması zamanı: dərhal gözləri təmiz su ilə çoxlu yumaq; turşularla yanıq alma zamanı: gözləri çay sodasının 1 — 2%-li məhlulu ilə yumaq, qələvilərlə yanıq alma zamanı isə — azca turşulaşdırılmış su ilə yumaq.

2.3. Zədələnmələrin (yanıqların, yaralanmaların) bütün hallarında toxumaların çirklənməsinin və onlara infeksiyanın daxil olmasının qarşısını almaq üçün tədbirlər görmək;

dəri qanaxmaları zamanı: hidrogen peroksidi ilə isladılmış tamponlar və qan kəsən sarğılar qoymaq; burundan qanaxmalar zamanı: zərərçəkəni oturtmaq, başını qaldırmaq və burunun üst hissəsinə soyuq kompres, burunun daxilinə isə hidrogen peroksidi ilə isladılmış tampon qoymaq.

Zəhərlənmə zamanı (hətta yüngül) zərərçəkənə rahatlıq vermək zəruridir, mümkün qədər tez hava limanının (aerodromun) tibb məntəqəsinin həkiminə müraciət etmək və zərərçəkəni müalicə ocağına təxliyə etmək.

2.4. Bütün zədələnmə hallarında, ilkin yardım göstərildikdən sonra, zərərçəkəni təcili hava limanının (aerodromun) tibb məntəqəsinə göndərmək.

12 nömrəli əlavə

TƏHLÜKƏLİLİK NİŞANLARI

1-ci sinif

PARTLAYICI MADDƏ (PM) (1.1, 1.2, 1.3 YARIMSINIFLƏR)

PARTLAYICI MADDƏ 1.4 (PM 1.4)
(1.4 YARIMSINIFI)

PARTLAYICI MADDƏ 1.5 (PM 1.5)
(1.5 YARIMSINIFI)

2-ci sinif

Alışmayan qaz (AQ)

Tezalısan qaz (TQ)
(3-cü sinifin əlavə təhlükəliliyi ilə)

Zəhərləyici qaz
(6.1 yarım sinifinin əlavə təhlükəliliyi ilə)

3-cü sinif

Tezalısan mayelər (TAM)

4-cü sinif

Tezalısan bərk maddə
(1.4 yarım sinifi)

Özüalısan maddə
(4-cü sinif, 4.2 yarım sinifi)
Su ilə əlaqədə təhlükəlidir (tezalısan qazlara ayıran maddələr, 4.3 yarım sinifi)

5-ci sinif

Oksidləşdirici
(5.1 yarım sinifi)

Üzvi peroksid
(5.2 yarım sinifi)

6-cı sinif

Zəhər (zəhərli (zəhərləyici) maddələr, 6.1 yarım sinifi, qablaşdırma qrupu I və II)

Ərzaq məhsullarından ayrı saxlamaq (zəhərli (zəhərləyici) maddə, 6.1 yarım sinifi, qablaşdırma qrupu III)

Yoluxucu maddə
(6.2 yarım sinifi)

7-ci sinif

Radioaktiv maddə
(I qablaşdırma kateqoriyası)

Radioaktiv maddə
(II qablaşdırma kateqoriyası)

Radioaktiv maddə
(III qablaşdırma kateqoriyası)

8-ci sinif

Korroziyaedici maddə

9-cu sinif

Digər təhlükəli yüklər (DTY)

Qeyd. 1. Əlavə təhlükəlilik nişanları əsas təhlükəlilik nişanları kimidir, lakin nişanın aşağı küncündə sinifin və yaxud yarım sinifin nömrəsi olmadan.

2. 1-ci sinifin yarım siniflərinin uyğunluq qrupları 4.1 cədvəlində göstərilib.

II. Təhlükəli yüklərin yüklənməsi qaydalarının işarələri ilə olan nişanlar
Maqnitli maddə

13 nömrəli əlavə

Sərnişin hava gəmiləri ilə təhlükəli yüklərin daşınmasına icazə verilən baqaj-yük və yük bölmələri

Sıra -si	HG-nin tipi	Bölmənin -si	Bölmənin sinifi (ENQLS-3) üzrə	Yanğından mühafizə siqnalizasiya vasitələri	Yanğınsöndürmə vasitələri
1	İL-62M İL-62	BYB 3 BYB 4	B V	Tüstüdənxəbərdaredici DM-3M2 Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2	Əl odsöndürənləri Ekipajın kabinəsindən idarə olunan stasionar yanğınsöndürmə sistemi
2	İL-86	YB 1 YB 2	B B	Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2 Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2	Əl odsöndürənləri Əl odsöndürənləri
3	Tu-134A	BYB 2		Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2	Əl odsöndürənləri
4	Tu-154	BYB 1 BYB 2	B B	Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2 Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2	Əl odsöndürənləri Əl odsöndürənləri
5	YAK-42	BYB 1	B	Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2 SSP-FK istilik sistemi	Əl odsöndürənləri, boru sistemləri və püskürtmə kollektorları ilə vurulma (püskürtmə)
		BYB 2	B	Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2 SSP — 2 istilik sistemi	— " —
6	L-410 UVP-E	Qabaqdakı	B	Tüstüdənxəbərdaredici DS-3M2	Əl odsöndürənləri, boru vasitəsi ilə vurulma (püskürtmə)

Qeyd. Göstərilən bölmələrə təhlükəli yüklər Siyahısına (cədvəl 5.1) müvafiq olaraq, HG-də daşınmasına icazə verilən təhlükəli yüklərin yüklənməsinə yol verilir.

14 nömrəli əlavə

Ölçü vahidləri və çevrilmə əmsalları

Təhlükəli yüklərin hava yolu ilə daşınması zamanı Beynəlxalq sistemin ölçü vahidləri istifadə olunur. Kütlənin və həcmnin əsas vahidləri kiloqram (kq) və litrdür (l), təzyiçinki isə — kilopaskaldır (kPa).

Beynəlxalq sistemdə (SI) ən çox işlənən vahidlər üçün çevrilmə əmsalları Çikaqo Konfransının 5-ci əlavəsində verilmişdir.

Aşağıda verilən cədvəllərdə təhlükəli yüklərin daşınması zamanı geniş istifadə olunan bəzi vahidlər üçün çevrilmə əmsallarının qiymətləri verilmişdir.

SI vahidlərinə çevrilmə

Dəyişdirici	Vahid	Vurmaq
Bar	Kilopaskal (kPa)	100,0
Ber	Sivert (Sv)	0,010
Qallonlar (İngiltərə)	Litrlər (l)	4,546
Qallonlar (ABŞ)	Litrlər (l)	3,785
Farengeyt dərəcələri	Selsi dərəcələri (°S)	Çıxmaq 32° və vurmaq 5/9
Düym	Millimetrlər (mm)	25,40
Kvartlar (İngiltərə)	Litrlər (l)	1,137
Kvartlar (ABŞ)	Litrlər (l)	0,9464
Kiloqram-qüvvələr (kq-qüvvə)	Nyuton (N)	9,807
Kvadrat santimetrə düşən kiloqram	Kilopaskallar (kPa)	98,07
Küri (Kü)	Riqabekkerel (QBk)	37,00
Pintlər (İngiltərə)	Litrlər (l)	0,5683
Pintlər (ABŞ)	Litrlər (l)	0,4732
Rad	Qrey (Qy)	0,01000
Maye unsiya (İngiltərə)	Millilitrlər (ml)	28,41
Maye unsiya (ABŞ)	Millilitrlər (ml)	29,57
Funtlar (everdyuyovys)	Kiloqramlar (kq)	0,4536
Kvadrat düymə düşən funtlar	Kilopaskallar (kPa)	6,895
Futlar	Metrlər (m)	0,3048
Ersted	Metre düşən amperlər (A/m)	79,58
Metre düşən amperlər	Ersted	0,01257
Selsi qraduslar (°S)	Farengeyt dərəcələri	Çıxmaq 32° və vurmaq 5/9
Qrey (Qy)	Rad	100,0
Kiloqramlar (kq)	Funtlar	2,205
Kilopaskallar (kPa)	Barlar	0,01000
Kilopaskallar (kPa)	Kvadrat santimetrə düşən kiloqramlar	0,01020
Kilopaskallar (kPa)	Kvadrat düymə düşən funtlar	0,1450
Litrlər (l)	Qallonlar (İngiltərə)	0,2200
Litrlər (l)	Maye qallonlar (ABŞ)	0,2642
Litrlər (l)	Kvartlar (İngiltərə)	0,8799
Litrlər (l)	Kvartlar (ABŞ)	1,057
Litrlər (l)	Pintlər (İngiltərə)	1,760
Litrlər (l)	Pintlər (ABŞ)	2,113
Metrlər (m)	Futlar	3,281
Millilitrlər (ml)	Maye unsiyalar (İngiltərə)	0,03520

Millilitrlər (ml)	Maye unsiyalar (ABŞ)	0,03381
Millimetrlər (mm)	Düymələr	0,03937
Nyuton (N)	Kiloqram-qüvvə (kq-qüvvə)	0,1020
Sivert (Sv)	Ber	100,0
Terabekkerel (TBk)	Kürü (Kü)	27,03

Aşağıda adlandırılan önlüklər aşağıdakı ədədləri göstərir.

Tera (T) x 10 ¹²	Kilo (k) x 10 ³	Nana (n) x 10 ⁻⁹
Qiqa (Q) x 10 ⁹	Milli (m) x 10 ⁻³	
Meqa (M) x 10 ⁶	Mikro (mk) x 10 ⁻⁶	

Misal üçün Kilo(k) = 10³ = 1000

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

- 13 dekabr 2007-ci il tarixli 200 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007-ci il, 12, maddə 1336**)
- 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 143**)
- 7 avqust 2009-cu il tarixli 122 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ()
- 10 sentyabr 2009-cu il tarixli 134 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 9, maddə 738**)
- 16 dekabr 2016-cı il tarixli 510 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 18 dekabr 2016-cı il, 281, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 12, maddə 2229)
- 17 aprel 2018-ci il tarixli 155 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 20 aprel 2018-ci il, 88, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 4, maddə 803)
- 17 may 2018-ci il tarixli 228 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti 19 may 2018-ci il, 112, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 4, maddə 1135)
- 21 yanvar 2019-cu il tarixli 11 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 23 yanvar 2019-cu il, 17, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 01, maddə 155)
- 21 yanvar 2019-cu il tarixli 22 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 25 yanvar 2019-cu il, 19, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 01, maddə 166)
- 30 sentyabr 2020-ci il tarixli 366 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 3 oktyabr 2020-ci il, 202, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 9, maddə 1238)
- 15 oktyabr 2020-ci il tarixli 393 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 22 oktyabr 2020-ci il, 218, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 10, maddə 1281)

QƏRARA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

^[1] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 1-ci bənddə «**Azərbaycan Respublikasının Hava Məcəlləsinə**» sözləri «**Aviasiya haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununa**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[2] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 3-cü bənddə «**Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sənayedə İşlərin Təhlükəsiz Görülməsinə Nəzarət və Dağ-Mədən Nəzarəti Komitəsi (bundan sonra - Dövdəğmədəntəxəzarət Komitəsi)**» sözlərindən sonra «**Aviasiya haqqında**» Qanunu və» sözləri əlavə edilmişdir.

^[3] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 4-cü bəndə yeni məzmununda ikinci abzas əlavə edilmişdir.

^[4] **21 yanvar 2019-cu il tarixli 11 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 23 yanvar 2019-cu il, 17, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 01, maddə 155) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»n "Ümumi müddəalar" bölməsinin 4-cü hissəsinin ikinci abzasında, "Əsas anlayışlar" bölməsinin 1.5-ci bəndində, 2.10-cu bəndinin on beşinci abzasında, 4.7-ci bəndində ismin müvafiq hallarında "**Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası**" sözləri ismin müvafiq hallarında "**Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[4] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 5-ci bənddə «**Mülki Aviasiyasını idarə edən dövlət orqanı (MƏİEDO)**» sözləri «**Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[5] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 8-ci bənddə «**MƏİEDO-ya**» sözü «**Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasına**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[6] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 10-cu bənddə «**Azərbaycan Respublikası Mülki Aviasiyasını idarə edən dövlət orqanı**» sözləri «**Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[7] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 12-ci bənddə «**Azərbaycan Respublikası MƏİEDO-nun**» sözləri «**Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[8] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 15-ci bəndin birinci və dördüncü abzaslarında «**Azərbaycan Respublikasının MƏİEDO**» sözləri «**Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

7 avqust 2009-cu il tarixli 122 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı () ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın "Ümumi müddəalar" bölməsinin 15-ci bəndinin üçüncü və dördüncü abzaslarında ismin müvafiq hallarında «**Dövdəğmədəntəxəzarət Komitəsi**» sözləri ismin

müvafiq hallarında «Fövqəladə Hallar Nazirliyi» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[9] [21 yanvar 2019-cu il tarixli 22 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 25 yanvar 2019-cu il, 19, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 01, maddə 166) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın “Əsas anlayışlar” bölməsinin iyirmi üçüncü abzasında “**məmulatlar və maddələr**” sözləri “**məmulatlar, maddələr və ya qurğular**” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[10] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın «Əsas anlayışlar» bölməsinin «Qeyd» hissəsində «Azərbaycan Respublikasının MAİEDO-nun» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[11] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 1.3-cü bənddə «Azərbaycan Respublikası MAİEDO» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[12] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 1.4-cü bəndin üçüncü abzasında «Azərbaycan Respublikasının MAİEDO-nun» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[13] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 1.5-ci bənddə «Azərbaycan Respublikasının MAİEDO-nun» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[14] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 1.6-cı bənddə «Azərbaycan Respublikası MAİEDO-nun» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[15] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 1.7-ci bənddə «Azərbaycan Respublikasının MAİEDO-nun uçuşların təhlükəsizliyi və nəzarəti üzrə Baş Müfəttişlik» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının müvafiq qurumu» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[16] 13 dekabr 2007-ci il tarixli 200 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007-ci il, 12, maddə 1336) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 2-ci bölməsinin 2.1-ci bəndinin birinci və ikinci abzaslarında ismin müvafiq hallarında «**xüsusi icazə (lisenziya)**» sözləri ismin müvafiq hallarında «**xüsusi razılıq (lisenziya)**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[17] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 2.10-cu bəndin on beşinci abzasında «Azərbaycan Respublikası MAİEDO» sözləri «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[18] [15 oktyabr 2020-ci il tarixli 393 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 22 oktyabr 2020-ci il, 218, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 10, maddə 1281) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 3.3-cü bəndinin onuncu abzasında “**əlillər**” sözü “**əlilliyi olan şəxs**” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[19] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 4.7-ci bənddə «Mülki Aviasiyanın idarə edilməsi üzrə dövlət orqanının (MAİEDO)» sözləri «Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

7 avqust 2009-cu il tarixli 122 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı () ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın “Əsas anlayışlar” bölməsinin 4.7-ci bəndində “**daşınma şərtləri**” sözlərindən sonra “**Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla**” sözləri əlavə edilmişdir.

^[20] [17 aprel 2018-ci il tarixli 155 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 20 aprel 2018-ci il, 88, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 4, maddə 803) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın “6.3.3. 3-cü sinif” bölməsinin “Yüklərin müvəqqəti saxlanılması” hissəsinin ikinci abzasının ikinci cümləsində “**siqaret**” sözü “**tütün**” sözü ilə, üçüncü cümləsində “**Siqaret çəkməməli**” sözləri “**Tütün çəkmək qadağandır**” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[21] [17 aprel 2018-ci il tarixli 155 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 20 aprel 2018-ci il, 88, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 4, maddə 803) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın “6.3.4. 4-cü sinif” bölməsinin “Yüklərin müvəqqəti saxlanılması” hissəsinin üçüncü abzasında, “6.3.8. 8-ci sinif” bölməsinin “Təhlükəsizlik tədbirləri” hissəsinin dördüncü abzasında, 16.1-ci bəndin dördüncü abzasında və 16.2-ci bəndin beşinci abzasında “**siqaret**” sözü “**tütün**” sözü ilə əvəz edilmişdir.

^[22] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 9.1-ci bəndin ikinci cümləsində «**aviasiya müəssisəsinin rəhbərinə (hərbi hissənin komandirinə)**» sözlərindən əvvəl «Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasına və» sözləri əlavə edilmişdir.

^[23] [30 sentyabr 2020-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 3 oktyabr 2020-ci il, 202, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 9, maddə 1238) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 9.6-cı bəndə yeni məzmununda altıncı abzas əlavə edilmişdir.

^[24] 10 sentyabr 2009-cu il tarixli 134 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 9, maddə 738) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 10.16-cı bəndinin dördüncü cümləsində “**mühafizə**” sözündən sonra “**və yanğın nəzarəti qurumları**” sözləri əlavə edilmişdir.

[17 aprel 2018-ci il tarixli 155 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 20 aprel 2018-ci il, 88, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 4, maddə 803) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 10.16-cı bəndin üçüncü cümləsində “**Siqaret çəkmək qəti qadağandır**” sözləri “**Tütün çəkmək qadağandır**” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

^[25] 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 14.3-cü bəndin ikinci abzasının altıncı cümləsində «Azərbaycan Respublikasının mülki aviasiyasını idarə edən dövlət orqanının uçuşun təhlükəsizliyi və nəzarəti üzrə Baş Müfəttişliyinin rəisinə» sözləri «Azərbaycan

Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının müvafiq qurumunun rəhbərinə» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[21 yanvar 2019-cu il tarixli I I nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 23 yanvar 2019-cu il, 17, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 01, maddə 155) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”n “Ümumi müddəalar” bölməsinin 5-ci, 8-ci, 10-cu, 12-ci hissələrində, 15-ci hissəsinin birinci və dördüncü abzaslarında, “Əsas anlayışlar” bölməsinin “Qeyd”ində, 1.3-cü, 1.6-cı və 1.7-ci bəndlərində, 9.1-ci bəndinin ikinci cümləsində, 14.3-cü bəndinin ikinci abzasının altıncı cümləsində ismin müvafiq hallarında “**Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası**” sözləri ismin müvafiq hallarında “**Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi**” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[26\] 17 may 2018-ci il tarixli 228 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti 19 may 2018-ci il, 112, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 4, maddə 1135) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 16.2-ci bəndinin on yeddinci abzasında “**təhqiqini**” sözü “**araşdırılmasını**” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[\[27\]](#) 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 17.3-cü bənddə «**Azərbaycan Respublikasının Hava Məcəlləsi**» sözləri «**Aviasiya haqqında**» **Azərbaycan Respublikasının Qanunu**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[28\]](#) 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 17.4-cü bənddə «**Azərbaycan Respublikasının Hava Məcəlləsi**» sözləri «**Aviasiya haqqında**» **Azərbaycan Respublikasının Qanunu**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[16 dekabr 2016-cı il tarixli 510 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 18 dekabr 2016-cı il, 281, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 12, maddə 2229) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 17.4-cü bəndində “**İnzibati Xətalər haqqında**” məcəllə” sözləri “**Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsi**” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[29\]](#) 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə «Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları»nın 17.5-ci bənddə «**Azərbaycan Respublikasının Hava Məcəlləsi**» sözləri «**Aviasiya haqqında**» **Azərbaycan Respublikasının Qanunu**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[30 sentyabr 2020-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 3 oktyabr 2020-ci il, 202, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 9, maddə 1238) ilə “Təhlükəli yüklərin hava nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları”nın 17.5-ci bəndə yeni məzmununda ikinci cümlə əlavə edilmişdir.

[\[30\]](#) 5 fevral 2009-cu il tarixli 21 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 02, maddə 144**) ilə 4 nömrəli əlavəsində «**Azərbaycan Hava Yolları**» **Dövlət Konserni**» sözləri «**Azərbaycan Hava Yolları**» **Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti**» sözləri ilə əvəz edilmişdir.